

JOSIP GASTEINER

KNJIGOVODSTVO

ZA

DVORAZREDNE TRGOVSKE ŠOLE.

SLOVENSKO IZDAJO

PRIRENIL

IVAN VOLC

RAČUNSKI REVIDENT.

Z RAZPISOM C. KR. MINISTRSTVA ZA BOGOČASTJE IN NAUK Z DNE 19. JULIJA 1909,
ŠT. 26.357 KOT UČNA KNJIGA OBČE PRIPUŠČENA ZA DVORAZREDNE TRGOVSKE ŠOLE
S SLOVENSKIM UČNIM JEZIKOM.

CENA VEZANE KNJIGE 4 KRONE.

LJUBLJANA 1908

IZDALO IN ZALOŽILO SLOV. TRGOVSKO DRUŠTVO „MERKUR“ V LJUBLJANI

NATISNIL A. SLATNAR V KAMNIKU.

Vsebina.

	Stran
A. Uvod.	
Pojem in namen knjigovodstva	1
Zakonska določila glede trgovskih knjig	1
Razlaga najobičajnejših knjigovodstvenih izrazov	3
B. Enostavno knjigovodstvo.	
Teorija enostavnega knjigovodstva	7
Popis imovine	7
Blagajniška knjiga	13
Dnevnik	19
Glavna knjiga	23
Pomožne knjige	31
Zaključek knjig (letni zaključek)	46
C. Knjigovodstvo v trgovinah na drobno	47
D. Dvostavno knjigovodstvo.	
Teorija dvostavnega knjigovodstva	58
Najvažnejši računi	61
Blagajniška knjiga	63
Prvopisna knjiga	66
Glavna knjiga	69
Mesečni zaključek	78
Letni zaključek	78
Otvoritev glavne knjige	81
Dnevnik	98
Knjiga tekočih računov	101
Tekoči računi	108
I. nadaljevalni način	110
II. povratni način	116
III. stopnjasti način	120
Zaključek čekovnih računov pri poštni hranilnici	133
E. Enomesečni kupčijski načrt za trgovino s kolonijalnim blagom na de- belo in na drobno	137
Vknjižba po načelih enostavnega knjigovodstva	151
» » » dvostavnega » 	183
F. Vknjiževanje deviz in efektov	221
Vzorec skontra o devizah	224
» » » efektih	226
Register o kupčijskih slučajih, podvrženih prometnemu davku od efektov	229
G. Javna trgovska družba	231

H. Opravniško in konsignacijsko podjetje.	
Opravniški nakup	243
Opravniška prodaja	244
I. Odpravniško podjetje	253
Priročna knjiga o voznini	259
» » » frankaturi in povzetju	259
Odpravna knjiga	260
K. Amerikansko knjigovodstvo	263
Dnevnik - glavna knjiga	266
L. Kupčijski načrti za vknjiževanje po načelih enostavnega in dvostavnega knjigovodstva	270
I. Dvomesečni kupčijski načrt za trgovino na debelo, spojeno z nadrobno trgovino	270
II. Dvomesečni kupčijski načrt (Zaključek pri tvrdki posameznega trgovca. Predaja podjetja in zaključek pri javni trgovski družbi)	280
III. Trimesečni kupčijski načrt za blagovno, bančno, opravniško in odpravniško podjetje (javna trgovska družba) na Dunaju	286

A. Uvod.

1. Pojem in namen knjigovodstva.

Vsak podjetnik mora voditi natančne in pregledne zapiske o svoji obratni glavnici, o vseh dovršenih kupčijah, o dohodkih in troških v gotovini, o dolgovih in terjatvah, o sprejetem in izdanem blagu in o drugih delih svojega premoženja. Na ta način si pridobi jasno sliko svojega gospodarstva in tem laže mu bo uravnnavati svoje podjetniške posle. To po gotovih predpisih vršeče se vknjiževanje imenujemo knjigovodstvo.

Namen knjigovodstva pa ni samo ta, da podjetnik iz svojih knjig natančno razbere svoje gospodarstveno stanje, temveč ima tudi ta namen, da se more podjetnik glede svojega gospodarstvenega stanja v slučaju potrebe verodostojno izpričati tudi drugim (sodniki, davčni oblasti)

2. Zakonska določila gledé trgovskih knjig.

Ne gledé na to, da že red sam pri vsakem podjetju zahteva pravilno knjigovodstvo, je trgovec tudi po trgovskem zakoniku z dné 17. decembra 1862, člen 28 do 40, obvezan, da vodi knjige.

Člen 28.: trg. zakonika se glasi: »Dolžnost slehernega trgovca je, da vodi knjige, iz katerih so popolnoma razvidne njegove kupčije ter njegovo gospodarstveno stanje.«

»Trgovec mora došla trgovska pisma hraniti ter imeti prepise ali odtise odposlanih trgovskih pisem urejene po časovnem redu (v odtisni knjigi).«

(Člen 29. do vštetega 31. glej odstavek o popisu imovine.)

Člen 32.: »Pri knjigovodstvu in drugem vknjiževanju se mora trgovec posluževati kakega živega jezika in rabiti tudi pismenke takega jezika.

Knjige morajo biti vezane in vsak list mora biti opremljen s tekočo številko.

Na onih mestih, ki bi se imela praviloma popisati, ni puščati nepopisanega prostora. Vsebina prvotne vknjižbe se ne sme napraviti nečitljiva (s tem, da se jo tako močno prečrta, ali na kak drug način). Tudi

niso dopuščene izpremembe, o katerih ni gotovo, če so se napravile že spočetka ali pozneje.«

Člen 33.: »Trgovec mora svoje trgovske knjige hraniti za dobo desetih let, računši od onega dne, ko je napravil v njih poslednjo vknjižbo.

Isto velja o sprejetih trgovskih pismih, o imovinskih popisih in o bilancah.«

Člen 34.: »Pravilno urejene trgovske knjige imajo v spornih zadevah med trgovci nepopolno dokazilno moč, ki se lahko izpopolni s prisego ali kakim drugim dokazilom.

Vendar mora sodnik, upoštevajoč vse okoliščine, po svojem prevdarku razsoditi, ali je pripisovati vsebini trgovskih knjig večjo ali manjšo dokazilno moč, ali je dokazilno moč sploh upoštevati, kadar ne soglašajo trgovske knjige nasprotujočih si strank, ali če je trgovskim knjigam ene stranke zaupati več nego knjigam druge stranke.

Kako daleč seza dokazilna moč trgovskih knjig napram osebam, ki niso trgovci, je razsojati po dotičnem deželnem zakonu.«*

Člen 35.: »Trgovske knjige, v katerih so se našle nepravilnosti, imajo svojo dokazilno moč le v toliko, v kolikor je to umestno gledé na način in pomen nepravilnosti ter gledé na splošni dejanski položaj.«

Člen 36.: »Trgovske knjige lahko vodijo trgovski pomočniki, ne da bi to škodovalo dokazilni moči trgovskih knjig.«

Člen 37.: »Tekom sporne razprave more sodnik zahtevati na predlog ene stranke, da ima nasprotna stranka predložiti svoje trgovske knjige. Če nasprotna stranka tega ne stori, se v škodo te stranke priznava pravilnost gledé vsebine v trgovskih knjigah kot dokazana.«

Člen 38.: »Če se v sporni zadevi predlože trgovske knjige, pregledati je skupno s strankami njih vsebino, v kolikor se tiče sporne stvari, v primernih slučajih je napraviti izpisek. Ostala vsebina trgovskih knjig mora biti sodniku na prost vpogled le v toliko, v kolikor je potrebno, da se more dognati pravilnost knjigovodstva.«

Člen 39.: »Če so trgovske knjige, ki naj bi se predložile, na kraju, ki ne spada v okrožje razpravo vodečega sodnika, mora slednji sodišče dotičnega kraja, kjer so trgovske knjige, naprositi, da si jih da predložiti, da uraduje v zmislu predstoječega člena ter doloži overjen izpisek zajedno z zapisnikom, sestavljenim pri razpravi.«

Člen 40.: »Sodišče more odrediti, da se mu predlože trgovske knjige v popoln pregled vse vsebine v zapuščinskih razpravah, v razpravah o skupnem imetju kakor tudi v razpravah o delitvi družabnega premoženja in v konkurzu, v kolikor se trgovske knjige tičejo skupnega dolžnika.«

* Dokazilna moč trgovskih knjig proti osebam, ki niso trgovci, ugasne po poldrugem letu računši od onega dne, ko se je vknjižila v knjigah doslej neporavnana postavka.

1. za saldo iz prejšnjega meseca	4128	42	5. za razne troške	142	38
10. „ prodano blago	1807	20	15. „ plačan akcept	1984	60
20. „ prodano valuto	1534	50	25. „ vlogo pri poštni hranilnici	800	—
			30. „ domače potrebščine	240	—
			30. „ dnino in služnino	482	60
			30. „ saldo	3820	54
				<u>7470</u>	<u>12</u>
				<u>7470</u>	<u>12</u>

Razlika, za katero je skupna svota na eni strani večja od skupne svote na drugi strani, se imenuje saldo.

Saldo na osebem računu Antona Sedlaka, Ljubno, nam kaže, da nam Sedlak dne 30. junija iz vse kupčije, ki smo jo imeli z njim v dobi od 1. januarija do 30. junija, še dolguje znesek K 1418·50 h.

Temu osebemu računu sledeči blagajniški račun o dohodkih in troških konča s saldrom K 3820·54, to je: v blagajnici je moralo biti dne 30. junija toliko gotovine.

Ko smo vknjižili saldo, se razpredelnici za denarne zneske s črtami zaključita v enaki višini. Da uničimo nepopisani prostor, ki utegne nastati na levi ali na desni strani, potegnemo prečno črto (prečino); s tem so poznejše vknjižbe onemogočene.

Naloge.

1.) Po vzorcu na str. 3. in 4. naj se sledeči kupčijski slučajji vknjižijo v obliki računa:

Januar 12.: poslal sem Antonu Hostniku v Trstu raznega blaga za K 896·75.

Februar 2.: Hostnik Anton v Trstu mi je poslal menico za K 1812·33 za dan 31. marca.

Marec 20.: poslal sem Antonu Hostniku v Trstu vsled njegovega naročila 100 cekinov à K 11·36 = K 1136.—.

April 10.: Hostnik Ant. v Trstu mi je poslal v denarnem pismu K 1200.—

Maj 25.: vsled naročila Antona Hostnika v Trstu sem izplačal Marku Valjavcu tukaj v gotovini K 1000.—

Junij 14.: poslal sem Antonu Hostniku v Trstu raznega blaga za K 538·56. — Dognati je saldo tega računa za dan 30. junija, potem pa račun zaključiti.

2.) Pri vsakem naslednjem slučaju je označiti dolžnika odnosno upnika:

- Julij 1.: poslal sem Slavku Hudniku v Brnu K 500.— v gotovini.
- » 2.: Dostal Franc na Reki mi je poslal menico za K 844·60 za dan 31. avgusta na J. Dornika v Brnu.
- » 6.: prodal sem Filipu Travniku v Pragi raznega blaga za K 1480.—
- » 10.: od Rudolfa Slivnika v Trstu sem kupil kolonijalnega blaga za K 2438·70.
- » 14.: vsled naročila in na račun Petra Rogliča, tukaj, sem iz svoje zaloge Trgovski banki poslal 100 komadov # à K 11·36 = K 1136.—
- » 18.: Urban Josip, tukaj, mi je vsled naročila in na račun Ivana Ferliča v Gradcu plačal K 2000.— v gotovini.
- » 22.: vsled naročila mi je Trgovska banka poslala menico za K 1973·25.
- » 26.: menico, ki mi jo je dne 2 t. m. poslal Franc Dostal na Reki, sem poslal Jakobu Pečniku v Brnu.
- » 31.: Vernik Jurij v Solnemgradu je pri meni naročil raznega blaga ter poslal odplačila K 400.— v gotovini.

<i>Ima dati — debet</i>	<i>Dal — kredit</i>
<p>znači v vseh knjigah, ki zaračunavajo zalogo:</p> <p style="text-align: center;"><i>dohodek,</i> <i>prejem.</i></p> <p>Pri obračunavanju s trgovskim prijateljem:</p> <p style="text-align: center;"><i>dolžnika,</i> <i>debitorja.</i></p> <p>Vknjiževanje na strani »debet« nazivljamo:</p> <p style="text-align: center;"><i>vpisavati v dolg,</i> <i>obremenjati,</i> <i>debitirati.</i></p>	<p>znači v vseh knjigah, ki zaračunavajo zalogo:</p> <p style="text-align: center;"><i>trošek,</i> <i>izdatek.</i></p> <p>Pri obračunavanju s trgovskim prijateljem:</p> <p style="text-align: center;"><i>upnika,</i> <i>kreditorja.</i></p> <p>Vknjiževanje na strani »kredit« nazivljamo:</p> <p style="text-align: center;"><i>vknjiževati v korist,</i> <i>razbremenjati,</i> <i>pripoznavati,</i> <i>kreditirati.</i></p>

Ako vknjižujemo sočasno na dveh nasproti si ležečih straneh, pravimo, da je knjiga listovana (folijovana).* Če pa vknjižujemo na posameznih straneh, je knjiga stranovana (paginovana.)* Po načinu

* Folium ali folio = dvostranski list, 2 nasproti si ležeči strani; pagina = stran.

vknjiževanja zaznamujemo kar po dve strani z isto tekočo številko, ali pa zaznamujemo vsako stran posebej. (Člen 32. trg. zakonika.)

Posamezne razpredelnice (kolone) v knjigah imenujemo po namenu, kateremu služijo. Imamo torej: razpredelnice za dnevnico (datum), za besedilo, za denarne zneske, za sklicevanje itd. Nekatere knjige imajo po dve razpredelnici za denarne zneske: prva zbira posamezne zneske (zbiralna razpredelnica, zbiralka), dočim sprejema druga samo svote posameznih zneskov (glavna razpredelnica).

Ko je stran popisana, ne da bi bile vknjižene že vse postojanke, moramo napraviti prenos (transport): skupna svota na tej strani vknjiženih zneskov se namreč zabeleži na vrh nove strani. Pomniti pa je, da moramo vedno pri vknjiževanju v obliki računa (konta) napraviti prenos sočasno na obeh straneh ne glede na to, ali sta obe strani popisani ali ne.

Če se nam je pri vknjiževanju vrnila kaka pomota, popravimo jo s tem, da napačno vknjižbo prečrtamo, toda le toliko, da je še vedno čitljiva, nad njo pa (navadno z rdečilom) zapišemo pravilni znesek. Često pa se popravi pomota tudi tako, da napravimo primerno protivknjižbo (storno).

Kupčijski slučajji se dajo z ozirom na način poravnave vsled nakupa ali prodaje nastalega dolga ali terjatve deliti takole:

1.) Kupčijski slučajji, ki se takoj plačajo v gotovini (kupčija na gotovino, kupčija per kontant). Ta način poravnave je seveda mogoč le tedaj, če sta odjemalec in dodajalec v istem kraju (krajevna kupčija). Če pa odjemalec biva drugod, plačal bode blago seveda še le potem, ko ga prejme (kupčija v daljavo).

2.) Izmenjevalni kupčijski slučajji, pri katerih protivrednosti ne sprejemamo v gotovini, marveč v drugih vrednotah (menicah).

3.) Časovni kupčijski slučajji, pri katerih daje odjemalec dogovorjeno protivrednost sporazumno z dodajalcem v poznejšem času. N. pr.: danes prodamo Francu Bregarju v Lipnici blaga za K 1200.—, plačljivo v 3 mesecih. To se pravi: Blago damo Bregarju sicer takoj, vendar pa mu priznavamo pravico, da nam protivrednost K 1200.— plača še le po preteku treh mesecev. Seveda dovoljujemo take udobnosti le tedaj, če smo prepričani, da bode n. pr. Bregar po preteku treh mesecev svoji obveznosti zadostiti mogel in hotel. Takšno zaupanje, izkazano trgovskim prijateljem, imenujemo »kredit,« vsled česar tudi lahko časovne kupčijske slučajje imenujemo »kreditne« kupčijske slučajje.

Trgovski zakonik določa, da trgovec mora voditi knjige, ne predpisuje pa nikakega načina knjigovodstva. Trgovcu je torej na prosto voljo dano, da se poslužuje enostavnega, dvostavnega ali pa kakega drugega knjigovodstvenega načina.

B. Enostavno knjigovodstvo.

—••—

Teorija enostavnega knjigovodstva.

Pri enostavnem knjigovodstvu imamo:

1.) glavne ali osnovne knjige, to so knjige, ki jih mora voditi sleherno podjetje ne glede na to, s čim se bavi, in

2.) pomožne knjige. Te služijo v prvi vrsti podrobnemu zaračunavanju raznih premoženjskih delov po njihovi množini. Poleg kontrole nam dajejo pomožne knjige tudi možnost, da v osnovnih knjigah vključujemo postavke združene v večje enote (n. pr. v skupni znesek enega meseca), vsled česar je preglednost v osnovnih knjigah dokaj večja.

Osnovne knjige so:

- 1.) popis imovine (inventar) z bilanco,
- 2.) blagajniška knjiga,
- 3.) dnevnik,
- 4.) glavna knjiga.

Popis imovine (inventar).

Trgovski zakonik izrecno predpisuje, da mora trgovec vsako leto napraviti popis imovine in bilanco. Dotični členi se glase:

Člen 29.: »Vsak trgovec mora ob pričetku svojega podjetja natanko popisati ~~svojā~~ zemljišča in poslopja, svoje dolgove in terjatve, višino svoje gotovine kakor tudi vse druge svoje premoženjske dele. Poleg tega ima označiti vrednost posameznih premoženjskih delov ter napraviti zaključek, ki izkazuje razmerje med imetjem in med dolgovi. Tak popis imovine in tako bilanco o svojem premoženju mora napraviti vsako leto.

Če ima trgovec trgovino, kjer bi se popis (inventura) ne mogel lahko izvršiti vsako leto, zadostuje, če se napravi popis zaloge blaga vsaki dve leti.*

* Vendar pa morajo taki trgovci tisto leto, v katerem ne delajo natančnega popisa imovine in bilance, stanje svoje imovine določiti po cenitvah ali pa po beležkah. O premoženjskih delih pa, ki jih je lahko popisati, mora trgovec vzlic temu napraviti vsako leto popis in bilanco.

Za družabne trgovine veljajo ravnoista določila glede družabnega premoženja.«

Člen 30: »Trgovec mora popis imovine in bilanco podpisati. Če je več družabnikov, ki osebno jamčijo za trgovino, se morajo podpisati vsi. Popis imovine in bilanca se morata zabeleževati v posebno za to določeno knjigo ali pa se sestavljata za vsak slučaj posebej. V zadnjem slučaju jih je hraniti urejene po časovnem redu.«

Člen 31: »V popis imovine in v bilanco je sprejeti vse premoženjske dele in terjatve po vrednosti, ki jim gre na dan popisovanja. Dvomljive terjatve je zabeleževati v vrednosti, ki se vidi izterljiva, neizterljive terjatve pa je odpisati.«

Popis imovine ali inventar je izkaz o vsem aktivnem in pasivnem premoženju kakega podjetja.

Oni premoženjski deli, ki so trgovčeva last in s katerimi kupčuje, da doseže dobiček (blago za denar in obratno), kakor tudi oni, ki jih uporablja pri svojem podjetju (n. pr. stroji, vozovi itd.) ter vse terjatve trgovčeve do drugih oseb tvorijo aktivno premoženje (aktiva). Celokupnost onih zneskov pa, ki jih trgovec dolguje, imenujemo pasivno premoženje (pasiva).

Trgovčeva aktiva so n. pr.:

1.) Gotovina. 2.) Valute (zlati in srebrni novci, ki imajo pri nas izpremenljivo (kurzno) vrednost, in inozemski papirnati denar). 3.) Rimese (to so menice, ki jih trgovec more vnovčiti). 4.) Devize (menice, glaseče se na tujo denarno veljavo). 5.) Vrednostni papirji in efekti (rente, srečke, delnice itd) 6.) Blago, in sicer sleherno blago, ki je trgovčeva last, naj je potem blago v njegovem skladišču ali pri kakem trgovskem prijatelju ali pa na potu. (»Blago se vozi«, »blago plava«.) 7.) Terjatve do dolžnikov, debitorjev. 8.) Premičnine (oprava trgovine, orodje, stroji itd). 9.) Nepremičnine (poslopja in zemljišča). 10.) Predplačila na davkih, najemini, služnini itd. (anticipacije).

Pasiva trgovčeva bi bila n. pr.:

1.) Menični dolgovi (potezke ali akcepti, to so menice, ki jih mora trgovec plačati). 2.) Tekoči dolgovi (upnikom). 3.) Hipotečni dolgovi (dolgovi, vknjiženi na poslopih in zemljiščih.)

Razlika med večjo vrednostjo aktivnega in manjšo vrednostjo pasivnega premoženja je aktivno čisto premoženje. Če pa je vrednost pasivnega premoženja večja nego vrednost aktivnega premoženja, z drugimi besedami, če vrednost aktivnega premoženja ne krije pasivnega premoženja, imamo podbilanco, ki daje povod, da proglasimo nezmožnost plačevanja (insolvenco) ali pa konkurz. Če je aktivno čisto premoženje

koncem upravne dobe višje nego je bilo ob njenem začetku, imamo dobiček, v nasprotnem slučaju pa izgubo.

Popis imovine sklepamo s tem, da pod naslovom »pregled«, »popnavljanje« ali »rekapitulacija« doženemo aktivno čisto premoženje in dobiček (odnosno izgubo).

Po členu 30. trgovskega zakonika mora vsak popis imovine biti podpisan od lastnika podjetja odnosno vsakega družabnika, ki za podjetje osebno jamči.

Gledé cenitve posameznih premoženjskih delov velja naslednje:

1.) Valute, devize in efekti se sprejemajo v popis imovine po kurzu tistega dne, za katerega se popis sestavlja.

2.) Rimese in akcepte (potezke) je diskontovati za dan popisovanja, ako ne izhajajo zgolj iz kupčije z blagom.

3.) Blago je sprejemati po tržni ceni, če jo sploh ima, sicer pa po nabavnih troških.

4.) Pri premičninah in nepremičninah je vsako leto odpisati primeren odstotek za obrabo, (odpis ali amortizacija).

5.) Tekoče terjatve do dolžnikov se dele v tri vrste:

- a) v popolnoma zanesljive,
- b) v dvomljive (dubiozne) in
- c) v neizterljive.

Prve sprejemamo v inventar s polnim zneskom, druge z onim, ki ga še utegnemo izterjati, tretje pa moramo popolnoma odpisati.

Vzorec popisa imovine (inventarja).

Popis imovine z dne 31. decembra 1906.

Aktiva :			
1.	Gotovina : glasom blagajniške knjige		2845 60
2.	Valute : 100 # à 11:36		1136 —
3.	Rimese : za dan 25. januarija na A. Močnika, tukaj manj 4% diskont za 25 dni	1872 75 5 20	1867 55
4.	Blago : 250 kg kave à K 3:28 120 » sladkorja à K —:76	820 — 91 20	911 20
5.	Dolžniki : c. kr. poštna hranilnica Kilar Franc, Kočevje	2048 30 992 56	3040 86
6.	Premičnine : nakupna cena 10% odpis Aktiva skupaj	1100 — 110 —	990 — 10791 21
Pasiva :			
1.	Potezka : za dan 28. januarija Petra Vernika manj 4% diskont za 28 dni	1000 — 3 11	996 89
2.	Upnik : Veršec Maks, tukaj Pasiva skupaj		655 11 1652 —
Ponavljjanje :			
	Skupna aktiva	10791 21	
	» pasiva	1652 —	
	Sedanje aktivno čisto premoženje	9139 21	
	Začetno » » »	8875 33	
	Čisti dobiček	263 88	
	N. N. (podpis).		

Zaradi boljše preglednosti se popis imovine napravi največkrat v obliki računa (konta), v katerem so izpuščene vse podrobnosti, ter ima kot tak ime »bilanca«. Predstoječi popis bi torej kot bilanca imel sledečo obliko:

Vzorec bilance:

Aktiva

Bilanca za dan 31. decembra 1906.

Pasiva

1.	Gotovina	2845	60	1.	Potezke	996	89
2.	Valute	1136	—	2.	Upnik	655	11
3.	Rimese	1867	55		Začetno akt. čisto pre-		
4.	Blago	911	20		moženje		
5.	Dolžniki	3040	86		» K 8875.33		
6.	Premičnine	990	—	3.	dobiček leta 1906		
		990	—		» 263.88		
		10.791	21		sedanje akt. čisto premoženje	9139	21
						10.791	21
					N. N. (podpis).		

Naloge.

3.) Iz naslednjih podatkov je napraviti popis imovine in bilanco za dan 31. decembra 1906:

Aktiva:

Gotovina K 3425·60

Valute:

40 kom. # à 11 40 K 456.—

25 » soveraignev à 24·25 » 606·25

Rimese:

K 1200.— za dan 4. januarija na A. Komarja	}	5 ⁰ / ₁₀₀ diskont = K 715
» 1800.— » » 15. » » K. Močnika		
» 984·72 » » 20. » » S. Sokliča		

Blago:

15 vreč popra, netto 775 kg à K 0 95 za kg

10 zavojev kave, » 594 » » » 2·46 » »

10 » riža, » 1000 » » » 0 48 » »

Dolžniki:

C. kr. poštna hranilnica, Dunaj K 2412·75

Sirnik Jože, Kamnik » 645·28

Linhart Stanko, tukaj » 1592·66

Šimaček Ivan, Praga » 2837·54

Premičnine: K 1050.—, 12⁰/₁₀₀ odpisa.

Predplačilo na najemini za mesec januarij v znesku K 120.—

Pasiva:

Potezke:

K 1500.— za dan 30. januarija M. Keršičeva,	}	5 ⁰ / ₁₀₀ diskont = K 15·58
» 1492 80 » » 14. februarija A. Poljančeva		

Upniki:

Fontanari Josip v Trstu K 2418·33

Ribnikar Alojzij v Gorici » 950.—

Aktivno čisto premoženje zadnjega popisa je znašalo K 12 554·20

4.) Popis imovine z dne 30. junija 1907:

Aktiva:

Gotovina K 3258·66

Valute:

75 kom. # à 11·36 K 852.—

Menice:

K 1850.— za dan 4. julija na A. Gruberja, tukaj

» 1244 80 » » 20. avgusta na E. Kramarja, »

K 3094·80

» 9·85 manj kot 5⁰/₁₀₀ diskont K 3084·95

Blago:

20 zavojev kave:
 netto 1220 kg à K 144·20 za 50 kg K 3518·48

Dolžniki:

C. kr. poštna hranilnica, Dunaj K 2462·80
 Mandič Luka na Poljanah » 1815·72

Premičnine:

Nakupni troški K 1100·—
 12⁰/₁₀₀ odpis » 132·—
 K 968·—

Pasiva:

Akcept:

K 1200·— za dan 2. avgusta p n. T. Kavčiča
 » 5·50 manj kot 5⁰/₁₀₀ diskont
K 1194 50

Upnik:

Kavčič Tomaž v Trstu K 1075·80

Iz predstojećih podatkov je napraviti popis imovine in bilanco. —
 Aktivno čisto premoženje je znašalo dne 30. junija 1906 K 12.284·87.

Blagajniška knjiga.

Dohodki in troški v gotovini se vknjižujejo v posebno, takozvano blagajniško knjigo, ki se običajno vodi v obliki računa ali konta, ki je torej navadno listovana. Na levi vknjižujemo dohodke (debet), na desni pa troške (kredit). Na vsak list (folij) napišemo kot nadpis tekoči mesec in letnico. Najobičajnejše razpredelnice so: sklicevalna (za sklicevanje*), dnevnična, besedilna, zbiralna in glavna razpredelnica. Za vknjiževanje v blagajniško knjigo veljajo sledeča pravila:

- 1) Vsako vknjižbo pričenjamo z besedico »za«.
- 2) Besedilo bodi kratko, toda jasno.
- 3) Ime osebe ali tvrdke, s katero se vrši kupčija, je podčrtati, če zahteva vknjižba v blagajniški knjigi še vknjižbe drugod.
- 4) Prenose je treba vedno napraviti na obeh straneh sočasno in v enaki višini.

Blagajniško knjigo sklepamo navadno vsak mesec na ta način, da doženemo razliko med dohodki in troški ter da saldo pripišemo k manjši strani (ki je v blagajniški knjigi vedno na desni); nato seštejemo na

* V dokaz, da smo postavko zabeležili tudi v glavno knjigo, pripišemo v posebni razpredelnici glavne knjige številko onega lista blagajniške knjige, na katerem je vknjižena dotična postavka, obratno pa pripišemo tudi v blagajniško knjigo številko lista glavne knjige, kamor je prenešana postavka.

obeh straneh tako, da je na obeh višina enaka, ter jih zaključimo. Saldo prenesemo kot prvo postavko prihodnjega meseca na nov list.

Mesto listovanih (folijovanih) blagajniških knjig so v rabi tudi stranovane (paginovane) blagajniške knjige. Te je priporočati zlasti, če je redoma postavk v dohodkih dokaj več nego v troških. V listovani blagajniški knjigi bi zahtevala leva stran opetovanih prenosov, dočim bi na desni strani večina prostora ostala nepopisana. Temu odpomoremo, ako vknjižujemo dohodke in troške na isti strani in sicer tako, da uporabljamo zbiralno razpredelnico za dohodke, glavno razpredelnico pa za troške. Sedaj nam je mogoče uporabljati ves razpoložljivi prostor. Zaključek obstoji v tem, da v glavno razpredelnico zapišemo s primernim besedilom saldo, da vsako teh dveh razpredelnic seštejemo in podčrtamo glavni svoti.

Naslednji kupčijski slučaji so v listovani in stranovani blagajniški knjigi vknjiženi.

1. oktobra: Saldo K 3735·60.
4. » Francu Bregarju, tukaj, prodal blaga za K 3289 —, manj 2⁰/₀ popusta K 6578 proti gotovini.
10. » Od Ivana Sušnika, tukaj, kupil raznega blaga za K 130713 manj 2⁰/₀ popusta K 2614 proti gotovini.
15. » Jakobu Jelencu, tukaj, prodal 100 # à K 11·34 = K 1134 proti gotovini.
17. » Plačal Francu Dostalulu danes plačljivi akcept v znesku K 1396·50.
20. » Henrik Pintar v Pragi mi je poslal po poštni nakaznici K 300—.
23. » Plačal voznino in carino od došlih 100 zavojev riža K 563·50.
25. » Vodnik Adolf mi je plačal za račun Franca Poljanca v Kranju K 1450 —.
26. » Slavku Hudniku prodal raznega blaga za 572·30, ta mi je izročil za ta znesek poštni ček, ki ga vnovčim takoj.
- 29 » Trgovski banki plačal za račun Josipa Kende na Dunaju K 2000—.
31. » Plačal dneve in služnine K 220—, za razne male troške K 31·80, in za domače potrebščine vzel iz blagajnice K 160—.

V mnogih podjetjih (bančnih zavodih itd) se rabijo zaradi vsakdnevne kontrole blagajniški listi, ki se nanje dan za dnevom zapisujejo saldo, skupni dohodki in skupni troški. S to uredbo si prihranijo vsakdnevni sklep v blagajniški knjigi.

Blagajniški list.

1906. febr.	4.	saldo z dne 3. t. m.		2598	44
			dohodki	1872	36
				4470	80
			troški	953	13
»	5.	saldo z dne 4. t. m.		3517	67
			dohodki	2038	11
				5555	78
			troški	3126	44
»	6.	saldo z dne 5. t. m.		2429	34
		i. t. d.			

Često se tudi za vsak dan posebej vodi blagajniški list. Prva postavka je vedno saldo prejšnjega dne. K temu se takoj prišteje sleherni dohodek in odšteje sleherni trošek. Zadnja številka nam kaže blagajniško stanje

Stranovana blagajniška knjiga:

1

Mesec oktober 1906.

		Gl. knj. list	Debet	Kredit
1.	za prenos salda		3735 60	
4.	» Francu Bregarju prodano blago K 3289.—			
	manj 2 ^o / _o popusta » 65.78		3223 22	
10.	» nakup blaga od Ivana Sušnika K 1307.13			1280 99
	manj 2 ^o / _o popusta » 26.14			
15.	» Jakobu Jelencu prodanih 100 kom. # à K 11.34		1134 —	
17.	» plačani akcept			1396 50
20.	» pošiljatev <u>H. Pintarja v Pragi</u> v gotovini	15	300 —	
23.	» voznino in carino od 100 zavojev riža			563 50
25.	» plačilo Ad. Vodnika za račun <u>Franca Poljanca v Kranju</u>	23	1450 —	
26.	» S. Hudniku prodano blago in vnovčeni poštni ček		572 30	
29.	» vlogo pri Trgovski banki za račun <u>Josipa Kende na Dunaju</u>	12		2000 —
31.	» dne in služnine			220 —
	» razne troške glasom troškovnika			31 80
	» domače potrebščine			160 —
	» saldo			4762 33
			10.415 12	10.415 12

2

Mesec november 1906.

		Gl. knj. list	Debet	Kredit
1.	za prenos salda		4762 33	

2

Naloge.

5.) Sledeče kupčijske slučaje je vknjižiti v blagajniško knjigo. Skleniti jo je z 31. avgustom.

Avgust 1.: Blagajniški prebitek iz prejšnjega meseca K 3845·20.

- » 4.: Od Antona Kramarja, Borovlje, po poštni nakaznici prejel znesek K 756·35.
- » 7.: Prodajal tврdki Skaberne, tukaj, raznega blaga za K 1044·60, odbivši 2% popusta (K 20·89) proti gotovini.
- » 12.: Za razne pisarniške potrebščine plačal K 124·76 v gotovini.
- » 16.: Plačal danes zapadli akcept v znesku K 875.—.
- » 20.: Henrik Letnarju, tukaj, prodal 100 kom. # à 11·36 = K 1136.—.
- » 24.: Vnovčil danes plačljivi menici:
K 630·50 na O. Slanca, tukaj,
» 984·20 » S. Resnika, »
- » 28.: Po naročilu in za račun Antona Kramarja v Borovljah plačal Trgovski banki K 1000.— v gotovini.
- » 29.: Plačal vozne od raznega kolonijalnega blaga iz Trsta K 168·40 v gotovini.
- » 31.: Plačal služnine in dnine K 350.—.
» razne troške glasom troškovnika K 58·24.
Za lastne potrebščine vzel iz blagajnice K 200.—.

6.) Naslednje kupčijske slučaje je vknjižiti v blagajniško knjigo (listovano ali stranovano). Blagajniško knjigo je zaključiti ter saldo prenesti na naslednji mesec.

Februar 1.: Blagajniški prebitek K 4815·35.

- » 1.: Plačal najemnino od skladišča in pisarne za čas od 1. februarja do 1. maja v znesku K 500.—.
- » 3.: Danes plačljivo rimeso vnovčil pri pozvancu Antonu Kolarju, tukaj, v znesku K 964·70.
- » 7.: Od Petra Hajeka, tukaj, kupil menico za K 1400.— za dan 25./3. na J. Stareta ter jo diskontoval s 5% za 46 dnij (K 8·94), plačal torej v gotovini K 1391·06.
- » 13.: Anton Preskar, tukaj, plačal pri meni za račun Gregorja Burjana v Tolminu znesek K 1800.— v gotovini.
- » 17.: V poravnavo svojega jutri plačljivega dolga plačal pri poštni hranilnici za račun Ivana Vidica v Pragi K 1475.— v gotovini.
- » 21.: Antonu Gregorinu, tukaj, prodal raznega blaga za K 948·20, po odbitku 2% popusta (K 18·96) proti gotovini.
- » 25.: Od Franca Tominca, tukaj, kupil proti gotovini 50 komadov 20 frankov à K 19·14 = K 957.—.

Februar 27.: Plačal danes zapadlo potezko v znesku K 1472'60.

» 28.: Plačal služnine K 386'50 in za razne troške glasom troškownika K 44'18.

Dnevnik.

Prvotno so se v dnevnik vknjiževali vsi kupčijski slučajji brez izjeme, dočim se v novejšem času (zaradi preglednosti) vknjižujejo le kreditni in izmenjevalni kupčijski slučajji; oni kupčijski slučajji pa, ki so združeni s takojšnjim dohodkom ali troškom v gotovini, se vknjižujejo v blagajniško knjigo.

Dnevnik (imenovan tudi journal, memorial, prima nota ali prvopisna knjiga), se vodi stranovan ter ima iste razpredelnice kakor blagajniška knjiga.

Kreditne kupčijske slučajje vknjižujemo v dnevnik na ta način, da zapišemo pri vsaki postavki najprvo ime (tvrdko) in bivališče trgovskega prijatelja, s katerim se je izvršila kupčija in semkaj pripišemo besedo »debet«, če je dotični trgovski prijatelj pri tej kupčiji dolžnik, besedo »kredit« pa, če je upnik. V naslednjih vrstah potem kratko popišemo kupčijski slučaj ter navedemo znesek. Često se v besedilu omenja tudi dospeltek (plačilni dan) dotičnega zneska. Po naslednji vrstni črti potegnemo preko razpredelnice za besedilo (vodoravno) črto ločevalko, da so kupčijski slučajji ločeni.

Izmenjevalni kupčijski slučajji, to so slučajji, pri katerih se dá protivrednost sicer takoj, toda ne v gotovini, dado se vknjižiti na tri različne načine:

1.) s tem, da kupčijski slučaj razkrojimo v njegova dva naravna dela, namreč v nakup ali prodajo proti plačilu v poznejši dobi in v poravnavo nastalega dolga odnosno terjatve. Vsled tega imamo v dnevniku dve postavki, — v eni je trgovski prijatelj dolžnik, v drugi pa upnik;

2.) s tem, da sicer napišemo v prvi vrsti ime in bivališče trgovskega prijatelja, da pa ne pristavimo niti besedice debet niti kredit, — da tako označimo, da trgovski prijatelj v predležečem slučaju ni niti dolžnik niti upnik;

3.) s tem, da na prvem mestu postavke sploh ne omenjamo imena in bivališča trgovskega prijatelja, marveč da vknjižimo postavko v pripovedni obliki, n. pr. z besedo: »kupil« ali »prodal« itd.

Dnevnik moremo — enako kakor stranovano blagajniško knjigo, — voditi tudi s tremi razpredelnicami za denarne zneske: prva razpredelnica ostane brez nadpisa in sprejema iz izmenjevalnih kupčijskih slučajjev izviraajoče zneske, ostali razpredelnici pa imate nadpis »debet« odnosno »kredit«. Če je trgovski prijatelj dolžnik, zapišemo denarni znesek v razpredelnico z nadpisom »debet,« če pa je upnik, ga zapišemo v drugo

razpredelnico z naslovom »kredit«. Umeje se, da vsled tega odpade označevanje »dolžnik« oziroma »upnik« pri imenu in bivališču trgovskega prijatelja.

V nekaterih podjetjih se blagajniške postavke sploh ne prenašajo neposredno v glavno knjigo, marveč se najprvo preneso v dnevnik, odtod pa v glavno knjigo.

Sledeči kupčijski slučajji so v naslednjem dnevniku vknjiženi
Marec 12.: Kolar Janko v Pragi naznanja, da je vplačal na moj poštno-hranilnični račun K 954·60.

- » 15.: Svoj danes plačljivi dolg pri Janku Dorniku v Brnu v znesku K 783— sem poravnal z nakazilom prenosa od svojega računa na njegov račun pri poštni hranilnici.
- » 20.: Strehar Anton v Gradcu mi naznanja, da je izdal name potezko za K 648 75 za dan 18./6. po naredbi O. Brajarja.
- » 22.: Slokar Davorin v Gradcu je poslal rimeso za K 834·60 za dan 30./3. na C. Oblaka v dobropis.
- » 26.: Hladnik Anton v Lipnici kupil pri meni blaga za K 1982·35, plačljivo v treh mesecih, Slokar Davorin v Gradcu pa za K 1012—, plačljivo v 4 mesecih.

Marec 1906.

			Gl. knj. list		
12.	Kolar Janko, Praga, za vplačilo pri poštni hranilnici	kredit	3	954	60
12.	Poštna hranilnica, za vplačilo J. Kolarja, Praga	debet	2	954	60
15.	Ista za prenos na račun J. Dornika, Brno	kredit	2	783	—
15.	Dornik Janko, Brno, za plačilo potom poštne hranilnice	debet	4	783	—
20.	Strehar Anton, Gradec, za potezko za dan 18./6. po naredbi O. Brajarja	debet	7	648	75
22.	Slokar Davorin, Gradec, za rimeso za dan 30./3. na C. Oblaka	kredit	6	834	60
26.	Isti za moj račun	debet valuta 26./7.	6	1012	—
26.	Hladnik Anton, Lipnica, za dodano blago	debet valuta 26./6.	8	1982	35

Kakor pri blagajniški knjigi, sklicujemo se tudi pri dnevniku na glavno knjigo in obratno.

Dne 4. marca prodal Ivanu Korenčanu, tukaj, raznega blaga za K 943'65 proti temu, da sprejme mojo potezko nanj za 4 mesece dato po naredbi moji lastni.

Ta izmenjevalni kupčijski slučaj moremo, kakor smo videli, vknjižiti na sledeče tri načine.

Marec 1906.

	<u>1. način.</u>			
4.	Korenčan Ivan, tukaj,	debet		
	za fakturo	valuta 4. julija	943	65
4.	Korenčan Ivan, tukaj,	kredit		
	za akcept moje potezke nanj za štiri mesece dato, po naredbi moji lastni		943	65
	<u>2. način.</u>			
4.	Korenčan Ivan, tukaj,			
	za dodano blago, poravnano z akceptom moje potezke nanj za 4 mesece po naredbi moji lastni		943	65
	<u>3. način.</u>			
4.	Prodal Iv. Korenčanu, tukaj, razno blago proti njegovemu akceptu moje potezke nanj za 4 mesece dato po naredbi moji lastni		943	65

Dnevnik s tremi razpredelnicami.

Marec 1906.

Debet *Kredit*

Gl. knj. list	4.	Prodal Ivanu Korenčanu, tukaj, razno blago proti njegovemu akceptu moje potezke nanj, za 4 mesece dato po naredbi moji lastni	943	65		
	3	Kolar Janko, Praga, za vplačilo pri poštni hranilnici			954	60
	2	Poštna hranilnica, za vplačilo I. Kolarja, Praga			954	60
		i. t. d.				

Dnevnicna se ne piše vedno na doslej odkazanem mestu, marveč tudi v prostoru za besedilo. V ta namen se ločilna črta v sredi prekine, n. pr.

15.	Dornik Janko, Brno	debet		
	za plačilo potom poštna hranilnice		783	—
20.	Strehar Anton, Gradec	debet		
	za potezko za dan 18./6., po naredbi O. Brajarja		648	75
22.	Slokar Davorin, Gradec	kredit		
	za rimeso za dan 30./3., na C. Oblaka		834	60
26.	Isti	debet		
	za moj račun	Valuta 26./7.	1012	—
	itd.			

Naloge.

7.) Sledeče kupčijske slučaje je vknjižiti v dnevniku:

- Januar 4.: Od Josipa Furlana, Brno, prejel fakturo ddo. 2. t. m. o raznih tkaninah v znesku K 3815·75, plačljivo v 3 mesecih.
- » 8.: Adolfu Virbniku v Gradcu prodal raznega blaga za K 1542·62, plačljivo v 4 mesecih.
- » 12.: Josipu Bernardu, tukaj, prodal raznega blaga za K 1265— proti akceptu moje potezke nanj za tri mesece dato po naredbi moji lastni.
- » 16.: Rimeso za K 1265— za 12. dan aprila na Josipa Bernarda, tukaj, poslal Maksu Hrovatinu v Ljubnem v dobropis.
- » 20.: Josip Furlan v Brnu izdal name potezko za K 3815·75 za 2. dan aprila po naredbi O. Burnika.
- » 24.: Po naročilu poslal Francu Novakoviču v Zagrebu iz svoje zaloge 100 kom. sovereignev, ki jih zaračunam po K 24·06 = K 2406—.
- » 28.: Po mojem naročilu in za moj račun plačal Leopold Skalar v Lincu tamošnji banki K 1500— v gotovini.
- » 30.: Od Ivana Klinarja v Pragi prejel 2 menici:
K 892·45 za 28. februarj na T. Lukana, tukaj,
» 1250— » 30. marec » P. Šolarja, v dobropis na zapadli dan.

8.) Sledeče kupčijske slučaje je vknjižiti v blagajniško knjigo od-
nosno v dnevnik. Blagajniško knjigo je skleniti s 30. aprilom.

April 1.: Prebitek iz prejšnjega meseca K 5216·78.

- » 3.: Prejel od J. Fontanarija v Trstu fakturo z dne 1. t. m. o
netto 965 kg kave à K 125.— za 50 kg, plačljivo v 4 me-
secih K 2412·50.
- » 6.: Ženko Franc v Gradcu mi je poslal dve menici:
K 1248·50 za 10. dan aprila na lv. Bučarja, tukaj,
» 924·25 » 15. » maja » B. Vošnjaka » v dobropis
na zapadli dan.
- « 9.: Danes prejel dne 1. t. m. fakturovano kavo iz Trsta Plačal
voznino, carino in dovoz v znesku K 794·10 v gotovini ter
poslal polovico fakturnega zneska K 1206·25 po odbitku
2% popusta (K 24·12) potom poštne hranilnice J. Fontanariju
v Trst. Drugo polovico vplačal, odbivši 2% popusta, za račun
Fontanarijev pri tukajšnji Trgovski banki.
- » 10.: Vnovčil danes zapadlo rimeso v znesku K 1248·50 na lv. Bu-
čarja, tukaj.
- » 15.: Murnik Slavko v Mariboru izdal danes name potezko za račun
Franca Ženka v Gradcu v znesku K 1250 — za 14. dan
julija po naredbi Otona Voglarja.
- » 18.: Kupil od Franca Kotnika, tukaj, M. 950.— v papirnatem de-
narju à K 117·75 = K 1118·63 proti gotovini.
- » 20.: Francu Ženku v Gradcu poslal raznega blaga za K 1468·30,
plačljivo v 4 mesecih.
- » 26.: Filip Ribnikar v Ljubnem mi je poslal v poravnavo svojega
danes plačljivega dolga K 875.— v bančni nakaznici, katero
vnovčim takoj.
- » 28.: Vsled reklamacije dovolil Francu Ženku v Gradcu na blago,
fakturovano dné 20. t. m., popusta K 120.— ter izdal nanj
potezko za K 1348·30 za 20. dan avgusta po naredbi lastni.
- » 30.: Plačal služnine K 425.— v gotovini.

Glavna knjiga.

Glavna knjiga, tudi knjiga naročnikov ali knjiga tekočih računov
imenovana, obsega račune (konte) za vsakega posameznega trgovskega
prijatelja. Vsak račun ima za nadpis ime tvrdke in njeno bivališče. Dolgovi
računoimetnika se vknjižujejo na levi, njegove terjatve do našega podjetja
pa na desni strani.

V glavni knjigi so najobičajnejše sledeče razpredelnice: dnevnična,
besedilna, sklicevalna (sklicuje se na blagajniško knjigo ali dnevnik), do-

spetna (skadenčna razpredelnica) in denarniška. V trgovinah s samim blagom se od posameznih postavk navadno ne računajo nikake obresti; v bančnih zavodih pa, kjer se, predno se vpiše saldo, tudi še zaračunavajo obresti, opravnina in drugi troški, imajo glavne knjige še razpredelnici za število dnij in za obrestna števila.

Da v glavni knjigi lažje najdemo posamezne račune, imamo posebej ali pa v glavni knjigi sami kazalo (register).

Za one kupčijske slučaje, ki bodo najbrže v najkrajšem času poravnani, kakor tudi za one odjemalce, s katerimi le redkokedaj sklepamo kupčije, v glavni knjigi ne vodimo posebnega računa, marveč vodimo skupni račun, »račun raznih« (»konto pro diversi«) imenovan. Kadar vknjižujemo takšne kupčijske slučaje v dnevnik ali v blagajniško knjigo, pripišemo naslov »račun raznih« k imenu trgovskega prijatelja, ali pa omenjamo ime trgovskega prijatelja samo v besedilu, n. pr.:

Januar 10.: Prodal Juliju Šetini, tukaj, raznega blaga za K 415/38 proti akceptu moje potezke nanj za 3 mesece dato, po naredbi moji lastni.

	<u>1. način.</u>			
10.	Račun raznih za J. Šetini, tukaj, prodano blago	debet Va 10./4.	415	38
10.	Račun raznih za akcept J. Šetine, tukaj, za 3 mesece dato po naredbi moji lastni	kredit	415	38
	<u>2 način.</u> (J. Šetina tukaj)			
10.	Račun raznih za razno blago	debet Va 10./4	415	38
10.	Račun raznih za akcept nanj izdane potezke za 3 mesece dato, po naredbi moji lastni	kredit	415	38

V podjetjih, ki razpošiljajo blago pogosto proti povzetju, se priporoča voditi »račun povzetja«, ki se za blago, odposlano proti povzetju, obtežuje za faktorni znesek, pri prejemu povzetja pa pripoznava za sprejeti znesek.

Trgovski običaj je, da se ob gotovem času (30. junija, 31. decembra) ali pa vsled naročila odjemalcem ali dodajalcem razpošiljajo prepisi računov. Ti prepisi računov se imenujejo »izpisek računa«, v bančnih zavodih pa »tekoči računi«. Pripošiljanje teh izpiskov ima ta namen, da se vknjižbe

dveh trgovskih prijateljev med seboj primerjajo in popravijo eventualne nepravilnosti.

Pri vknjižbah v glavno knjigo se treba držati sledečih pravil:

1.) Dolgovi trgovskih prijateljev se na njihovem računu vknjižujejo na levi, terjatve pa na desni strani.

2.) Besedilo se običajno pričinja z besedico »za« ter bodi po možnosti kratko.

3.) Za vsak kupčijski slučaj naj se porabi ena sama vrstica.

Naslednji kupčijski slučajji so na sledečih straneh vknjiženi v blagajniški knjigi, v dnevniku in v glavni knjigi.

Junij 1.: Blagajniški prebitek iz prejšnjega meseca K 2856·35.

- » 4.: Od Petra Granello v Trstu prejel fakturo z dné 2. t. m. o raznem blagu za K 984·60, plačljivo v 4 mesecih.
- » 10.: Prejel blago iz Trsta ter pri poštni hranilnici plačal fakturni znesek K 984·60, odbivši 2% popusta na račun P. Granello.
- » 12.: Prodal Stanku Berniku v Kranju raznega blaga za K 876·60, plačljivo v 4 mesecih.
- » 13.: Prodal Karolu Žužku, tukaj, raznega blaga za K 544·28 proti akceptu moje nanj izdane potezke za 4 mesece dato, po naredbi moji lastni.
- » 16.: Bernik Stanko v Kranju mi je poslal K 876·60, odbivši 2% popusta v bančni nakaznici, ki jo vnovčim takoj.
- » 18.: Od Petra Granello v Trstu prejel fakturo z dné 16. t. m. za razno blago, glasečo se na znesek K 1072·75, plačljivo v 4 mesecih.
- » 20.: Juriju Kopaču, tukaj, prodal raznega blaga za K 486·35 proti akceptu moje nanj izdane potezke za 4 mesece dato, po naredbi moji lastni.
- » 24.: Došlo je dné 16. t. m. fakturovano blago iz Trsta, vsled tega sem poslal Petru Granello v Trstu obe menici, ki sem jih imel v zalogi in sicer za K 544·28 za dan 13. oktobra na K. Žužka, tukaj,
» 486·35 » » 20. » » J Kopača, tukaj
v dobropis na zapadli dan.
- » 26.: Stanku Berniku v Kranju poslal raznega blaga za K 1845·20, plačljivo v 4 mesecih.
- « 26.: Ivanu Sinkoviču na Dunaju poslal raznega blaga za K 248·60, odbivši 2% popusta ter prosil, da mi pošlje kratkoroke rimese.
- » 28.: Stanko Bernik v Kranju mi je plačal polovico fakturnega zneska K 1845·20, odbivši 2% popusta, potom poštno hranilnice.
- » 30.: Ivan Sinkovič na Dunaju mi je poslal K 243·63 za dan 2. julija na A. Pučnika, tukaj.

Dnevnik.

1

Mesec junij 1906.

4.	Granello Peter, Trst kredit za fakturo z dné 2. t. m. o raznem blagu Va. 2. oktobra	15			984 60
12.	Bernik Stanko, Kranj debet za razno blago Va 12. oktobra	16			876 60
13.	Račun raznih debet za blago, prodano <u>Karolu Žužku, tukaj</u> Va. 13. oktobra	17			544 28
13.	Račun raznih kredit za akcept <u>Karola Žužka, tukaj</u> , za 4 mesece, po naredbi moji lastni	17			544 28
18.	Granello Peter, Trst kredit za račun z dné 16. t. m. o raznem blagu Va. 16. oktobra	15			1072 75
20.	Račun raznih debet za blago, prodano <u>Juriju Kopaču, tukaj</u> Va. 20. oktobra	17			486 35
20.	Račun raznih kredit za akcept <u>Jurija Kopača, tukaj</u> , za 4 mesece, po naredbi moji lastni	17			486 35
24.	Granello Peter, Trst debet <u>za moji rimesí</u> za 13. dan oktobra na <u>K. Žužka, tukaj</u> » 20. » » » <u>J. Kopača, tukaj</u>	15		544 28 486 35	1030 63
26.	Bernik Stanko, Kranj debet za razno blago Va. 26. oktobra	16			1845 20
26.	Račun raznih debet za blago, prodano <u>Iv. Šinkovcu, Dunaj</u>	17			243 63
30.	Račun raznih kredit za rimeso <u>Iv. Šinkovca, Dunaj</u> , za dan 2. julija na <u>Adolfa Pučnika, tukaj</u>	17			243 63

Glavna knjiga.

15

*Debet***Granello Peter,**

1906							
junij	10.	1	Za gotovino in popust	2.	oktober	984	60
»	24.	1	» rimeso za tukaj	13.	»	544	28
»	24.	1	» » » »	20.	»	486	35
»	30.		» saldo	16.	»	42	12
						<u>2057</u>	<u>35</u>

16

*Debet***Bernik Stanko,**

1906							
junij	12.	1	Za blago	12.	oktober	876	60
»	26.	1	» »	26.	»	1845	20
						<u>2721</u>	<u>80</u>
julij	1		za prenos salda	26.	oktober	922	60

17

*Debet***Račun**

1906							
junij	13.	1	Žužek Karol, tukaj za blago	13.	oktober	544	28
»	20.	1	Kopač Jurij, tukaj za blago	20.	»	486	35
»	26.	1	Sinkovič Ivan, Dunaj za blago	26.	junij	243	63
						<u>1274</u>	<u>26</u>

Trst.

Kredit

1906					
juni	4. 1	Za blago	2. oktober	984	60
»	18. 1	» »	16. »	1072	75
				2057	35
julij	1.	Za prenos salda	16. oktober	42	12

Kranj.

Kredit

1906					
juni	16. 1	Za bančno nakazilo	12. oktober	876	60
»	28. 1	» gotovino	26. »	922	60
»	30.	» saldo	26. »	922	60
				2721	80

raznih.

Kredit

1906					
juni	13. 1	Žužek Karol, tukaj za akcept	13. oktober	544	28
»	20. 1	Kopač Jurij, tukaj za akcept	20. »	486	35
»	30. 1	Sinkovič Ivan, Dunaj za rimeso za tukaj	2. julij	243	63
				1274	26

Naloge.

9.) Sledeče kupčijske slučaje je vknjižiti v blagajniški knjigi, dnevniku ter glavni knjigi in sicer enkrat v knjigah Božidara Voduška na Dunaju, drugič pa v knjigah Bogomila Senekoviča v Pragi.

Julij	1.:	{	Blagajniški prebitek pri Božidarju Vodušku na Dunaju
K 3415·28, pri Bogomilu Senekoviču v Pragi K 4172·44.
Božidar Vodušek dolguje Bogomilu Senekoviču iz prejšnjega
meseca K 863·90 za dan 8. julija. |
|-------|-----|---|---|
- » 4.: Božidar Vodušek prejel od Bogomila Senekoviča fakturo z dne 2. t. m. za

200 m črnega sukna à K 12·50 in	}	plačljivo
300 » sivega » » » 9·75		v 4 mesecih
 - » 7.: Vodušek Božidar plačal na poštno - hranilnični račun Bogomila Senekoviča v poravnavo svojega jutri zapadlega dolga K 863·90.
 - » 9.: Senekovič Bogomil v Pragi prejel od poštne hranilnice obvestilo o dobropisu tega zneska.
 - » 10.: Božidar Vodušek prejel od Bogomila Senekoviča obvestilo, da je slednji izdal nanj potezko za K 3425— za dan 2. novembra po naredbi svoji lastni.
 - » 14.: Vodušek poslal rimeso, ki jo je imel v zalogi, K 100— za 31. dan oktobra na K. Legata v Pragi, Bogomilu Senekoviču v dobropis.
 - » 18.: Vodušek prejel od Senekoviča fakturo z dne 16. t. m. za

100 m črnega sukna à K 12 50 in	}	plačljivo
200 » sivega » » » 9·75		v 4 mesecih.
 - » 20.: Vodušek plačal v poravnavo fakture z dne 2. t. m. K 800— odbivši 2% popusta (K 16—) Senekoviču potom poštne hranilnice.
 - » 22.: Senekovič prejel od poštne hranilnice obvestilo o dobropisu tega zneska.
 - » 26.: V poravnavo fakture z dne 16. t. m. plačal Vodušek za račun Senekovičev polovico K 1600—, odbivši 2% popusta (K 32—) Trgovski banki na Dunaju, drugo polovico K 1568— pa poslal v gotovini Senekoviču na Dunaju.

V glavni knjigi je voditi samo Voduškov odnosno Senekovičev račun.

10.) Na podlagi imovinskega popisa, navedenega v nalogi št. 4 na strani 12., je otvoriti knjige z dnem 1. julija. Nato je naslednje kupčijske slučaje v blagajniško knjigo, dnevnik in glavno knjigo vknjižiti ter voditi stranske vknjižbe o prejetem in izdanem blagu, o prejetih in izdanih menicah, novcih na posebnem pomožnem listu.

Julij 4 : Vnovčil danes plačljivo rimeso v znesku K 1850.—.

- » 8.: Mandič Luka na Poljanah mi naznanja, da je vplačal za moj račun pri poštni hranilnici K 1815·72.
- » 12.: Prodaj Luki Mandiču na Poljanah 10 zavojev kave, netto 610 *kg* à K 156.— za 50 *kg*, plačljivo (K 1903·20) v 4 mesecih.
- » 15.: V poravnavo svojega danes zapadlega dolga plačal pri poštni hranilnici na račun Tomaža Kavčiča v Trstu K 1075·80.
- » 20.: Luka Mandič na Poljanah mi je poslal menico za K 1403·20 za 12. dan novembra na A. Rupnika, tukaj, v dobropis.
- » 24.: Ostalih 10 zavojev kave, netto 610 *kg*, prodaj Francu Blejcu, tukaj, à K 156.— za 50 *kg* = K 1903·20, odbivši 2% popusta (K 38·06) proti gotovini.
- » 25.: Od Tomaža Kavčiča v Trstu kupil 30 zavojev kave, netto 1830 *kg* à K 144·20 za 50 *kg* (vštevši vse troške) = K 5277·72, plačljivo v 4 mesecih. (Danes je došlo blago.)
- » 27.: Prodaj 50 kom. # à K 11·40 = K 570.— Petru Poljancu, tukaj, proti gotovini.
- » 29.: Na svoj poštno-hranilnični račun plačal K 500.— v gotovini.
- » 31.: Plačal razne troške K 84·20 v gotovini.

Dne 31. julija je zaključiti blagajniško in glavno knjigo ter napraviti popis imovine. Za slednjega veljajo tile podatki:

cekini à K 11·40,
 diskont rimes à $4\frac{1}{2}\%$ = K 21·35,
 kava à K 144·20 za 50 *kg* netto,
 odpis pri premičninah 1% = K 9·68,
 diskont potezek à $4\frac{1}{2}\%$ = K 0·30

Pomožne knjige.

Iz glavnih knjig enostavnega knjigovodstva ni razvidno, koliko množino premoženjskih delov smo tekom gotovega časa prejeli in izdajali, marveč v glavnih knjigah je navedena le vrednost dotičnih premoženjskih delov. Ker pa v glavnih knjigah že zaradi boljšega pregleda ne kaže navajati podrobnih podatkov (o množini, meri, teži, številu itd.), vodimo poleg osnovnih knjig še pomožne knjige.

Te delimo:

1. v pomožnice, ki zaračunavajo zalogo blaga, rimes, deviz, valut, efektov itd.; imenujejo se skontro (ednina: skontro),
2. pomožnice, ki popolnjujejo ali razbremenjajo osnovne knjige s tem, da vase sprejemajo podatke o fakturah, o času dospelosti, poštini i. t. d.; te imenujemo beležnice.

Najvažnejše pomožne knjige so:

Blagovni skontro, skontro rimes, deviz, valut, efektov, dalje knjiga o potezkah, nakupna in prodajna knjiga, odpravniške knjige, troškovnik, knjiga o dospetku (skadenčna knjiga) itd.

Koliko pomožnih knjig je v rabi in kakšne pomožne knjige se vodijo, je odvisno od posebnosti dotičnega podjetja. Gotovo pa je, da daje večje število pomožnih knjig večji pregled gospodarstva.

Blagovni skontro, tudi knjiga o blagu ali skladiščna knjiga imenovan, ima namen, da ob vsakem času jasno zrcali zalogo blaga. Vodi se listovan, na levi strani, ki nosi nadpis »sprejeto«, vknjižujemo prejeto, na desni pa, ki nosi nadpis »izdano«, beležimo izdano blago. Glede oblike te knjige ni možno dati gotovih določil, ker je njena razpredelitev zavisna od posebnosti podjetja. V njej vodimo lahko za vsako vrsto blaga poseben račun ali pa ga vodimo skupno za več vrst blaga. Oblika in število razpredelnic je odvisna od tega, ali zaračunavamo v knjigi o blagu le množino blaga ali pa njegovo množino in vrednost. V poslednjem slučaju si moramo napraviti še razpredelnico za enotno ceno in za skupni znesek.

Razlika med levo in desno nam kaže, kolika zaloga mora biti v našem skladišču. Če primerjamo zalogo blaga v skladišču z zalogo, ki nam jo kaže blagovna knjiga, pravimo, da blago »skontrojemo.«

Pri tem se nam često pokaže, da so v teži nastale razlike (n. pr. ker dotično blago izpuhteva, ker se drobi ali suši itd.). Te razlike v teži izenačimo tako, da jih vknjižimo na desni med izdano blago, seveda brez cene.

Pri sklepanju knjige vstavimo zalogo blaga na desno, vsled česar si morate biti leva in desna stran glede množine blaga enaki. Če pa zaračunavamo v knjigi tudi vrednost, dognati nam je saldo, ki pomenja dobiček, če je na levi, izgubo pa, če je na desni. Na to je potegniti sklepane črte ter zalogo prenesti na levo novega računa.

Vzorec blagovnega skontra, ki zaračunava le množino blaga.

1 1

Sprejeto

Kava Santos.

Izdano

dné	od	vrtec	brutto tara netto kilogramov	dné	komu	vrtec	brutto tara netto kilogramov
1906 novemb. 4.	Granello Petra, Trst	40	2480 52 2428	1906 novemb. 12.	Francu Poljancu, Lipnica	10	600 14 586
» 26.	istega	20	1230 25 1205	»	Ivanu Kolarju, tukaj	15	910 22 888
				decemb. 18.	Filipu Valjavcu, Kranj	20	1240 28 1212
				» 31.	Zaloga glasom popisa	15	960 13 947
		60	3710 77 3633			60	3710 77 3633
1907 jan. 1.	Zaloga glasom popisa	15	960 13 947				

Vzorec blagovnega skontra, ki poleg množine zaračunava tudi vrednost blaga.

2

Sprejeto

Riž

dné	od	vreč	brutto	tara	netto	cena	znesek		
			kilogramov				K	h	
1906									
jan.	1.	Zaloga glasom popisa	50	5150	75	5075	40	2030	—
»	19.	Granello Petra, Trst	100	10700	100	10600	38	4028	—
»	31.	Dobiček	—	—	—	—	—	756	39
			<u>150</u>	<u>15850</u>	<u>175</u>	<u>15675</u>		<u>6814</u>	<u>39</u>
1906									
febr.	1.	Zaloga glasom popisa	10	1071	25	1046	40	418	40
			88	9419	86	9333	38	3546	54

Naloge.

11.) Sledeče kupčijske slučaje je vknjižiti v blagovni skontro: a) zaračunavaj le množino, b) zaračunavaj poleg množine tudi vrednost blaga:

Junij 1.: Zaloga iz meseca maja: 10 zavojev kave Karakas, brutto 600 kg, tara 10 kg, netto 590 kg à K 125.— za 50 kg = K 1475.— in 20 vreč pimenta Jamaika, brutto 1080 kg, tara 30 kg, netto 1050 kg à K 84·25 za 50 kg = K 1769·25.

6.: Prodal Juriju Mihelčiču v Lincu 5 zavojev kave Karakas, brutto 305 kg, tara 5 kg, netto 300 kg à K 137·50 = K 825.—

Rangoon.

Izdano

dné	komu	vreč	brutto	tara	netto	cena	znesek	
			kilogramov				K	h
1906								
jan. 3.	P. Poljancu, tukaj	40	4079	50	4029	55	2215	95
» 21.	S. Megliču v Kranju	12	1281	14	1267	50	633	50
» 31.	Zaloga glasom popisa	10	1071	25	1046	40	418	40
	» » »	88	9419	86	9333	38	3546	54
		<u>150</u>	<u>15850</u>	<u>175</u>	<u>15675</u>		<u>6814</u>	<u>39</u>

in 10 vreč pimenta Jamaika, brutto 540 *kg*, tara 15 *kg*, netto 525 *kg* à K 95.— = K 997·50, plačljivo v 4 mesecih.

Junij 10.: Svoji podružnici prepustil po nakupni ceni 1 zavoj kave Karakas, brutto 59 *kg*, tara 1 *kg*, netto 58 *kg* à K 125.— = K 145.— in 1 vrečo pimenta Jamaika, brutto 54 *kg*, tara 1½ *kg*, netto 52½ *kg* à K 84·25 = K 88·46.

15.: Ivanu Perdanu, tukaj, prodal 8 vreč pimenta Jamaika, brutto 432 *kg*, tara 12 *kg*, netto 420 *kg* à K 95·50 = K 802·20, plačljivo v 4 mesecih.

Junij 18.: Anton Vičič v Trstu mi je poslal raznega blaga, ki ga je v blagovnem skontru zaračunati takole: 20 zavojev kave Karakas, brutto 1220 *kg*, tara 20 *kg*, netto 1200 *kg* à K 125·50 za 50 *kg* = K 3012·—; dalje 40 vreč pimenta Jamaika, brutto 2030 *kg*, tara 30 *kg*, netto 2000 *kg*, à K 84·— za 50 *kg* = K 3360·—, plačljivo v 4 mesecih.

- » 24.: Svoji podružnici prepustil 1 zavoj kave Karakas, brutto 59 *kg*, tara 1 *kg*, netto 58 *kg* à K 125·— = K 145·— in 1 vrečo pimenta Jamaika, brutto 54 *kg*, tara 1½ *kg*, netto 52½ *kg* à K 84·25 = K 88·46.
- » 25.: Josipu Burniku v Velikovcu prodal 10 zavojev kave Karakas, brutto 604 *kg*, tara 10 *kg*, netto 594 *kg* à K 138·— = K 1639·44, plačljivo v 4 mesecih.
- » 28.: Juriju Mihelčiču v Lincu poslal 10 vreč pimenta Jamaika, brutto 1020 *kg*, tara 15 *kg*, netto 1005 *kg* à K 95·50 = K 1919·55, plačljivo v 4 mesecih.
- » 30.: Skleniti je račun kave Karakas ter pimenta Jamaika in zalogo prenesti na nov račun.

Kava Karakas	à K 125·50	}	za 50 <i>kg</i> .
piment Jamaika	à » 84·—		

Po istih načelih se v skontru o valutah vknjižuje prejem in izdaja valut (zlatih in srebrnih novcev, tujega papirnatega denarja itd.). V podjetjih, v katerih se često ponavlja nakup ali prodaja efektov (državnih papirjev, zastavnih listov, delnic, srečk itd.), je potrebno, da se vodi skontro o efektih.

Tudi o rimesah, devizah in potezkah je voditi pomožne knjige, ki se imenujejo skontro o rimesah, devizah in potezkah. Ako ima menični skontro vse podatke glede menice (rimese ali devize), se imenuje tudi menična odtisna knjiga.

V velikih podjetjih se delajo tudi pregledne beležke o blagovnih postavkah, rimesah in potezkah, iz katerih je sleherni dan razvideti, kakšne zneske nam je prejeti odnosno plačati. Te knjige se imenujejo knjige o dospetku ali skadenčne knjige ter se dele v knjigo o dospetku blagovnih postavk, v knjigo o dospetku rimes in v knjigo o dospetku potezek.

Fakturne knjige. Došle fakture se običajno prepíšejo v posebno knjigo, ki se imenuje nakupna knjiga. Ta se vodi listovana, in sicer tako, da na levo stran prepíšemo došli račun, na desni pa napravimo v

enaki višini kalkulacijo. Vsled tega se imenuje ta knjiga tudi »kalkulacijska knjiga.« Često tudi zbiramo fakture same v posebni knjigi, vsled česar si prihranimo prepisovanje. Kalkulacijsko knjigo vodimo lahko tudi stranovano. V tem slučaju napravimo kalkulacijo koncem vsakega prepisa dotične fakture.

Izdane fakture se pred odpravo odtisnejo v fakturno odtisno knjigo. Poleg te se vodi tudi naročilna ali komisijska knjiga, v katero se vknjižujejo vsa došla naročila in računi o odpolanem blagu. Iz te knjige, ki se imenuje prodajna knjiga, se potem prepisujejo fakture.

Da razbremenimo blagajniško knjigo, izročamo začetkom meseca kakemu uslužbencu okroglo svoto, s katero poravnava tekoče male troške n. pr. poštnino, zavojnino, kolke, črnilo, pisalne potrebščine itd. O tej svoti nam mora koncem meseca dati obračun. Vknjižujejo pa se takšni izdatki v pomožno knjigo, troškovnik imenovano.

Vzorec skontra o valutah.

2

Sprejeto

Denar v zlatu in

dné	od	#	20 frankov	20 mark	sovereigni	nemški ban- kovci v markah	italijanski ban- kovci v lirah	kurz	znesek	
1906										
decemb.	1.	Zaloga	150	—	—	—	—	11 30	1695 —	
»	1.	»	—	80	—	—	—	19:15	1532 —	
»	1.	»	—	—	75	—	—	23:50	1762 50	
»	1.	»	—	—	—	100	—	23:98	2398 —	
»	1.	»	—	—	—	—	750	117:55	881 63	
»	1.	»	—	—	—	—	1250	90:40	1130 —	
»	15.	Vrhovnika Ivana, tukaj	—	—	—	50	—	24:—	1200 —	
»	24.	»	—	—	—	—	1000	90:45	904 50	
»	31.	Dobiček	—	—	—	—	—	—	35 53	
			150	80	75	150	750	2250	—	11539 16
1907										
januar	1.	Zaloga	105	—	—	—	—	11:36	1192 80	
»	1.	»	—	30	—	—	—	19:17	575 10	
»	1.	»	—	—	50	—	—	23:58	1179 —	
»	1.	»	—	—	—	50	—	24 05	1202 50	
»	1.	»	—	—	—	—	750	117:75	883 13	
»	1.	»	—	—	—	—	400	90:50	362 —	

Naloge.

12.) Sledeče kupčijske slučaje je vknjižiti v skontra o valutah po množini in vrednosti:

Januar 1.: Zaloga: 25 kom. # à K 11:34, 50 kom. zlatov po 20 frankov à K 19:15, 75 kom. sovereignev à K 23:99, 500 Ro. v bankovcih à K 253:75 za 100 Ro., M. 1250— v nemških bankovcih à K 117:55 za 100 mark.

» 5.: Karol Murnik v Lincu mi je poslal 100 #, katere sem sprejel v svojo zalogo po K 11:32.

» 10.: Plačal carino s 25 sovereigni à K 24:02.

vnanji papirnati denar.

Izdano ²

dné	komu	#	20 frankov	20 mark	sovereigni	nemški ban- kovci v markah	italijanski ban- kovci v lirah	kurz	znesek	
1906										
decemb. 10.	Trgovski banki, tukaj	—	—	—	100	—	—	24·07	2407 —	
» 14.	Carinskemu uradu	45	—	—	—	—	—	11·38	512 10	
» 20.	Petru Granello, Trst	—	—	—	—	—	850	90·65	770 53	
» 28.	»	—	—	—	—	—	1000	90·65	906 50	
» 30.	Juliju Cegnarju, tukaj	—	50	—	—	—	—	19·17	958 50	
» 30.	»	—	—	25	—	—	—	23·60	590 —	
» 31.	Zaloga	105	—	—	—	—	—	11·36	1192 80	
» 31.	»	—	30	—	—	—	—	19·17	575 10	
» 31.	»	—	—	50	—	—	—	23·58	1179 —	
» 31.	»	—	—	—	50	—	—	24·05	1202 50	
» 31.	»	—	—	—	—	750	—	117·75	883 13	
» 31.	»	—	—	—	—	—	400	90·50	362 —	
			150	80	75	150	750	2250	—	11539 16

Januar 15.: Kolenc Viktor v Monakovem mi je poslal M 875.— v bankovcih, katere sem zaračunal po K 117·50.

- » 20.: Tukajšnji Trgovski banki izročil v dobropis: Ro. 500.—, M. 1000.— in 100 kom. #, ki so se mi zaračunali à K 254·25, 117·75 in 11·38.
- » 25.: Kalmus Nikolaj v Petrogradu mi je poslal Ro. 1000.— v bankovcih. Te sem sprejel po K 253·95.
- » 31.: Skontro je skleniti po sledečem kurzu: # à K 11·36, franki à K 19·18, sovereigni à K 24·07, bankovci v rubljih à K 254·35, bankovci v markah à K 117·85.

Vzorec skontra o rimesah.

1

*Sprejeto***Skontro**

dné	št.	menični znesek	dan plačljivosti	prejel od	pozvalec	pozvanec
1906 nov.	22.	1 2860 —	decber 16.	I. Klinar, Dunaj	Franc Bregar	Karol Koren, tukaj
»	22.	2 975 80	febr. 4.	dtto	dtto	Josip Brovet, »
dec.	2.	3 480 —	marec 2.	moja potezka	sam	H. Soklič, Brno
»	23.	4 722 50	april 23.	»	»	M. Leskovar, tukaj

Vzorec skontra o devizah.

1

*Sprejeto***Skontro o menicah**

št.	dné	menični znesek	plačilni dan	prejel od	kraj plačljivosti
1	1906 decber 18.	M. 525 — —	marec 9.	Trg. banke	Monakovo

Vzorec knjige o dospelku potezek.

1

*Zaznamba***Mesec december**

plačilni dan	K	h	št.	pozvalec	izdana dné	rok	narodba
8.	611	36	1	F. Kerin, Monakovo	novb. 8	1 mesec	lastna
28.	935	—	2	L. Sajovic, tukaj	» 28	»	»

o rimesah.

Izdano

1

naredba	i z d a j e			rok	opomnja	dan oddaje	komu	list
	kraj	mesec	dan					
lastna	Olomuc	junij	16.	6 mesec.		1906 decb. 16.	vnovčena	1
M. Koman	»	avgust	4.	6 »		» 3.	Trg. banki	3
lastna	Dunaj	decb.	2.	3 »				
»	»	»	23.	4 »				

v tuji veljavi.

Izdano

1

i z d a j e			pozvanec	dné	k o m u
kraj	mesec	dan			
Dunaj	december	18	Jos. Hočevar	1906 december 18.	F. Kerinu, Monakovo

1906.

Vnovčenje

1

za račun	naznanjena dné	sprejeta dné	opomnja	list blagaj- niške knjige
—	november 10.	november 19.	plačana	2
—	» 28.	» 28.	»	2

Vzorec nakupne (kalkulacijske knjige).

1

Mesec november

Blag. sk.				
4.	P. Sajovic, tukaj.			
	Račun z dné 4. t. m. o sledečem blagu:			
1	10 vreč moke št. 1, brutto = netto 850 kg à	40	—	340 —
	10 » » » 2, » = » 850 » »	36	—	306 —
	10 » » » 3, » = » 850 » »	34	—	289 —
				<u>935 —</u>
	manj 2% popusta			18 70
	proti takojšnjemu plačilu			<u>916 30</u>
7.	Moro Ivan, Trst.			
	Račun z dné 5. t. m. o blagu, poslanem po I. Lukežiču kot tovarno blago, plačljivo v 3 mesecih:			
3	15 zavojev kave Portoriko			
	brutto 935 kg, tara 15 kg,			
	<u>netto 920 kg</u> za 50 kg à	95	—	1748 —
4	15 zavojev kave Java			
	brutto 900 kg, tara 15 kg,			
	<u>netto 885 kg,</u> za 50 kg à	52	—	920 40
	<u>Va. za dan 5. februarja</u>			<u>2668 40</u>
8.	Lundenburška delniška družba.			
	Račun z dné 7. t. m. o blagu, poslanem kot tovarno blago, plačljivo v 3 mesecih:			
2	100 kosov I ^a raffinade, <u>netto 986 kg</u> à	73	—	<u>719 78</u>
	<u>Va. za dan 7. februarja</u>			
11.	Brumen Franc, Bremen.			
	Račun z dne 8. t. m. o blagu, poslanem po I Letnarju kot tovarno blago, plačljivo v 1 mesecu:			
5	25 zavojev riža, ff. glacé,			
	Brutto = netto 2500 kg à M. 10:50 za 50 kg			<u>M. 525 —</u>
	<u>Va. za dan 8. decembra</u>			

1906.

1

	Nakupna cena glasom fakture.		
16.	Kalkulacija.		
	Znesek fakture		2668 40
	Voznina od Trsta do Dunaja	79 72	
	Dovoz	8 50	
	Carina od brutto 1835 kg, car. tara 2 ^o ,		
	netto 1799 kg poravnana s 83 napsd'or		
	à 19.12	K 1586 96	
	ostanek v gotovini	3 88	1590 84
			1679 06
	1½ ^o popusta v 100		25 56
	Nabavni troški za tri mesece		1704 62
			4373 02
	Razdelitev troškov.		
		Portoriko	Java
	Delež fakture	1748 —	920 40
	Voznina in dovoz	45 64	43 92
	Carina	823 24	791 82
	Nabavni troški za tri mesece	2616 88	1756 14
	50 kg netto, plačljivo v 3 mesecih, stane torej	142 21	99 21
12.	Kalkulacija.		
	Znesek fakture		719 78
	Voznina in dovoz	47 20	
	1½ ^o popusta v 100	— 72	47 92
	Nabavni troški za tri mesece		767 70
	100 kg netto, plačljivo v 3 mesecih, stane K 78.—		
19.	Kalkulacija.		
	Znesek fakture M. 525.— à K 116.45		611 36
	Voznina in dovoz		299 50
	Carina od brutto 2500 kg, car. tara 2 ^o ,		
	netto 2450 kg poravnana s 15 cekini à 11.16		
		K 167.40	
	ostanek v gotovini	5 71	173 11
	Nabavni troški proti takojšnjemu plačilu		1083 97
	1½ ^o popusta v 100		16 50
	Nabavni troški za 3 mesece		1100 47
	100 kg netto, plačljivo v 3 mesecih stane K 44.02		

Vzorec prodajne knjige.

1

Mesec november 1906.

20.	Blag. sk.	Ženko Friderik, tukaj.			
	2	500 kosov Ia raffinade, netto 493 <i>kg</i> à manj 1½% popusta proti takojšnjemu plačilu	81	—	399 33 5 99 <u>393 34</u>
23.	1	Zima Julij, tukaj.			
		5 vreč moke št. 1, brutto = netto 425 <i>kg</i> à	46	—	195 50
		5 » » » 3, » = » 425 » »	40	—	170 —
		<u>Va za dan 23. marca</u>			<u>365 50</u>
25.		Bukovčan Peter, Brno.			
	3	5 zavojev kave Portoriko <u>brutto 310 <i>kg</i>, tara 5 <i>kg</i>;</u> <u>netto 305 <i>kg</i></u> za 50 <i>kg</i> à	180	—	1098 —
	4	5 zavojev kave Java <u>brutto 300 <i>kg</i>, tara 5 <i>kg</i>;</u> <u>netto 295 <i>kg</i></u> za 50 <i>kg</i> à	110	—	649 —
		<u>Va za dan 25. februarja</u>			<u>1747 —</u>
		Poslano po I. Smrekarju, tukaj, po železnici kot tovrno blago.			
28.		Hribar Ivan, Ljubno.			
	5	10 zavojev riža, brutto = <u>netto 1000 <i>kg</i></u> à manj 1½% popusta	48	—	480 — 7 20 <u>472 80</u>
		Poravnano s povzetjem.			
		Poslano po I. Smrekarju, tukaj, po železnici kot tovrno blago.			

Mesec december 1906.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Pozvalec	naredba	št.	plačana	opomnja
							61136*				Brumen Franc	lastna	1	Iv. Murniku	
12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.					
23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.			Svetlič Pavel	lastna	2	Iv. Vodniku	
					935—*										

* Ko je potezka plačana, se znesek prečrta.

Zaključek knjig*, (letni zaključek).

Ker mora trgovec vsled člena 29. trg. zakonika vsako leto sestaviti popis imovine in bilanco, se bode že med letom večkrat o tem, ali so vknjižbe v njegovih knjigah pravilne, prepričal na ta način, da bode sleherni mesec zaključil blagajniško knjigo ter skontroval blagajnico, primerjal zalogo menic, blaga, valut in efektov z zapiski pomožnih knjig in se večkrat preveril tudi o tem, ali so se postavke iz blagajniške knjige in iz dnevnika pravilno prenesle v glavno knjigo. Slednje je zlasti velikega pomena v odpravniskih podjetjih, ki pošiljajo izpiske računov sleherni mesec svojim naročnikom (komitentom).

Letni zaključek se napravi takole:

Najprvo je dognati zalogo gotovine, valut, blaga, menic itd. Na podlagi teh podatkov se zaključijo pomožne knjige kakor tudi vsi računi v glavni knjigi. Zaključeni računi glavne knjige kažejo, kateri trgovski prijatelji so naši dolžniki in kateri naši upniki. Nato se sestavi končni popis. Razlika med aktivni in pasivi je čisto premoženje koncem upravnega leta.

To se primerja z začetnim premoženjem: če je končno premoženje večje nego začetno, imeli smo »dobiček«, sicer pa »izgubo«.

Pravilnost izkazanega dobička (odnosno izkazane izgube) se da pri enostavnem knjigovodstvu le težko dokazati, tudi se ne da — vsaj natanko ne — dognati, iz katerih posameznih uspehov obstoji splošni uspeh. Sploh pa bi bilo tako delo jako mučno in dolgotrajno. Morali bi namreč za vsak kupčijski slučaj, ki se je pripetil, posebej dognati dobiček ali izgubo ter na podlagi teh raziskavanj sestaviti »izkaz o dobičku in izgubi«. Če smo vodili vsakovrstne pomožne knjige, nam te sicer nekoliko olajšujejo naporno delo, vendar pa uspeh ni natanko dognan. To je tudi vzrok, da se pri enostavnem knjigovodstvu sploh ne sestavljajo izkazi o dobičku in izgubi.

(Vknjižba enomesečnega kupčijskega načrta v osnovnih in pomožnih knjigah z letnim zaključkom vred je v praktičnem delu knjige.)

* Mesto »zaključek« pravimo tudi »sklep«, mesto »zaključiti« pa »skleniti«.

C. Knjigovodstvo v trgovinah na drobno

(v detajlnih ali nadrobnih trgovinah).

Način poslovanja v nadrobnih trgovinah ne zahteva mnogo knjig. Največ se uporabljajo: popis imovine, blagajniška knjiga, priročna in glavna knjiga, ali mesto zadnjih dveh samo priročna knjiga za odjemalce.

Kakor smo vže pri blagajniški knjigi omenili, je najumestneje, da se tudi tukaj vodi blagajniška knjiga stranovana. Dohodke v gotovini vknjižujemo vsak dan posebej v eni sami postavki pod naslovom »dnevno izkupilo«, ker bi bilo vsakokratno vknjiževanje številnih malih dohodkov preveč zamudno, morda celo neizvršljivo. V mnogih podjetjih ima osebje male knjižice (bloke), kojih listi se dajo čez polovico odtrgati. Pri vsaki prodaji zapiše trgovski sotrudnik skupni znesek na vsako polovico lista; prva polovica ostane v njegovi knjižici, dočim izroči odjemalec drugo polovico z denarjem vred blagajničarju. S pomočjo teh listov se da pravilnost dnevnega izkupila natanko dognati. Često pa se posamezni dohodki pišejo v posebno knjigo brez besedila ter se potem seštejejo.*

Dolgovi onih odjemalcev, ki ne plačajo takoj, marveč le od časa do časa ali pa ob določenem roku, n. pr. 1. vsakega meseca, se vknjižujejo v priročno knjigo za odjemalce. Kupčijski slučajji se vknjižujejo zaporedoma, slično kakor v dnevniku. Kadar odjemalec plača, se vknjižba enostavno prečrta ter pripiše: »plačano dné . . .«. Za one odjemalce, ki plačujejo redno ob določenem času ter jemljejo večjo množino blaga, napravimo v priročni knjigi poseben račun. Poleg tega izročamo takim odjemalcem knjižice, v katere zapisujemo izročeno jim blago in v katerih tudi potrjujemo sprejeto plačilo. Tako urejena priročna knjiga za odjemalce nadomešča dnevnik in glavno knjigo. Če se pa vodi glavna knjiga, postavk vanjo ne prenašamo vsak dan, temveč ponavadi šele koncem meseca; umevno pa je, da le one, ki še niso plačane.

Izraz »priročna knjiga« pa tudi znači pomožno knjigo, v katero vse osebje čez dan vknjižuje pripetivše se kupčijske slučaje. Na podlagi teh zapiskov se potem sleherni dan redno vknjižuje v blagajniško knjigo in v dnevnik.

Blago za nadrobno trgovino nakupujemo proti gotovini ali pa proti poznejšemu plačilu, redkeje z menicami, vsled česar so menične kakor

* V navado so tudi že prišli takozvani števeni stroji, ki avtomatično zabeležujejo posamezna vplačila in zanesljivo nadzirajo blagajnico.

tudi dospetne knjige tukaj ponajveč nepotrebne. Skoraj nemogoče je tudi voditi knjigo o blagu, ker se blago v tako številnih, a tako malih množinah razprodaja. V tem pogledu se mora trgovec zanašati na poštenost svojega osobja.

Vzorec priročne knjige za odjemalce v obliki dnevnika:

Mesec december 1906.

18.	Berta Šafec, Poljanska	cesta 80.				
	5 kg moke št. 2	à —45	2	25		
	5 » » » 3	» —43	2	15		
	5 / petroleja	» —38	1	90		6 30
	Plačano dné 22. decembra 1906.					
18.	Jamnik Ivan, Breg 18.					
	2 kg kave Portoriko	à 3:60	7	20		
	10 » moke št. 3	» —43	4	30		
	5 » sladkorja	» —80	4	—		15 50
19.	Roglič Peter, tukaj.					
	1 kg grozdink	à 1:50	1	50		
	5 » moke št. 1	» —47	2	35		
	2 » kave Portoriko	» 3:60	7	20		
	3 » riža	» —50	1	50		
	5 » sladkorja	» —80	4	—		16 55
	Plačano dné 2. januarja 1907.					
	itd.					

Ako je s trgovino na debelo združena nadrobna trgovina, smatra se slednja za trgovskega prijatelja trgovine na debelo in ima pred drugimi trgovskimi prijatelji to prednost, da prejema blago od trgovine na debelo po njeni lastni, nakupni ceni.

V glavni knjigi trgovine na debelo je torej otvoriti račun z naslovom: »nadrobna trgovina, tukaj« ali »moja nadrobna trgovina«. Ta račun se obtežuje za vse, kar je nadrobna trgovina sprejela in razbremenja za ono, kar je nadrobna trgovina oddala (gotovina).

Nadrobna trgovina je samostojno podjetje, četudi se vodi združena s trgovino na debelo. Morajo se torej voditi v njej vse predpisane knjige.

Sledeči dvamesečni kupčijski načrt je vknjižen na str. 53 v blagajniški knjigi in v priročni knjigi za odjemalce. Koncem teh je sestavljen posebni popis za dan 31. decembra 1906.

Nadrobna trgovina.

November 1.: Glavna trgovina založila K 200.—.

» 2.: Nakupljeno hišno opravo za K 400.— plačala glavna trgovina.
Plačal za vrečice, vrvico in papir K 20.—.

- November 4.: Sprejel blaga od glavne trgovine po nakupni ceni in sicer:
2 vreči moke št. 1	=	netto 170 kg à 40	K 68.—
2 » » » 2	=	» 170 » » 36	» 61:20
2 » » » 3	=	» 170 » » 34	» 58:80 K 188.—
- » 5.: Kupil od Petra Majdiča, tukaj,
50 kg grozdink	à 1:30		K 65.—
50 » mandeljev	à 2:20		» 110.— K 175.—
- Ta znesek je takoj v gotovini plačala glavna trgovina.
- » 6.: Od Tomaža Eržena, tukaj, kupil:
2 sodčka petroleja,			
brutto	330 kg		
tara	66 »	à 20 ⁰ / ₀	
netto	264 kg	à 36	K 95:04
- Plačala glavna trgovina takoj v gotovini.
- » 7.: Dnevno izkupilo K 52:50
- » 8.: » » » 68:70
- » 9.: » » » 33:76
- » 10.: » » » 84:20; in prodal
- Berti Šafčevi, tukaj, na knjižico:
5 kg moke št. 1	à —:47		» 2:35
1 » grozdink	» 1:50		» 1:50
2 » mandeljev	» 3.—		» 6.— K 9:85
- » 11.: Dnevno izkupilo K 76:34
- » 12.: Od glavne trgovine sprejel 25 kosov sladkorja
netto 246 kg	à 78—		K 191:88
- Dnevno izkupilo K 81:12
- » 13.: » » K 56:72
- » 14.: » » K 78:25; prodal
- Petru Rogliču, tukaj, na knjižico:
10 kg moke št. 2	à —:45		» 4:50
2 » mandeljev	» 3.—		» 6.— K 10:50
- » 15.: Dnevno izkupilo K 21:57
- » 16.: » » K 62:89
- Od glavne trgovine prejel:
netto 122 kg kave Portoriko	à 284:34	K 346 89
» 118 » » Java	» 195 15	» 230:28 K 577:17
- Iz ročne blagajnice plačam glavni trgovini K 500.—
- » 17.: Dnevno izkupilo » 33:32

November 18.:	Dnevno izkupilo	K 92 94	prodal
	Berti Šafčevi, tukaj:		
	2 kg kave Portoriko à 3 60 . . . »	7 20	
	10 » moke št. 3 » — 43 . . . »	4 30	
	5 » sladkorja » — 80 . . . »	4 —	K 15 50
»	19.:	Dnevno izkupilo	K 87 43
	Od glavne trgovine sprejel po nakupni ceni:		
	500 kg riža à 43 45	K 217 25	
»	20.:	Dnevno izkupilo	» 63 67
»	21.:	» »	» 87 42
	Od glavne trgovine sprejel:		
	100 m rumburškega platna à 1 90 . . . »	190 —	
	80 » perkala » — 72 . . . »	57 60	
	120 » širtinga, belega » — 86 . . . »	103 20	
	200 » » barvastega » — 70 . . . »	140 —	K 490 80
»	22.:	Dnevno izkupilo	K 73 86
	Minki Stojanovi prodal na knjižico:		
	1 kg grozdink à 1 50 »	1 50	
	5 » moke št. 1 » — 47 »	2 35	
	5 » » » 2 » — 45 »	2 25	
	5 » » » 3 » — 43 »	2 15	K 8 25
»	23.:	Dnevno izkupilo	K 41 39
»	24.:	» »	» 28 72
»	25.:	» »	» 71 12
	Prodal Petru Rogliču, tukaj, na knjižico:		
	5 kg riža à — 50 K	2 50	
	3 » kave Java » 2 80 »	8 40	K 10 90
»	26.:	Dnevno izkupilo	K 69 58
»	27.:	» »	» 67 78
	Prodal Minki Stojanovi, tukaj, na knjižico:		
	2 kg kave Portoriko à 3 60 . . . K	7 20	
	2 » sladkorja » — 80 . . . »	4 —	
	3 » riža » — 50 . . . »	1 50	K 12 70
»	28.:	Dnevno izkupilo	K 47 32
»	29.:	» »	» 84 13
»	30.:	» »	» 97 44.

Iz ročne blagajnice izročil glavni trgovini K 800— ter plačal služnino in druge drobne troške v skupnem znesku K 98 97.

Nadrobna trgovina.

December	1.: Dnevno izkupilo	K 67.42	
»	2.: » »	» 120.80	
	Sledeča plačala mesečni račun:		
	Minka Stojanova	» 20.95	
	Peter Roglič	» 21.40	
»	3.: Dnevno izkupilo	» 82.15	
	Minka Stojanova prejela na knjižico:		
	10 / petroleja à —.38	» 3.80	
	2 kg mandeljev » 3 —	» 6.—	<u>K 9.80</u>
»	4.: Dnevno izkupilo	K 76.92	
	Berta Šafčeva plačala mesečni račun za november v znesku		
		K 25.35	
»	5.: Dnevno izkupilo	» 84.36	
	Nadrobna trgovina prejela od glavne trgovine:		
	50 kosov sladkorja netto 492 kg		
	à 78.—	K 383.76	
»	6.: Dnevno izkupilo	» 90.80	
»	7.: » »	» 79.37	
	Peter Roglič prejel na knjižico:		
	5 / petroleja à —.38	» 1.90	
	5 kg moke št 1 » —.47	» 2.35	
	5 » » » 3 » —.43	» 2.15	
	1 » grozdink » 1.50	» 1.50	<u>K 7.90</u>
»	8.: Dnevno izkupilo	K 56.87	
	Berta Šafčeva, tukaj, prejela na knjižico:		
	5 kg moke št. 2 à —.45	K 2.25	
	5 » » » 3 » —.43	» 2.15	
	5 / petroleja » —.38	» 1.90	<u>K 6.30</u>
»	9.: Dnevno izkupilo	K 99.84	
	Nadrobna trgovina prejela od glavne trgovine po nakupni ceni:		
	2 zavoja kave Portoriko		
	brutto 124 kg		
	tara 2 »		
	netto 122 kg à K 196.15	K 346.89	
	2 zavoja kave Java		
	brutto 120 kg		
	tara 2 »		
	netto 118 kg à K 284.34	K 230.28	<u>K 577.17</u>

December 10.:	Dnevno izkupilo	K	69 14
» 11.:	» »	»	70 70
	Minka Stojanova prejela na knjižico:		
	5 kg sladkorja à —80	»	4—
	2 » kave Portoriko » 3·60	»	7 20
			<u>K 11·20</u>
» 12.:	Dnevno izkupilo	K	83·92
» 13.:	» »	»	62·90
» 14.:	» »	»	84·23
	Nadrobna trgovina izročila glavni trgovini K 1000— v gotovini.		
» 15.:	Dnevno izkupilo	K	48·20
» 16.:	» »	»	79 64
	Roglič Peter prejel na knjižico:		
	5 l petroleja à —38	»	1·90
	1 kg mandeljev » 3—	»	3—
	5 » moke št. 2 » —45'	»	2·25
			<u>K 7 15</u>
» 17.:	Dnevno izkupilo	K	98·33
	Nadrobna trgovina prejela od glavne trgovine:		
	3 vreče moke št.1, netto 255 kg à 40— K 102—		
	3 » » » 2, » 255 » » 36— » 91·80		
	3 » » » 3, » 255 » » 34— » 86·70		
			<u>K 280·50</u>
» 18.:	Dnevno izkupilo	K	84·52
» 19.:	» »	»	80·45
	Berta Šafčeva prejela na knjižico:		
	5 kg moke št. 1 à —47	»	2·35
	2 » kave Java » 2·80	»	5·60
			<u>K 7·95</u>
» 20.:	Dnevno izkupilo	K	74·33
	Nadrobna trgovina prejela od glavne trgovine:		
	5 zavojev riža, netto 500 kg à 43 45 K 217·25		
» 21.:	Dnevno izkupilo	»	83·69
» 22.:	» »	»	48·67
» 23.:	» »	»	76·84
	Minka Stojanova prejela na knjižico:		
	5 kg riža à —50	»	2·50
	1 » grozdink » 1·50	»	1·50
	1 » mandeljev » 3—	»	3—
	5 » moke št. 1 » —47	»	2·35
			<u>K 9·35</u>

December 24.: Dnevno izkupilo	K 102.24
Berta Šafčeva prejela na knjižico:	
5 kg sladkorja à —.80 . . . »	4.—
1 » grozdink » 1.50 . . . »	1.50
1 » mandeljev » 3.— . . . »	3.—
5 » moke št. 2 » —.45 . . . »	2.25
	<u>K 10.75</u>
» 26.: Dnevno izkupilo	K 35.80
» 27.: » »	» 82.65
» 28.: » »	» 81.97
Nadrobna trgovina izročila glavni trgovini K 1000.— v gotovini.	
» 29.: Dnevno izkupilo	K 38.67
» 30.: » »	» 75.42
» 31.: » »	» 90.10
Berta Šafčeva plačala	» 25.—
Minka Stojanova plačala	» 30.35
Za služnino in razne male troške plačal	» 95.78.

Blagajniška priročna knjiga nadrobne trgovine.

Mesec november 1906.

		Dohodki		Troški	
1.	Za zalogo	200	—		
2.	» papir, vrvico itd.			20	—
7.	» dnevno izkupilo	52	50		
8.	» » »	68	70		
9.	» » »	33	76		
10.	» » »	84	20		
11.	» » »	76	34		
12.	» » »	81	12		
13.	» » »	56	72		
14.	» » »	78	25		
15.	» » »	21	57		
16.	» » »	62	89		
16.	» oddajo			500	—
17.	» dnevno izkupilo	33	32		
18.	» » »	92	24		
19.	» » »	87	43		
20.	» » »	63	67		
21.	» » »	87	42		
22.	» » »	73	86		
23.	» » »	41	39		
24.	» » »	28	72		
25.	» » »	71	12		
26.	» » »	69	58		
27.	» » »	67	78		
28.	» » »	47	32		
29.	» » »	84	13		
30.	» » »	97	44		
30.	» oddajo			800	—
30.	» služnino in razne stroške			98	97
30.	» gotovino			342	50
		1761	47	1761	47

Mesec december 1906.

		Dohodki		Troški	
1.	Za gotovino	342	50		
1.	» dnevno izkupilo	67	42		
2.	» » »	102	80		
2.	» plačilo Minke Stojanove	20	95		
2.	» » Petra Rogliča	21	40		
3.	» dnevno izkupilo	82	15		
4.	» » »	76	92		
4.	» plačilo Berte Šafčeve	25	35		
5.	» dnevno izkupilo	84	36		
6.	» » »	90	80		
7.	» » »	79	37		
8.	» » »	56	87		
9.	» » »	99	84		
10.	» » »	69	14		
11.	» » »	70	70		
12.	» » »	83	92		
13.	» » »	62	90		
14.	» » »	84	23		
14.	» oddajo			1000	—
15.	» dnevno izkupilo	48	20		
16.	» » »	79	64		
17.	» » »	98	33		
18.	» » »	84	52		
19.	» » »	80	45		
20.	» » »	74	33		
21.	» » »	83	69		
22.	» » »	48	67		
23.	» » »	76	84		
24.	» » »	102	24		
26.	» » »	35	80		
27.	» » »	82	65		
28.	» » »	81	97		
28.	» oddajo			1000	—
29.	» dnevno izkupilo	38	67		
30.	» » »	75	42		
31.	» » »	90	10		
31.	» plačilo Berte Šafčeve	25	—		
31.	» » Minke Stojanove	30	35		
31.	» služnino in razne troške			95	78
31.	» gotovino			662	71
		2758	49	2758	49

Priročna knjiga za odjemalce.

Berta Šafčeva, tukaj.

1906						
10./11.	5 kg moke št. 1	à	—47	2	35	
	1 » grozdink	»	150	1	50	
	2 » mandeljev	»	3—	6	—	9 85
18. 11.	2 » kave Portoriko	»	360	7	20	
	10 » moke št. 3	»	—43	4	30	
	5 » sladkorja	»	—80	4	—	15 50
4./12.	V gotovini					25 35
						25 35
						— —
8./12.	5 kg moke št. 2	à	—45	2	25	
	5 » » » 3	»	—43	2	15	
	5 l petroleja	»	—38	1	90	6 30
19./12.	5 kg moke št. 1	»	—47	2	35	
	2 » kave Java	»	280	5	60	7 95
24./12.	5 kg sladkorja	»	—80	4	—	
	1 » grozdink	»	150	1	50	
	1 » mandeljev	»	3—	3	—	
	5 » moke št. 2	»	—45	2	25	10 75
31./12.	V gotovini					25 —
						25 —
						— —

Peter Roglič, tukaj.

1906						
14./11.	10 kg moke št. 2	à	—45	4	50	
	2 » mandeljev	»	3—	6	—	10 50
25./11.	5 kg riža	»	—50	2	50	
	3 » kave Java	»	280	8	40	10 90
2./12.	V gotovini					21 40
						21 40
						— —
7./12.	5 l petroleja	à	—38	1	90	
	5 kg moke št. 1	»	—47	2	35	
	5 » » » 3	»	—43	2	15	
	1 » grozdink	»	150	1	50	7 90
16./12.	5 l petroleja	»	—38	1	90	
	1 kg mandeljev	»	3—	3	—	
	5 » moke št. 2	»	—45	2	25	7 15
31./12.	Ostane					15 05

Minka Stojanova, tukaj.

1906				
22./11.	1 kg grozdink à 1:50	1	50	
	5 » moke št. 1 » —47	2	35	
	5 » » » 2 » —45	2	25	
	5 » » » 3 » —43	2	15	8 25
27./11.	2 kg kave Portoriko à 3:60	7	20	
	5 » sladkorja » —80	4	—	
	3 » riža » —50	1	50	12 70
3./12	Gotovina			20 95
				20 95
3./12.	10 / petroleja à —38	3	80	
	2 kg mandeljev » 3—	6	—	9 80
11./12.	5 kg sladkorja à —80	4	—	
	2 » kave Portoriko » 3 60	7	20	11 20
23./12.	5 kg riža à —50	2	50	
	1 » grozdink » 1 50	1	50	
	1 » mandeljev » 3—	3	—	
	5 » moke št. 1 » —47	2	35	9 35
31./12.	Gotovina			30 35
				30 35
				— —

Imovinski popis nadrobne trgovine za dan 31. decembra 1906.

1	Gotovina: glasom blagajniške priročne knjige			K 662:71
2	Blago:	70 kg moke št 1	à —40	K 28—
		40 » » » 2	» —36	» 14:40
		50 » » » 3	» —34	» 17—
		80 » sladkorja	» —78	» 62:40
		20 » kave Portoriko	» 284:42	» 56:88
		18 » » Java	» 198 42	» 35:71
		70 » riža	» 44:12	» 30:88
		30 m rumburškega platna	» 1 90	» 57—
		20 » perkala	» —72	» 14 40
		25 » širtinga, belega	» —86	» 21 50 » 338:17
3	Dolžnik: Peter Roglič, tukaj			» 15:05
4	Oprava: nakupna cena		K 400—	
	2 ⁰ / ₀ odpis		» 8—	» 392—
5	Predplačana najemnina do 1. februarija 1907			» 33 33
	skupaj			K 1441 26

D. Dvostavno knjigovodstvo.

Dvostavnega knjigovodstva ustroj temelji na tem, da smatramo trgovčevu premoženje v upravni dobi za celoto, ki se sicer more izpremenjati z ozirom na to, kako je sestavljeno, ki pa se ne more izpremenjati glede vrednosti. Ker mora namreč trgovec za vsak povišek svojega premoženja dati enako visoko protivrednost, ima vsakršno povišanje kakega premoženjskega dela za posledico znižanje kakega drugega premoženjskega dela, n. pr: trgovec kupi blaga za K 1000.—, ki jih plača takoj. Zaloga blaga se je povišala za K 1000.—, ta povišek pa se popolnoma izenačuje z izdatkom K 1000.— v gotovini, ker ima za toliko manj denarja. Če proda trgovec del tega blaga za K 600.— ter sprejme kot protivrednost menico, glasečo se na K 600.—, se je sicer zaloga menic povišala za K 600.—, sočasno pa se je zaloga blaga znižala za K 600.—

Da moremo natanko spoznati vpliv, ki ga to neprestano zviševanje oziroma zniževanje posameznih premoženjskih delov ima na sestavo celokupnega premoženja, je neobhodno potrebno, da vodimo za vsak premoženjski del poseben račun, ki nam ob vsakem času kaže vrednost, ki jo takrat ima dotični premoženjski del. To dosežemo s tem, da otvorimo v posebni knjigi (v glavni knjigi) poseben račun za vsak premoženjski del, za vsakega trgovskega prijatelja in za vsako vrsto opravila posebej. Na teh računih moramo natanko zapisovati vsako izpremembo vrednosti. Glavna knjiga bode torej obsegala: račun blagajnice, račun blaga, račun o rimesah, račun o potezkah, pa tudi račun o najemnini, (ker dobi trgovec s plačilom najemnine pravico, da sme uporabljati tuje prostore v določeni dobi v svojo korist, in se je torej njegovo premoženje za vrednost te pravice povečalo) itd.

Sledeči vže poprej obrazloženim načelom, da se na računih na levi strani vknjižujejo sprejete, na desni pa dane vrednosti, moramo tudi tukaj vsak povišek premoženjskega dela vknjižiti na levi, vsako znižanje pa na desni strani onega računa, ki smo si ga napravili za dotični premoženjski del. (Obremenjati, debitovati na levi, razbremenjati, pripoznavati račun, kreditovati na desni). Če nakupimo menico proti gotovini, moramo za menični znesek obremeniti račun o rimesah, za enako visoki znesek pa pripoznati račun blagajnice. To vknjiževanje v dvojnih postavkah in sicer enkrat na levi prvega, drugič na desni drugega računa, imenujemo »knjigovodstvo v dvojnih postavkah« ali »dvostavno knjigovodstvo«.

Najvažnejša načela za vknjiževanje po dvostavnem načinu so:

1.) Če obtežujemo (priznavamo) kak račun za kak znesek, moramo sočasno priznati (obtežiti) kak drug (ali pa tudi isti) račun za enaki znesek.

2.) Račun obtežujemo, če se dotični premoženjski del, ki se zaračunava na tem računu, poviša, ali če imamo zanj troške.

3.) Račun se priznava, če je dotični premoženjski del oddal kako svojo vrednost, ali če smo zanj sprejeli denar ali kake druge vrednosti.

4.) Za vsak premoženjski del, za vsakega trgovskega prijatelja in za vsako vrsto opravila je v glavni knjigi voditi poseben račun, na katerem vknjižujemo le one vrednosti, ki se teh računov tičejo.

Predstoječa pravila hočemo obrazložiti na sledečih primerah:

Februar 5.: Prejel od Ferdinanda Sokola v Brnu v denarnem pismu K 1400.—.

Blagajnica sprejela K 1400.—, torej moramo obtežiti za ta znesek račun blagajnice, ker se gotovina zaračunava na tem računu. Ferdinand Sokol pa je dal K 1400.—, zato priznamo njegov račun za ta znesek. Na obeh sledečih računih glavne knjige navajali bomo brez besedila vedno samo protiračun, to je oni račun, ki se mora obtežiti, če se je kak račun priznal in obratno

V glavni knjigi bomo torej omenjeni kupčijski slučaj vknjižili takole:

<i>Ima dati</i>	Račun blagajnice.	<i>Dal</i>
5./2. F. Sokolu, Brno	1400 —	

<i>Ima dati</i>	Sokol Ferdinand, Brno.	<i>Dal</i>
	5./2. Račun blagajnice	1400 —

Februarija 10.: Od Ivana Urbanca, tukaj, kupil blaga za K 1250—, ki sem jih plačal takoj. Račun blaga sprejema, torej je dolžnik in zato ga moramo obtežiti, račun blagajnice pa daje gotovino, torej je upnik in zato ga moramo pripoznati.

<i>Ima dati</i>		Račun blaga.		<i>Dal</i>	
10./2.	Računu blagajnice	1250	—		

<i>Ima dati</i>		Račun blagajnice.		<i>Dal</i>	
				10./2.	Račun blaga
				1250	—

Kakor se bode pozneje razložilo, ne vknjižujemo neposredno v glavno knjigo, marveč posredno s pomočjo drugih knjig. Oba računa, ki se jih tiče kupčijski slučaj, navajamo namreč v pripovedni obliki tako, da imenujemo najprvo račun, ki je dolžnik (debitor), nato pa v dajalniku račun, ki je upnik (kreditor). N. pr.:

Februar 5.: Prejel od Ferdinanda Sokola v denarnem pismu K 1400—
 Račun blagajnice
 Računu F. Sokola, Brno . . . K 1400—

» 10.: Od Ivana Urbanca, tukaj, kupil blaga za K 1250—, ki sem jih plačal takoj
 Račun blaga
 Računu blagajnice K 1250—

» 15: Josipu Zupanu, tukaj, prodal blaga za K 875—, plačljivo v 4 mesecih.
 Zupan Josip, tukaj
 Računu blaga K 875—

Po premoženjskih delih, ki se zaračunavajo na posameznih računih, delimo račune v osobne (žive) račune in stvarne (mrtve) račune. Z ozirom na to, če se zaračunava na računih le stanje (zaloga) blaga, ali le uspeh (dobiček, izguba) ali pa oboje, delimo račune:

- 1.) v čiste stanjske (založne),
- 2.) v čiste uspešne in
- 3.) v stanjsko uspešne račune.

Najvažnejši računi.

Račun blagajnice (čisti stanjski račun) se obremenja za vse dohodke v gotovini ter pripoznava (razbremenja) za vse troške v gotovini.

Račun o valutah (stanjsko-uspešni račun) se obremenja za kurzno vrednost vseh sprejetih valut, pripoznava pa za kurzno vrednost izdanih valut.

Račun blaga (stanjsko-uspešni račun) se obremenja za fakturno vrednost in za vse prevozne troške došlega blaga, pripoznava pa za prodajni znesek izdanega blaga.

Račun o rimesah (stanjski račun) se obremenja za menične zneske došlih rimes, pripoznava pa za menične zneske izdanih rimes.

Osobni račun (stanjski račun) se obremenja za dolgove trgovskih prijateljev do nas, pripoznava pa za njihove terjatve do našega podjetja. Često se vodi v glavni knjigi za vse odjemalce kakor tudi za vse do-dajalce po jeden skupen račun: »račun dolžnikov« in »račun upnikov«. Dasta se pa tudi ta dva računa spojiti v en sam račun, ki ga imenujemo »račun udeležnikov« (interesentov) ali »tekoči račun«.

Račun hišne oprave (stanjsko-uspešni račun) se obremenja za pohištvo, kar ga imamo in kolikor se ga je nakupilo na novo, pripoznava pa se le tedaj, če smo kak del svoje oprave prodali.

Račun o potezkah (stanjski račun) se pripoznava za menični znesek, kadar smo prejeli obvestilo o izdaji potezke, obremenja se pa za enaki znesek, kadar smo plačali menico. Na tem računu, kakor tudi na računu o rimesah, moramo vedno vključevati polni menični znesek.

Obrestni in diskontni račun (stanjsko-uspešni račun) pripoznavamo za vse obresti in ves diskont (izvemši diskont pri devizah), ki so za nas dobiček, obremenjamo ga pa za diskont in za obresti, ki so za nas izguba.

Račun o raznih troških (uspešni račun) se obremenja za vse troške, pripoznava pa za kaka povračila teh troškov.

Zasebni račun (uspešni račun) se obremenja za one zneske, ki smo jih vzeli iz svojega podjetja v pokritje lastnih potrebščin.

Račun kapitala (stanjsko-uspešni račun) se pripoznava ob otvoritvi knjig za čisto premoženje. Tekom upravne dobe se na tem računu pra-

viloma ne vknjižuje ničesar. Koncem upravne dobe pa se račun kapitala obremenja za čisto premoženje in pripoznava za čisti dobiček (obratno: obremenja za čisto izgubo).

O **računu bilance** in o **računu izgube in dobička** bode govor pri zaključku poslovnih knjig.

Naloge.

13.) Pri naslednjih kupčijskih slučajih je povedati (ustno), kateri račun je dolžnik in kateri je upnik. Nato jih je vknjižiti na pristojne račune glavne knjige.

- November 1.: Otvoril svoje podjetje ter založil v blagajnico K 12.000.— obratne glavnice.
- » 2 : Kupil raznega blaga za K 6450.— od Ivana Urbanca, tukaj, proti gotovini.
- » 4 : Prodajal Janku Gorniku, tukaj, raznega blaga za K 1250.— proti gotovini.
- » 8 : Prodajal Pavlu Svetcu v Brnu raznega blaga za K 1475.— proti poznejšemu plačilu.
- » 12 : Svetec Pavel v Brnu mi je poslal menici za:
K 800.— za dan 16 t. m. na S. Broveta, tukaj,
K 675.— » » 30. » » » F. Novaka, tukaj,
v dobropis.
- » 14 : Od Viljema Murnika v Brnu kupil raznega blaga za K 1450.— plačam pozneje.
- » 16 : Vnovčil danes zapadlo menico za K 800.— ter poslal iz svoje zaloge drugo menico za K 675.— za dan 30. t. m. Viljemu Murniku, Brno, v dobropis.
- » 20 : Murnik Viljem v Brnu mi je naznanil, da je izdal na me potezko za K 775.— za dan 28. decembra po naredbi Josipa Šelka.
- » 24 : Pavlu Svetcu v Brnu prodal raznega blaga za K 1280.75 ter izdal za ta znesek na njega potezko za 3 mesece dato, po naredbi svoji lastni.
- » 28.: Od tukajšnje Trgovske banke kupil 100 kom. # à 11.34 = K 1134 — proti gotovini.
- » 30.: Plačal služnino in dnino v znesku K 500.—, za svojo porabo pa vzel iz blagajnice K 300.— v gotovini.

Knjige dvostavnega knjigovodstva.

Kakor pri enostavnem, delimo tudi pri dvostavnem knjigovodstvu knjige v take, ki jih moramo voditi (osnovne knjige) in v take, katerih se poslužujemo le zaradi boljše preglednosti (pomožne knjige).

Osnovne knjige so:

imovinski popis, blagajniška knjiga, prvopisna knjiga (primanota) in glavna knjiga.

Pomožne knjige so iste kakor pri enostavnem knjigovodstvu, in njihovo število in oblika sta zavisna edinole od tega, s čim se podjetje bavi. Tudi »knjiga tekočih računov«, o kateri bo govor pozneje, se šteje med pomožne knjige. Posebni knjigi, ki jih utegnemo rabiti pri dvostavnem knjigovodstvu sta zbiralna knjiga ali dnevnik in zaključna priročna knjiga

Imovinski popis je pri dvostavnem knjigovodstvu sestavljati čisto tako kakor pri enostavnem knjigovodstvu. (Glej str. 8.)

Blagajniška knjiga.

V blagajniško knjigo se vknjižujejo vsi kupčijski slučaji, ki so spojeni s takojšnjim dohodkom ali troškom v gotovini. Vsi drugi kupčijski slučaji (časovni in izmenjevalni) se vknjižujejo najpoprej v prvopisno knjigo. Ker ima vsak premoženjski del svoj posebni račun v glavni knjigi, torej tudi gotovina svoj račun z naslovom »račun blagajnice«, ni blagajniška knjiga nič drugega, nego podrobno sestavljen blagajniški račun

Blagajniška knjiga se vodi listovana. Vanjo vknjižujemo prav kakor pri enostavnem knjigovodstvu, le da nad besedilom vedno napišemo protiračun ter ga podčrtamo. Če je protiračun dolžnik, navedemo ga v imenovalniku, če pa je upnik, v dajalniku. Iz blagajniške knjige moramo vse postavke prenesti v glavno knjigo, in sicer se postavke na protiračune prenašajo od slučaja do slučaja, dočim se postavke na račun blagajnice v glavno knjigo v skupnem znesku prenašajo koncem vsakega meseca. Svota vseh postavk, vknjiženih v blagajniški knjigi na strani »ima dati«, se prenese na račun blagajnice v glavno knjigo z besedilom »raznim upnikom«, svota vseh postavk blagajniške knjige pod naslovom »dal« pa z besedilom »razni dolžniki«. Blagajniška knjiga se zaključuje prav tako kakor pri enostavnem knjigovodstvu in saldo se, ne da bi se navedel kak račun, z besedilom »prenos salda« prenese na nov račun.

Sledeči kupčijski slučaji so vknjiženi na str. 65 blagajniške knjige:
Oktober 1.: Prenos salda K 3735.60.

- » 4.: Francu Brovetu, tukaj, prodal blaga za K 3289.— odbivši 2% popusta (K 65.78) proti gotovini.

Prodam blago, zato pa prejmem denar. Račun blagajnice se obremeni, račun blaga pa pripozna. Ker pa vodimo za vsak premoženjski del poseben račun, moramo dovoljeni popust K 65·78 posebej vknjižiti in sicer na »računu diskontnem«. Mislimo si, da smo prejeli od Franca Broveta polnih K 3289—, od teh pa smo mu zopet vrnilo K 65·78 v gotovini. Torej vknjižimo: Račun blagajnice — računu blaga K 3289— in Račun diskontni — računu blagajnice K 65·78. Saldo med obema vknjiženima zneskoma v blagajniški knjigi nam kaže sedaj dejanski dohodek v gotovini.

Oktober 10.: Od Ivana Šumana, tukaj, kupil blaga za K 1307·13, odbivši 2⁰/₀ popusta (K 26·14) proti gotovini.

- » 15.: Janku Hrovatu, tukaj, prodal 100 kom. # à 11 34 = K 1134— proti gotovini. (Račun blagajnice ima dati, račun o valutah dal.)
- » 17.: Plačam danes zapadli akcept Petru Kljunu, tukaj, v znesku K 1396·50. (Račun o potezkah ima dati, račun blagajnice dal.)
- » 20.: Josip Hribar v Pragi mi je poslal po poštni nakaznici K 300—.
- » 23.: Plačal voznino in carino od 100 zavojev riža iz Hamburga v znesku K 563·50. (Za vse troške, narasle pri dobavi blaga, se obremenja račun blaga. Vknjižba je torej: Račun blaga .na dati, — račun blagajnice dal.)
- » 25.: Franc Bregar, tukaj, plačal za račun Maksa Hudnika v Brnu K 1450— v gotovini.
- » 26.: Janku Hočevanju, tukaj, prodal raznega blaga za K 572·30 proti poštnemu čeku, katerega vnovčim takoj.
- » 29.: Tukajšnji Trgovski banki plačal za račun Ivana Sorčana v Požunu K 2000— v gotovini.
- » 31.: Plačal služnino K 220—, razne male troške K 31·80, za svojo porabo vzel iz blagajnice K 160—.

Naloge.

14.) V nalogah št. 5 in 6 na str. 18 navedene kupčijske slučaje je vknjižiti v blagajniško knjigo po načinu dvostavnega knjigovodstva.

Vzorec blagajniške knjige.*

1 *Ima dati* **Oktober** **Račun blagajnice** **1906** *Dal*

	Gl. knj.		Gl. knj.	
1. Prenos salda	2		3	65 78
4. Računu blaga za blago, prodano F. Brovetu, tukaj	3	3735 60	2	
10. Računu diskontnemu za 2% popusta od K 1307 ¹³	4	—	5	1307 13
15. Računu o valutah za 100 kom. #, prodanih l. Hrovatu, tukaj, à 11 ³⁴	6	26 14	2	1396 50
20. Računu Jos. Hribarja, Praga za gotovino	7	1134 —	8	563 50
25. Računu M. Hudnika, Brno za vplačilo Fr. Bregarja, tukaj	2	300 —	9	2000 —
26. Računu blaga za blago, prodano J. Hoče- varju, tukaj, proti vnovče- nemu poštnemu čeku		1450 —	10	251 80
		572 30		160 —
		10.507 04		4762 33
				10.507 04

2 *Ima dati* **November** **Račun blagajnice** **1906** *Dal*

1. Prenos salda		4762 33		
-----------------	--	---------	--	--

* Te postavke so vknjižene v glavni knjigi na str. 70.

Prvopisna knjiga.

Prvopisna knjiga (primanota ali memorial) vsebuje vse časovne in izmenjevalne kupčijske slučaje, kakor jih vsebuje dnevnik enostavnega knjigovodstva. Ona in blagajniška knjiga sta nekak časopis podjetja. V teh dveh knjigah so zabeleženi vsi kupčijski slučaji, ki so se sploh pripetili, ker moramo vsak kupčijski slučaj vknjižiti v eno izmed teh dveh knjig. Prvopisna knjiga se vodi stranovana in vsako stran moramo označiti z mesečnico in letnico. Predno kaj vknjižimo, treba dobro premisliti, kateri račun sprejema (je dolžnik), in kateri račun daje (je upnik). Kupčijske slučaje vknjižujemo vanjo tako, da navedemo najprvo oni račun, ki sprejema (dolžnika), na naslednji vrsti pa oni račun, ki daje (upnika). Slednji se navaja v dajalniku. Oba računa se podčrtata. Nato zabeležimo kupčijski slučaj s kratkim besedilom. Te vrste postavke se imenujejo »enostavne postavke« v prvopisni knjigi. N. pr.: Luki Mandiču smo prodali blaga za K 1000—, plačljivo v treh mesecih. Luka Mandič je dolžnik, račun blaga pa upnik. To postavko vknjižimo takole:

Mesec avgust 1906.

Gl. knj. list	Tek. rač. list	22.	Mandič Luka, tukaj računu blaga za prodano blago glasom prodajne knjige list Va za dan 22. novembra	1000	—
------------------	----------------------	-----	---	------	---

Posamezne postavke ločimo s tem, da potegnemo vodoravno ločilko.

Če ima en sam dolžnik več upnikov, navede se skupni dolžnik samo enkrat. Če pa ima en sam upnik več dolžnikov, navedemo najprvo vse dolžnike skupno z besedama: »razni dolžniki«; nato imenujemo upnika in potem šele natanko navedemo vse dolžnike posamič. Te postavke imenujemo »sestavljene postavke«. N. pr.: Luka Mandič v Brnu nam je poslal menico za K 500— za 28. sept na l. Barleta, tukaj, v dobropis za zapadli dan in 50 cekinov, katere smo sprejeli po 11:30 v svojo zalogo.

Mandič je upnik za rimeso in valuto, dolžnika pa sta račun o rimesah in o valutah. Sestavljena postavka se bode torej glasila:

Oktober 2: Od R. Kolarja v Trstu kupil raznega blaga za K 2832·44, plačljivo v 4 mesecih (faktura z dné 1. oktobra).

- » 8.: Ivanu Hočvarju v Brnu prodal raznega blaga za K 1982·35, plačljivo v 4 mesecih; Jos. Simončiču v Gradcu pa za K 1012·—, plačljivo v 4 mesecih. (Sestavljena postavka.)
- » 12.: Josip Simončič v Gradcu mi je poslal menico za K 834·60 za 4. dan novembra na I. Bončarja, tukaj, v dobropis.
- » 16.: Ivan Korenčan v Pragi mi naznanja, da je vplačal na moj poštno-hranilnični račun K 954·60.
- » 20.: Josip Simončič v Gradcu mi naznanja, da je izdal na me potezko za K 648·75 za dan 18. decembra na P. Gornika.
- » 24.: Svoj jutri plačljivi dolg plačal Adolfu Ferjanu v Brnu s tem, da sem nakazal od svojega poštno-hranilničnega računa na njegov račun K 783·—.

Prvopisna knjiga.*

3

Mesec oktober 1906.

	GI knj				
2. Račun blaga računu R. Kolarja, Trst za fakturo z dné 1. t. m. Va za dan 1. februarja	1				
	2			2832	44
8. Dva dolžnika računu blaga Iv. Hočvar, Brno za fakturo Va za dan 8. februarja Jos. Simončič, Gradec za fakturo Va za dan 8. februarja	1				
	3		1982	35	
	4		1012	—	2994 35
12. Račun o rimesah Jos. Simončiču, Gradec za rimeso za dan 4. novembra na I. Bončarja, tukaj	5				
	4			834	60
16. Račun poštne hranilnice Ivanu Korenčanu, Praga za vlogo	6				
	7			954	60
20. Jos. Simončič, Gradec računu potezek za name izdano potezko za dan 18. de- cembra po naredbi P. Gornika	4				
	8			648	75
24. Ferjan Adolf, Brno računu poštne hranilnice za odkaz	9				
	6			783	—

* Predstoječe postavke prvopisne knjige so vknjižene v glavni knjigi na str. 74.

Naloge.

15.) V nalogi št. 7. na str. 22. navedene kupčijske slučaje je vknjižiti v prvopisno knjigo po načinu dvostavnega knjigovodstva.

16.) V nalogi št. 8. na str. 23. navedene kupčijske slučaje je vknjižiti v blagajniško knjigo in v prvopisno knjigo po načinu dvostavnega knjigovodstva.

Glavna knjiga.

Kakor se je vže pri razlagi o bistvu dvostavnega knjigovodstva omenilo, je v glavni knjigi za vsak premoženjski del otvoriti poseben račun. Na te račune se prenaša neposredno iz blagajniške knjige in iz prvopisne knjige. Račun, ki je dolžnik, se vknjiži v glavni knjigi na levo tako, da se navede njegov protiračun v dajalniku in se dostavi denarna svota. Račun, ki je upnik, se prenese v glavno knjigo na desno tako, da se navede zopet njegov protiračun v imenovalniku in se dostavi denarna svota. V dokaz, da smo postavko iz blagajniške knjige odnosno iz prvopisne knjige vže prenesli v glavno knjigo, pripišemo v onih knjigah v posebni razpredelnici list glavne knjige, na katerega je postavka prenesena, — v glavni knjigi pa imamo razpredelnico, v katero zapišemo list odnosno stran one knjige, iz katere smo dotično postavko prenesli semkaj. To razpredelnico imenujemo »razpredelnico za sklicevanje« ali »sklicevalko«.

O vseh računih glavne knjige je voditi, — kakor pri enostavnem knjigovodstvu, — kazalo v abecednem redu.

Ker je blagajniška knjiga, — kakor vže omenjeno, — podroben blagajniški račun, ne prenašamo posebej vsake postavke iz blagajniške knjige v glavno knjigo, marveč obremenjamo račun blagajnice v glavni knjigi ob koncu meseca le za skupno svoto dohodkov (izvzemši prenos salda iz prejšnjega meseca) ter pripoznavamo za skupno svoto troškov. Mesto da navajamo posamezne protiračune, rabimo na levi besedilo: »Raznim upnikom« in na desni: »Razni dolžniki.« S tem smo si prihranili dvakratno vknjiževanje blagajniških postavk v blagajniški knjigi in na računu blagajnice, vsled česar je račun blagajnice v glavni knjigi dosti preglednejši.

Prenos postavk iz blagajniške knjige na str. 65. v glavno knjigo.

1 *Ima dati*

Račun

1906					
oktober	1.	Saldo		3735	60
»	31.	Raznim upnikom	1	6771	44

2 *Ima dati*

Račun

1906					
oktober	10.	Računu blagajnice	1	1307	13
»	23.	» »	1	563	50

3 *Ima dati*

Račun

1906					
oktober	4.	Računu blagajnice	1	65	78

4 *Ima dati*

Račun

5 *Ima dati*

Račun

1906					
oktober	17.	Računu blagajnice	1	1396	50

blagajnice*Dal* ¹

1906 oktober	31.	Razni dolžniki	1	5744	71
-----------------	-----	----------------	---	------	----

blaga*Dal* ²

1906 oktober	4.	Račun blagajnice	1	3289	—
»	26.	» »	1	572	30

diskontni*Dal* ³

1906 oktober	10.	Račun blagajnice	1	26	14
-----------------	-----	------------------	---	----	----

o valutah*Dal* ⁴

1906 oktober	15.	Račun blagajnice	1	1134	—
-----------------	-----	------------------	---	------	---

o potezkah*Dal* ⁵

--	--	--	--	--	--

6 *Ima dati***Hribar Josip,**

--	--	--	--	--	--

7 *Ima dati***Hudnik Maks,**

--	--	--	--	--	--

8 *Ima dati***Sorčan Ivan,**

1906 oktober	29.	Računu blagajnice	1	2000	—
-----------------	-----	-------------------	---	------	---

9 *Ima dati***Račun raznih**

1906 oktober	31.	Računu blagajnice	1	251	80
-----------------	-----	-------------------	---	-----	----

10 *Ima dati***Račun**

1906 oktober	31.	Računu blagajnice	1	160	—
-----------------	-----	-------------------	---	-----	---

Praga*Dal* 6

1906				
oktober	20.	Račun blagajnice	1	300 —

Brno*Dal* 7

1906				
oktober	25	Račun blagajnice	1	1450 —

Požun*Dal* 8

--	--	--	--	--

troškov*Dal* 9

--	--	--	--	--

zasebni*Dal* 10

--	--	--	--	--

Prenos postavk iz prvopisne knjige na str. 68. v glavno knjigo.

¹ *Ima dati*

Račun

1906 oktober	2.	R. Kolarju, Trst	3	2832	44
-----------------	----	------------------	---	------	----

² *Ima dati*

Kolar Rajko,

--	--	--	--	--	--

³ *Ima dati*

Hočevar Ivan,

1906 oktober	8.	Računu blaga	3	1982	35
-----------------	----	--------------	---	------	----

⁴ *Ima dati*

Simončič Josip,

1906 oktober	8.	Računu blaga	3	1012	—
»	20.	» potezek	3	648	75

⁵ *Ima dati*

Račun

1906 oktober	12.	Jos. Simončiču, Gradec	3	834	60
-----------------	-----	------------------------	---	-----	----

blaga*Dal* ¹

1906 oktober	8.	Dva dolžnika	3	2994	35
-----------------	----	--------------	---	------	----

Trst*Dal* ²

1906 oktober	2.	Račun blaga	3	2832	44
-----------------	----	-------------	---	------	----

Brno*Dal* ³

--	--	--	--	--	--

Gradec*Dal* ⁴

1906 oktober	12.	Račun o rimesah	3	834	60
-----------------	-----	-----------------	---	-----	----

o rimesah*Dal* ⁵

--	--	--	--	--	--

6 *Ima dati***Račun poštne**

1906 oktober	16.	Iv. Korenčanu, Praga	3	954	60
-----------------	-----	----------------------	---	-----	----

7 *Ima dati***Korenčan Iv.,**

--	--	--	--	--	--

8 *Ima dati***Račun**

--	--	--	--	--	--

9 *Ima dati***Ferjan Adolf,**

1906 oktober	24.	Računu poštne hranilnice	3	783	—
-----------------	-----	--------------------------	---	-----	---

hranilnice*Dal* ⁶

1906 oktober	24.	Ad. Ferjan, Brno	3	783	—
-----------------	-----	------------------	---	-----	---

Praga*Dal* ⁷

1906 oktober	16.	Račun poštne hranilnice	3	954	60
-----------------	-----	-------------------------	---	-----	----

o potezkah*Dal* ⁸

1906 oktober	20.	Jos. Simončič, Gradec	3	648	75
-----------------	-----	-----------------------	---	-----	----

Brno*Dal* ⁹

--	--	--	--	--	--

Zaključek knjig.

Zaključek ali sklep trgovskih knjig je dvojen, oni, ki ga napravimo koncem vsakega meseca (mesečni) in oni, ki ga napravimo le ob koncu upravne dobe (letni).

Koncem vsakega meseca nam je v prvi vrsti zaključiti blagajniško knjigo ter prenesti svoto postavk na levi in svoto postavk na desni blagajniške knjige na račun blagajnice v glavni knjigi (primerjaj str. 64). Nadalje nam je sestaviti poizkusno bilanco (brutto- ali kosmata bilanca). Izpisati moramo namreč na poseben list ali pa v posebno »bilančno knjigo« zaporedoma vse račune iz glavne knjige in dostaviti k vsakemu računu v dvojici razpredelnic skupno svoto vseh postavk »ima dati« ter skupno svoto postavk »dal«. Če smo vse posamezne postavke pravilno prenesli v glavno knjigo, morata si biti skupni svoti v obeh razpredelnicah enaki. Po poglobitem načelu dvostavnega knjigovodstva, da se namreč vedno mora kak račun obtežiti za toliko, za kolikor se je kak račun pripoznal in obratno, mora skupna svota vseh postavk na »ima dati« vedno biti enaka skupni svoti vseh postavk na »dal« glavne knjige (glej str. 85).

Mesto skupnih svot, vknjiženih na levi in desni, si tudi lahko izpišemo samo salda posameznih računov, in tudi svoti teh si morata biti enaki. S tem pa, da se ujema poizkusna bilanca, ni še dokazano, da smo resnično vse kupčijske slučaje prenesli v glavno knjigo. Lahko se pripeti, da kake postavke n. pr. iz prvopisne knjige sploh nismo prenesli v glavno knjigo ali pa da smo v glavni knjigi obtežili odnosno pripoznali napačen račun. Kljub temu bi se poizkusna bilanca vendarle ujemala. Da se prepričamo, da res nismo izpustili ničesar, je priporočljivo, da seštejemo postavke v prvopisni knjigi, nadalje postavke na »ima dati« (brez salda) in postavke na »dal« v blagajniški knjigi: skupna svota teh treh zneskov se mora ujemati s skupno svoto poizkusne bilance. Drugačne napake pa najdemo le tako, da vsako posamezno postavko v blagajniški in v prvopisni knjigi primerjamo s prenešenimi postavkami v glavni knjigi. Umestno je tudi, da se vknjižbe v knjigi tekočih računov primerjajo z vknjižbami na osebnih računih glavne knjige.

Pri posrednem prenašanju v glavno knjigo spada k mesečnemu zaključku tudi zbiranje posameznih postavk blagajniške knjige in prvopisne knjige v dnevnik in prenašanje iz dnevnika v glavno knjigo. (Glej str. 98.)

Letni zaključek.

Kakor že omenjeno, se v glavni knjigi zrcali vse kupčijsko poslovanje. Ker zaračunava glavna knjiga vse premoženjske dele, moramo ravno njej ob letnem zaključku posvetiti največjo pozornost. Kakor pri

enostavnem, moramo tudi pri dvostavnem knjigovodstvu izvršiti vsa pripravljala dela, ki so: sestava praktičnega popisa imovine, zaključek blagajniške knjige, raznih skontrov in knjige tekočih računov. Če imamo osobne račune, na katerih se zaračunavajo obresti, opravnina (provizija), troški itd., moramo najprvo te izračunati ter jih potem potom prvopisne knjige s pomočjo računa o obrestih, o opravnini, o troških itd. prenesti na dotične osobne račune v glavni knjigi. Ko smo sestavili končni imovinski popis, pričnemo z zaključkom glavne knjige.

Pri zaključku aktivnih računov moramo vse one račune, ki izkazujejo kako zalogo ali kak dolg, pripoznati za to vrednost. N. pr.: popis imovine izkazuje zalogo blaga v vrednosti K 10.000.—. Račun blaga kaže na levi nakupljeno, na desni pa prodano blago. Ker je še nekaj blaga ostalo v zalogi, je gotovo, da smo prodali manj blaga, nego smo ga nakupili. To zalogo moramo torej, da se račun izenači, vknjižiti na desno stran. Na ta način nam bo pripoznati za zalogo več aktivnih računov. Po načelih dvostavnega knjigovodstva pa ne smemo enega računa pripoznati, ne da bi sočasno obremenili družega in obratno. Pomožni račun, ki ga uporabljamo, da izvedemo bilancovanje postavk popisa imovine, imenujemo račun bilance.

Pri zaključku glavne knjige se bilančni račun obremenja za aktivne postavke in pripozna za pasivne postavke. Saldo na bilančnem računu, t. j. razlika med aktivi in pasivi nam kaže končno aktivno čisto premoženje (odnosno podbilanco). Ker je račun kapitala ob pričetku upravne dobe dal obratno glavnico (glej str. 62), bil torej za ta znesek pripoznan, moramo ga ob koncu upravne dobe za aktivno čisto premoženje obremeniti in sicer zaradi tega, ker mu izročimo aktivno čisto premoženje. V prvopisni knjigi bomo torej napravili postavko, v kateri je račun kapitala dolžnik, račun bilance pa upnik za aktivno čisto premoženje. Račun bilance je sedaj popolnoma izenačen. Ko smo prenesli postavke iz popisa imovine v glavno knjigo, izenačilo se je samo ob sebi več računov, namreč čisti stanjski računi (račun blagajnice, rimes, potezek in vsi osobni računi). Postavke popisa imovine vknjižimo v prvopisno knjigo zaradi prenosa v glavno knjigo takole:

Mesec december 1906.

31.	Račun bilance raznim upnikom za prenos aktivov glasom popisa imovine Računu blagajnice » rimes i. t. d.				
31.	Razni dolžniki Računu bilance za prenos pasivov glasom popisa imovine Račun o potezkah i. t. d.				
31.	Račun kapitala Računu bilance za prenos čistega aktivnega premoženja				

Saldi na onih računih, ki še niso izenačeni, pomenjajo dobiček ali izgubo. Dobiček tedaj, če je desna stran, izgubo pa, če je leva stran večja. N. pr.: Račun blaga izkazuje na levi K 20.000.—, na desni pa (ko smo vknjižili zalogo), K 20.500.—, z drugimi besedami: blago, ki se je nakupilo za K 20.000.—, se je prodalo za K 20.500. Pri prodaji smo torej imeli dobička K 500.—. Na posameznih računih nastale izgube in dobički se zberejo v izkazu o izgubi in dobičku (glej str. 95.) Razlika med svoto skupnih dobičkov in svoto skupnih izgub se mora ujemati s čistim dobičkom, izkazanem v popisu imovine. Nato vknjižimo dotične postavke v prvopisno knjigo in sicer se račun izgube in dobička obremenja za vse izgube, pripoznava pa za vse dobičke. Na posameznih računih glavne knjige se dobički vknjižujejo na levo, izgube pa na desno. Po tej vknjižbi morajo biti vsi računi glavne knjige brez izjeme izenačeni, izvzemši račun kapitala in račun izgube in dobička. Na obeh teh računih je saldo končni čisti dobiček. Da prenesemo čisti dobiček od računa izgube in dobička na račun kapitala, napravimo si v prvopisni knjigi postavko, v kateri je dolžnik račun izgube in dobička, račun kapitala pa upnik.

Dotične postavke v prvopisni knjigi se bodo torej glasile:

Mesec december 1906.

31.	Razni dolžniki računu izgube in dobička za dobiček Račun blaga » o valutah i. t. d.			
31.	Račun izgube in dobička raznim upnikom za izgubo Računu raznih troškov i. t. d.			
31.	Račun izgube in dobička računu kapitala za prenos čistega dobička			

Često zaključek glavne knjige za poizkušnjo poprej napravimo na posameznih listih ali pa v zaključni priročni knjigi, da se izognemo morebitnim popravam v glavni knjigi.

Da glavno knjigo zopet otvorimo, moramo na podlagi istega popisa imovine, kakor pri zaključku, prenesti aktiva in pasiva po prvopisni knjigi zopet nazaj na posamezne račune. V prvopisni knjigi vknjižujemo torej:

Mesec januarij 1907.

1.	Razni dolžniki računu bilance za prenos aktivov glasom popisa imovine i. t. d.			
1.	Račun bilance raznim upnikom za prenos pasivov glasom popisa imovine i. t. d.			
1.	Račun bilance računu kapitala za prenos čistega premoženja glasom popisa imovine			

Da se zaključek in otvoritev računov v prvopisni knjigi ostreje loči, se imenuje bilanca ob zaključku »končna bilanca,« pri otvoritvi pa »začetna bilanca.«

Vaja.

Na podlagi sledečih kupčijskih slučajev, ki so vknjiženi v blagajniški knjigi, v prvopisni knjigi in v glavni knjigi, si napravimo zaključek glavne knjige.

Mesec december 1906.

- 1.) Otvoril svoje podjetje ter založil v blagajnico K 36 000 — v gotovini.
- 2.) Od Filipa Hrovatina, tukaj, kupil:

20 kosov črnega sukna,	422 m à K 10 50 za m,
20 » modrega sukna,	408 » » » 11 60 » »
20 » sivega sukna,	446 » » » 12 80 » »

Blago plačal po odbitku 2% popusta takoj v gotovini (K 14 872 60 manj K 297 45).
- 4.) Petru Slokarju v Lincu prodal 10 kosov sivega sukna, 223 m à K 15 — za m, plačljivo v 4 mesecih = K 3345 —.
- 8.) Pavlu Gorniku, tukaj, prodal 10 kosov modrega sukna, 204 m à K 13 — za m, po odbitku 2% popusta proti gotovini (K 2652 — manj K 53 04).
- 12.) Od Pavla Gornika, tukaj, vzel rimeso za K 3000 — za 30. dan jan. na A. Gruma, tukaj, s 5% v eskont (diskont = K 20 42).
- 14.) Josipu Turku, tukaj, plačal račun z dne 1. t. m. za dodane mi poslovne knjige, papir itd. K 354 20 v gotovini.
- 18.) Pavlu Gorniku, tukaj, prodal 10 kosov sivega sukna, 223 m à K 15 — za m, proti njegovemu akceptu za K 3345 — za 4 mesece dato, po naredbi moji lastni.
- 20.) Od Ivana Leskovarja, tukaj, kupil 100 kom. # à K 11 32 = 1132 — proti gotovini.
- 24.) Od Franca Radovana v Brnu prejel fakturo za 10 kosov sivega sukna, 230 m à K 11 — za m = K 2530 —. Sočasno naznanja F. Radovan, da je izdal name potezko za K 2530 — za 22. dan aprila po naredbi R. Sokliča.
- 26.) Francu Korošču, tukaj, prodal 50 kom. # à K 11 36 = 568 — proti gotovini.
- 28.) Iz Brna došlo 10 kosov sivega sukna; plačal voznino in druge troške v znesku K 18 54.
- 30.) Antonu Kovaču, tukaj, prodal 10 kosov modrega sukna, 204 m à K 13 — = 2652 —, plačljivo v 4 mesecih, zajedno kupil od Filipa Hrovatina, tukaj, 10 kosov sivega sukna, 223 m à K 12 80 = 2854 40, plačljivo v 4 mesecih.
- 31.) Plačal služnino v znesku K 375 —, za svojo porabo pa vzel iz blagajnice K 200 — v gotovini.

Prvopisna knjiga.

1

Mesec december 1906.

		Gl. knj.				
4.	Slokar Peter, Linc računu blaga za 10 kosov sivega sukna, 223 <i>m</i> à 15.— Va za dan 4. aprila	7 3			3345	—
18.	Račun o rimesah računu blaga za P. Gorniku, tukaj, prodanih 10 kosov sivega sukna, 223 <i>m</i> à 15.— proti akceptu moje nanj izdane potezke za 4 mesece dato, po naredbi lastni	5 3			3345	—
24.	Račun blaga računu potezek za blago, nakupljeno od F. Radovana v Brnu, i. s. 10 kosov sivega sukna 230 <i>m</i> à 11.— poravnano z njegovo, na mene izdano po- tezko za dan 22. aprila, po naredbi R. Sokliča	3 10			2530	—
30.	Kovač Anton, tukaj računu blaga za 10 kosov modrega sukna, 204 <i>m</i> à 13.— Va za dan 30. aprila	8 3			2652	—
30.	Račun blaga Hrovatinu Filipu, tukaj za 10 kosov sivega sukna, 223 <i>m</i> à 12·80 Va za dan 30. aprila	3 9			2854	40

Ko se je vknjižil zadnji kupčijski slučaj dné 31. decembra, se zaključí blagajniška knjiga ter se prenese skupna svota na levi in skupna svota na desni vknjiženih postavk na račun blagajnice v glavni knjigi. Nato se prepričamo o pravilnosti prenosov v glavni knjigi s tem, da napravimo poizkusno bilanco. (Glej razlago na str. 78.)

Poizkusna bilanca za mesec december 1906.*

List	Račun	Ima dati (skupaj)		Dal (skupaj)	
1	Račun kapitala	—	—	36000	—
2	» blagajnice	39537	87	20005	38
3	» blaga	20275	54	11994	—
4	» diskontni	53	04	317	87
5	» o rimesah	6345	—	—	—
6	» o valutah	1132	—	568	—
7	Slokar Peter, Linc	3345	—	—	—
8	Kovač Anton, tukaj	2652	—	—	—
9	Hrovatin Filip, tukaj	—	—	2854	40
10	Račun o potezkah	—	—	2530	—
11	» raznih troškov	729	20	—	—
12	» zasebni	200	—	—	—
		74269	65	74269	65
	Drugi dokaz:				
	Svota postavk v prvopisni knjigi	14726	40		
	» » » blagajniški knjigi, leva	39537	87		
	» » » » » desna	20005	38		
		74269	65		

* Da se razpoložljivi prostor popolnoma izkoristi, se je napravila poizkusna bilanca že tukaj, dočim bi se morala napraviti stoprav po glavni knjigi.

Glavna knjiga.

1 *Ima dati* Račun

1906 decemb.	31.	Računu bilance	2	36854	83
				<u>36854</u>	<u>83</u>

2 *Ima dati* Račun

1906 decemb.	31.	Raznim upnikom	1	39537	87
				<u>39537</u>	<u>87</u>
1907 januarij	1.	Računu bilance	4	19532	49

3 *Ima dati* Račun

1906 decemb.	2.	Računu blagajnice	1	14872	60
»	24.	» potezek	1	2530	—
»	28.	» blagajnice	1	18	54
»	30.	Hrovatinu Filipu, tukaj	1	2854	40
»	31.	Računu izgube in dobička	3	1533	86
				<u>21809</u>	<u>40</u>
1907 januarij	1.	Računu bilance	4	9815	40

4 *Ima dati* Račun

1906 decemb.	8.	Računu blagajnice	1	53	04
»	31.	» bilance	2	18	66
»	31.	» izgube in dobička	3	246	17
				<u>317</u>	<u>87</u>

kapitala*Dal*¹

1906					
decemb.	1.	Račun blagajnice	1	36000	—
»	31.	» izgube in dobička	3	854	83
				<u>36854</u>	<u>83</u>
1907					
januarij	1.	Račun bilance	4	36854	83

blagajnice*Dal*²

1906					
decemb.	31.	Razni dolžniki	1	20005	38
»	31.	Račun bilance	2	19532	49
				<u>39537</u>	<u>87</u>

blaga*Dal*³

1906					
decemb.	4.	Slokar Peter, Linc	1	3345	—
»	8.	Račun blagajnice	1	2652	—
»	18.	» o rimesah	1	3345	—
»	30.	Kovač Anton, tukaj	1	2652	—
»	31.	Račun bilance <i>2017</i>	2	9815	40
				<u>21809</u>	<u>40</u>

diskontni*Dal*⁴

1906					
decemb.	2.	Račun blagajnice	1	297	45
»	12.	» »	1	20	42
				<u>317</u>	<u>87</u>
1907					
januarij	1.	Račun bilance	4	18	66

⁵ *Ima dati* **Račun**

1906					
decemb.	12.	Računu blagajnice	1	3000	—
»	18.	» blaga	1	3345	—
				<u>6345</u>	<u>—</u>
1907					
januarij	1.	Računu bilance	4	6345	—

⁶ *Ima dati* **Račun**

1906					
decemb.	20.	Računu blagajnice	1	1132	—
»	31.	» izgube in dobička	3	4	—
				<u>1136</u>	<u>—</u>
1907					
januarij	1.	Računu bilance	4	568	—

⁷ *Ima dati* **Slokar Peter,**

1906					
decemb.	4.	Računu blaga	1	3345	—
				<u>3345</u>	<u>—</u>
1907					
januarij	1.	Računu bilance	4	3345	—

⁸ *Ima dati* **Kovač Anton,**

1906					
decemb.	30.	Računu blaga	1	2652	—
				<u>2652</u>	<u>—</u>
1907					
januarij	1.	Računu bilance	4	2652	—

o rimesah

Dal⁵

1906 decemb.	31.	Račun bilance	2	6345	—
				6345	—

o valutah

Dal⁶

1906 decemb.	26.	Račun blagajnice	1	568	—
»	31.	» bilance	2	568	—
				1136	—

Linc

Dal⁷

1906 decemb.	31.	Račun bilance	2	3345	—
				3345	—

tukaj

Dal⁸

1906 decemb.	31.	Račun bilance	2	2652	—
				2652	—

90

9 *Ima dati***Hrovatin Filip,**

1906 decemb.	31.	Računu bilance	2	2854	40
				2854	40

10 *Ima dati***Račun**

1906 decemb.	31.	Računu bilance	2	2530	—
				2530	—

11 *Ima dati***Račun**

1906 decemb.	14.	Računu blagajnice	1	354	20
»	31.	» »	1	375	—
				729	20

12 *Ima dati***Račun**

1906 decemb.	31.	Računu blagajnice	1	200	—
				200	—

tukaj

Dal⁹

1906					
decemb.	30.	Račun blaga	1	2854	40
				2854	40
1907					
januarij	1.	Račun bilance	4	2854	40

o potezkah

Dal¹⁰

1906					
decemb.	24.	Račun blaga	1	2530	—
				2530	—
1907					
januarij	1.	Račun bilance	4	2530	—

raznih troškov

Dal¹¹

1906					
decemb.	31.	Račun izgube in dobička	3	729	20
				729	20

zasebni

Dal¹²

1906					
decemb.	31.	Račun izgube in dobička	3	200	—
				200	—

Prvopisna knjiga.

2

Mesec december 1906.

31.	Račun bilance raznim upnikom	13				
	za prenos aktivov glasom popisa imovine					
	Računu blagajnice	2	19532	49		
	» o valutah	6	568	—		
	» o rimesah	5	6345	—		
	» blaga	3	9815	40		
	Slokarju Petru v Lincu	7	3345	—		
	Kovaču Antonu, tukaj	8	2652	—	42257	89
<hr/>						
31.	Razni dolžniki računu bilance	13				
	za prenos pasivov glasom popisa imovine					
	Račun potezek	10	2530	—		
	Hrovatin Filip, tukaj	9	2854	40		
	Račun diskontni:	4				
	pri rimesah					
	» potezkah					
			K 50:14			
			» 31:48			
			18	66	5403	06
<hr/>						
31.	Račun kapitala računu bilance	1 13				
	za prenos sedanjega čistega pre- moženja				36854	83
<hr/>						

1906		1906		1907		1907			
decemb.	31.	decemb.	31.	januar	1.	januar	1.		
	Računu blagajnice	19532	49			Račun potezek	2	2530	—
»	» o valutah	568	—			Hrovatin Filip, tukaj	2	2854	40
»	» o rimesah	6345	—			Račun diskontni	2	18	66
»	» blaga	9815	40			» kapitala	2	36854	83
»	Slokarju Petru v Lincu	3345	—						
»	Kovaču Antonu, tukaj	2652	—						
		42257	89					42257	89
1907									
januar	Raznim upnikom	5403	06			Razni dolžniki	4	42257	89
	Računu kapitala	36854	83						

Izkaz o dobičku in izgubi.

List	R a č u n	Dobiček		Izguba	
3	Račun blaga	1533	86	—	—
4	» diskontni	246	17	—	—
6	» o valutah	4	—	—	—
11	» raznih troškov	—	—	729	20
12	» zasebni	—	—	200	—
		1784	03	929	20
	Čisti dobiček*	—	—	854	83
		1784	03	1784	03

* Tukaj izkazani čisti dobiček se mora natanko ujemanj s čistim dobičkom, izkazanim v popisu imovine.

Prvopisna knjiga.

3

Mesec december 1906.

31.	Razni dolžniki				
	računu izgube in dobička	14			
	za dobiček				
	Račun blaga	3	1533	86	
	» diskontni	4	246	17	
	» o valutah	6	4	—	1784 03
31.	Račun izgube in dobička	14			
	raznim upnikom				
	za izgubo				
	Računu raznih troškov	11	729	20	
	» zasebnemu	12	200	—	929 20
31.	Račun izgube in dobička	14			
	računu kapitala	1			
	za prenos čistega dobička				854 83

Dnevnik (journal).

Pri dvostavnem knjigovodstvu posameznih postavk ne prenašamo vedno neposredno iz blagajniške knjige in iz prvopisne knjige v glavno knjigo, marveč se more ta prenos vršiti tudi posredno. Namesto da bi dan za dnevom prenašali sleherno postavko iz blagajniške knjige in iz prvopisne knjige v glavno knjigo, lahko opravimo ta posel s tem, da koncem vsakega meseca prenesemo skupne svote postavk iz ene knjige v drugo. V posebni zbiralni knjigi, dnevnik imenovani, se napišejo posamezni računi, ki so bili tekom meseca dolžniki. Pri vsakem teh računov pa navedemo potem vse one protiračune, ki so napram temu računu bili upniki. N. pr.: V blagajniški knjigi in v prvopisni knjigi so med drugimi sledeče postavke, v katerih je račun blaga dolžnik:

December 5.: Račun blaga — računu blagajnice K 1000.—
 » 12.: » » — » potezek » 800.—
 » 25.: » » — F. Novaku, tukaj » 1200.—

Med računi, navedenimi v dnevniku pod naslovom »dolžniki«, se bode moral nahajati tudi račun blaga. Postavili bomo torej račun blaga na prvo mesto, potem bomo navedli vse semkaj spadajoče protiračune, zbrali posamezne zneske v zbiralni razpredelnici ter njih svoto vknjižili v glavno razpredelnico takole:

Mesec december 1906.

		Dolžniki:			
List glavne knjige Sklincevanje na stran blagajn. knjige ali prvopisne knjige.		Račun blaga			
	5.	računu blagajnice	1000	—	
	12.	» potezek	800	—	
	25.	Novaku F., tukaj itd.	1200	—	3000
					—

Znesek K 3000.— nam kaže, da je bil račun blaga tekom meseca dolžnik za skupnih K 3000.—. Na enak način napravimo v dnevniku postavke za vse druge dolžnike. Kot zadnjo postavko navedemo račun blagajnice. Tukaj ne navajamo podrobno vseh protiračunov, marveč vknjižimo vse na levi strani vknjižene postavke (izvzemši saldo) pod naslovom »raznim upnikom.« Nato seštejemo zneske v glavni razpredelnici dnevnika ter svoto podčrtamo. Na isti način sestavimo upnike. Po načelih dvo-stavnega knjigovodstva se mora svota pod »dolžniki« zbranih postavk natanko ujemati s svoto postavk, zbranih pod »upniki.«

V dokaz, da smo prenesli vse postavke iz blagajniške knjige od-nosno iz prvopisne knjige v dnevnik, se sklicujemo v prvih dveh knjigah na stran dnevnika, v dnevniku pa na stran prvih dveh knjig.

Če sta si v dnevniku svoti dolžnikov in upnikov enaki, jih pre-nesemo v glavno knjigo. Računi, označeni kot dolžniki, se obremenjajo za svoto, navedeno v glavni razpredelnici dnevnikovi z besedilom »Ra-znim upnikom.« Ako ima kak dolžnik za protiračun le enega samega upnika, navedemo slednjega imenoma. Na enak način prenašamo upnike na desno posameznih računov glavne knjige z besedilom »Razni dolžniki.« Kakor pri neposrednem, sklicujemo se tudi pri posrednem prenosu, in sicer v glavni knjigi na dnevnik, v dnevniku pa na list glavne knjige. Poprej omenjena postavka dnevnikova se bode torej prenesla v glavno knjigo takole:

<i>Ima dati</i>		Račun blaga		<i>Dal</i>	
1906 dec.	31.	Trem upnikom	3000	—	
			stran dnevnika.		

Če prenašamo v glavno knjigo potom dnevnika, moramo tudi za-ključne postavke (z računom bilance ter izgube in dobička) le potom dnevnika prenesti iz prvopisne knjige v glavno knjigo.

Posredno prenašanje postavk v glavno knjigo nam daje to udobnost, da je le malo postavk vknjiženih na posameznih računih glavne knjige, kar napravi glavno knjigo dokaj preglednejšo. Tudi si prihranimo čas, ker ne prenašamo vsak dan, ampak le enkrat koncem vsakega meseca. Vendar pa ima mesečno prenašanje tudi svojo slabo stran: kajti tekom meseca nam računi glavne knjige ne dajejo nikake prave slike o gospodarstvu.

Dvostavno knjigovodstvo s posrednim prenašanjem v glavno knjigo se imenuje »nemško« knjigovodstvo, da se loči od knjigovodstva z neposrednim prenašanjem v glavno knjigo, ki se imenuje »laško« knjigovodstvo.

Dnevnik k blagajniški knjigi in prvopisni knjigi na str. 83 in 84.

1

Mesec december 1906.

Gl. knj.	Bil. Prvop. knj.		Dolžniki:					
7	1	4.	Slokar Peter, Linc					
			računu blaga				3345	—
5	1	18.	Račun o rimesah		3345	—		
	1	12.	» blagajnice		3000	—	6345	—
3	1	24.	Račun blaga					
	1	30.	računu potezek		2530	—		
	1	2.	Hrovatinu Filipu, tukaj		2854	40		
	1	28.	računu blagajnice		14872	60		
			» »		18	54	20275	54
8	1	30.	Kovač Anton, tukaj					
			računu blaga				2652	—
4	1	8.	Račun diskontni					
			računu blagajnice				53	04
11	1	14.	Račun raznih troškov					
	1	31.	računu blagajnice		354	20		
			» »		375	—	729	20
6	1	20.	Račun o valutah					
			računu blagajnice				1132	—
12	1	31.	Račun zasebni					
			računu blagajnice				200	—
2	1	31.	Račun blagajnice					
			raznim upnikom				39537	87
							74269	65

Dnevnik.

2

Mesec december 1906.

Gl. knj.	Bl. Prvop. knj.							
Upniki:								
3			Računu blaga					
	1	4.	Slokar Peter, Linc	3345	—			
	1	18.	račun o rimesah	3345	—			
	1	30.	Kovač Anton, tukaj	2652	—			
	1	8.	račun blagajnice	2652	—	11994	—	
10			Računu potezek					
	1	24.	račun blaga			2530	—	
9			Hrovatinu Filipu, tukaj					
	1	30.	račun blaga			2854	40	
1			Računu kapitala					
	1	1.	račun blagajnice			36000	—	
4			Računu diskontnemu					
	1	2.	račun blagajnice	297	45			
	1	12.	» »	20	42	317	87	
6			Računu o valutah					
	1	26.	račun blagajnice			568	—	
2			Računu blagajnice					
	1	31.	razni dolžniki			20005	38	
						74269	65	

Postavke predstoječega dnevnika so prenešene v glavno knjigo na naslednjih straneh. Primerjati je to glavno knjigo z ono na str. 86 do 91, v katero se je prenašalo neposredno iz blagajniške knjige in iz prvopisne knjige.

Knjiga tekočih računov.

Knjiga tekočih računov (kontokorentna knjiga), imenovana tudi saldakonto ali knjiga naročnikov, je knjiga, ki smo se jo učili spoznavati pri enostavnem knjigovodstvu pod imenom »glavna knjiga.« Ta knjiga obseza same osobne račune ter na teh nadrobno naše dolgove in terjatve. Da imamo nadzorstvo nad vknjižbami na osebnih računih glavne knjige (dvo-stavnega knjigovodstva), v knjigo tekočih računov ne vknjižujemo na pod-

(Nadaljevanje na str. 105.)

Glavna knjiga.

1

*Ima dati***Račun kapitala***Dal*

1

				1906 dec. 31.	Račun blagajnice	2	36000	—
--	--	--	--	------------------	------------------	---	-------	---

2

*Ima dati***Račun blagajnice***Dal*

2

1906 dec. 31.	Raznim upnikom	1	39537 87	1906 dec. 31.	Razni dolžniki	2	20005	38
------------------	----------------	---	----------	------------------	----------------	---	-------	----

3

*Ima dati***Račun blaga***Dal*

3

1906 dec. 31.	Raznim upnikom	1	20275 54	1906 dec. 31.	Razni dolžniki	2	11994	—
------------------	----------------	---	----------	------------------	----------------	---	-------	---

4

*Ima dati***Račun diskontni***Dal*

4

1906 dec. 31.	Računu blagajnice	1	53 04	1906 dec. 31.	Razni dolžniki	2	317	87
------------------	-------------------	---	-------	------------------	----------------	---	-----	----

5 *Ima dati* **Račun o rimesah** *Dal* 5

1906 dec. 31.	Raznim upnikom	1	6345	—					
------------------	----------------	---	------	---	--	--	--	--	--

6 *Ima dati* **Račun o valutah** *Dal* 6

1906 dec. 31.	Računu blagajnice	1	1132	—	1906 dec. 31.	Račun blagajnice	2	568	—
------------------	-------------------	---	------	---	------------------	------------------	---	-----	---

7 *Ima dati* **Slokar Peter, Linc** *Dal* 7

1906 dec. 31.	Računu blaga	1	3345	—					
------------------	--------------	---	------	---	--	--	--	--	--

8 *Ima dati* **Kovač Anton, tukaj** *Dal* 8

1906 dec. 31.	Računu blaga	1	2652	—					
------------------	--------------	---	------	---	--	--	--	--	--

*Ima dati***Hrovatin Filip, tukaj***Dal*

				1906 dec. 31.	Račun blaga	2	2854	40
--	--	--	--	------------------	-------------	---	------	----

*Ima dati***Račun o potezkah***Dal*

				1906 dec. 31.	Račun blaga	2	2530	—
--	--	--	--	------------------	-------------	---	------	---

*Ima dati***Račun raznih troškov***Dal*

				1906 dec. 31.	Raznim upnikom	1	729	20
--	--	--	--	------------------	----------------	---	-----	----

*Ima dati***Račun zasebni***Dal*

				1906 dec. 31.	Računu blagajnice	1	200	—
--	--	--	--	------------------	-------------------	---	-----	---

lagi blagajniške knjige in prvopisne knjige, marveč neposredno iz prilog (došla korespondenca, odtisna knjiga itd). Dočim na osebnih računih glavne knjige vknjižujemo protiračune, vpisujemo v knjigi tekočih računov vsako postavko s primernim kratkim besedilom ter pristavljamo semkaj tudi zapadli dan dotične postavke (skadenca). V knjigo tekočih računov vknjižujemo navadno le skupne svote, delimo jih pa le, če imajo delni zneski te svote različne, zapadle dneve.

Gledé na to, ali je naš trgovski prijatelj naročnik (komitent) ali opravnik (komisijonar), imamo dve vrsti osebnih računov.

1. Ako izvršujem naročila trgovskega prijatelja jaz, imenujem njegov račun konto suo, množina: konto loro («njegov račun», »njihov račun«).
2. Če pa sem jaz naročnik, t. j. trgovski prijatelj izvršuje moja naročila, imenujem njegov račun konto mio, množina: konto nostro («moj račun», »naš račun«).

Oni, ki naročila izvršuje, polaga tudi obračun. Iz tega sledi, da moram pošiljati računske podatke in izpiske računov le tedaj, če se gre za njegov račun. Na moj račun pa smem vknjiževati le soglasno s podatki trgovskega prijatelja. Ako je trgovski prijatelj v inozemstvu, moram voditi konto mio, (ker prejeman vse obračune v inozemski veljavi,) v dveh veljavah, v domači in tuji. Razlikovanje med konto mio in konto suo ima svoj pomen največ v bančnih zavodih, manj v trgovinah z blagom. V bančnih zavodih se često pripeti, da je trgovski prijatelj zdaj naročnik, zdaj opravnik, zato moramo imeti zanj dva osobna računa: konto suo in konto mio.

Osobni računi v glavni knjigi in v knjigi tekočih računov se morajo natanko ujemati in izkazovati isti saldo.

Dokaj potrebnejša je knjiga tekočih računov tedaj, če imamo v glavni knjigi mesto posameznih osebnih računov za vse odjemalce skupen »račun dolžnikov« in za vse dodajalce skupen »račun upnikov« ali mesto teh dveh splošni »račun udeležnikov (interesentov)« ali »kontokorentni račun«. V zadnjem slučaju so vknjiženi na levi tega računa sploh vsi dolgovi in na desni sploh vse terjatve naših trgovskih prijateljev. Le s pomočjo knjige tekočih računov moremo torej dognati, koliko nam dolguje vsak posamezni trgovski prijatelj odnosno koliko ima terjati od nas.

Osobne račune zaključujemo (polletno ali celoletno) s tem, da na manjšo stran vstavimo saldo, seštejemo obe strani ter potegnemo zaključne črte. Saldo se potem prenese na nov račun. Če se imajo pred zaključkom osebnega računa zaračunati še obresti, opravnina, troški itd., moramo seveda te postavke vknjižiti poprej nego vstavimo saldo.

Naloga.

- 18.) Januar 1.: Blagajniški prebitek iz prejšnjega leta pri Petru Rogliču v Lincu K 4816·75 in pri Rajku Hostniku na Dunaju K 3854 36.
- » 4.: Rajko Hostnik poslal Petru Rogliču račun za razno blago v znesku K 3615·38 proti akceptu za tri mesece dato, po naredbi lastni.
 - » 8.: Po naročilu P. Rogliča izdal Rajko Hostnik potezko na J. Murnika v Trstu za K 2400.— za 4. dan aprila po naredbi lastni.
 - » 16.: Roglič Peter poslal Rajku Hostniku menico za K 2600.— za 15. dan marca na A. Hribarja, Dunaj, v diskontovanje in dobropis.
 - » 17.: Hostnik Rajko diskontoval menico s $4\frac{1}{2}\%$ ter jo sprejel v lastno zalogo.
 - » 20.: Po naročilu P. Rogliča kupil R. Hostnik pri Trgovski banki 100 kom. # à 11·36, $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine (courtage) ter jih poslal z obračunom P. Rogliču.
 - » 24.: Po naročilu in za račun Petra Rogliča plačala Dunajska stavbna družba Rajku Hostniku K 3000.— v gotovini.
 - » 26.: Hostnik Rajko plačal na poštnohranilnični račun Petra Rogliča K 1500.— po položnici. Roglič prejel o tem obvestilo od poštne hranilnice dne 27. t. m.
 - » 27.: Po naročilu in za račun P. Rogliča izdala Dunajska stavbna družba na R. Hostnika potezko za K 1200.— za 31. dan marca po naredbi lastni.
 - » 28.: Hostnik Rajko poslal P. Rogliču blaga za K 2853·60 po odbitku 2% popusta ter prosil, da se vplača znesek fakture na njegov poštnohranilnični račun.
 - » 29.: Roglič Peter vplačal na poštnohranilnični račun R. Hostnika omenjeni znesek. (Hostnik prejel izpisek računa od poštne hranilnice dne 30. t. m.)
 - » 31.: Roglič Peter poslal R. Hostniku K 2450.— za dan 28. februarja na Iv. Hamana, Dunaj, v dobropis na zapadli dan.

Te kupčijske slučaje je vknjižiti: v blagajniško knjigo, prvopisno knjigo in v knjigo tekočih računov a) Petra Rogliča, b) Rajka Hostnika.

Tekoči računi (kontokorenti).

Tekoči račun (kontokorent) se imenuje račun, ki obsega vse kupčijske slučaje, kolikor smo jih s svojim trgovskim prijateljem sklenili v

gotovi dobi. Te vrste kupčijska zveza, v kateri opravnik (vsakega pol leta ali celoletno) položi obračun svojemu naročniku, se imenuje zveza na tekoči račun (kontokorentna zveza), naročniku poslani obračun pa se imenuje izpisek računa ali kontokorent. Poslednji izraz se rabi v prvi vrsti za one izpiske računov, v katerih se zaračunavajo obresti, opravnina in drugi troški.

Trgovski zakonik določa gledé kupčijske zveze na tekoči račun sledeče:

Člen 291.: »Če je trgovec s kakim drugim trgovcem v tekočem računu, je oni, kateremu gre ob zaključku računa prebitek, upravičen zahtevati obresti od vsega prebitka, — če tudi obsega ta prebitek obresti, — in sicer od zaključnega dné dalje.

Račun je zaključiti po enkrat na leto, če se nista stranki domenili drugače.«

Podlaga zaključku tekočega računa so torej dogovori med obema strankama, med naročnikom in opravnikom. Ti dogovori se nanašajo praviloma na sledeče točke:

- 1.) na vprašanje, s katero valuto naj se vknjižujejo posamezne postavke v tekočem računu, to je s katerim zapadlim dnevom (skadenca);
- 2.) na visokost obrestne mere. Ta se določa z redkimi izjemami na podlagi obrestne mere Avstro-ogrske banke in sicer tako, da se zaračunajo obresti za naročnikove dolgove za 1⁰/₀ višje in za naročnikovo imetje za 1⁰/₀ nižje od sočasne obrestne mere Avstro-ogrske banke;
- 3.) na zaračunavanje opravnine in
- 4.) » » troškov (n. pr. poštnine, kolkov, brzojavk itd.).

Ker imajo posamezne postavke na osebnih računih različne zapadle dneve, moramo preračunati obresti, da doženemo, koliko vrednost ima vsaka posamezna postavka na zaključni dan. Šele potem, ko smo vknjižili narasle obresti, dobimo pravilni saldo, ki nam ga naročnik na zaključni dan dolguje ali pa ga ima od nas zahtevati.

Obresti preračunavamo na tri načine: na

- 1.) nadaljevalni (progresivni, nemški) način,
- 2.) povratni (retrogradni, francoski) način in
- 3.) stopnjasti (angleški, nizozemski) način.

I. Nadaljevalni način.

Po tem načinu se obresti posameznih postavk računajo od zapadlega do zaključnega dne tekočega računa. Obresti od dolgov so novi dolgovi, obresti od imetja pa novo imetje.

Pravila, po katerih je po nadaljevalnem načinu zaključiti tekoči račun, ki obseza samo pred zaključnim dnevom zapadle postavke, so sledeča:

1.) Izračunati je število obrestnih dnij za vsako postavko od zapadlega dne pa do zaključnega dne tekočega računa.

2.) Izračunati je obrestno število, ki je $\frac{\text{kapital} \times \text{dnovi}}{100}$

3.) Dognati je saldo obrestnih števil ter ga vstaviti v razpredelnico za obrestna števila na tisti strani, kjer je manjša svota obrestnih števil.

4.) Izračunati je obresti iz salda obrestnih števil ter izračunane obresti vknjižiti na nasprotno stran salda obrestnih števil.

5.) Izračunati je opravnino od večje svote prometa brez obresti in odštevši proste postavke na levi in desni.

Proste postavke, to so one, od katerih se v tekočem računu ne zaračunava nikaka opravnina, so:

- a) prenos salda,
- b) postavke iz kupčije z blagom,
- c) postavke, od katerih se je opravnina že zaračunala,
- d) postavke, od katerih se ne zaračunava kontokorentna, marveč kaka druga opravnina.

Za opravnino se obremenja naročnik.

6.) Zaračunavanje troškov. V posebnem troškovniku zaračunava opravnik vse troške, ki jih je imel za svojega naročnika, n. pr.: poštnino, troške za brzojavke, kolke itd. Pri zaključevanju tekočega računa se skupna svota teh troškov zaokroži navzgor ter se zanjo račun naročnikov obremeni. Da saldo ne izkazuje nikakih vinarjev, se razlika v vinarjih na desni in levi običajno uporablja pri zaračunavanju troškov.

7.) Dognati in vknjižiti je saldo glavnice, za katerega velja zaključni dan tekočega računa kot zapadli dan.

Nato se tekoči račun zaključí, seštejejo se posamezni zneski glavnice in obrestnih števil in saldo se prenese na nov račun.

Če so v tekočem računu prekodobne postavke, to so postavke, kojih zapadli dan je poznejši nego zaključni dan tekočega računa, jih lahko vpoštevamo že sedaj pri preračunavanju obrestij, navadno pa jih vpoštevamo še le v bodočem tekočem računu; v tem slučaju jih prenesemo na nov račun. Dočim torej običajno prenašamo prekodobne po-

stavke na nov račun, jih pa moramo vpoštevati, če preneha dosedanja kupčijska zveza na tekoči račun, v tem slučaju moramo izračunati obresti od vseh postavk brez izjeme. Vendar pa postavk, ki zapadejo nekaj dnij po zaključku tekočega računa, ne smatramo za prekodobne.

Če nam je torej preračunati obresti prekodobnih postavk, jih moramo preračunati nazaj na zaključni dan tekočega računa, to je: moramo jih diskontovati. Dočim so pri drugih postavkah obresti dolgovi novi dolgovi in obresti imetja novo imetje, je to pri prekodobnih postavkah obratno, — obresti od prekodobnih postavk na levi vknjižujemo torej na desni in obratno. Da se število dnij in obrestna števila prekodobnih ločijo od drugih, že zapadlih postavk, napišemo prve v knjigo tekočih računov z rdečilom. Saldo rdečih obrestnih števil se vpiše na manjši strani rdečih obrestnih števil s črnilom. Odslej se nam ni treba več ozirati na rdeče številke in se tekoči račun zaključí, kakor omenjeno na str. 110.

Ako pa pri prekodobnih postavkah ne zaračunamo nikakih obresti, prenesti jih moramo s tem, da napravimo v tekočem računu protipostavko, na nov račun z enakim zneskom in z enakim zapadlim dnem. — Pri preračunavanju obresti moramo seveda paziti na to, da ne vpoštevamo prekodobnih postavk niti na levi niti na desni. Zajedno s saldonom se preneso tudi prekodobne postavke na nov račun.

Če smo si od prekodobnih postavk že zaračunali opravnino, prenesti moramo te postavke na nov račun s pripomnjo: »prosto« (»franko«).

Tekoči račun, zaključen na nadaljevalni način (brez prekodobnih postavk).

Ima dati **Drukar Adolf, Dunaj, v tekočem računu**

1907								
febr.	3.	Za valute	3.	febr.	147	2709	1842	50
april	12	» vrnjeno rimeso, prosto	12.	april	78	652	835	82
maj	29.	» efekte	29.	maj	31	2674	8627	44
junij	23.	» devizo, Tigur	23.	junij	7	256	3654	38
»	30.	» izenačenje obr. števil				6741		
»	30.	» 1 ⁰ / ₀₀ oprav. od K10272 03*					10	27
»	30.	» troške					8	07
»	30.	» saldo	30.	junij			98	—
						13032	15076	48

* Opravnina se je zaračunala od večje prometne svote na desni: K 14982:85 manj prenos salda K 3875— in proste postavke na levi K 835:82 = K 10.272:03.

Tekoči račun, zaključen na nadaljevalni način (s prekodobnimi postavkami).

Ima dati **Drukar Adolf, Dunaj, v tekočem računu**

1907								
febr.	3.	Za valute	3.	febr.	147	2709	1842	50
april	7.	» vrnjeno rimeso, prosto	7.	april	83	1590	1915	66
»	12.	» potezko, po naredbi Burnika	10.	julij	10 *	265	2654	38
junij	23.	» efekte	23.	junij	7	604	8627	44
»	30.	» saldo rdečih obr. števil				596		
»	30.	» izenačenje obr. števil				11502		
»	30.	» 1 ⁰ / ₀₀ oprav. od K 1019219					10	19
»	30.	» troške					8	43
»	30.	» saldo	30.	junij			1084	—
						17001	16142	60

* Debelo tiskane številke so rdeče.

Tekoči račun s postavkami, ki se preneso, zaključen na nadaljevalni način.

Ima dati Drukar Adolf, Dunaj, v tekočem računu

1907								
febr.	3.	Za valute	3.	febr.	147	2709	1842	50
april	7.	» vrnjeno rimeso, prosto	7.	april	83	1590	1915	66
»	12.	» potezko, po naredbi Burnika	10.	julij	—	—	2654	38
junij	23.	» efekte	23.	junij	7	604	8627	44
»	30.	» prenos onostranske po- stavke	4.	julij	—	—	1830	35
»	30.	» prenos onostranske po- stavke	2.	avgust	—	—	2463	86
»	30.	» izenačenje obr. števil				12098		
»	30.	» 1 ⁰ / ₀₀ oprav. od K 10192·19					10	19
»	30.	» troške					8	88
							17001	19353
								26
1907								
julij	1.	Za saldo	30.	junij			548	—
»	1.	» prenos postavk	10.	julij			2654	38

Pogoji: Zaključni dan 30. junija, meseci po 30 dnij, od prekodobnih postavk se ne računajo obresti, temveč se postavke prenesejo na nov račun. 5% obresti za in proti, 1‰ opravnine in K 8.— (prištevsji vinarje za zaokroženje salda) troškov.

z Banko za Zgornje Avstrijsko v Lincu

Dal

1907								
jan.	1.	Za prenos salda	31.	dec.	180	6975	3875	—
»	28.	» plačilo Travnarju	29.	jan.	151	7550	5000	—
marec	26.	» rimeso, za tukaj	4.	julij	—	—	1830	35
april	2.	» kupone	2.	april	88	2476	2813	64
maj	28.	» rimeso, za tukaj	2.	avgust	—	—	2463	86
junij	30.	» prenos onostranskih postavk	10.	julij	—	—	2654	38
»	30.	» 5‰ obresti od št. 12098					168	03
»	30.	» saldo	30.	junij			548	—
						17001	19353	26
1907								
julij	1.	Za prenos postavke, prosto	4.	julij			1830	35
»	1.	» » » »	2.	avgust			2463	86

II. Povratni način.

Pri povratnem (retrogradnem) načinu pride v prvi vrsti v poštev tista postavka, ki je prva zapadla. Poleg te postavke se v razpredelnico za dneve in za obrestna števila zapiše beseda »doba«. Potem se plačljivost vseh posameznih postavk izračuna na to dobo nazaj. Za zaključek tekočega računa na ta način veljajo sledeča pravila:

1.) Določiti je dobo.

2.) Izračunati je dneve od te dobe do dneva plačljivosti vsake posamezne postavke ter izračunati obrestna števila.

3.) Če bi sedaj preračunali in vknjižili obresti, imel bi iz tekočega računa izvirajoči glavnični saldo vrednost za to dobo; vsled tega moramo glavnični saldo obrestovati do dneva, ko zaključimo tekoči račun. To napravimo tako, da vknjižimo glavnični saldo (brutto saldo), potem ko

Tekoči račun, zaključen na povratni način. (Pri obrestovanju

Ima dati

			3.	febr.	33	608	1842	50
		prosto	7.	april	97	1859	1915	66
			10.	julij	190	5043	2654	38
			23.	junij	173	14925	8627	44
junij	30.	za št. glavn.-saldo K 942·87	30.	»	180	1697		
»	30.	» 1‰ oprav. od K 10192·19					10	19
»	30.	» troške					8	43
»	30.	» saldo	30.	»			1084	—
							<u>24132</u>	<u>16142</u>
								<u>60</u>

* Primerjaj tekoči račun na str. 112.

Tekoči račun, zaključen na povratni način (s prekodobnimi

Debet

			3.	febr.	33	608	1842	50
		prosto	7.	april	97	1859	1915	66
			10.	julij	—	—	2654	38
			23.	junij	173	14925	8627	44
junij	30.	Za prenos onostran. post.	4.	julij	—	—	1830	35
»	30.	» » » »	2.	avg.	—	—	2463	86
»	30.	za 1‰ oprav. od K 10.192:19					10	19
»	30.	» troške					8	88
							17392	19353
								26
1907								
julij	1.	za prenos salda	30.	junij			548	—
»	1.	» » onostr. postavke	10.	julij			2654	38

postavkami).*

		Za prenos salda	31.	decb.	doba	3875	—
			29.	jan.	29	1450	5000
			4.	julij	—	—	1830
			2.	april	92	2589	2813
			2.	avg.	—	—	2463
junij	30.	za prenos onostr. postavke	10.	julij	—	—	2654
»	30.	» štev. glav. salda K 696 96	30.	junij	180	1255	168
»	30.	» 5% obr. od salda obr. št.				12098	548
»	30.	» saldo	30.	junij			—
						17392	19353
							26
1907							
julij	1.	za prenos onostr. post. proste	4.	julij			1830
»	1.	» » » » »	2.	avg.			2463
							86

* Primerjaj tekoči račun na str. 114.

Ako smo se z naročnikom pogodili za različno obrestno mero za dolgove in za terjatve, računamo pri nadaljevalnem in pri povratnem načinu z višjo obrestno mero, kadar pridejo obresti na levo, z nižjo obrestno mero pa, če so obresti na desni. Seveda se v tem slučaju različna obrestna mera za dolgove in terjatve vpoštevata samo na sploh, ne pa za vsako postavko posebej. Najenostavnejše in najzanesljivejše se preračunavajo obresti na stopnjasti način.

III. Stopnjasti način.

Obresti se po tem načinu ne preračunavajo v tekočem računu samem, marveč na posebnem obrestnem listu. Ker se posamezne postavke napišejo na obrestnem listu kakor stopnice, ima ta način odtod svoje ime. Obrestni list se sestavi takole:

1.) Iz tekočega računa se na obrestni list v razpredelnico za glavnico prenese oni znesek, ki je prvi zapadel, — to je največkrat prenos salda, — in sicer s pripomnjo »Ima dati« ali »Dal«. Pod ta znesek zapišemo ono postavko, ki je za prvo najprej zapadla ter oba zneska seštejemo, če sta se prenesla z enake strani, odštejemo pa, če sta se prenesla z nasprotni strani. Nato napišemo zopet tretjo najprej zapadlo postavko itd., dokler nismo iz tekočega računa prenesli vseh postavk.

2.) Potlej preračunamo obrestne dneve posameznih svot odnosno razlik in sicer od zapadlega dne prve postavke vselej samo do zapadlega dne prve naslednje postavke. Pri zadnji postavki računamo obrestne dneve od dneva dospelosti do dneva, ko zaključujemo tekoči račun.

3.) Nato se preračunajo obrestna števila, katera vpišemo, če se našajo na postavko »ima dati«, v razpredelnico »ima dati« in nasprotno.

Če je zadnja postavka na obrestnem listu prekodobna postavka, preračunamo dneve od dospelosti te postavke do dneva zaključka tekočega računa. Obrestna števila te postavke vknjižimo (ker se gre za diskontovanje) v razpredelnico za obrestna števila, ki je nasprotna razpredelnici drugih postavk (obrestna števila od postavke »ima dati«, torej ne vpišemo v razpredelnico za obrestna števila pod »ima dati«, temveč pod »dal«).

4.) Ko smo sešteli razpredelnici za obrestna števila, preračunamo obresti iz salda obrestnih števil in jih vpišemo z besedilom »Obresti glasom obrestnega lista« v tekoči račun. Če je obrestna mera za dolgove in terjatve različna, vporablja se višja obrestna mera za dolgove, nižja pa za terjatve.

Tekoči račun, zaključen na stopnjasti način (brez prekodobnih postavk).

Obrestni list

za tekoči račun Adolfa Drukarja na Dunaju.

	Glavnica		od	do	dnevi	Obrestna števila	
						ima dati	dal
Dal	3875	—	31. decemb.	3. febr.	33	—	1279
Ima d.	1842	50					
Dal	2032	50	3. febr.	16. marca	43	—	874
»	2463	86					
»	4496	36	16. marca	11. aprila	25	—	1124
»	830	35					
»	5326	71	11. aprila	12. aprila	1	—	53
Ima d.	835	82					
Dal	4490	89	12. aprila	19. maja	37	—	1662
»	5000	—					
»	9490	89	19. maja	29. maja	10	—	949
Ima d.	8627	44					
Dal	863	45	29. maja	2. junija	3	—	26
»	2813	64					
»	3677	09	2. junija	23. junija	21	—	772
Ima d.	3654	38					
Dal	22	71	23. junija	30. junija	7	—	2
Dal	93	63	kot 5% obr. iz	sald a obrestnih števil		—	6741
						6741	—
						6741	6741

Tekoči račun, zaključen na stopnjasti način s prekodobnimi postavkami.

Obrestni list

za tekoči račun Adolfa Drukarja na Dunaju.

	Glavnica		od	do	dnevi	Obrestna števila	
						ima dati	dal
Dal	3875	—	31. decemb.	29. januarja	29	—	1124
»	5000	—					
»	8875	—	29. januarja	3. februar.	4	—	355
Ima d.	1842	50					
Dal	7032	50	3. febr.	2. aprila	59	—	4149
»	2813	64					
»	9846	14	2. aprila	7. aprila	5	—	492
Ima d.	1915	66					
Dal	7930	48	7. aprila	23. junija	76	—	6027
Ima d.	8627	44					
»	696	96	23. junija	4. julija	11	77	—
Dal	1830	35					
»	1133	39	4. julija	10. julija	6	—	68
Ima d.	2654	38					
»	1520	99	10. julija	2. avgusta	22	335	—
Dal	2463	86					
»	942	87	2. avgusta	30. junija	32	302	—
						714	12215
Dal	159	74	kot 5% obr. iz salda obrestnih števil			11501	—
						12215	12215

Isti tekoči račun z dvojno obrestno mero (5% proti 3%).

Obrestni list

za tekoči račun Adolfa Drukarja na Dunaju.

	Glavnica		od	do	dnevi	Obrestna števila	
						ima dati	dal
Dal	3875	—	31. decemb.	29. januarja	29	—	1124
»	5000	—					
»	8875	—	29. januarja	3. febr.	4	—	355
Ima d.	1842	50					
Dal	7032	50	3. febr.	2. aprila	59	—	4149
»	2813	64					
»	9846	14	2. aprila	7. aprila	5	—	492
Ima d.	1915	66					
Dal	7930	48	7. aprila	23. junija	76	—	6027
Ima d.	8627	44					
»	696	96	23. junija	4. julija	11	77	—
Dal	1830	35					
»	1133	39	4. julija	10. julija	6	—	68
Ima d.	2654	38					
»	1520	99	10. julija	2. avgusta	22	335	—
Dal	2463	86				412	12215
»	942	87	2. avgusta	30. junija	32	302	—
			5% obr. iz obrestn. št.	412		572	—
			3% » » » »	12215		—	10179
			3% » » » »	302		252	—
						824	10179
Dal	93	55	saldo obresti			9355	—
						10179	10179

Ker tvori pri bančnih tekočih računih podlago obrestni meri najčešče bančna obrestna mera Avstro-ogrske banke, je umevno, da povzroča vsaka izprememba te obrestne mere izpremembo obrestne mere v tekočih računih. Take izpremembe tekom računске dobe vpoštevamo na ta način, da takrat, ko se izpremeni obrestna mera, pričnemo novo dobo v tekočem računu ali pa tako, da preračunamo obresti iz obrestnih števil na posebnem »zaključnem listu«.

V sledečih tekočih računih so se obresti preračunale na oba načina.

Tekoči račun, zaključen na nadaljevalni način z izpreminjajočo se obrestno mero, I. način (brez zaključnega lista).

Ima dati

1907									
febr.	3.	Za valute	3.	febr.	71	1309	1842	50	
»	7.	» vrnjeno rimeso, prosto	7.	april	7	134	1915	66	
april	12	» potezko, po naredbi Burnika	10.	julij	86	2282	2654	38	
»	14.	» izenačenje obr. števil				7493			
						8936			
junij	23.	» efekte	23.	junij	7	604	8627	44	
»	30.	» prenos rdečih obr. števil				788			
»	30.	» izenačenje obr. števil				4009			
»	30.	» 1‰ oprav. od K 10192:19					10	19	
»	30.	» troške					8	66	
»	30.	» saldo	30.	junij			1031	—	
						5401	16089	83	

Pogoji: zaključni dan 30. junija, obrestna mera je znašala do 14. aprila 5‰ proti 3‰, od 15. aprila do 30. junija 6‰ proti 4‰, opravnina 1‰₀₀, troški K 8.—.

Dal

1907									
jan.	1.	Za prenos salda	31.	dec.	104	4030	3875	—	
»	28.	» plačilo Travnarju	29.	jan.	75	3750	5000	—	
marec	26.	» rimeso, za tukaj	4.	julij	80	1464	1830	35	
april	2.	» kupone	2.	april	12	338	2813	64	
»	14.	» saldo rdečih obr. števil				818			
						8936			
»	15.	» saldo glavnice K 7106·45	14.	april	76	5401			
maj	28.	» rimeso, za tukaj	2.	avgust	32	788	2463	86	
junij	30.	» 3‰ obresti iz št. 7493					62	44	
»	30.	» 4‰ » » » 4009					44	54	
							5401	16089	83
1907									
julij	1.	Za prenos salda	30.	junij			1031	—	

Tekoči račun, zaključen na nadaljevalni način z izpreminjajočo se obrestno mero, II. način (z zaključnim listom).*

Ima dati

			3. febr.	147	2709	1842	50
		prosto	7. april	83	1590	1915	66
			10. julij	10	265	2654	38
			23. junij	7	604	8627	44
junij	30.	Za saldo rdečih obr. števil			596		
»	30.	» » obr.št. do 14. aprila			7493		
»	30.	» » » » » 30. junija			4009		
»	30.	» 1‰ ₀₀ oprav. K 10192-19				10	19
»	30.	» troške				8	66
»	30.	» saldo	30. junij			1031	—
					17001	16089	83

* Zaključni list je na str. 130

Pogoji: zaključni dan 30. junija, meseci po 30 dnej. Obrestna mera je znašala do 14. aprila 5‰ proti 3‰, od 15. aprila do 30. junija pa 6‰ proti 4‰. Opravnina 1‰, troški K 8.—.

Dal

		Za prenos salda	31. dec.	180	6975	3875	—
			29. jan.	151	7550	5000	—
			4. julij	4	73	1830	35
			2. april	88	2476	2813	64
			2. avgust	32	788	2463	86
junij	30.	» 3‰ obresti iz 7493				62	44
»	30.	» 4‰ » » 4009				44	54
					17001	16089	83
1907							
julij	1.	Za prenos salda	30. junij			1031	—

Tekoči račun, zaključen na povratni način z izpreminjajočo se obrestno mero. I. način (brez zaključnega lista).

Ima dati

1907									
febr.	3.	Za valute	3.	febr.	33	608	1842	50	
»	7.	» vrnjeno rimeso, prosto	7.	april	97	1859	1915	66	
april	12.	» potezko, po naredbi Burnika	10.	julij	190	5043	2654	38	
»	14.	» obr.štev.od glavnicegnega salda K 7106·45	14.	april	104	7390			
						14900			
junij	23.	» efekte	23.	* junij	69	5953	8627	44	
»	30.	» obr.štev.od glavnicegnega salda K 942·87	30.	»	76	717			
»	30.	» 1 ⁰ / ₀₀ oprav.od K 10192·19					10	19	
»	30.	» troške					8	67	
»	30.	» saldo	30.	junij			1031	—	
							6670	16089	84

* Pri drugi polovici velja 14. april za računsko dobo.

Tekoči račun, zaključen na povratni način z izpreminjajočo se obrestno mero. II. način (z zaključnim listom).*

Ima dati

				3.	febr.	33	608	1842	50
				7.	april	97	1859	1915	66
				10.	julij	190	5043	2654	38
				23.	junij	173	14925	8627	44
junij	30.	Za obr.štev.iz glavnicegnega salda K 942·87	30.	»	180	1697			
»	30.	» 1 ⁰ / ₀₀ oprav.od K 10192·19					10	19	
»	30.	» troške					8	66	
»	30.	» saldo	30.	»			1031	—	
							24132	16089	83

* Zaključni list glej na str. 130.

Pogoji: zaključni dan 30. junija, meseci po 30 dni. Obrestna mera do 14. aprila 5%
proti 3%, od 15. aprila do 30. junija 6% proti 4%. Opravnina 1‰, troški K 8.—.

Dal

1907								
jan.	1.	Za prenos salda	31.	dec.	Doba	3875	—	
»	28.	» plačilo Travnarju	29.	jan.	29	1450	5000	—
marec	26.	» rimeso, za tukaj	4.	julij	184	3367	1830	35
april	2.	» kupone	2.	april	92	2589	2813	64
»	14.	» izenačenje obr. števil				7494		
						<u>14900</u>		
maj	28.	» rimeso, za tukaj	2.	avgust	108	2661	2463	86
junij	30.	» izenačenje obr. števil				4009		
»	30.	» 3% obresti iz št. 7494					62	45
		» 4% » » » 4009					44	54
						<u>6670</u>	<u>16089</u>	<u>84</u>
1907								
julij	1.	Za prenos salda	30.	junij			1031	—

Obrestna mera do 14. aprila 5% proti 3%
» » od 15. » do 30. junija 6% proti 4%.

Dal

		Za prenos salda	31.	dec.	Doba	3875	—	
			29.	jan.	29	1450	5000	—
			4.	julij	184	3367	1830	35
			2.	april	92	2589	2813	64
			2.	avgust	212	5224	2463	86
junij	30.	Za 3% obresti do 14. aprila				7494	62	45
»	30.	» 4% » od 15. » do 30. junija				4008	44	53
						<u>24132</u>	<u>16089</u>	<u>83</u>
1907								
julij	1.	Za prenos salda	30.	junij			1031	—

Zaključni list k tekočemu računu na str. 126—127.

Besedilo	Obr. števila	Besedilo	Obr. števila
Svota iz prve dobe	4299	Svota iz prve dobe	17001
Glavnični saldo K 7106·45 (od 14. aprila do 30. junija = 76 dnij)	5401	Saldo rdečih števil	192
Saldo obr. števil iz prve dobe	7493		
	<u>17193</u>		<u>17193</u>
Svota vseh obrestnih števil	4903	Svota vseh obrestnih števil	17001
Saldo obrestnih števil iz prve dobe	7493		
Saldo rdečih obrestnih števil	596		
Saldo obr. števil iz druge dobe	4009		
	<u>17001</u>		<u>17001</u>

Zaključni list k tekočemu računu na str. 128—129.

Besedilo	Obr. števil.	Zneski	Besedilo	Obr. števil.	Zneski		
Svota do 14. aprila	7510	6412	54	Svota do 14. aprila	7406	13518	99
Glavn. saldo K 7106·45 (104 dni)	7390			Izenačenje obr. števil do 14. aprila	7494		
Svota do 30. junija	22435	15039	98	Svota do 30. junija	12630	15982	85
Glavn. saldo K 942·87 (180 dni)	1697			Izenačenje obr. števil iz prejšnje dobe	7494		
	<u>24132</u>			Izenačenje obr. števil do 30. junija	4008		
					<u>24132</u>		

Naloge.

19.) Naslednji tekoči račun je zaključiti dné 31. decembra na nadaljevalni, povratni in stopnjasti način pod pogoji: meseci za 30 dni, 4 % za in proti, 1 ‰ opravnine, K 9— troškov (vštevši vinarje za zaokroženje salda).

<i>Ima dati</i>	Alfred Bukovčan, Brno	<i>Dal</i>
8. avgusta prenos salda K 2468·30	1. julija prenos salda . K 3254 —	
27. septembra » 1874 92	26. » » 4917·75	
12. oktobra, prosto . . . » 5813 80	5. januarija » 680—	
14. januarija » 815—	12. septembra » 2544·30	
20. decembra » 984 32	18. novembra » 1892 42	
28. januarija » 1256·66	20. februarija » 2910 15	

20.) Predstoječi tekoči račun je zaključiti dne 31. decembra *a)* na nadaljevalni, povratni in stopnjasti način z diskontovanjem prekodobnih postavk, *b)* na nadaljevalni in povratni način s prenosom prekodobnih postavk in pod sledečimi pogoji: obresti 5 % proti 3 %, $\frac{1}{8}$ ‰ opravnine in K 9— troškov (vštevši vinarje), meseci po koledarskih dneh.

21.) Sledeči tekoči račun je zaključiti dne 30. junija, meseci po 30 dni, obresti $5\frac{1}{2}$ ‰ proti $3\frac{1}{2}$ ‰, $\frac{1}{6}$ ‰ opravnine in troški (vinarji za zaokroženje salda) na stopnjasti način.

<i>Ima dati</i>	Hribar Anton, Praga	<i>Dal</i>
Saldo z dne 31. decembra K 2475—	27. januarija, prosto . . K 2438·25	
14. aprila » 3916·44	6. februarija » 6915·92	
25. julija » 5623·78	2. julija » 2150—	
8. maja » 2500—	31. marca » 1815·47	
4. avgusta » 1812·63	20. junija, prosto . . . » 983·68	

22.) V naslednjem tekočem računu, ki ga je zaključiti dne 31. decembra, meseci po 30 dni, opravnilina 1 ‰ in K 12— troškov (vštevši vinarje) je računati obresti: od 30. junija do 28. avgusta 6 % proti 4 %, od 29. avgusta do 4. novembra 5 % proti 3 %, od 5. novembra do 31. decembra $4\frac{1}{2}$ ‰ proti $2\frac{1}{2}$ ‰. Zaključek *a)* na povratni, *b)* na stopnjasti način.

Ima dati **Hočevar Ivan, Inomost, konto suo** *Dal*

Dné	dospetek	znesek	Dné	dospetek	znesek
jul. 12	12. julij	1250 —	saldo	30. junij	2043 —
» 31.	15. avg.	876 90	jul. 15.	14. avg.	950 —
avg. 26	26. »	4183 12	avg. 26.	5. sept.	4281 13
sept. 4.	10. oktob.	2467 20	okt. 23.	prosto 23. okt.	2475 68
oktb. 18.	3. novb.	916 44	novb. 3.	12. decb.	900 —
novb. 1.	14. jan.	1000 —	» 30.	2. jan.	1450 30
» 22.	3. febr.	2275 —	decb. 4.	28. decb.	2298 75
decb. 20.	prosto 20 dec.	3246 58	» 18.	20. febr.	3250 —

Zaključek čekovnih računov pri poštni hranilnici.

Dočim pošiljajo bančni zavodi svojim naročnikom poluletno ali koncem vsakega leta natančen obračun (tekoči račun), prejema imetnik čekovnega računa od poštne hranilnice koncem vsakega leta le izpisek računa, s katerim se mu naznanja končno stanje njegove imovine.

Da pa moremo zaračunavanje pri poštni hranilnici nadzirati in se za slučaj pogrška pravočasno prizvati, ne zadostuje, če si vse svoje vloge in dvige pri poštni hranilnici natanko zapisujemo, marveč treba tudi, da dodobra poznamo način, po katerem se pri poštni hranilnici zaključujejo računi. Nekaj njenih splošnih določil:

Obrestovanje vlog.

Vloge v čekovnem prometu, vštrevši osnovno vlogo, se obrestujejo po 2% na leto in sicer računši od naslednjega 1. ali 16. onega meseca dalje, ko se je vplačala vloga. Obrestovanje preneha predidočega zadnjega ali 15. dne onega meseca, ko se je znesek dvignil.

Zneski pod K 2— se ne obrestujejo.

Vsako leto dne 31. decembra se obresti prištejejo k glavnici (vglavničijo, kapitalizujejo) in od tega dne dalje tudi obrestujejo.

Za obrestovanje velja vsak mesec po 30 dnij.

Pristojbine.

Za uporabo čekovnega prometa se računa poleg vže omenjenih pristojbin in troškov za tiskovine, ki se dajo strankam na razpolaganje, tudi še:

1.) Pristojbina za opravljanje (manipulacijo) v znesku 4 vinarjev za vsako uradno poslovanje na dotičnem računu (vloge, odkazi, dobropisi, vknjiževanje v dolg);

2.) opravnina od vsake vknjižbe v dolg in sicer $\frac{1}{4}\text{‰}$ do zneska K 6000— in $\frac{1}{8}\text{‰}$ od onih zneskov, ki presegajo K 6000—.

Te pristojbine se na računih odpisujejo in sicer praviloma po vsaki 50. vknjiženi postavki, vsekako pa koncem vsakega leta in pa tedaj, če imetnik odpove svojo vdeležbo pri čekovnem prometu.

Opravnine proste so:

- a) obremenitve v kliringovem prometu,
- b) zneski, ki jih je poštna hranilnica odposlala po poštni nakaznici,
- c) oni zneski, ki so se na računu udeleženca odpisali v ta namen, da se za imetnika računa nakupijo državni papirji, končno
- d) vse pristojbine, ki se na računu odpisujejo v korist poštni hranilnici.

Poštno hranilnični računi se zaključujejo po sledečih pravilih:

1.) Izpišejo se v časovnem redu posamezne postavke iz prve polovice meseca ter se pri vsakem dvigu ali vlogi izračuna saldo:

I. polovica meseca (od 1. do 15. decembra).	II polovica meseca (od 16. do 31. decembra).
Prenos salda . . . K 2435·88	Saldo 15. decembra . . . K 5634·39
6. decembra + » 520 80	17. decembra . . . — » 2900 46
K 2956·68	K 2733 93*)
7. decembra — » 783·75	22. decembra . . . + » 680·42
K 2172 93*)	imetje dne 31. decembra K 3414·35
12. decembra + » 3000—	
K 5172 93	
14. decembra + » 372 55	
K 5545·48	
15. decembra + » 88·91	
Saldo 15. decemb. K 5634·39	

2.) Iz tega izkaza izpišemo za vsako polovico meseca posebej najmanjši znesek imetja (zaznamovan zgoraj z *), upoštevajoči tudi saldo iz prejšnje polovice meseca ter zaokrožimo oba zneska navzdol na sodevo število: v I. polovici = K 2172—

v II. polovici = » 2732—

K 4904—

$$\text{Obresti so} = \frac{\text{Glavnica} \times 2\%}{2400} = \frac{\text{Glavnica}}{1200} = \frac{4904}{1200} = \text{K } 4\cdot08.$$

Zaradi enostavnosti smo napravili tukaj račun le za en mesec, v resnici ga bi morali napraviti za vseh 24 polovic mesecev. Narasle obresti pripadajo imetniku računa, torej moramo račun poštne hranilnice obtežiti za ta znesek.

3.) Opravnina se zaračunava le pri dvigih (ne pri obremenitvah v kliringovem prometu). Ta znaša od zneskov pod K 6000— $\frac{1}{4}\%$, od zneskov nad K 6000— pa $\frac{1}{8}\%$.

V gornji primeri je torej zaračunati $\frac{1}{4}\%$ opravnine od K 2900·46 = K —·73. Račun poštne hranilnice se pripozna za ta znesek.

4.) Poštna hranilnica obremenja račun udeleženca za manipulacijsko pristojbino 4 v. za vsako uradno poslovanje na dotičnem računu. Pri tem velja vknjiževanje obresti za eno uradno poslovanje za-se, vknjiževanje opravnine in manipulacijske pristojbine skupaj pa zopet za eno uradno poslovanje. Ker se pri nadaljnjem obstoju čekovnega računa manipulacijska pristojbina za zadnji imenovani pristojbini v zmislu obstoječih določil zaračunava šele v bodočem letu, imamo v svoji primeri zaračunati manipulacijsko pristojbino za devetkratno uradno poslovanje, torej 36 v.

E. Enomesečni kupčijski načrt

za

trgovino s kolonijalnim blagom

na debelo in na drobno.

Kratice za poznejšo razlago:

E.	= enostavno knjigovodstvo,
D.	= dvostavno »
Bl.	= blagajniška knjiga,
Dn.	= dnevnik,
Gl.	= glavna knjiga,
Bls.	= blagovni skontro,
Vs.	= skontro o valutah,
Nak. knj.	= nakupna knjiga,
Prod. knj.	= prodajna »
Rs.	= skontro o rimesah,
P.	= knjiga o potezkah,
Pk.	= prvopisna knjiga,
Tr.	= tekoči račun.

V naslednjem navedeni kupčijski slučajji so pozneje vknjiženi najprvo po načelih enostavnega knjigovodstva, potem pa po načelih dvostavnega knjigovodstva. Pomožne knjige je voditi le pri enostavnem knjigovodstvu, ker se pri dvostavnem knjigovodstvu vodijo na popolnoma enak način.

Knjiga tekočih računov dvostavnega knjigovodstva se popolnoma ujema z glavno knjigo enostavnega knjigovodstva, vsled česar se tudi ta knjiga pojavlja le pri enostavnem knjigovodstvu.

Da laže dobimo splošni pregled vsega kupčijskega načrta, navedemo najprej posamezne kupčijske slučaje, ki nam jih bo vknjižiti:

- December 1.: Otvoritev knjig, plačevanje raznih troškov.
» 2.: Prodaja blaga proti gotovini.
» 3.: Prejem fakture (časovni kupčijski slučaj).

- December 4.: Nakup blaga proti gotovini za nadrobno trgovino.
- » 5.: Prodaja blaga na upanje.
 - » 6.: Prejem izpiska računa od poštne hranilnice vsled nekega doropisa v kliringovem prometu.
 - » 7.: Prejem blaga, plačilo troškov, voznine, carine itd., kalkulacija, prodaja blaga proti gotovini, plačilo dolga za blago s poštnim čekom.
 - » 9.: Prejem fakture.
 - » 10.: Prejem rimese v dobropis, prodaja blaga proti izdaji potezke, pošiljanje potezke v sprejem in udomljenje (akceptacijo in domicilovanje)
 - » 11.: Nadrobna trgovina izroči del izkupila in prejme blago. Prodaja blaga na upanje.
 - » 12.: Vnovčenje rimese. Vplačilo na račun poštne hranilnice.
 - » 13.: Prodaja blaga proti povzetju. Prejem fakture.
 - » 14.: Trgovski prijatelj poravnava svoj dolg za blago z odkazom s poštnim čekom. Prejem dne 10. t m. odposlane potezke, opremljene z akceptom in domicilom.
 - » 15.: Prodaja blaga proti povzetju.
 - » 16.: Prejem blaga in kalkulacija. Prejem izpiska računa od poštne hranilnice.
 - » 17.: Poravnava fakture s poštnim čekom.
 - » 18.: Prejem povzetja. Prejem in kalkulacija blaga. Prejem obvestila o izdani potezki
 - » 19.: Plačilo potezke.
 - » 20.: Prejem povzetja.
 - » 21.: Nakup blaga za nadrobno trgovino, ta izroči del izkupila.
 - » 22.: Vnovčenje rimese in vplačila na račun poštne hranilnice.
 - » 23.: Prodaja blaga na upanje.
 - » 24.: Eskontovanje menice.
 - » 27.: Prodaja blaga na upanje. Oddaja blaga nadrobni trgovini.
 - » 28.: Vračanje rimese s povratnim računom zaradi neplačila.
 - » 29.: Prodaja blaga na upanje.
 - » 30.: Prejem valut.
 - » 31.: Nadrobna trgovina izroči del izkupila. Izplačilo služnine, plačilo raznih troškov. Zaključek knjig.

Popis imovine za dan 30. novembra 1907.

Aktiva :			
1.	Gotovina		4806 40
2.	Valute: 85 cekinov à 11·30	960 50	
	140 kom. à 20 M à 23 40	3276 —	4236 50
3.	Rimese: K 735 — za 12. decb. na Fr. Bahovca » 1014 50 » 28. » » L. Tratnika* K 1749·50 za tukaj » 4·13 kot 4 ^o diskont		1745 37
4.	Blago: 10 zavojev kave Karakas brutto 600 <i>kg</i> tara 10 » netto 590 <i>kg</i> à 125— za 50 <i>kg</i>	1475 —	
	15 zavojev kave Java brutto 975 <i>kg</i> tara 15 » netto 960 <i>kg</i> à 152 50 za 50 <i>kg</i>	2928 —	
	10 zavojev ingverja Japan brutto 415 <i>kg</i> tara 10 » netto 405 <i>kg</i> à 52 5 za 50 <i>kg</i>	425 25	4828 25
5.	Dolžniki: Poštna hranilnica	2435 88	
	Žitnik Anton, Maribor, za 6 decb.	520 80	
	Sirnik Peter, Ptuj, za 14. decb.	372 55	
	Rupnik Janko, Ljubno, za 22. dec.	680 42	4009 65
6.	Nadrobna trgovina: Zaloga blaga glasom specijalnega popisa oprava po izkazu	6119 60 864 —	6983 60
7.	Oprava: glavne trgovine po izkazu		925 —
8.	Predplačila: predpl. najemn. za decb. in jan.		400 —
Skupna aktiva			27934 77
Pasiva :			
1.	Potezka: za dan 19. decb., K Salvinija v Trstu manj 4 ^o diskont	1248 60 2 64	1245 96
2.	Upnik: Salvini Karol, Trst, za 8. december		783 75
Skupna pasiva			2029 71
Ponavljjanje:			
	Skupna aktiva	27934 77	
	» pasiva	2029 71	
Čisto premoženje dné 30. novembra 1907		25905 06	
N. N. (podpis).			

* Rimeso sem prejel dné 24. novembra od J. Rupnika, Ljubno.

Otvoritev knjig.

Na podlagi začetnega popisa imovine otvorimo sledeče knjige: blagajniško knjigo, skontro o valutah, o rimesah, o blagu, glavno knjigo in knjigo o potezkah.

Pri dvostavnem knjigovodstvu potrebujemo poleg tega še glavno knjigo in prvopisno knjigo, v katero vknjižimo postavke o aktivih, pasivih in o čistem premoženju.

1. decembra.

Za papir, znamke, kolke in razne pisalne potrebščine plačal K 142·44.

Enostavno: Bl. na desno.

Dvostavno: Bl. na desno, račun raznih troškov na levo

2. decembra.

Prodal Francu Bregantu, tukaj, 1 zavoj kave Karakas, brutto 60 kg, tara 1 kg, netto 59 kg à 137·50 za 50 kg K 162·25
 manj 2% popusta » 3 24
 proti gotovini » 159·01

Enostavno: Bl. na levo, Bls. na desno, prod. knj.

V blagovnem skontu se zaračunavajo, ne glede na način poravnave fakturnega zneska, večinoma le zneski časovne kupčije (redkeje oni v gotovini), ker naj blagovni skontro izkazuje samo čisti dobiček pri blagu, dočim so popustni odbitki tudi dobički odnosno izgube.

Dvostavno: Bl. na levo, račun blaga na desno; Bl. na desno, račun diskontni na levo K 3·24, Bls. na desno K 162·25, prod. knj.

Glede vknjiževanja popusta prečitaj razlago na str. 64.

3. decembra.

Od Karola Salvinja v Trstu prejel fakturo z dne 1. t. m. za 15 vreč popra Penang.

brutto 795 kg, tara 22½ kg, netto 772½ kg
 à 45— za 50 kg = K 695·25 plačljivo v enem mesecu.

Enostavno: Ta račun me obvešča, da se je naročeno blago odposlalo, torej je moja last. Zato vknjižujemo v glavno knjigo in v nakupno knjigo običajno nemudoma, ko smo prejeli fakturo, dočim vknjižujemo v Bls. in izvršimo kalkulacijo še le potem, ko smo prejeli blago.

Salvini Karol, Trst, dal, Gl., nak. knj.

Dvostavno: Pk., Račun blaga dolguje Salviniju, torej: Račun blaga — računu Salvinja, Trst. Gl., Tr. nak. knj.

4. decembra.

Od Ivana Matjana, tukaj, kupil za nadrobno trgovino:

200 kg riža	à	48 50	K	97.—
100 » mandeljev	»	150.—	»	150.—
120 » sultanin	»	72.—	»	86.40
150 » olja sublime	»	154.—	»	231.—
2 » vanilje	»	90 —	»	180.—
				<u>K 744.40</u>
	manj 2% popusta		»	<u>14.89</u>
	proti gotovini			<u>K 729.51</u>

Enostavno: Blago za nadrobno trgovino sem plačal v gotovini, zato dolguje ta glavni trgovini K 729.51. Nadrobna trgovina se smatra vedno za trgovskega prijatelja, vsled česar ima tudi v glavni knjigi svoj račun. Za nadrobni trgovini dodano blago se vodi navadno posebna «predajna knjiga blaga», ali pa se fakturni znesek zabeleži v prodajno knjigo, da svota prodajne knjige izkazuje celoto prodanega blaga.

Bl. na desno, nadrobna trgovina ima dati, Gl., nak. in prod. knj.

Dvostavno: Bl. na desno, račun nadrobne trgovine ima dati (K 729.51), Gl., Tr., nak. in prod. knj.

5. decembra.

Prodal Janku Rupniku, Ljubno, 5 zavojev kave Java, brutto 325 kg, tara 5 kg, netto 320 kg à K 167.50. Plačljivo v 4 mesecih.

Enostavno: Časovni kupčijski slučaj, torej dnevnik: Rupnik ima dati, Gl., Bls. med izdatke, prod. knj.

Dvostavno: Pk., Rupnik ima dati računu blaga. Gl., Tr. Bls, prod. knj.

6. decembra.

Žitnik Anton v Mariboru naznanja, da je odkazal mojemu poštno-hranilničnemu računu K 520.80. Sočasno sem prejel izpisek računa od poštne hranilnice.

Enostavno: Žitnik je dal, torej upnik, poštna hranilnica, ki je prejela, je dolžnik. Ker pri meni ni v gotovini niti dohodka niti troška, spada kupčijski slučaj v dnevnik.

Dn., Poštna hranilnica ima dati, Žitnik je dal. Gl.

Dvostavno: Pk., Račun poštne hranilnice računu Žitnika, Gl., Tr.

7. decembra

Iz Trsta je došel poper. Plačal voznino, dovoz, carino itd.:

*Fakturni znesek za 4 mesece	K	695·25
voznina in dovoz	K	36 75
carina poravnana z 31 cekini à 11·20	»	347·20
ostanek v gotovini	»	2·56
	K	386 51
po 2 ⁰ / ₀ popusta v 100	»	7 89
	»	394 40
nakupni troški za 4 mesece	K	1089 65

Prodal Francu Bregantu, tukaj, 2 zavoja ingverja Japan, brutto 83 kg, tara 2 kg, netto 81 kg à 56 —	K	90·72
manj 2 ⁰ / ₀ popusta	»	1·81
proti gotovini	K	88 91

ter ga prosil, da plača znesek potom poštne hranilnice.

V poravnavo svojega, jutri plačljivega dolga za blago nakazal Karolu Salviniju v Trstu s poštnim čekom K 783 75.

Enostavno: Ko sem prevzel blago, napravim v nakupni knjigi zgoranjo kalkulacijo lastne cene. Troške v gotovini (voznino, dovoz, carino) vknjižim v Bl, dočim se zaračunajo izdane valute v Dn. in Vs. Vknjižba v dnevniku (v pripovedni obliki) je potrebna zaradi tega, da se zadosti načelu, ki zahteva vknjižbo vsake postavke v dnevnik ali v blagajniško knjigo. Da vknjižimo troške v gotovini za dospetek fakturnega zneska, moramo na te stroške odpadajoči popust preračunati v 100; često pa se računa popust tudi od 100 ali pa sploh ne. Po izvršeni kalkulaciji 'se vknjiži došlo blago v Bls. med prejemeke s kalkulovano nabavno ceno (K 1089·65).

Protivrednosti za Bregantu prodano blago še nisem prejel, zato je Bregant za sedaj še dolžnik Ker pa pričakujem poravnavo fakture v najkrajšem času in nisem z Bregantom v zvezi na tekoči račun, vknjižim ta kupčijski slučaj na računu raznih.

Dn., račun raznih ima dati, Gl., Bls., prod. knj.

Za nakazilo K. Salviniju kot prejemniku, se njegov račun obteži, poštna hranilnica pa pripozna (ker je dala).

Dn, Gl.

Dvostavno: Bl. na desno, račun blaga je dolžnik (za voznino, dovoz in ostanek carine). Pk Račun blaga — računu o valutah in računu diskontnemu (za popust pri kalkulaciji). Gl., Bls., nak. knj. in Vs.

Pk. Račun raznih	} Računu blaga.
» diskontni	

Gl., Tr., Bls., prod. knj.

Pk., Salvini — računu poštne hranilnice, Gl., Tr.

9. decembra.

Od K. Salvinija v Trstu prejel fakturo z dné 7. t. m. za:

20 zavojev kave Karakas,		
brutto 1200 <i>kg</i>		
tara <u>20</u> » à 1 <i>kg</i> za zavoj		
netto 1180 <i>kg</i> à 78'--	K	1840'80
20 zavojev kave Java,		
brutto 1300 <i>kg</i>		
tara <u>20</u> » à 1 <i>kg</i> za zavoj		
netto 1280 <i>kg</i> à 105'—	K	2688'—
	plačljivo v 4 mesecih	K 4528'80

Enostavno: Dn., Gl, nak. knj.

Dvostavno: Pk., Račun blaga — računu Salvinija, Gl., Tr, nak. knj

10. decembra.

Rupnik Janko, Ljubno, mi je poslal menico za K 680'42 za 22. dan decembra na S. Novaka, tukaj, v dobropis.

Petru Sirniku v Ptuju sem poslal fakturo za 5 zavojev kave Java à 167'50 (brutto 325 *kg*, tara 5 *kg*, netto 320 *kg*) ter izdal nanj za znesek fakture K 1072'— potezko za 4 mesece dato, po naredbi lastni. Ta potezka se je sočasno odposlala v prejem in udomljenje za Dunaj.

Enostavno: Rupnik daje, je torej upnik. Dn., Rupnik dal, Gl., Rs.

Vknjižba v glavni knjigi o moji potezki na Sirnika se izvrši potem, ko se mi je vrnila sprejeta in udomljena menica. Pač pa se menica vknjiži v Rs. s pripomnjo, da se je odposlala v sprejetje in udomljenje.

Dn., Sirnik ima dati, Gl, Bls., prod. knj., Rs.

Dvostavno: Pk., Račun o rimesah — računu J. Rupnika. Gl., Tr., Rs.

Pk., Sirnik Peter — računu blaga. Gl., Tr, Bls., prod. knj., Rs.

11. decembra.

Nadrobna trgovina izročila glavni trgovini K 1200'— v gotovini.

Nadrobni trgovini izročil 1 zavoj kave Karakas, brutto 60 *kg*, tara 1 *kg*, netto 59 *kg* po lastni ceni (K 125'—).

Poslal Antonu Žitniku v Mariboru 5 vreč popra Penang, brutto 265 *kg*, tara 7½ *kg*, neto 257½ *kg* à 77'50, plačljivo v 4 mesecih.

Enostavno: Bl. na levo, Gl., na računu nadrobne trgovine na desno.

Dn, račun nadrobne trgovine ima dati, Gl., Bls., prod. knj.

Dn., Žitnik ima dati, Bls., prod. knj.

Dvostavno: Blagajnica ima dati računu nadrobne trgovine, Gl, Tr.

Pk., Gl., Tr., Bls., prod. knj.

Pk., Gl., Tr., Bls., prod. knj.

12. decembra.

Vnovčil danes plačljivo rimeso K 735.—.

Na svoj poštno-hranilnični račun plačal K 3000.— v gotovini.

Enostavno: Bl. na levo, Rs. med izdano.

Bl. na desno, Gl., Račun poštne-hranilnice ima dati.

Dvostavno: Bl. ima dati, račun o rimesah dal.

Bl., račun poštne-hranilnice ima dati računu blagajnice, Gl., Tr.

13. decembra.

Poslal Rajku Voglarju v Solnogradu 8 zavojev kave Karakas,	
brutto 480 kg, tara 8 kg, netto 472 kg à 137'50	K 1298 --
proti povzetju, odbivši 2% popusta	» 25'96
	<u>K 1272 04</u>

Od K. Salvinija v Trstu prejel fakturo z dné 11. t. m o 20 vrečah pimenta Jamaika, brutto 1080 kg, tara 30 kg à 1½ kg za vrečo, netto 1050 kg à 60.— K 1260, plačljivo v 4 mesecih.

Enostavno: Dn., Gl., račun raznih ima dati, Bls. na desno, prod. knj.

Dn., Gl., Salvini dal, nakup. knj.

Dvostavno: Pk., Račun raznih in račun diskontni — računu blaga.

Gl., Tr., Bls., prod. knj.

Pk., Račun blaga ima dati računu Salvinija, Gl., Tr., nak. knj.

14. decembra.

Sirnik Peter v Ptuju mi je naznanil, da je vplačal na moj poštno-hranilnični račun K 372'55 ter mi sočasno vrnil mojo potezko prejeto in udomljeno pri Ivanu Černiču, tukaj. Tega dne došlo tudi od poštne hranilnice obvestilo o dobropisu.

Enostavno: Sirnik je upnik za vplačilo pri poštni hranilnici in za akcept.

Dn., Gl., Sirnik dal, račun poštne hranilnice ima dati, v Rs. je v opombi zabeležiti, da se je rimesa vrnila.

Dvostavno: Pk., Račun poštne hranilnice in račun o rimesah — računu P. Sirnika.

Gl., Tr., Rs.

15. decembra.

Stanku Igliču v Radgoni poslal fakturo za 5 zavojev kave Java,	
brutto 325 kg, tara 5 kg, netto 320 kg à 167 50	K 1072.—
in eno vrečo popra, brutto 53 kg, tara 1½ kg, neto 51½ kg à 77'50 »	79'83
	<u>K 1151'83</u>
proti povzetju, po odbitku 2% popusta	» 23 04
	<u>K 1128.79</u>

Enostavno: Dn., Gl., račun raznih ima dati, Bls. med izdano, prod. knj.

Dvostavno: Pk., Račun raznih in račun diskontni — računu blaga.
Gl., Tr., Bls, prod. knj.

16. decembra.

Prejel kavo iz Trsta. Znesek fakture je plačljiv v 4 mesecih K 4528·80
 Plačal dovoz in voznino K 111·35
 » carino z 91 kom. M à 23·40 . . . » 2129·40
 ostanek v gotovini » 17·74
 K 2258·49
 2% popusta v 100 » 46·09 » 2304·58
 lastni troški za 4 mesece K 6833·38

Razdelitev troškov:

	Karakas		Java	
Znesek fakture	1840	80	2688	—
voznina in dovoz	53	45	57	90
carina	1030	63	1116	51
2% popusta v 100 od troškov	22	12	23	97
	2947	—	3886	38
50 kg stane torej, plačljivo v 4 mesecih	124	86	151	80

Od poštne hranilnice prejel izpisek računa o K 8891, katere je vplačal za moj račun Franc Bregant, tukaj.

Enostavno: Bl. na desno, Dn. za valute, Bls. na levo, Vs med izdano, nak. knj.

Dn., Gl., Račun poštne hranilnice ima dati računu raznih.

Dvostavno: Račun blaga ima dati računu blagajnice. Pk., Račun blaga je dolžnik računu o valutah in računu diskontnemu.

Bls., Vs., nak. knj.

Pk., Račun poštne hranilnice — računu raznih, Gl., Tr.

17. decembra.

V popolno poravnavo fakture z dné 1. t. m. poslal K. Salviniju v Trstu K 695·25
 in polovico fakture z dné 7. t. m. » 2264·40 K 2959 65
 odbivši 2% popust » 59·19
 torej K 2900·46

s poštnim čekom.

Enostavno: Dn., Gl., Salvini ima dati, račun poštne hranilnice je dal Ker sem pa pripoznal račun Salvinijev ob prejemu faktur za polni znesek, plačljiv v 4 mesecih, dočim je z današnjim nakazilom popolnoma plačan, moram račun Salvinijev obremeniti za polni znesek.

Dvostavno: Pk., Račun Salvinijev ima dati — računu poštne hranilnice in računu diskontnemu.

Gl., Tr.

18. decembra.

Prejel povzetje R. Voglarja, Solnograd, v znesku K 1272·04.

Iz Trsta došlo 20 vreč pimenta Jamaika.

Znesek fakture, plačljiv v 4 mesecih	K 1260—
Voznina in dovoz	K 49 50
Carina poravnana z 42 cekini à 11·30. . . »	474 60
ostanek v gotovini	<u>4 64</u>
	K 528·74
2 ⁰ / ₀ popusta v 100 »	<u>10·79</u> » 539·53
Lastni troški za 4 mesece	<u>K 1799·53</u>

Salvini Karol v Trstu naznanil izdajo potezke za K 1260— za dan 11. aprila po naredbi Petra Burnika.

Enostavno: Bl. na levo, Gl., račun raznih dal.

Bl. na desno, Dn. (za #), Bls. na levo, nak. knj., Vs. med izdatke.

Dn., Gl., Salvini ima dati, zaznamek v knjigi o potezkah.

Dvostavno: Bl. ima dati računu raznih Gl., Tr.

Račun blaga ima dati računu blagajnice, Pk., Račun blaga ima dati računu o valutah in računu diskontnemu. Gl., Bls. na levo, nak. knj., Vs. izdano.

Pk., Račun Salvinijev ima dati računu o potezkah. Gl, Tr., P.

19. decembra.

Danes zapadlo potezko v znesku K 1248·60 plačal imetniku Marku Cilenšku, tukaj.

Enostavno: Bl. na desno, P. vnovčenje.

Dvostavno: Račun o potezkah — računu blagajnice. P.

20. decembra.

Prejel od Stanka Igljiča v Radgoni povzetje v znesku K 1128·79.

Enostavno: Bl. levo, Gl., račun raznih dal.

Dvostavno: Račun blagajnice — računu raznih. Gl., Tr.

21. decembra.

Od Ivana Matjana, tukaj, kupil za nadrobno trgovino:

300 kg riža	à 46.—	K 138.—
20 » paprike	» 140.—	» 28.—
50 steklenic primesi za juho	» 4·50	» 225.—
1 kg žefrana	» 110.—	» 110.—
1 » vanilje	» 90.—	» 90.—
		<u>K 591.—</u>
	manj 2% popusta	» 11·82
	proti gotovini	<u>K 579·18</u>

Nadrobna trgovina izročila glavni trgovini K 1500.—.

Enostavno: Bl. na desno, Gl., Račun nadrobne trgovine ima dati.

Bl. na levo, Gl., Račun nadrobne trgovine dal.

Dvostavno: Račun nadrobne trgovine — računu blagajnice (K 579·18)

Gl., Tr.

Bl. ima dati računu nadrobne trgovine. Gl., Tr.

22. decembra.

Vnovčil danes zapadlo rimeso v znesku K 680 42 ter vplačal ta znesek na svoj poštno-hranilnični račun.

Enostavno: Bl. ima dati, Rs. med izdano, Bl. na desno, poštna hranilnica ima dati.

Dvostavno: Račun blagajnice ima dati računu o rimesah, Rs. med izdatke.

Račun poštne hranilnice ima dati računu blagajnice, Gl, Tr.

Predstoječi slučaj bi se sicer dal vknjižiti popolnoma pravilno v prvopisni knjigi (račun poštne hranilnice ima dati računu o rimesah), vendar pa take spojitve niso priporočljive.

23. decembra.

Poslal Petru Sirkniku v Ptuj 1 vrečo popra Penang, brutto 53 kg, tara 1½ kg, netto 51½ kg à 77·50 K 79·83

1 vrečo pimenta Jamaika, brutto 54 kg, tara 1½ kg, netto 52½ kg à 95.— » 99·75

1 zavoj ingverja Japan, brutto 41½ kg, tara 1 kg, netto 40½ kg à 56 — » 45·36

plačljivo v 4 mesecih K 224·94

Enostavno: Dn, Gl., Sirknik ima dati, Bls. med izdatke, prod. knj.

Dvostavno: Pk., Sirknik ima dati računu blaga, Gl., Tr., Bls., prod. knj.

24. decembra.

Prejel od Maksa Hrovatina, tukaj, rimeso za K 1460.— za dan 20. januarija na Antona Vošnjaka, tukaj, s 5⁰/₀ v eskont (diskont K 5·48).

Enostavno: Bl. na desno, Rs. med prejemeke.

Dvostavno: Račun o rimesah — računu blagajnice (K 1460.—). Račun blagajnice — računu diskontnemu (K 5·48). Gl., Rs. med prejemeke.

Ker se zaračunavajo na računu o rimesah in o potezkah vedno le polni menični zneski, treba je vknjižiti odtegnjeni diskont na diskontnem računu.

27. decembra.

Poslal fakturo Antonu Žitniku v Mariboru za 5 zavojev kave Karakas, brutto 300 kg, tara 5 kg, netto 295 kg à 137·50 . . . K 811·25 in za 2 vreči pimenta Jamaika, brutto 108 kg, tara 3 kg, netto 105 kg à 95.— » 199·50
plačljivo v 4 mesecih K 1010·75

Nadrobni trgovini izročil 1 zavoj kave Java, brutto 65 kg, tara 1 kg, netto 64 kg à 151·81 = K 194·32.

Enostavno: Dn., Gl., Žitnik ima dati, Bls. med izdatke, prod. knj.

Dn., Gl., nadrobna trgovina ima dati, Bls. med izdatke, prod. knj.

Dvostavno: Pk., Žitnik ima dati računu blaga, Gl., Tr., Bls. med izdatke, prod. knj.

Pk., nadrobna trgovina ima dati računu blaga, Gl., Tr., Bls. med izdatke, prod. knj.

28. decembra.

Danes zapadle rimese v znesku K 1014·50 pozvanec Leopold Tratnik ni plačal, zato sem dvignil protest zaradi neplačila.

Protestnih troškov plačal K 5.—.

Menico s protestom poslal svojemu neposrednemu predniku Janku Rupniku v Ljubnem ter ga obremenil za menični znesek . . . K 1014·50
za protestne troške . . . » 5.—
» $\frac{1}{3}$ ⁰/₀ opravnine . . . » 3·38
» poštnino » —40
Va. za danes K 1023·28

Enostavno: Bl. na desno K 5.—.

Dn., Gl., Rupnik ima dati K 1023·28, Rs. med izdatke.

Dvostavno: Račun raznih troškov — računu blagajnice (K 5.—). Gl.

Pk., Rupnik — računu o rimesah K 1014·50
» » opravnini » 3·38
» raznih troškov » 5·40

Gl., Tr., Rs. med izdatke.

Če sem z Rupnikom v zvezi na tekoči račun, je to postavko smatrati za prosto, ker se je opravnila že zaračunala.

29. decembra.

Poslal Petru Sirniku v Ptuj fakturo za 4 zavoje kave Java,	
brutto 260 kg, tara 4 kg, netto 256 kg à 167·50	K 857·60
1 zavoj ingverja Japan, brutto 41 $\frac{1}{2}$ kg, tara 1 kg,	
netto 40 $\frac{1}{2}$ kg à 56—	» 45·36
1 vrečo pimenta, Jamaika, brutto 54 kg, tara 1 $\frac{1}{2}$ kg,	
netto 52 $\frac{1}{2}$ kg à 95—	» 99·75
	<u>plačljivo v 4 mesecih K 1002·71</u>

Enostavno: Dn., Gl., Sirnik ima dati, Bls. med izdatke, prod. knj.

Dvostavno: Pk., Sirnik računu blaga, Gl., Tr., Bls. med izdatke, prod. knj.

30. decembra.

Rupnik Janko, Ljubno, mi je poslal 90 kom. #, katere sem sprejel po 11·30 v svojo zalogo.

Enostavno: Dn., Gl., Rupnik dal, Vs. med prejeme.

Dvostavno: Pk., Račun o valutah ima dati Rupniku, Gl., Tr., Vs.

31. decembra.

Nadrobna trgovina izročila K 2406·40.

Plačal služnino K 420—, razne male troške K 45·80, za svojo porabo pa dvignil K 300—.

Enostavno: Bl. na levo, Gl., nadrobna trgovina na desno, Bl. na desno.

Dvostavno: Račun blagajnice ima dati računu nadrobne trgovine, Gl., Tr., račun raznih troškov — računu blagajnice (K 465·80) in račun zasebni — računu blagajnice (K 300—). Gl.

Popis imovine.

Cekini po 11·35; 20 M po 23·50; rimese in potezke se diskontujejo po 4 $\frac{0}{10}$; blago po lastni ceni, osebni računi se zaključijo, ne da bi se računale obresti; račun poštna hranilnice po uradnem predpisu.

Nadrobna trgovina: zaloga blaga K 3674·60.

Hišna oprava K 864—

1 $\frac{0}{10}$ odpis » 8·64

K 855·36

Odpis pri opravi 1 $\frac{0}{10}$.

Predplačana najemnina za januar K 200—.

Zaključek.

Knjige enostavnega knjigovodstva je zaključiti takole:

- 1.) zaključek blagajniške knjige,
- 2.) » glavne knjige,
- 3.) » pomožnih knjig,
- 4.) sestava popisa imovine in bilance.

Knjige dvostavnega knjigovodstva se zaključijo (glej o tem str. 78):

- 1.) zaključek blagajniške knjige, prenos postavk na račun blagajnice v glavni knjigi,
- 2.) zaključek osebnih računov v knjigi tekočih računov, ko so se poprej izračunale obresti, opravnina in troški. V naši primeri se zaključijo na ta način le račun poštno hranilnice. Obresti, opravnino in troške je vknjižiti najprvo v prvopisno knjigo in odtod prenesti v glavno knjigo,
- 3.) sestava poizkusne bilance,
- 4.) » popisa imovine, ko so se poprej zaključila skontra,
- 5.) vknjižbe glede tega v prvopisni knjigi in prenos v glavno knjigo,
- 6.) sestava izkaza o izgubi in dobičku,
- 7.) vknjižbe glede tega v prvopisni knjigi in prenos v glavno knjigo,
- 8.) zaključek vseh računov glavne knjige,
- 9.) zopetna otvoritev računov.

Zaradi nadzorstva se glavna knjiga začasno zaključijo najprvo v priročni zaključni knjigi.

Često se napravi tudi bilančna tabela, ki nadomešča priročno zaključno knjigo ter daje jasen pregled letnega zaključka.

—————

Vknjižba

enomesečnega kupčijskega načrta, navedenega na str. 137, v knjigah glavne trgovine na enostavni in dvostavni način.

Blagajniška knjiga.

Enostavno

1

Ima dati

Mesec december

	Gl. knj		
1. Za prenos salda			4806 40
2. » blago, prodano glasom prod. knjige list 1 F. Bregantu, tukaj manj 2 ^o / _o popusta		162 25 3 24	159 01
11. » izkupilo nadrobne trgovine	6		1200 —
12. » vnovčenje danes zapadle rimese			735 —
18. » povzetje, plačano po R. Voglarju, Solno- grad, račun raznih	7		1272 04
20. » isto, S. Igliča, Radgona, račun raznih	7		1128 79
21. » izkupilo nadrobne trgovine	6		1500 —
22. » vnovčenje danes plačljive rimese			680 42
31. » izkupilo nadrobne trgovine	6		2406 40
			13888 06

knjigovodstvo.

1906

Dal

1

	Gl. knj				
1.		Za papir, znamke itd.			142 44
4.	6	» razno blago, kupljeno od I. Matjana, tukaj, za nadrobno trgovino glasom nakupne knjige list 1 manj 2% popusta	744 40 14 89		729 51
7.		» voznino in dovoz 15 vreč popra » ostanek carine	36 75 2 56		39 31
12.	1	» vlogo pri poštni hranilnici			3000 —
16.		» voznino in dovoz 40 zavojev kave » ostanek carine	111 35 17 74		129 09
18.		» voznino in dovoz 20 zavojev pimenta » ostanek carine	49 50 4 64		54 14
19.		» vnovčenje danes zapadle potezke			1248 60
21.	6	» razno blago, kupljeno od I. Matjana, tukaj, za nadrobno trgovino glasom nakupne knjige list 2 manj 2% popusta	591 — 11 82		579 18
22.	1	» vlogo pri poštni hranilnici			680 42
24.		» menico, sprejeto v eskont od M. Hrovatina, tukaj, za dan 20. januarja na A. Voš- njaka, tukaj manj diskont $\frac{27}{5}$	1460 — 5 48		1454 52
28.		» protestne troške na rimeso št. 2			5 —
31.		» služnino » razne male troške po troškovniku » lastno porabo	420 — 45 80 300 —		765 80
31.		» saldo			5060 05
					13888 06

*Ima dati***Mesec januar 1907***Dal*

1.	Za saldo	5060	05				
----	----------	------	----	--	--	--	--

Dnevnik.

Mesec december 1906

			GI knj		
3.	Salvini K., Trst	dal	5		
	za fakturo glasom nakupne knj. list 1			695	25
	V ^a za dan 1. aprila.				
5.	Rupnik Janko, Ljubno	ima dati	4		
	za fakturo glasom prod. knj. 1			1072	—
	V ^a za dan 5. aprila				
6.	Žitnik Anton, Maribor	dal	2		
	za plačilo s poštnim čekom			520	80
6.	Poštna hranilnica, Dunaj	ima dati	1		
	za odkaz A. Žitnika, Maribor			520	80
7.	Za plačilo carine od 15 vreč popra				
	31 kom. ‡ à 11·20			347	20
7.	Račun raznih	ima dati	7		
	za blago, poslano F. Bregantu, tukaj,				
	glasom prod. knj. list 1			90	72
	manj 2% popusta			1	81
7.	Salvini K., Trst	ima dati	5		
	za odkaz s poštnim čekom			783	75

Mesec december 1906

			Gl knj			
7.	Poštna hranilnica, Dunaj	dal	1			
	za odkaz K. Salviniju, Trst				783	75
9.	Salvini K., Trst	dal	5			
	za fakturo glasom nak. knj. list 1 Va za dan 7. aprila				4528	80
10.	Rupnik Janko, Ljubno	dal	4			
	za rimeso za dan 22. decembra na S. Novaka, tukaj				680	42
10.	Sirnik Peter, Ptuj	ima dati	3			
	za fakturo glasom prod. knj. list 1 Va za dan 10. aprila				1072	—
11.	Nadrobna trgovina	ima dati	6			
	za 1 zavoj kave glasom prod. knj. 2				147	50
11.	Žitnik Anton, Maribor	ima dati	2			
	za fakturo, glasom prod. knj. Va za dan 11. aprila				399	13
13.	Račun raznih	ima dati	7			
	za R. Voglarju, Solnograd, po povzetju poslano blago glasom prod. knj. 2 manj 2% popusta			1298 25	— 96	1272 04
13.	Salvini K., Trst	dal	5			
	za fakturo glasom nak. knj. Va za dan 11. aprila				1260	—
14.	Sirnik Peter, Ptuj	dal	3			
	za odkaz s poštним čekom » akcept moje potezke za dan 10. aprila, po naredbi moji lastni			372	55	
				1072	—	1444 55

Mesec december 1906

			Gl knj		
14.	Poštna hranilnica, Dunaj za odkaz P. Sirnika	<u>ima dati</u>	1		372 55
15.	Račun raznih za S. Igliču v Radgoni proti povzetju, poslano blago glasom prod. knj. 2 manj 2% popusta	<u>ima dati</u>	7	1151 83 23 04	1128 79
16.	Za plačilo carine od 40 zavojev kave: 91 kom. 20 M à 23:40				2129 40
16.	Račun raznih za odkaz F. Breganta, tukaj s poštnim čekom	<u>dal</u>	7		88 91
16.	Poštna hranilnica, Dunaj za odkaz F. Breganta, tukaj	<u>ima dati</u>	1		88 91
17.	Poštna hranilnica, Dunaj za odkaz K. Salviniju, Trst	<u>dal</u>	1		2900 46
17.	Salvini K., Trst za odkaz s poštnim čekom v poravnavo fakture z dné 1. t. m. in polovice z dné 7. t. m. prištevsji 2% popusta	<u>ima dati</u>	5	2900 46 59 19	2959 65
18.	Salvini K., Trst za name izdano potezko za dan 11. aprila po naredbi P. Burnika	<u>ima dati</u>	5		1260 —
23.	Sirnik Peter, Ptuj za fakturo glasom prod. knj. 3 V ^a za dan 23. aprila	<u>ima dati</u>	3		224 94

Mesec december 1906

		Gl. knj		
27.	Žitnik Anton, Maribor ima dati za fakturo glasom prod. knj. 3 Va za dan 27. aprila	2		1010 75
27.	Nadrobna trgovina ima dati za 1 zavoje kave Java glasom prod. knj. 3	6		194 32
28.	Rupnik Janko, Ljubno ima dati za vrnjeno neplačano menico št. 2 » $\frac{1}{3}\%$ opravnine » troške protesta in poštnino Va za danes	4	1014 50 3 38 5 40	1023 28
29.	Sirnik Peter, Ptuj ima dati za fakturo glasom prod. knj. 3. Va za dan 29. aprila	3		1002 71
30.	Rupnik Janko, Ljubno dal za 90 kom. # à 11-30 Va za danes	4		1017 —

Glavna knjiga (Knjiga tekočih računov).

1

*Ima dati***C. kr. poštna hranilnica**

1906					
decb.	1.	Za prenos salda	30. nov.	2435	88
»	6. 1.	» odkaz A. Žitnika, Maribor	16. dec.	520	80
»	12. 1.	» vlogo	16. »	3000	—
»	14. 3.	» odkaz P. Sirnika, Ptuj	16. »	372	55
»	16. 3.	» » F. Breganta, tukaj	16. »	88	91
»	22. 1.	» vlogo	1. jan.	680	42
»	31.	» 2 ^a / ₁₀ obr. glasom obračuna		4	08
				<u>7102</u>	<u>64</u>
1907					
jan.	1.	Za prenos salda	31. decb.	3418	07

2

*Ima dati***Žitnik Anton**

1906					
decb.	1.	Za prenos salda	6. dec.	520	80
»	11. 2.	» fakturo	11. apr.	399	13
»	27. 4.	» »	27. »	1010	75
				<u>1930</u>	<u>68</u>
1907					
jan.	1.	Za prenos	11. apr.	399	13
»	1.	» »	27. »	1010	75

Dunaj

Dal

1

1906						
dec.	7.	2	Za odkaz K. Salviniju, Trst	30.	nov.	783 75
»	17.	3	» » » » »	15.	dec.	2900 46
»	31.		» manipulacijsko pristojbino			— 36
»	31.		» saldo	31.	dec.	3418 07
						<u>7102 64</u>

Maribor

Dal

2

1906						
dec.	6.	1	Za odkaz s poštanim čekom	6.	dec.	520 80
»	31.		» saldo			1409 88
						<u>1930 68</u>

3

*Ima dati***Sirnik Peter,**

1906							
dec.	1.		Za prenos salda	14.	dec.	372	55
»	10.	2	» fakturo	10.	april	1072	—
»	23.	3	» »	23.	»	224	94
»	29.	4	» »	29.	»	1002	71
						<u>2672</u>	<u>20</u>
1907							
jan.	1.		Za prenos	23.	april	224	94
»	1.		» »	29.	»	1002	71

4

*Ima dati***Rupnik Janko,**

1906							
dec.	1.		Za prenos salda	22.	dec.	680	42
»	5.	1	» fakturo	5.	april	1072	—
»	28.	4	» vrnjeno neplačano rimeso, pr.	28.	dec.	1023	28
						<u>2775</u>	<u>70</u>
1907							
jan.	1.		Za prenos salda	5.	april	1078	28

Trst

Dal⁵

1906									
decb.	1.		Za prenos salda	8.	decb.			783	75
»	3.	1	» fakturo	1.	apr.			695	25
»	9.	2	» »	7.	»			4528	80
»	13.	2	» »	11.	»			1260	—
								<hr/>	<hr/>
								7267	80
								<hr/>	<hr/>
1907									
jan.	1.		Za prenos salda	7.	apr.			2264	40

tukaj

Dal⁶

1906									
decb.	11.	1	Za odplačilo					1200	—
»	21.	1	» »					1500	—
»	31.	1	» »					2406	40
»	31.		» zalogo gl. popisa imovine					3674	60
»	31.		» pohoštvo gl. » »					855	36
								<hr/>	<hr/>
								9636	36
								<hr/>	<hr/>

raznih

Dal⁷

1906									
decb.	16.	3	Bregant Franc, tukaj za odkaz s poštnim čekom					88	91
»	18.	1	Voglar Rajko, Solnograd za plačilo povzetja					1272	04
»	20.	1	Iglič Stanko, Radgona za plačilo povzetja					1128	79
								<hr/>	<hr/>
								2489	74
								<hr/>	<hr/>

Sprejeto

Skontro

Dné		od		#	20 M.			kurz	znesek	
1906										
dec.	1.	Zaloga		85	—	—	—	11·30	960	50
»	1.	»		—	140	—	—	23·40	3276	—
»	30.	Rupnik Janko, Ljubno		90	—	—	—	11·30	1017	—
»	31.	dobiček		—	—	—	—	—	6	90
				175	140	—	—		5260	40
1907										
jan.	1.	Zaloga		102	—	—	—	11·35	1157	70
»	1.	»		—	49	—	—	23·50	1151	50

Sprejeto

Skontro

Došlo dné	štev.	znesek		dospetek	prejel od	izdatnik	pozvanec
1906							
nov.	4. 1	735	—	dec. 12.	Bregant F., tukaj	Meško I.	Bahovec F., tukaj
»	20. 2	1014	50	» 28.	Rupnik J., Ljubno	Gruber Jos.	Tratnik L., tukaj
dec.	10. 3	680	42	» 22.	dtto.	Rupnik J.	Novak S., tukaj
»	10. 4	1072	—	april 10.	moja potezka	sam	Sirnik P., Ptuj
»	24. 5	1460	—	jan. 20.	Hrovatin M., tukaj	Korbar I.	Vošnjak A., tukaj

o valutah

Izdano

Dné		komu	#	20 M.		kurz	znesek	
1906								
dec.	7.	Plačilo carine	31	—	—	11:20	347	20
»	16.	» »	—	91	—	23:40	2129	40
»	18.	» »	42	—	—	11:30	474	60
»	31.	Zaloga	102	—	—	11:35	1157	70
»	31.	»	—	49	—	23:50	1151	50
			175	140	—	—	5260	40

o rimesah

Izdano

Naredba	I z d a j e			rok	opomnja	dan		namen	list
	kraj	mesec	dan			oddaje			
F. Bregant	Solnograd	okt.	12.	2 m.		dec.	12.	vnovčil	1
lastna	Dunaj	nov.	1.	stalen		»	28.	Rupniku nazaj	4
»	Ljubno	dec.	2.	»		»	22.	vnovčil	1
»	Dunaj	»	10.	4 m.	v akcept 10. dec., vrnjena 14. dec.				
Soklič I.	Linc	okt.	20.	3 m.					

Blagovni skontro.

1

Sprejeto

Kava

Dné	od	zavoj	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek		
1906									
dec.	1.	Zaloga	10	600	10	590	125.—	1475	—
»	16.	Salvini Karol, Trst	20	1200	20	1180	124·86	2947	—
»	31.	Dobiček						207	02
			30	1800	30	1770		4629	02
1907									
jan.	1.	Zaloga	15	900	15	885	124·86	2210	02

2

Sprejeto

Kava

Dné	od	zavoj	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek		
1906									
dec.	1.	Zaloga	15	975	15	960	152·50	2928	—
»	16.	Salvini Karol, Trst	20	1300	20	1280	151·81	3886	38
»	31.	Dobiček						368	29
			35	2275	35	2240		7182	67
1907									
jan.	1.	Zaloga	15	975	15	960	151·81	2914	75

Karakas

Izdano

1

Dné	komu	zavoj	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek		
1906									
dec.	2.	Bregantu Francu, tukaj	1	60	1	59	137 50	162	25
»	11.	Nadrobni trgovini	1	60	1	59	125—	147	50
»	13.	Voglarju Rajku, Solnograd	8	480	8	472	137 50	1298	—
»	27.	Žitniku Antonu, Maribor	5	300	5	295	137 50	811	25
»	31.	Zaloga	15	900	15	885	124 86	2210	02
			30	1800	30	1770		4629	02

Java

Izdano

2

Dné	komu	zavoj	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek		
1906									
dec.	5.	Rupniku J., Ljubno	5	325	5	320	167 50	1072	—
»	10.	Sirniku P., Ptuj	5	325	5	320	167 50	1072	—
»	15.	Igliču S., Radgona	5	325	5	320	167 50	1072	—
»	27.	Nadrobni trgovini	1	65	1	64	151 81	194	32
»	29.	Sirniku P., Ptuj	4	260	4	256	167 50	857	60
»	31.	Zaloga	15	975	15	960	151 81	2914	75
			35	2275	35	2240		7182	67

Sprejeto

Ingver

Dné	od	zavoj	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek		
1906 decb.	1.	Zaloga	10	415	10	405	52.50	425	25
»	31.	Dobiček	—	—	—	—	—	11	34
			10	415	10	405		436	59
1907 jan.	1.	Zaloga	6	249	6	243	52.50	255	15

Sprejeto

Popper

Dné	od	vreče	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek		
1906 decb.	7.	Salvini Karol, Trst	15	795	22 $\frac{1}{2}$	772 $\frac{1}{2}$	70.53	1089	65
»	31.	Dobiček	—	—	—	—	—	50	31
			15	795	22 $\frac{1}{2}$	772 $\frac{1}{2}$		1139	96
1907 jan.	1.	Zaloga	8	424	12	412	70.53	581	17

Japan

Izdano

Dné	k o m u	zavoj	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek	
1906								
decb. 7.	Bregantu F., tukaj	2	83	2	81	56.—	90	72
» 23.	Sirniku Petru, Ptuj	1	41 $\frac{1}{2}$	1	40 $\frac{1}{2}$	56.—	45	36
» 29.	» » »	1	41 $\frac{1}{2}$	1	40 $\frac{1}{2}$	56.—	45	36
» 31.	Zaloga	6	249	6	243	52·50	255	15
		10	415	10	405		436	59

Penang

Izdano

Dné	k o m u	vreče	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek	
1906								
decb. 11.	Žitniku Antonu, Maribor	5	265	7 $\frac{1}{2}$	257 $\frac{1}{2}$	77·50	399	13
» 15.	Igliču Stanku, Radgona	1	53	1 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{1}{2}$	77·50	79	83
» 23.	Sirniku Petru, Ptuj	1	53	1 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{1}{2}$	77·50	79	83
» 31.	Zaloga	8	424	12	412	70·53	581	17
		15	795	22 $\frac{1}{2}$	772 $\frac{1}{2}$		1139	96

Sprejeto

Piment

Dné		od	vreče	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek	
1906	18.	Salvini Karol, Trst	20	1080	30	1050	85·69	1799	53
»	31.	Dobiček	—	—	—	—		39	06
			20	1080	30	1050		1838	59
1907	1.	Zaloga	16	864	24	840	85 69	1439	59

Knjiga o potezkah.

1

Zaznamovanje

Štev.	Dan obvestila	Znesek	Dospetek	Pozvalec	I z d a j e		
					kraj	mesec	dan
1	1906 septemb. 20.	1248 60	decemb. 19.	Salvini K.	Trst	septemb.	19.
2	decemb. 18.	1260 —	april 11.	» »	»	decemb.	11.

Jamaika

Izdano

5

Dne	komu	vreče	brutto kg	tara kg	netto kg	cena	znesek	
1906								
decb. 23.	Sirniku Petru, Ptuj	1	54	1½	52½	95.—	99	75
» 27.	Žitniku Antonu, Maribor	2	108	3	105	95.—	199	50
» 29.	Sirniku Petru, Ptuj	1	54	1½	52½	95.—	99	75
» 31.	Zaloga	16	864	24	840	85 69	1439	59
		20	1080	30	1050		1838	59

Vnovčenje

1

Naredba	Rok	Akcepto- vana dné	Opomnja	Vnovčena dné	Plačana komu	List
lastna Burnik P.	3 mesece 4 mesece	septemb. 26.		decemb. 19.	Cilenšek M.	1

Nakupna (kalkulacijska) knjiga.

1

Mesec december

3.	Salvini K., Trst faktura z dné 1. t. m. za: 15 vreč popra Penang brutto 795 <i>kg</i> tara 22½ » à 1½ <i>kg</i> za vrečo <u>netto 772½ <i>kg</i></u> za 50 <i>kg</i> à Gl. knj. list 5	45	—	695	25		
				Va za 1./4.			
4.	Matjan Ivan, tukaj 200 <i>kg</i> riža à 100 » mandeljev » 120 » sultanin, št. 1453 » 150 » olja » 2 » vanilje » manj 2% popusta Bl. knj. list 1	48	50	97	—		
				150	—	150	—
				72	—	86	40
				154	—	231	—
				90	—	180	—
						744	40
						14	89
						Proti takojšnjemu plačilu: 729 51	
9.	Salvini K., Trst faktura z dné 7. t. m. za: 20 zavojev kave Karakas brutto 1200 <i>kg</i> tara 20 » à 1 <i>kg</i> za zavoje <u>netto 1180 <i>kg</i></u> za 50 <i>kg</i> à 20 zavojev kave Java brutto 1300 <i>kg</i> tara 20 » <u>netto 1280 <i>kg</i></u> za 50 <i>kg</i> à Gl. knj. list 5.	78	—	1840	80		
				105	—	2688	—
						Va za dan 7. aprila 4528 80	

1906.

Kalkulacija.					
3.	Znesek fakture, plačljiv v 4 mesecih			695	25
7.	Voznina in dovoz	36	75		
	Carina poravnana z 31 # à 11·20	347	20		
	ostanek v gotovini	2	56		
		386	51		
	2% popusta v 100	7	89	394	40
				Nakupni troški za 4 mesece: 1089 65	
Torej stane:					
<u>50 kg netto JK 70:53 za 4 mesece</u>					
4.	Nakupni troški po onostranski fakturi				
Kalkulacija.					
9.	Znesek fakture, plačljiv v 4 mesecih			4528	80
16.	Voznina in dovoz	111	35		
	Carina poravnana z 91 kom. à 20 M à 23·40	2129	40		
	ostanek v gotovini	17	74		
		2258	49		
	2% popusta v 100	46	09	2304	58
				Nakupni troški za 4 mesece 6833 38	
Razdelitev troškov:					
		Karakas		Java	
	Faktorni znesek	1840	80	2688	—
	Voznina in dovoz	53	45	57	90
	Carina	1030	63	1116	51
	2% popusta v 100 od troškov	22	12	23	97
	Skupni troški	2947	—	3886	38
	Torej stane	50 kg, plačljivih v 4 mesecih, 124 86		151	81

Mesec december

13.	Salvini K., Trst faktura z dné 11. t. m. za 20 vreč pimenta Jamaika bruto 1080 kg tara 30 » à 1 ¹ / ₂ kg za vrečo <u>netto 1050 kg</u> za 50 kg à Gl. knj. list 5	60 —	—	1260 — <hr/> Va za 11.4.
21.	Matjan Ivan, tukaj 300 kg riža à 20 » paprike à 50 steklenic primesi za juho à 1 kg žefrana à 1 » vanilje à manj 2% popusta	46 —	—	138 — 28 — 225 — 110 — 90 — <hr/> 591 — 11 82 <hr/> Proti takojšnjemu plačilu: 579 18 <hr/> Bl. knj. list. 1

1906.

Kalkulacija.					
13.	Znesek fakture, plačljiv v 4 mesecih				1260
18.	Voznina in dovoz	49	50		
	Carina poravnana				
	z 42 # à 11·30	474	60		
	ostanek v gotovini	4	64		
		528	74		
	2% popusta v 100	10	79	539	53
Nakupni troški za 4 mesece:					1799
					53
Torej stane:					
<u>50 kg netto K 85·69 za 4 mesece</u>					
21.	Nakupni stroški po onostranski fakturi				

Prodajna knjiga.

1

Mesec december 1906

2.	Bregant Franc, tukaj 1 zavojev kave Karakas brutto 60 kg tara 1 » <u>netto 59 kg</u>	za 50 kg à manj 2% popusta	137	50	162	25		
					3	24		
					Protij takojšnjemu plačilu: 159		01	
4.	Nadrobna trgovina 200 kg riža à 100 » mandeljev » 120 » sultanin » 150 » olja » 2 » vanilje »	manj 2% popusta	48	50	150	72	154	90
							97	—
							150	—
							86	40
							231	—
							180	—
							744	40
							14	89
							729	51
	Gl. knj. list 6							
5.	Rupnik Janko, Ljubno 5 zavojev kave Java brutto 325 kg tara 5 » <u>netto 320 kg</u>	za 50 kg à	167	50	1072	—		
	Gl. knj. list 4				Va za 5. april			
7.	Bregant Franc, tukaj 2 zavoja ingverja, Japan brutto 83 kg tara 2 » <u>netto 81 kg</u>	za 50 kg à manj 2% popusta	56	—	90	72		
					1	81		
					Protij takojšnjemu plačilu: 88		91	
	Poravnano s poštnim čekoni							
10.	Sirnik Peter, Ptuj 5 zavojev kave Java brutto 325 kg tara 5 » <u>netto 320 kg</u>	za 50 kg à	167	50	1072	—		
	Poravnano z akceptom za K 1072— za dan 10. aprila po naredbi lastni				Va za 10. apr.			

Mesec december 1906

11.	Nadrobna trgovina 1 zavoj kave Karakas brutto 60 kg tara 1 » <u>netto 59 kg</u>	za 50 kg à	125	—	147	50
	Gl. knj. list 6					
11.	Žitnik Anton, Maribor 5 vreč popra Penang brutto 265 kg tara 7½ » <u>netto 257½ kg</u>	za 50 kg à	77	50	399	13
	Gl. knj. list 2				V ^a za 11. apr.	
13.	Voglar Rajko, Solnograd 8 zavojev kave Karakas brutto 480 kg tara 8 » <u>netto 472 kg</u>	za 50 kg à manj 2% popusta	137	50	1298	—
	Poravnano s povzetjem				25	96
					1272	04
15.	Iglič Stanko, Radgona 5 zavojev kave Java brutto 325 kg tara 5 » <u>netto 320 kg</u>	za 50 kg à	167	50	1072	—
	1 vreča popra Penang brutto 53 kg tara 1½ » <u>netto 51½ kg</u>	za 50 kg à	77	50	79	83
	manj 2% popusta				1151	83
	Poravnano s povzetjem				23	04
					1128	79
21.	Nadrobna trgovina 300 kg riža à 20 » paprike » 50 steklenic primesi za juho » 1 kg žefrana » 1 » vanilje »		46	—	138	—
			140	—	28	—
			4	50	225	—
			110	—	110	—
			90	—	90	—
	manj 2% popusta				591	—
	Gl. knj. list 6				11	82
					579	18

Popis imovine za dan 31. decembra 1906.

Aktiva:					
1.	Gotovina:				
	po blagajniški knjigi			5060	05
2.	Valute:				
	102 kom. ₣ à 11·35	1157	70		
	49 » à 20 M. à 23·50	1151	50	2309	20
3.	Rimese:				
	za 20. dan januarija na A. Vošnjaka, tu	1460	—		
	» 10. » aprila na P. Sirnika, Ptuj	1072	—		
		2532	—		
	manj 4% diskonta	15	16	2516	84
4.	Blago:				
	15 zavojev kave Karakas brutto 900 kg, tara 15 kg, netto 885 kg, à 124·86	2210	02		
	15 zavojev kave Java brutto 975 kg, tara 15 kg, netto 960 » à 151·81	2914	75		
	6 zavojev ingverja Japan brutto 249 kg, tara 6 kg, netto 243 » à 52·50	255	15		
	8 vreč popra Penang brutto 424 kg, tara 12 kg, netto 412 » à 70·53	581	17		
	16 vreč pimenta Jamaika brutto 864 kg, tara 24 kg, netto 840 » à 85·69	1439	59	7400	68
5.	Dolžniki:				
	Poštna hranilnica	3418	07		
	Žitnik Anton, Maribor	1409	88		
	Sirnik Peter, Ptuj	1227	65		
	Rupnik Janko, Ljubno	1078	28	7133	88
6.	Nadrobna trgovina:				
	Zaloga blaga glasom popisa imovine	3674	60		
	Hišna oprava » » »	855	36	4529	96
	prenos			28950	61

Aktiva

Bilanca za dan 31. decembra 1906

Pasiva

1.	Gotovina	5060	05	1.	Potezka	1245	86
2.	Valute	2309	20	2.	Uprniki	2264	40
3.	Rimese	2516	84		Čisto premoženje dné 30. nov. 1906	25905.06	
4.	Blago	7400	68		Čisti dobiček	651.04	
5.	Dolžniki	7133	88		Čisto premoženje dne 31. decb. 1906	26556	10
6.	Nadrobna trgovina	4529	96				
7.	Premičnine	915	75				
8.	Predplačila	200	—				
		30066	36			30066	36
					N. N. (podpis.)		

Vknjižba
enomesečnega kupčijskega načrta
na dvostavni način.

Ima dati

December

Račun

		Gl.		
	prenos		11484	90
24.	Računu diskontnemu	17		
	za 5% popust od onostranske rimese		5	48
31.	Računu nadrobne trgovine	12		
	za odplačilo		2406	40
			<u>13896</u>	<u>78</u>

Ima dati

Januarij

Račun

1.	Za prenos salda		5060	05
----	-----------------	--	------	----

Prvopisna knjiga.

1

Mesec december 1906.

1.	Razni dolžniki	Gl.				
	Računu bilance	2				
	za prenos aktivov glasom popisa imovine					
	Račun blagajnice	4	4806	40		
	» o valutah	5	4236	50		
	» o rimesah	6	1749	50		
	» blaga	7	4828	25		
	» poštne hranilnice	8	2435	88		
	Žitnik Anton, Maribor	9	520	80		
	Sirnik Peter, Ptuj	10	372	55		
	Rupnik Janko, Ljubno	11	680	42		
	Nadrobna trgovina	12	6983	60		
	Račun o premičninah	13	925	—		
	» o najemnini	14	400	—	27938	90
1.	Račun bilance	2				
	Raznim upnikom					
	za prenos pasivov in sedanjega čistega					
	premoženja glasom popisa imovine					
	Računu o potezkah	15	1248	60		
	Salviniju K., Trst	16	783	75		
	Računu diskontnemu	17				
	za 4% ^o diskont pri rimesah	4:13				
	» 4% ^o » » potezkah	2:64				
	Računu kapitala	1	25905	06	27938	90
3.	Račun blaga	7				
	Salviniju K., Trst	16			695	25
	za fakturo glasom nak. knj. 1					
	V ^a za dan 1. aprila					
5.	Rupnik Janko, Ljubno	11				
	Računu blaga	7			1072	—
	za fakturo glasom prod. knj. 1					
	V ^a za dan 5. aprila					
6.	Poštna hranilnica	8				
	Žitniku Antonu, Maribor	9			520	80
	za odkaz s poštnim čekom					

Mesec december 1906.

7.	Račun blaga	Gl.				
	Računu o valutah	7				
	za plačilo carine z 31 kom. # à 11:20	5	347	20		
	Računu diskontnemu					
	za 2% popusta pri kalkulaciji		7	89	355	09
7.	Dva dolžnika	7				
	Računu blaga	19				
	Račun raznih (Bregant F., tukaj)		88	91		
	za fakturo glasom prod. knj. 1	17				
	Račun diskontni					
	za 2% popusta od K 90:72		1	81	90	72
7.	Salvini K., Trst	16				
	Računu poštne hranilnice	8			783	75
	za odkaz s poštnim čekom					
9.	Račun blaga	7				
	Salviniju K., Trst	16			4528	80
	za fakturo z dné 7. t. m. glasom nak. knj. 1					
	V ^a za dan 7. aprila					
10.	Račun o rimesah	6				
	Rupniku Janku, Ljubno	11			680	42
	za rimeso					
	» dan 22. decembra na S. Novaka, tukaj					
10.	Sirnik Peter, Ptuj	10				
	Računu blaga	7			1072	—
	za fakturo glasom prod. knj. 1					
	V ^a za dan 10. aprila					
11.	Nadrobna trgovina	12				
	Računu blaga	7			147	50
	za 1 zavoj kave glasom prod. knj. 2					

Mesec december 1906

		Gl.				
11.	Žitnik Anton, Maribor Računu blaga za fakturo glasom prod. knj. 2 Va za dan 11. aprila	9 7				399 13
13.	Dva dolžnika Računu blaga Račun raznih za blago, poslano R. Voglarju, Solnograd, proti povzetju, glasom prod. knj. 2 Račun diskontni za 2% popusta od K 1298.—	7 9 17	1272	04		1298 —
13.	Račun blaga Salviniju K., Trst za fakturo z dné 11. t. m. gl. nak. knj. 2 Va za dan 11. aprila	7 16				1260 —
14.	Dva dolžnika Sirniku Petru, Ptuj Račun poštne hranilnice za odkaz Račun o rimesah za akcept moje potezke za dan 10. aprila, po naredbi moji lastni	10 8 6	372	55		1444 55
15.	Dva dolžnika Računu blaga Račun raznih za blago, poslano S. Igliču, Radgona, proti povzetju, gl. prod. knj. 2 Račun diskontni za 2% popusta od K 1151:83	7 19 17	1128	79		1151 83
16.	Račun blaga Računu o valutah za plačilo carine z 91 kom. à M. 20.— à 23:40 Računu diskontnemu za 2% popusta pri kalkulaciji	7 5 17	2129	40		2175 49

Mesec december 1906

	Gl.				
16.	Račun poštne hranilnice Računu raznih za odkaz F. Breganta, tukaj	8 19			88 91
17.	Salvini K., Trst Računu poštne hranilnice za odkaz Računu diskontnemu za 2% popusta od K 2959'65	16 8 17	2900 59	46 19	2959 65
18.	Račun blaga Računu o valutah za plačilo carine z 42 kom. ₣ à 11'30 Računu diskontnemu za 2% popusta pri kalkulaciji	7 5 17	474 10	60 79	485 39
18.	Salvini K., Trst Računu o potezkah za potezko, izdano name za dan 11. aprila po naredbi P. Burnika	16 15			1260 —
23.	Sirniki Peter, Ptuj Računu blaga za fakturo gl. prod. knj. 3 Va za dan 23. aprila	10 7			224 94
27.	Dva dolžnika Računu blaga Žitnik Anton, Maribor za fakturo gl. prod. knj. 3 Va za dan 27. aprila Račun nadrobne trgovine za dodano blago gl. prod. knj. 3	7 9 12	1010 194	75 32	1205 07

Mesec december 1906

28.	Rupnik Janko, Ljubno	Gl.				
	Računu o rimesah	11				
	za vrnjeno, neplačano rimeso št. 2	6	1014	50		
	Računu opravnine	20				
	za $\frac{1}{3}\%$ opravnine od K 1014:50 potom					
	regresa		3	38		
	Računu raznih troškov	18				
	za troške protesta in poštnine		5	40	1023	28
	V ^a za danes					
29.	Sirnik Peter, Ptuj	10				
	Računu blaga	7			1002	71
	za fakturo gl. prod. knj. 3					
	V ^a za dan 29. aprila					
30.	Račun o valutah	5				
	Rupniku Janku, Ljubno	11			1017	—
	za 90 kom. ⚡ à 11:30					
31.	Račun poštne hranilnice	8				
	Računu obresti	22			4	08
	za 2% obresti glasom obračuna					
31.	Račun raznih troškov	18				
	Računu poštne hranilnice	8			—	36
	za manipulacijske pristojbine					
31.	Račun bilance	2				
	Raznim upnikom					
	za prenos aktivov gl. popisa imovine					
	Računu blagajnice	4	5060	05		
	» o valutah	5	2309	20		
	» o rimesah	6	2532	—		
	» blaga	7	7400	68		
	» poštne hranilnice	8	3418	07		
	Žitniku Antonu, Maribor	9	1409	88		
	Sirniku Petru, Ptuj	10	1227	65		
	Rupniku Janku, Ljubno	11	1078	28		
	Nadrobni trgovini	12	4529	96		
	Računu premičnin	13	915	75		
	» najemnine	14	200	—	30081	52

Mesec januarij 1907

		Gl.				
1.	Razni dolžniki					
	Računu bilance	2				
	za prenos aktivov gl. popisa imovine					
	Račun blagajnice	4	5060	05		
	» o valutah	5	2309	20		
	» o rimesah	6	2532	—		
	» blaga	7	7400	68		
	» poštne hranilnice	8	3418	07		
	Žitnik Anton, Maribor	9	1409	88		
	Sirnik Peter, Ptuj	10	1227	65		
	Rupnik Janko, Ljubno	11	1078	28		
	Nadrobna trgovina	12	4529	96		
	Račun premičnin	13	915	75		
	» najemnine	14	200	—	30081	52
<hr/>						
1.	Račun bilance	2				
	Raznim upnikom					
	za prenos pasivov in sedanjega čistega					
	premoženja glasom popisa imovine					
	Računu o potezkah	15	1260	—		
	Salviniju K., Trst	16	2264	40		
	Računu diskontnemu	17				
	pri rimesah					
	K 15:16					
	» potezkah		1	02		
	» 14:14					
	Računu kapitala	1	26556	10	30081	52

1 **Zaključna priročna knjiga.***Ima dati***Račun kapitala***Dal* 1

dec.				dec.			
31.	Računu bilance	26556	10	31.		25905	06
				31.	Račun izgube in dob.	651	04
		<u>26556</u>	<u>10</u>			<u>26556</u>	<u>10</u>

2 *Ima dati***Račun bilance***Dal* 2

dec.				dec.			
31.		27938	90	31.		27938	90
31.	Raznim upnikom	30081	52	31.	Razni dolžniki	30081	52
		<u>58020</u>	<u>42</u>			<u>58020</u>	<u>42</u>

3 *Ima dati***Račun izgube in dobička***Dal* 3

dec.				dec.			
31.	Raznim upnikom	1768	49	31.	Razni dolžniki	1768	49

⁴ *Ima dati***Račun blagajnice***Dal* ⁴

dec. 31.		13896	78	dec. 31.		8836	73
				31.	Račun bilance	5060	05
		<u>13896</u>	<u>78</u>			<u>13896</u>	<u>78</u>

⁵*Ima dati***Račun o valutah***Dal* ⁵

dec. 31.		5253	50	dec. 31.		2951	20
31.	Računu izgube in dob.	6	90	31.	Račun bilance	2309	20
		<u>5260</u>	<u>40</u>			<u>5260</u>	<u>40</u>

⁶*Ima dati***Račun o rimesah***Dal* ⁶

dec. 31.		4961	92	dec. 31.		2429	92
				31.	Račun bilance	2532	—
		<u>4961</u>	<u>92</u>			<u>4961</u>	<u>92</u>

⁷ *Ima dati***Račun blaga***Dal* ⁷

dec.				dec.			
31.		14550	81	31.		7826	15
31.	Računu izgube in dob.	676	02	31.	Račun bilance	7400	68
		15226	83			15226	83

⁸ *Ima dati***Račun pošne hranilnice***Dal* ⁸

dec.				dec.			
31.		7102	64	31.		3684	57
		7102	64	31.	Račun bilance	3418	07
						7102	64

⁹ *Ima dati***Žitnik Anton, Maribor***Dal* ⁹

dec.				dec.			
31.		1930	68	31.		520	80
		1930	68	31.	Račun bilance	1409	88
						1930	68

¹⁰ *Ima dati***Sirnik Peter, Ptuj***Dal*¹⁰

dec. 31.		2672	20	dec. 31.		1444	55
		2672	20	31.	Račun bilance	1227	65
						2672	20

¹¹*Ima dati***Rupnik Janko, Ljubno***Dal*¹¹

dec. 31.		2775	70	dec. 31.		1697	42
		2775	70	31.	Račun bilance	1078	28
						2775	70

¹²*Ima dati***Račun nadrobne trgovine***Dal*¹²

dec. 31.		8634	11	dec. 31.		5106	40
31.	Računu izgube in dob.	1002	25	31.	Račun bilance	4529	96
		9636	36			9636	36

16 *Ima dati***Salvini Karol, Trst***Dal*¹⁶

dec.				dec.			
31.		5003	40	31.		7267	80
31.	Računu bilance	2264	40				
		7267	80			7267	80

17

*Ima dati***Račun diskontni***Dal*¹⁷

dec.				dec.			
31.		54	05	31.		130	93
31.	Računu bilance	1	02				
31.	» izgube in dob.	75	86				
		130	93			130	93

18

*Ima dati***Račun raznih troškov***Dal*¹⁸

dec.				dec.			
31.		613	60	31.		5	40
				31.	Račun izgube in dob.	608	20
		613	60			613	60

19 *Ima dati* **Račun raznih** *Dal* 19

dec.				dec.			
31.		2489	74	31.		2489	74

20 *Ima dati* **Račun o opravnini** *Dal* 20

dec.				dec.			
31.	Računu izgube in dob.	3	38	31.		3	38

21 *Ima dati* **Račun zasebni** *Dal* 21

dec.				dec.			
31.		300	—	31.	Računu izgube in dob.	300	—

22 *ima dati* **Račun obresti** *Dal* 22

dec.				dec.			
31.	Računu izgube in dob.	4	08	31.		4	08

Glavna knjiga dvostavnega knjigovodstva.

1

*Ima dati***Račun**

1906 decemb.	31.	Računu bilance	6	26556	10
				26556	10

2

*Ima dati***Račun**

1906 decemb.	1.	Raznim upnikom	1	27938	90
»	31.	»	5	30081	52
				58020	42
1907 januarj	1.	Raznim upnikom	7	30081	52

3

*Ima dati***Račun izgube**

1906 decemb.	31.	Raznim upnikom	6	1768	49
-----------------	-----	----------------	---	------	----

kapitala*Dal*¹

1906						
decemb.	1.	Račun bilance	1	25905	06	
»	31.	Račun izgube in dobička	6	651	04	
				26556	10	
1907						
januarij	1.	Račun bilance	7	26556	10	

bilance*Dal*²

1906						
decemb.	1.	Razni dolžniki	1	27938	90	
»	31.	» »	6	30081	52	
				58020	42	
1907						
januarij	1.	Razni dolžniki	7	30081	52	

in dobička*Dal*³

1906						
decemb.	31.	Razni dolžniki	6	1768	49	

4 *Ima dati*

Račun

1906						
decemb.	1.	Računu bilance	1	4806	40	
»	31.	Raznim upnikom	¹ / ₂	9090	38	
				13896	78	
1907						
januarij	1.	Računu bilance	7	5060	05	

5 *Ima dati*

Račun

1906						
decemb.	1.	Računu bilance	1	4236	50	
»	30.	Rupniku Janku, Ljubno	5	1017	—	
»	31.	Računu izgube in dobička	6	6	90	
				5260	40	
1907						
januarij	1.	Računu bilance	7	2309	20	

6 *Ima dati*

Račun

1906						
decemb.	1.	Računu bilance	1	1749	50	
»	10.	Rupniku Janku, Ljubno	2	680	42	
»	14.	Sirniku Petru, Ptuj	3	1072	—	
»	24.	Računu blagajnice	2	1460	—	
				4961	92	
1907						
januarij	1.	Računu bilance	7	2532	—	

blagajnice

Dal ⁴

1906						
decemb.	31.	Razni dolžniki	1/2	8836	73	
»	31.	Račun bilance	5	5060	05	
				13896	78	

o valutah

Dal ⁵

1906						
decemb.	7.	Račun blaga	2	347	20	
»	16.	» »	3	2129	40	
»	18.	» »	4	474	60	
»	31.	» bilance	5	2309	20	
				5260	40	

o rimesah

Dal ⁶

1906						
decemb.	12.	Račun blagajnice	1	735	—	
»	22.	» »	1	680	42	
»	28.	Rupnik Janko, Ljubno	5	1014	50	
»	31.	Račun bilance	5	2532	—	
				4961	92	

*Ima dati***Račun**

1906					
decemb.	1.	Računu bilance	1	4828	25
»	3.	Salviniju K., Trst	1	695	25
»	7.	Računu blagajnice	1	39	31
»	7.	Dvema upnikoma	2	355	09
»	9.	Salviniju K., Trst	2	4528	80
»	13.	» » »	3	1260	—
»	16.	Računu blagajnice	1	129	09
»	16.	Dvema upnikoma	3	2175	49
»	18.	Računu blagajnice	1	54	14
»	18.	Dvema upnikoma	4	485	39
»	31.	Računu izgube in dobička	6	676	02
				15226	83
1907					
januarij	1.	Računu bilance	7	7400	68

blaga

1906					
decemb.	2.	Račun blagajnice	1	162	25
»	5.	Rupnik Janko, Ljubno	1	1072	—
»	7.	Dva dolžnika	2	90	72
»	10.	Sirnik Peter, Ptuj	2	1072	—
»	11.	Nadrobna trgovina	2	147	50
»	11.	Žitnik Anton, Maribor	3	399	13
»	13.	Dva dolžnika	3	1298	—
»	15.	» »	3	1151	83
»	23.	Sirnik Peter, Ptuj	4	224	94
»	27.	Dva dolžnika	4	1205	07
»	29.	Sirnik Peter, Ptuj	5	1002	71
»	31.	Račun bilance	5	7400	68
				15226	83

hranilnice*Dal*⁸

1906					
decemb.	7.	Salvini K., Trst	2	783	75
»	17.	» » »	4	2900	46
»	31.	Račun raznih troškov	5	—	36
»	31.	» bilance	5	3418	07
				<u>7102</u>	<u>64</u>
				<u><u>7102</u></u>	<u><u>64</u></u>

Maribor*Dal*⁹

1906					
decemb.	6.	Račun poštne hranilnice	1	520	80
»	31.	» bilance	5	1409	88
				<u>1930</u>	<u>68</u>
				<u><u>1930</u></u>	<u><u>68</u></u>

Ptuj*Dal*¹⁰

1906					
decemb.	14.	Dva dolžnika	3	1444	55
»	31.	Račun bilance	5	1227	65
				<u>2672</u>	<u>20</u>
				<u><u>2672</u></u>	<u><u>20</u></u>

11 *Ima dati*

Rupnik Janko,

1906						
decemb.	1.	Računu bilance	1	680	42	
»	5.	» blaga	1	1072	—	
»	28.	<u>Trem upnikom</u>	5	1023	28	
				<u>2775</u>	<u>70</u>	
1907						
januarij	1.	Računu bilance	7	1078	28	

12 *Ima dati*

Račun

1906						
decemb.	1.	Računu bilance	1	6983	60	
»	4.	» blagajnice	1	729	51	
»	11.	» blaga	2	147	50	
»	21.	» blagajnice	1	579	18	
»	27.	» blaga	4	194	32	
»	31.	<u>» izgube in dobička</u>	6	1002	25	
				<u>9636</u>	<u>36</u>	
1907						
januarij	1.	Računu bilance	7	4529	96	

13 *Ima dati*

Račun

1906						
decemb.	1.	Računu bilance	1	925	—	
				<u>925</u>	<u>—</u>	
1907						
januarij	1.	Računu bilance	7	915	75	

Ljubno

Dal¹¹

1906					
decemb.	10.	Račun o rimesah	2	680	42
»	30.	» o valutah	5	1017	—
»	31.	» <u>balance</u>	5	1078	28
				<u>2775</u>	<u>70</u>

nadrobne trgovine

Dal¹²

1906					
decemb.	11.	Račun blagajnice	1	1200	—
»	21.	» »	1	1500	—
»	31.	» »	2	2406	40
»	31.	» <u>balance</u>	5	4529	96
				<u>9636</u>	<u>36</u>

hišne oprave

Dal¹³

1906					
decemb.	31.	Račun <u>balance</u>	5	915	75
»	31.	» <u>izgube in dobička</u>	6	9	25
				<u>925</u>	<u>—</u>

14 *Ima dati*

Račun

1906						
decemb.	1.	Računu bilance	1	400	—	
				400	—	
1907						
januarij	1.	Računu bilance	7	200	—	

15 *Ima dati*

Račun

1906						
decemb.	19.	Računu blagajnice	1	1248	60	
»	31.	» bilance	6	1260	—	
				2508	60	

16 *Ima dati*

Salvini Karol,

1906						
decemb.	7.	Računu poštnih hranilnice	2	783	75	
»	17.	Dvema upnikoma	4	2959	65	
»	18.	Računu o potezkah	4	1260	—	
»	31.	» bilance	6	2264	40	
				7267	80	

o najemnini

Dal¹⁴

1906					
decemb.	31.	Račun bilance	5	200	—
»	31.	» izgube in dobička	6	200	—
				400	—

o potezkah

Dal¹⁵

1906					
decemb.	1.	Račun bilance	1	1248	60
»	18.	Salvini K., Trst	4	1260	—
				2508	60
1907					
januarij	1.	Račun bilance	7	1260	—

Trst

Dal¹⁶

1906					
decemb.	1.	Račun bilance	1	783	75
»	3.	» blaga	1	695	25
»	9	» »	2	4528	80
»	13.	» »	3	1260	—
				7267	80
1907					
januarij	1.	Račun bilance	7	2264	40

17 *Ima dati*

Račun

1906					
decemb.	2.	Računu	blagajnice	1	3 24
»	7.	»	blaga	2	1 81
»	13.	»	»	3	25 96
»	15.	»	»	3	23 04
»	31.	»	balance	6	1 02
»	31.	»	izgube in dobička	6	75 86
					<u>130 93</u>

18 *Ima dati*

Račun

1906					
decemb.	1.	Računu	blagajnice	1	142 44
»	28.	»	»	2	5 —
»	31.	»	»	2	465 80
»	31.	»	poštne hranilnice	5	— 36
					<u>613 60</u>

19 *Ima dati*

Račun

1906					
decemb.	7.	Računu	blaga	2	88 91
»	13.	»	»	3	1272 04
»	15.	»	»	3	1128 79
					<u>2489 74</u>

diskontni*Dal*¹⁷

1906					
decemb.	1.	Račun bilance	1	1	49
»	7.	» blaga	2	7	89
»	16.	» »	3	46	09
»	17.	Salvini K., Trst	4	59	19
»	18.	Račun blaga	4	10	79
»	24.	» blagajnice	2	5	48
				130	93
1907					
januarij	1.	Račun bilance	7	1	02

raznih troškov*Dal*¹⁸

1906					
decemb.	28.	Rupnik Janko, Ljubno	5	5	40
»	31.	Račun izgube in dobička	6	608	20
				613	60

raznih*Dal*¹⁹

1906					
decemb.	16.	Poštna hranilnica	4	88	91
»	18.	Račun blagajnice	1	1272	04
»	20.	» »	1	1128	79
				2489	74

216

20

*Ima dati***Račun**

1906				
decemb.	31.	<u>Računu izgube in dobička</u>	6	<u>3 38</u>

21

*Ima dati***Račun**

1906				
decemb.	31.	<u>Računu blagajnice</u>	2	<u>300 —</u>

22

*Ima dati***Račun**

1906				
decemb.	31.	<u>Računu izgube in dobička</u>	6	<u>4 08</u>

Dal²⁰

o opravnini

1906				
decemb.	28.	<u>Rupnik Janko, Ljubno</u>	5	<u>3 38</u>

zasebni

Dal²¹

1906				
decemb.	31.	<u>Račun izgube in dobička</u>	6	<u>300 —</u>

obresti

Dal²²

1906				
decemb.	31.	<u>Račun poštne hranilnice</u>	5	<u>4 08</u>

Poizkusna bilanca za mesec december 1906.

Líst	Račun	Ima dati		Dal	
		skupaj		skupaj	
1	Račun kapitala	—	—	25905	06
2	» bilance	27938	90	27938	90
4	» blagajnice	13896	78	8836	73
5	» o valutah	5253	50	2951	20
6	» » rimesah	4961	92	2429	92
7	» » blagu	14550	81	7826	15
8	Poštna hranilnica	7102	64	3684	57
9	Žitnik Anton, Maribor	1930	68	520	80
10	Sirnik Peter, Ptuj	2672	20	1444	55
11	Rupnik Janko, Ljubno	2775	70	1697	42
12	Nadrobna trgovina	8634	11	5106	40
13	Račun hišne oprave	925	—	—	—
14	» o najemniki	400	—	—	—
15	» » potezkah	1248	60	2508	60
16	Salvini K., Trst	5003	40	7267	80
17	Račun diskontni	54	05	130	93
18	» raznih troškov	613	60	5	40
19	» raznih	2489	74	2489	74
20	» o opravnini	—	—	3	38
21	» zasebni	300	—	—	—
22	» obresti	—	—	4	08
		100751	63	100751	63
	Drugi dokaz:				
	Svota postavk v prvopisni knjigi	82824	52		
	» » » blag. knjigi leva (brez salda)	9090	38		
	» » » » desna	8836	73		
		100751	63		

Izkaz o izgubi in dobičku.

Lista	R a č u n	Izguba	Dobiček
5	Račun o valutah	— —	6 90
7	» » blagu	— —	676 02
12	» nadrobne trgovine	— —	1002 25
13	» o hišni opravi	9 25	— —
14	» » najemnini	200 —	— —
17	» diskontni	— —	75 86
18	» raznih troškov	608 20	— —
20	» o opravnini	— —	3 38
21	» zasebni	300 —	— —
22	» obresti	— —	4 08
		1117 45	1768 49
	Čisti dobiček	651 04	
		1768 49	1768 49

DIJALNICA LADDELA.

List	Račun	Ima dati svota	Dal svota	Ima dati saldo	Dal saldo	Aktiva	Pasiva	Dobitki	Izgube
1.	Račun kapitala	—	25905	—	25905	—	Čp* 26556	—	Čd** 651
4.	» blagajnice	13896	8836	05	—	5060	—	—	—
5.	» o valutah	5253	2951	30	—	2309	—	6	90
6.	» o rimesah	4661	2429	—	—	2532	—	—	—
7.	» o blagu	14550	7826	66	—	7400	—	676	02
8.	» pošt. hranilih.	7102	3684	07	—	3418	—	—	—
9.	Žitnik Anton, Marbor	1930	520	88	—	1409	—	—	—
10.	Sirnik Peter, Ptuj	2672	1444	65	—	1227	—	—	—
11.	Rupnik J., Ljubno	2775	1697	28	—	1078	—	—	—
12.	Nadrobna trgovina	8634	5106	71	—	4529	—	1002	25
13.	Račun hišne oprave	925	—	—	—	915	—	—	9
14.	» o najemini	400	—	400	—	200	—	—	200
15.	» o potezkah	1248	2508	60	1260	—	1260	—	—
16.	Salvini K., Trst	5003	7267	80	2264	—	2264	—	—
17.	Račun diskontni	54	130	93	76	—	1	75	86
18.	» raznih troškov	613	5	40	608	—	—	—	608
19.	» raznih	2489	2489	74	—	—	—	—	—
20.	» o opravnini	—	3	38	—	—	—	3	38
21.	» zasebni	300	—	—	300	—	—	—	300
22.	» obresti	—	4	08	—	—	—	4	08
		72812	73	72812	73	29513	80	29513	80
						30081	52	30081	52
								1768	49
									1763
									49

* Čp. = čisto premoženje. ** Čd. = čisti dobiček.

F. Vknjiževanje deviz in efektov.

Trgovec, ki je v kupčijski zvezi z inozemstvom, je često primoran, da si nabavi ali pa da izda menice, glaseče se na tujo denarno veljavo (devize). Te vrste menice se zaračunavajo na računu o devizah, ki se obremenja za sprejete ter pripoznava za izdane menice. Račun o devizah ni samo stalni račun, kakor sta to računa o rimesah in potezkah, marveč je stalno-uspešni račun, na katerem se vknjižuje diskontovana kurzna vrednost deviz. Diskonta torej ni vknjiževati na diskontnem računu. K računu o devizah vodimo pomožno knjigo, skontro o devizah imenovano; (glej str. 224). V to knjigo zapisujemo podrobne podatke o sprejetih in o izdanih devizah ter jo primerjamo z računom v glavni knjigi. V skontro o devizah vknjižujemo poleg meničnega zneska v tuji denarni veljavi tudi še diskontovano kurzno vrednost.

Nabavljene odnosno prodane efekte (zadolžnice, delnice, srečke) vknjižujemo na ta način, da zaračunavamo čisto kurzno vrednost na računu o efektih, obresti teh efektov pa na računu obresti od efektov. Račun o efektih se obremenja za kurzno vrednost nabavljenih in pripoznava za kurzno vrednost prodanih efektov. Račun obresti od efektov se obremenja za obresti, ki smo jih plačali pri nakupu efektov, pripoznava pa za obresti, ki smo jih prejeli pri prodaji efektov in za vnovčene kupone v naši lasti nahajajočih se efektov.

Pristojbina, ki jo je plačati pri nakupu odnosno prodaji deviz in efektov, se imenuje posredovalnina, (mešetarina, courtage) ter se zaračunava na računu posredovalnine.

Za davek, ki ga je plačati za razpečavanje efektov, se vodi, če je promet živahnejši, račun prometnega davka od efektov. Če pa promet ni posebno živahen, se ta davek kakor tudi posredovalnina zaračunava na računu raznih troškov ali pa na računu o efektih. Podrobne zapiske o efektih, nahajajočih se v naši lasti, imamo v pomožni knjigi, skontro o efektih imenovani (glej str. 226).

Sledeče kupčijske slučaje bomo torej vknjižili takole:

Avgust 1.: Od Roberta Eržena, tukaj, kupil proti gotovini menico za £ 250.— za 15. dan avgusta na London à 240.—, $3\frac{0}{10}$, $\frac{4}{10}\frac{0}{100}$ posredovalnine.

Avgust 1.: Račun o devizah

računu blagajnice

za £ 250.— nakupljenih od Roberta Eržena, tukaj, za dan
15. avgusta na London à 240.— . K 6000.—
manj diskont $12/3$ » 6— K 5994—

Račun posredovalnine

računu blagajnice

za $4/10^0/00$ od te devize » 240

- » 3.: Koblar Martin v Lincu mi je poslal menico za 3000 frankov za dan 25. septembra na Pariz. Devizo sprejel v svojo zalogo po 95 20, $3^0/0$, $4/10^0/00$ posredovalnine ter pripoznal Koblarja za znesek za današnji dan.

Prvopisna knjiga (2 postavki):

Račun o devizah

računu M. Koblarja, Linc

za 3000 frankov za 25. september na Pariz
à 95 20 K 2856.—
manj diskont $51/3$ » 12 14 K 2843 86

Koblar Martin, Linc

računu posredovalnine

za $4/10^0/00$ od te devize » 1 14

- » 6.: Prodaj iz svoje zaloge devizo za 3000 frankov za 25. dan septembra na Pariz Maksu Pirnatu, tukaj, proti gotovini à 95 30, $3^0/0$, $4/10^0/00$ posredovalnine.

Račun blagajnice

računu o devizah

za devizo, prodano Maksu Pirnatu, tukaj, 3000 frankov
za 25. dan sept. na Pariz à 95 30 K 2859.—
manj diskont $48/3$ » 11 44 K 2847 56

Račun posredovalnine

računu blagajnice

za $4/10^0/00$ od te devize » 1 14

- » 8.: Kupil od Petra Lazarja, tukaj, proti gotovini 25 komadov državno-zemljiških zastavnih listov à 298.— $5^0/0$, $1/2^0/00$ posredovalnine in K 0 60 prometnega davka.

Sledeči dolžniki

računu blagajnice

Račun o efektih

za 25 kom. državno-zemljiških zastavnih listov, nakupljenih

- Avgust 8: od Petra Lazarja, tukaj, à 298.— . K 7450.—
 Račun obresti od efektov
 za 5% obresti od 1. marca . . . » 157.—
 Račun posredovalnine
 za $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine » 3 80
 Račun prometnega davka od
 efektov » —60 K 7611·40
- » 10.: Banka Union, tukaj, mi je poslala po mojem lastnem naročilu za gl. 5000.— ogrske zlate rente à 118·50, 4%, $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine, K 0·60 prometnega davka ter za protivrednost obremenila moj račun za današnji dan.
 Prvopisna knjiga:
 Razni dolžniki
 banki Union, tukaj
 Račun o efektih
 za 5000 gl. ogrske zlate rente
 a 118 50 K 11850.—
 Račun obresti od efektov
 za 4% od 1. julija » 52.—
 Račun posredovalnine
 za $\frac{1}{2}\text{‰}$ od teh rent » 5·95
 Račun prometnega davka od
 efektov » —60 K 11908 55
- » 15.: Ferjančič Ivan v Inomostu mi je poslal 25 kom. avstr kreditnih delnic v realizovanje. Te delnice sem pridržal po 625 — ter pripoznal Ferjančiča za protivrednost, odbivši $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine in K 1·50 prometnega davka za današnji dan.
 Prvopisna knjiga (2 postavki):
 Dva dolžnika
 Ferjančiču Ivanu, Inomost
 Račun efektov
 za 25 kom. kredit delnic à 625.— K 15625.—
 Račun obresti od efektov
 za 5% obresti od 1. januarija . » 248·89 K 15873·89
-
- Ferjančič Ivan, Inomost
 računu posredovalnine
 za $\frac{1}{2}\text{‰}$ od teh delnic K 7·94
 računu prometnega davka
 za prometni davek od delnic » 1·50 K 9 44
-

Vzorec skontra o devizah z zaračunano vrednoto.

Sprejeto

Štev.	Dan prejema		Menični znesek			Dospetek		Prejel od	Pozvanec	Kurz	Znesek	
	1907										*	
1	jan.	1.	M 2500	—	—	febr.	14.	Zaloga	Gregorin I.	117:50	2923	14
2	»	12.	£ 350	18	6	»	8.	Ženko F.	Roglič P.	239:50	8387	14
3	febr.	20.	F 8000	—	—	marec	31.	Trg. banka	Murnik S.	95:15	7566	33
4	marec	30.	M 750	—	—	junij	30.	lastna	Komar D.	117:60	873	08
5	maj	29.	£ 5000	—	—	julij	28.	Birtič I.	Gorenc L.	91:—	4513	35
	junij	30.	—	—	—	—	—	—	Dobi ček		98	80
											24361	84
5	julij	1.	£ 5000	—	—	julij	28.	Zaloga	Gorenc L.	91:30	4548	52

Vzorec podrobnega skontra o devizah.

Sprejeto

Menice na angleška

Štev.	Dan prejema		Menični znesek			Dospetek		Prejel od	Pozvanec	Kurz	Znesek	
	1907											
2	jan.	12.	£ 350	18	6	febr.	8.	Ženko F.	Roglič P.	239:50	8387	14
5	maj	29.	£ 5000	—	—	julij	28.	Birtič I.	Gorenc L.	91:—	4513	35

* V to razpredelnico je vključiti diskontovani znesek.

Izdano

Pozvavec	Izdaje			Kraj plačljivi- vosti	Oddaje dan	Štev	Komu	Kurz	Znesek	
	Kraj	dan								
					1907					
Golar F.	Dunaj	nov.	14.	Berolin	jan.	10.	1	Vodniku I.	117 60	2928 89
Hudnik R.	Praga	dec.	4	London	»	28.	2	Banki Union	239 75	8407 12
Trg. banka	Dunaj	febr.	19.	Pariz	marec	2.	3	F. Lenoir	95 30	7601 13
jaz	»	marec	30.	Monakovo	april	23.	4	Novak S.	117 70	876 18
Salvini K.	Trst	maj	1.	Turin	junij	30.	5	Zaloga	91 30	4548 52
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
										24361 84
Salvini K.	Trst	maj	1.	Turin						

tržna mesta

Izdano

Pozvavec	Izdaje			Kraj plačljivi- vosti	Oddaje dan	Štev	Komu	Kurz	Znesek	
	Kraj	dan								
Hudnik R.	Praga	dec.	4.	London	jan.	28.	2	Banki Union	239 75	8407 12
Salvini K.	Trst	maj	1.	Turin	junij	30.	5	Zaloga	91 30	4548 52

Vzorec skontra o efektih.

Sprejeto

Posojilo mesta Dunaj

dné	od	serija in števil.	nominalne	dospetek kuponov	kurz	kurzna vrednost	obresti	
1907								
dec.	11.	Union	4497/4501	5000	1./4.	100·15	5007 50	38 89
—	31.	Dobiček	—	—	—	—	7 50	11 11
			—	5000	—	—	5015 —	50 —
1908								
jan.	1.	Zaloga	4497/4501	5000	1./4.	100·30	5015 —	50 —

Zakon z dné 9. marca 1897 (drž. zak. št. 195) določa:

Za vse izven borze sklenjene nakupne in prodajne kupčijske slučaje, pri katerih posluje trgovec z efekti — najsi bode njegova tvrdka vpisana v trgovskem registru ali ne — mora ves davek od

za prometne naprave

Izdano

dné	komu	serija in števil.	nominalne	dospetek kuponov	kurz	kurzna vrednost	obresti	
1907 dec. 31.	Zaloga	4497/4501	5000	1./4. 1./10.	100·30	5015 —	50	—
		—	5000	—	—	5015 —	50	—

kupčije z efekti ona stranka, ki je v to obvezana, plačati v poseben register, ki ga mora voditi vsakdo, kdor trži na ta način.

Davek se v postavno predpisani register plačuje s tem, da se vanj prilepljajo primerni kolki.

Avgust 28.: Prodaj iz svoje zaloge 28 kreditnih delnic proti gotovini Konradu Staneku, tukaj, à 630.—, 5%, $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine in K 1:50 prometnega davka.

Račun blagajnice

računu efektov

za Konradu Staneku prodanih 25 kreditnih delnic

à 630.— K 15750.—

računu obresti od efektov

za 5% od 1. januarija » 263:33 K 16013:33

Sledeča dolžnika

računu blagajnice

Račun posredovalnine

za $\frac{1}{2}\%$ od teh delnic K 8 01

Račun prometnega davka

za prometni davek od delnic » 1 50 K 9:51

Naloga.

23.) Na str. 222 in 223 navedene kupčijske slučaje je vknjižiti po pravilih dvostavnega knjigovodstva, poleg tega tudi v blagajniško knjigo in v dnevnik po pravilih enostavnega knjigovodstva.

Naloge.

- 24.) April 1.: Sušnik Rajko v Gradcu dolguje N. N.-u v Inomostu K 875.— za dan 31. marca.
 Blagajniški prebitek pri R. Sušniku v Gradcu K 12932·60
 » » » N. N.-u v Inomostu » 14832·76.
- » 4.: Sušnik je poslal N. N.-u K 875.— po poštni nakaznici, katero je slednji izročil poštni hranilnici v dobropis.
- » 8.: Po naročilu (Sušnikovem) poslal N. N. iz svoje zaloge R. Sušniku 100 kom. sovereignev à 24·08, $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine.
- » 10.: Sušnik poslal N. N.-u v dobropis:
 K 840·32 za 1. maj na A. Tuška, tukaj
 » 650.— » 14. » » P. Lazarja, tukaj.
- » 16.: N. N. kupil od P. Lazarja, tukaj, gl. 5000.— majeve rente à 98·55, $4\frac{1}{2}\%$, $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine in 60 h prometnega davka. To je poslal po naročilu (Sušnikovem) zajedno z obračunom Sušniku.
- » 18.: Sušnik poslal N. N.-u K 8500.— v bančni nakaznici*, ki jo je N. N. vnovčil dné 19. t. m.
- » 20.: Sušnik dal izplačati po Ivanu Veselu v Inomostu N. N.-u K 1500.— v gotovini ter naznanil, da je izdal na N. N.-a potezko za K 2400.— za dan 30. junija po naredbi P. Vernika.
- » 24.: Sušnik poslal N. N.-u M 3815 60 za dan 28. maja na Monakovo v svrhu najugodnejše prodaje in v dobropis. N. N. sprejel menico v svojo zalogo po 118.—, 5% , $\frac{4}{10}\%$ posredovalnine.
- » 26.: Po naročilu Sušnikovem izdal N. N. na Antona Voduška v Bolcanu potezko za K 1250.— za dan 15. maja po naredbi lastni.
- » 28.: Po naročilu (Sušnikovem) poslal N. N. Sušniku iz svoje zaloge menico za £ 375.— za dan 4. maja na London ter jo zaračunal po 240·80, 5% , $\frac{4}{10}\%$ posredovalnine.
- » 30.: N. N. prejel izpisek poštno-hranilničnega računa o K 2400.—, katere je vplačal Sušnik za njegov račun.
- Te kupčijske slučaje je vknjižiti:
- a) v knjigah (v blagajniški knjigi, prvopisni knjigi, v knjigi tekočih računov) N. N.-a.
- b) v knjigah Rajka Sušnika.

* Bančno nakaznico je kupil Sušnik dné 18. t. m. pri podružnici Avstro-ogrške banke v Gradcu za K 8500.— v gotovini prištevši $\frac{1}{4}\%$ opravnine.

G. Javna trgovska družba.

Podlago vknjižbam, zlasti zaključku trgovskih knjig pri javnih trgovskih družbah, tvorijo določila trgovskega zakonika (členi 85—149) in pa dogovor družabnikov.

Vsakemu družabniku je v glavni knjigi otvoriti po dva računa, na enem se zaračunava družabnikov premoženjski delež, na drugem (ki odgovarja zasebnemu računu pri posameznem trgovcu) — pa od dotičnega družabnika dvigneni zneski. (N. N. Račun kapitala, N. N. Račun zasebni). Imamo torej toliko računov kapitala in toliko računov zasebnih, kolikor je družabnikov. Pri enostavnem knjigovodstvu se otvore ti računi v glavni knjigi, pri dvostavnem knjigovodstvu pa so računi kapitala le v glavni knjigi, dočim so zasebni računi v glavni knjigi in v knjigi tekočih računov.

Tekom upravne dobe vknjižujemo pri javni trgovski družbi posamezne kupčijske slučaje popolnoma na isti način kakor pri posameznih tvrdkah; izjema velja le glede vknjiževanja zneskov na zasebnih računih, dvignjenih po družabnikih. Letni zaključek pa je v marsičem drugačen.

V zmislu člena 106 trg. zakonika je koncem upravne dobe vsakemu družabniku od premoženjskega deleža, založenega od začetka upravne dobe v podjetju, po 4% obresti (če niso bile dogovorjene drugačne obresti) vknjižiti v korist. Za obresti od zneskov, ki jih je posameznik tekom upravne dobe dvignil, se njegov račun po enakem merilu obremenja. Dotični člen se glasi doslovno: »Družabniku pripadajoče obresti povišajo njegov premoženjski delež. Dokler te obresti niso krite, ni govora o dobičku, izgubo družbe pa te obresti ali povišajo ali tvorijo.«

Ko smo torej sestavili končni popis imovine, primerjati je sedanje družabno premoženje, izkazano v ponavljanju, z vsoto terjatev vsakega posameznega družabnika koncem leta. Razlika med obema zneskoma nam kaže dobiček odnosno izgubo, ki se — kakor se je pač dogovorilo, — razdeli po visokosti premoženjskih deležev ali pa po številu družabnikov. Po členu 106 sme vsak družabnik koncem leta terjati:

Svoj premoženjski delež ob začetku upravne dobe, pomnožen za obresti, v tej upravni dobi narasle, znižan za dvignene zneske z obrestmi

vred. Za kupčijske slučaje tvrdke Karol Močnik in drug, vknjižene na naslednjih straneh, veljajo sledeči dogovori družabnikov: Zaključek knjig 31. decembra. Obrestovanje vplačanih in dvignjenih deležev po 4%. Dobiček poviša, izguba zniža premoženjski delež. Dobiček ali izguba se razdeli po visokosti premoženjskih deležev.

Popis imovine z dné 30. junija 1907.

Aktiva :					
1.	Gotovina			18295	16
2.	Krajevne menice	5980	—		
	manj 5%, _o diskont	28	30	5951	70
3.	Blago			22695	45
4.	Dolžnik: Sever Tomaž. Brno			983	29
5.	Premičnine			1873	—
Aktiva skupaj				49798	60
Pasiva :					
1.	Potezke	2115	84		
	manj 5%, _o diskont	14	28	2101	56
2.	Upnik: Lampič Franc, Inomost			884	20
Pasiva skupaj				2985	76
Sestava :					
	Skupna aktiva	49798	60		
	» pasiva	2985	76		
Sedanje družabno premoženje		46812	84		
Od tega odpada na družabnika:					
	Karola Močnika	15872	30		
	Julija Goršiča	30940	54		
		46812	84		
<i>Karol Močnik</i>					
(podpis)					
<i>Julij Goršič</i>					
(podpis)					

Prvopisna knjiga.

Mesec julij 1907

	Otvoritvene postavke:				
1.	Razni dolžniki				
	računu bilance				
	za prenos aktivov glasom popisa imov.				
	Račun blagajnice	18295	16		
	» krajevnih menic	5980	--		
	» blaga	22695	45		
	Sever Tomaž, Brno	983	29		
	Račun premičnin	1873	—	49826	90
<hr/>					
1.	Račun bilance				
	raznim upnikom				
	za prenos pasivov in premoženjskih deležev glasom popisa imovine				
	Računu o potezkah	2115	84		
	Lampiču Francu, Inomost	884	20		
	Računu diskontnemu (28·30—14·28)	14	02		
	Močniku K., (račun kapitala)	15872	30		
	Goršiču J., (» »)	30940	54	49826	90

Po preteku poluletna upravne dobe se dné 31. decembra napravi popis imovine, ki se glasi:

Popis imovine dné 31. decembra 1907.

Aktiva :						
1.	Gotovina			8692	84	
2.	Krajevne menice	5916	28			
	manj 5% diskont	32	68	5883	60	
3.	Blago			26702	83	
4.	Dolžnik: Poštna hranilnica			10745	32	
5.	Premičnine: gl. prejšnjega popisa imovine	1873	—			
	6% odpis	112	38	1760	62	
				Aktiva skupaj	53785	21
Pasiva :						
1.	Potezka	1800	—			
	manj 5% diskont	12	16	1787	84	
2.	Upnik: Lampič Franc, Inomost			1304	56	
				Pasiva skupaj	3092	40
Sestava :						
	Skupna aktiva	53785	21			
	» pasiva	3092	40			
	Sedanje družabno premoženje			50692	81	
	Prejšnji premoženjski delež družabnika Karola Močnika	15872	30			
	4% obresti za 6 mesecev	317	45			
		16189	75			
	Dvigi z obrestmi gl. tekočih računov	424	42	15765	33	
	Prejšnji premoženjski delež družabnika Julija Goršiča	30940	54			
	4% obresti za 6 mesecev	618	81			
		31559	35			
	Dvigi z obrestmi glasom tekočih računov	647	12	30912	23	
				Dobiček, ki se ima razdeliti	4015	25

Od čistega dobička pripada družabniku:				
Karolu Močniku	1361	42		
Juliju Goršiču	2653	83		
	4015	25		
Premoženjski deleži posameznih družabnikov znašajo torej:				
Prejšnji delež K. Močnika	15872	30		
4% obresti za 6 mesecev	317	45		
Delež dobička	1361	42		
	17551	17		
Dvigi z obrestmi	424	42		
SedANJI premoženjski delež K. Močnika			17126	75
Prejšnji delež Julija Goršiča	30940	54		
4% obresti za 6 mesecev	618	81		
Delež dobička	2653	83		
	34213	18		
Dvigi z obrestmi	647	12		
SedANJI premoženjski delež J. Goršiča			33566	06
Družabno premoženje dné 31. decembra 1907			50692	81

Karol Močnik
(podpis).

Julij Goršič
(podpis).

Prvopisna knjiga.

Mesec december 1907.

31.	Dva dolžnika računu obresti za 4% obresti od zneskov, dvignenih po družabniku Karolu Močniku, račun zasebni Juliju Goršiču, » »	4 42 7 12	11	54
31.	* Močnik Karol, račun kapitala Močnik Karol, računu zasebnemu za prenos dvigov z obrestmi		424	42
31.	* Goršič Julij, račun kapitala Goršič Julij, računu zasebnemu za prenos dvigov z obrestmi		647	12
31.	Račun obresti dvema upnikoma za 4% obresti od deležev družabnikov Močnik Karol, račun kapitala Goršič Julij, » »	317 45 618 81	936	26

* Saldo računa zasebnega se prenese na račun kapitala.

Mesec december 1907

31.	Račun bilance raznim upnikom za prenos aktivov gl. popisa imovine				
	Računu blagajnice	8692	84		
	» krajevnih menic	5916	28		
	» blaga	26702	83		
	» poštne hranilnice	10745	32		
	» hišne oprave	1760	62	53817	89
<hr/>					
31.	Razni dolžniki računu bilance za prenos pasivov in premoženjskih deležev glasom popisa imovine				
	Račun o potezkah	1800	—		
	Lampič Franc, Inomost	1304	56		
	Račun diskontni (32:68—12 16)	20	52		
	Močnik Karol, račun kapitala	17126	75		
	Goršič Julij, » »	33566	06	53817	89

Čisti dobiček, ki ga izkazuje račun izgube in dobička, se z naslednjo postavko prenese v prvopisni knjigi na računa kapitala.

31.	Račun izgube in dobička dvema upnikoma za deleže družabnikov				
	Močnik Karol, račun kapitala	1361	42		
	Goršič Julij » »	2653	83	4015	25

Knjiga tekočih računov.

Ima dati

Močnik Karol

1907									
julij	2.	Za dvigneni znesek	2.	julij	178	178	100	—	
sept.	1.	» » »	1.	sept.	119	143	120	—	
nov.	15.	» » »	15.	nov.	45	54	120	—	
dec.	1.	» » »	1.	dec.	29	23	80	—	
»	31.	» 4 ⁰ / ₀ obr. od št. 398					4	42	
						398	424	42	

Ima dati

Goršič Julij

1907									
julij	4.	Za dvigneni znesek	4.	julij	176	176	100	—	
avg.	1.	» » »	1.	avg.	149	119	80	—	
sept.	5.	» » »	5.	sept.	115	161	140	—	
okt.	2.	» » »	2.	okt.	88	88	100	—	
nov.	3.	» » »	3.	nov.	57	68	120	—	
dec.	1.	» » »	1.	dec.	29	29	100	—	
»	31.	» 4 ⁰ / ₀ obr. od št. 641					7	12	
						641	647	12	

Glavna

Ima dati

Močnik Karol

1907									
decemb.	31.	Močniku Karolu, računu zasebnemu					424	42	
»	31.	Računu bilance					17126	75	
							17551	17	

Račun kapitala

Dal

1907					
julij	1.	Račun bilance		30940	54
decemb.	31.	» obresti		618	81
»	31.	» izgube in dobička		2653	83
				<u>34213</u>	<u>18</u>
1908					
januarij	1.	Račun bilance		33566	06

Račun zasebni

Dal

1907					
decemb.	31.	Močnik Karol, račun kapitala		424	42
				<u>424</u>	<u>42</u>

Račun zasebni

Dal

1907					
decemb.	31.	Goršič Julij, račun kapitala		647	12
				<u>647</u>	<u>12</u>

Če se je dogovorilo, da se imajo pričetni premoženjski deleži družabnikov voditi neizpremenjeni na računih kapitala, potem se morajo na zasebnih računih poleg dvignjenih zneskov in obresti od teh vknjiževati tudi obresti premoženjskih delov in deleži dobička; saldo zasebnega računa se prenese na bilančni račun. Ta salda je postaviti v popisu imovine med pasiva kot upnike. Ako družabnik dvigne svoje imetje na zasebnem računu ali pa če z njim kako drugače razpolaga, obremeniti je za dotični znesek zasebni, pripoznati pa račun blagajnice.

H. Opravniško (komisijsko) in konsignacijsko podjetje.

Trgovski zakonik določa gledé opravnika (komisijonarja) v členu 360. sledeče: »Opravnik je, kdor obrtoma sklepa kupčije na svoje ime, toda za račun naročnika (komitenta).«

Opravnik lahko za račun naročnikov kupuje ali prodaja. Razločevali bodemo torej

- a) opravniški nakup in
- b) opravniško prodajo.

Opravniški nakup.

Naročnik, za katerega opravnik blago nakupuje, bode znesek fakture, ko jo je prejel, vknjiževal ravnotako, kakor če bi bil blago nakupil brez posredovanja opravnika. Račun blaga se obremenja za skupni znesek fakture, pripoznava pa se osebni račun opravnikov. Račun blaga se obremenja tudi za vse druge troške, za opravnino itd. enako kakor pri neposrednem nakupu.

Opravnik nasprotno obremenja osebni račun naročnikov, kadar nakupuje blago, za nakupni znesek, pripoznava pa gledé nato, ali je blago plačal takoj ali ga je nakupil proti poznejšemu plačilu ali potom izmenjave, račun blagajnice, osebni račun onega, od katerega je kupil blago ali pa račun o potezkah, odnosno rimesah. Vrh tega obremenja račun naročnikov za troške in opravnino za nakupovanje, pripoznava pa svoj račun blagajnice, raznih troškov, opravnine itd.

Trgovski zakonik določa v členih 370—372 med drugim sledeče:

»Opravnik, ki jamči napram svojemu naročniku, ima pravico do odškodnine (opravnine »del-kredere«). — Naročnik mora opravniku povrniti vse lastne troške in sploh vse, kar je slednji v namen, da izvrši kupčijo, po potrebi in koristno porabil. Semkaj spada tudi odškodnina za uporabo skladišča in za prenosna sredstva opravnikova kakor tudi za trud njegovih uslužbencev. — Opravnik sme zahtevati opravnino, ko je kupčija dovršena. Za kupčije, ki niso dovršene, ne sme zahtevati opravnine; vendar pa ima opravnik pravico do predajne opravnine, če je na dotičnem kraju običajna.«

Če opravnik sklene kupčijo pod ugodnejšimi pogoji, nego mu jih je predpisal naročnik, gre to slednjemu samemu v korist. To velja zlasti tedaj, če cena, po kateri opravnik prodaja, preseza po naročniku določeno najnižjo ceno ali če cena, po kateri kupuje, od naročnika določene najvišje cene ne doseza.«

Opravniška prodaja.

Vknjižba pri opravniku.

Ko je opravnik prejel komisijsko blago, otvori v blagovnem skontru (ali pa tudi v posebni knjigi) nov račun z nadpisom n. pr.: Sukno v komisiji od Ivana Brenčiča, Inomost. Na tem računu zaračuna množino blaga ter pripiše določeno skrajno (limitovano) ceno. V glavni knjigi se otvori račun komisijskega blaga, ki se obremenja za vse troške pri prodaji tega blaga, pripoznava pa za prodajne zneske. Ko je kupčija izvršena, izkazuje ta račun na desni pri prodaji doseženo izkupilo, dočim so na levi vknjiženi vsi troški, n. pr. pri prevzemanju blaga, skladnina, zavarovalnina, dalje opravnina za prodajo in del-kredere. Saldo torej izkazuje čisti donos (netto provenu), za katerega je pripoznati račun naročnikov.

Često izda naročnik povodom konsignacije blaga na opravnika potezko, glasečo se približno na polovico pričakovanega čistega donosa. Sicer pa se račun deloma ali popolnoma poravnava šele potem, ko je opravnik položil prodajni račun. Odplačila, tičoča se izravnave prodajnega računa, in sicer potezke naročnikove ali rimese opravnikove, se ne vknjižujejo na računu komisijskega blaga, marveč na osebnih računih naročnikovih odnosno opravnikovih.

Vknjižba pri naročniku.

Naročnik daje svoje blago v komisijo, da razširi krog svojih odjemalcev ali pa da doseže ugodnejše prodajne cene. Da razvidi natančen uspeh, ki ga je imela konsignacija blaga, otvori v glavni knjigi poseben račun, račun konsignovanega blaga, na katerega prenaša blago od računa blaga po lastnih cenah, to je: račun konsignovanega blaga se obremenja, račun blaga pa pripoznava. Sočasno otvori v blagovnem skontru poseben račun z nadpisom n. pr.: Sukno v komisiji pri Antonu Deklevi, Ljubljana. Za troške povodom odprave blaga, n. pr. za dovoz do železnice, voznino itd. se obremenja račun konsignovanega blaga. Ko je naročnik od opravnika prejel prodajni račun, pripozna račun konsignovanega blaga za čisti donos, obremeni pa osebni račun opravnikov. Saldo na računu konsignovanega blaga kaže sedaj dobiček (odnosno izgubo), katerega je konsignacija blaga imela.

Vaja.

September 1.: Brenčič Ivan v Inomostu konsignuje na Antona Deklevo v Ljubljani:

10 kosov modrega sukna, 225 *m*, določena skrajna cena
za *m* K 12.—

- September 1.: 10 kosov sivega sukna, 222 *m*, določena skrajna cena
za *m* K 8·25
10 kosov rjavega sukna, 240 *m*, določena skrajna cena
za *m* K 7—
10 kosov zelenega sukna, 235 *m*, določena skrajna cena
za *m* K 12 50

proti plačilu tekom treh mesecev.

Za voznino in dovoz k železnici je plačal Brenčič K 27·50.

Lastne cene za sukno so: K 11—, K 7·50, K 5·50 in
K 11·50 za *m*.

Sočasno je izdal Ivan Brenčič na Antona Deklevo, Ljubljana, potezko za K 4800— za dan 30. novembra po naredbi svoji lastni.

- » 6.: Anton Dekleva prejel sukno ter plačal za dovoz K 3—.
- » 10.: Dekleva A. prodal iz komisijske zaloge Oroslavu Magdiču v Rudolfovem:
5 kosov modrega sukna, 112·5 *m* à 12·50
5 » rjavega » 120 » à 7—
plačljivo v treh mesecih.
- » 13.: Dekleva A. prodal iz komisijske zaloge Vinku Adamiču v Ljubljani 10 kosov sivega sukna, 222 *m* à 8·50 proti gotovini in 1½% popusta.
- » 15.: Dekleva A. prodal Karolu Staretu v Postojni proti trimesečnemu akceptu po naredbi svoji lastni
5 kosov modrega sukna 112·5 *m* à 12·50
10 » zelenega » 235 » à 12·75.
- » 23.: Dekleva A. prodal Rudolfu Ferjanu v Ljubljani proti gotovini in 1½% popusta: 5 kosov rjavega sukna, 120 *m* à K 7—.

Istega dne je poslal Ivanu Brenčiču v Inomostu prodajni račun ter zaračunal K 5·20 skladnine, K 10— zavarovalnine, 2% opravnine in 1% del-kredere.

Dekleva A. izdal na Franca Lampiča v Inomostu potezko za K 4200— za dan 20. novembra ter jo poslal Ivanu Brenčiču v Inomostu v dobropis.

Prodajni račun.

V^a za dan 10. decembra:

5 kosov modrega sukna, 112·5 <i>m</i> à 12·50	K 1406·25
5 » rjavega » 120 » à 7—	» 840— K 2246·25

V ^a za dan 13. septembra:	Prenos	K 2246·25
10 kosov sivega sukna, 222 m à 8·50	K 1887—	
manj 1½% popusta »	28·31	» 1858·69
V ^a za dan 15. decembra:		
5 kosov modrega sukna, 112·5 m à 12·50	K 1406·25	
10 » zelenega » 235 » à 12·75	» 2996·25	» 4402·50
V ^a za dan 23. septembra:		
5 kosov rjavega sukna, 120 m à 7—	K 840—	
manj 1½% popusta »	12·60	» 827·40
Troški:		K 9334·84
Prevzetje	K 3—	
skladnina	» 5·20	
zavarovalnina	» 10—	
2% opravnine	» 186·70	
1% del-kredere od 6648 75	» 66·49	» 271·39
	Čisti donos za dan 20. novembra	<u>K 9063·45</u>

Preračunanje povprečnega dospelka.

Dan preračunavanja: 23. september.

K 2246·25 za dan 10. decembra dni + 78 št. + 1752	
» 1858·69 » » 13. septembra » — 10 » — 186	
» 4402·50 » » 15. decembra » + 83 » + 3654	
» 827·40 » » 23. septembra » — » —	
<u>K 9334·84</u>	št. + 5406
» 271·39 manj troškov	» — 186
<u>K 9063·45</u>	<u>št. + 5220</u>

$$5220 : 90·6345 = 57·6 = + 58 \text{ dni}$$

$$23. \text{ september} + 58 \text{ dni} = \underline{20. \text{ november.}}$$

Vknjiževanje pri opravniku (Anton Deklevi v Ljubljani).

September 2.: Potezko Ivana Brenčiča z dné 1. septembra vknjiži Dekleva v prvopisni knjigi:

Brenčič Ivan, Inomost

računu o potezkah

za povzetje za dan 30. nov. po naredbi lastni K 4800 —

- » 6.: Ob prejemu komisijskega blaga otvori Dekleva v blagovnem skontu račun: Sukno v komisiji od Ivana Brenčiča v Inomostu, vknjiži na levo množino sukna ter pripiše določeno skrajno ceno. Sočasno otvori v glavni knjigi račun komisijskega blaga. Dovozne troške vknjiži v blagajniško knjigo na desno.

Račun komisijskega blaga

računu blagajnice

za dovozne troške raznega sukna. K 3—

Ti troški se vknjižijo tudi v blagovnem skontru.

September 10: Prvopisna knjiga:

Magdič Oroslav, Rudolfovo
računu komisijskega blaga
za prodano sukno iz komisijske zaloge
Brenčič, V^a za dan 10. decembra K 2246 25

» 13: Blagajniška knjiga:

Račun blagajnice
računu komisijskega blaga
za V. Adamiču, tukaj, prodano sukno iz
komisijske zaloge Brenčič . . . K 1887—
manj 1½⁰/₀ popusta » 28·31 K 1858 69

» 15: Prvopisna knjiga:

Stare Karol, Postojna
računu komisijskega blaga
za prodano sukno iz komisijske zaloge
Brenčič, V^a za dan 15. decembra K 4402·50

Račun o rimesah
Staretu Karolu, Postojna
za na njega izdano potezko za dan 15. de-
cembra po naredbi lastni K 4402·50

» 23: Račun blagajnice

računu komisijskega blaga
za R. Ferjanu, tukaj, prodano sukno iz ko-
misijske zaloge Brenčič . . . K 840—
manj 1½⁰/₀ popusta. . . . » 12·60 K 827·40

Prvopisna knjiga:

Račun komisijskega blaga
računu raznih troškov
za skladnino in zavarovalnino K 15·20
računu opravnine
za 2⁰/₀ opravnine . K 186 70
za 1⁰/₀ delkredere od
K 6648 75 . . . » 66·49 » 253·19

Brenčiču Ivanu, Inomost

za čisti donos prodajnega računa
V^a za dan 20. novembra . . . » 9063·45 K 9331·84

Glavna knjiga.

Ima dati

Račun komisijskega blaga.

Dal

Septemb.	6.	Računu blagajnice	3	—	Septemb.	10.	Magdič Oroslav, Rudolfovo	2246	25
»	23.	» raznih troškov	15	20	»	13.	Račun blagajnice	1858	69
»	23.	» o opravnini	253	19	»	15.	Stare Karol, Postojna	4402	50
»	23.	Brenčiču Ivanu, Inomost	9063	45	»	23.	Račun blagajnice	827	40
			9334	84				9334	84

Vknjiževanje pri naročniku (Ivanu Brenčiču, Inomost).

September 1.: Prvopisna knjiga:

Račun konsignovanega blaga
računu blaga
za sukno, poslano A. Deklevi v Ljubljani v ko-
misijsko prodajo (lastna cena) K 8162:50

Račun konsignovanega blaga,
računu blagajnice
za dovoz in voznino konsignovanega blaga . K 27:50

Znesek izdane potezke vknjiži Brenčič popol-
noma neodvisno od konsignacije v prvopisno
knjigo:

Račun o rimesah
Deklevi Antonu, Ljubljana
za potezko, izdano na njega za dan 30. no-
vembra, po naredbi lastni K 4800—

- » 24: Prejem prodajnega računa. Prvopisna knjiga:
Dekleva Anton, Ljubljana
računu konsignovanega blaga
za čisti donos prodajnega računa V^a za dan
20. novembra K 9063:45
-

Blagovni skontro.

Sprejeto

Sukno v komisiji od

Dné		modro		sivo		rjavo		zeleno		določ skrajna cena	znesek	
		kos	m	kos	m	kos	m	kos	m			
sept.	6.	Konsignac. faktura		10	225	—	—	—	—	12.—		
»	6	» »		—	—	10	222	—	—	8.25		
»	6	» »		—	—	—	—	10	240	7.—		
»	6.	» »		—	—	—	—	—	10	235	12.50	
»	6.	Dovozni troški		—	—	—	—	—	—	—	3 —	
»	23.	Skladnina		—	—	—	—	—	—	—	5 20	
»	23.	Zavarovalnina		—	—	—	—	—	—	—	10 —	
»	23.	2 ^o opravnine		—	—	—	—	—	—	—	186 70	
»	23.	Del-kredere		—	—	—	—	—	—	—		
		1 ^o / _c od K 6648.75		—	—	—	—	—	—	—	66 49	
»	23.	Čisti donos za dan 20. novembra		—	—	—	—	—	—	—	9063 45	
				10	225	10	222	10	240	10	235	9334 84

Sprejeto

Sukno v komisiji pri

Dné		modro		sivo		rjavo		zeleno		cena	znesek	
		kos	m	kos	m	kos	m	kos	m			
sept.	1.	Konsignacija		10	225	—	—	—	—	11.—	2475 —	
»	1.	»		—	—	10	222	—	—	7.50	1665 —	
»	1.	»		—	—	—	—	10	240	5.50	1320 —	
»	1.	»		—	—	—	—	—	10	255	11.50 2702 50	
»	1.	Voznina in dovoz		—	—	—	—	—	—	—	27 50	
»	24.	Dobiček		—	—	—	—	—	—	—	873 45	
				10	225	10	222	10	240	10	235	9063 45

Iv. Brenčiča, Inomost

Izdano

Dné		modro		sivo		rjavo		zeleno		prod. cena	znesek
		kos.	m	kos.	m	kos.	m	kos.	m		
sept. 10.	Va 10. decembra Magdič O., Rudolfovo	5	1125	—	—	—	—	—	—	1250	2246 25
» 10.	» » »	—	—	—	—	5	120	—	—	7—	
» 13.	Va 13. septembra Adamič V., Ljubljana (1½% popusta)	—	—	10	222	—	—	—	—	850	1858 69
» 15.	Va 15. decembra Stare K., Postojna	5	1125	—	—	—	—	—	—	1250	4402 50
» 15.	» » »	—	—	—	—	—	—	10	235	1275	
» 23.	Va 23. septembra Ferjan R., Ljubljana (1½% popusta)	—	—	—	—	5	120	—	—	7—	827 40
		10	225	10	222	10	240	10	235		9334 84

A. Deklevi, Ljubljana

Izdano

Dné		modro		sivo		rjavo		zeleno		cena	znesek
		kos.	m	kos.	m	kos.	m	kos.	m		
sept. 24.	Prodajni račun Va 10. decembra	5	1125	—	—	—	—	—	—	1250	2246 25
		—	—	—	—	5	120	—	—	7—	
	Va 13. septembra	—	—	10	222	—	—	—	—	850	1858 69
	Va 15. decembra	5	1125	—	—	—	—	—	—	1250	4402 50
		—	—	—	—	—	—	10	235	1275	
	Va 23. septembra	—	—	—	—	5	120	—	—	7—	827 40
											9343 84
Troški po obračunu											271 39
Čisti donos za dan 20. novembra											9063 45
		10	225	10	222	10	240	10	235		9063 45

Ima dati

Račun konsignovanega blaga

Dal

		septemb. 24.	
septemb.	1. Računu blaga	8162	50
»	» blagajnice	27	50
decemb.	» izgube in dobička*	873	45
	31.	9063	45
		septemb. 24. Dekleva Anton, Ljubljana	
		9063	45
		9063	45

* Ta račun se zaključí koncem leta, kakor drugi uspešni računi, po računu izgube in dobička.

I. Odpravniško (spedijsko) podjetje.

Odpravnik (spediter) je oni (glej člen 379 in nasl. trg. zak.), ki oskrbuje odpravo blaga po prevoznikih ali ladjah. Odpravnik prevoza blaga praviloma ne oskrbuje sam, marveč je le posredovalec med stranko, ki odpošilja, (če je ta stranka sama tudi odpravnik, potem se prvi imenuje «posredovalni odpravnik»), in med prevozniškim podjetjem (železnice, parniki itd.).

O prevzetem in odpravljenem blagu vodi odpravnik knjigo, odpravno knjigo imenovano, ki ima dva posebna dela, za sprejeto in za oddano blago.

Večinoma pa se vodi za sprejeto blago posebna in za oddano blago istotako posebna knjiga.

V knjigo o sprejetem blagu se zajedno s troški, ki so se plačali in tudi z onimi, ki se bodo šele zaračunali, vpisuje vsako blago, ki je došlo, da se dostavi na dotičnem kraju samem ali da se pošlje dalje.

V knjigo o izdanem blagu se vpisuje samo ono blago, ki se je odpravilo od odpravnikovega bivališča.

Vsaka teh knjig ima po več razpredelnic, ki sprejemajo vse dohodke in troške, razlika tvori pri vsakem slučaju surovi donos.

Ta razlika nastane vsled tega, ker zaračunava odpravnik strankam več, nego je imel sam troškov, v prvi vrsti svojo opravnino, povračilo za tiskovine, kolke, poštnino, statistične znamke itd.

Dalje imajo odpravniki korist vsled tega, ker zbirajo vozivo (zborna vozivo). Eden ali pa tudi več odpravnikov na istem kraju namreč zbira blaga, ki je namenjeno v iste kraje, toliko, da ga je za polovico železniškega voza (5000 *kg*) ali pa za cel železniški voz (10.000 *kg*); vsled tega imajo znižano voznino, dočim strankam zaračunavajo od posameznih tovornih kosov polne prevozne troške. Ta razlika je odpravnikom v korist. Izkaz o blagu, odposlanem v zbornem vozilu, ki obsega ime naslovljenčev, težo, povzetje itd. se imenuje *border eau*.

Vsled omenjene znižane voznine morejo odpravniki strankam nuditi takozvane prevzemne cene, ki se običajno razumevajo za 100 *kg* in ki obsegajo vse postranske pristojbine (izvzemši carinske), pa so vendar še nižje nego bi bile za posamezne tovarne kose. Večja odpravniška

podjetja, ki svoje vozove redno pošiljajo na vse strani, morejo vsekako staviti dokaj ugodnejše prevzemne cene nego manjša odpravniška podjetja.

Pri dvostavnem knjigovodstvu je v glavni knjigi za odpravniška opravila otvoriti poseben «odpravni račun», ki se obremenja za vse iz odpravljanja izvirajoče troške, pripoznava pa za vse dohodke. Saldo, ki izkazuje surovi donos, se mora natanko ujemati z razliko med skupnimi prejemki in skupnimi izdatki v odpravnih knjigah.

Poleg odpravnih knjig se navadno vodijo še naslednje pomožne knjige:

Priročna knjiga o voznini, v katero vknjižujemo voznino, plačano od došlega blaga, kakor tudi voznino, za katero je došlo blago že obremenjeno.

Priročna knjiga o frankaturi in povzetju. V to knjigo se vknjižujejo voznina, plačana od odpravljenega blaga kakor tudi zneski, določeni kot povzetje za odposlano blago. Krajevna knjiga, v katero se vpisuje ono došlo blago, ki ga je oddati na kraju samem. To blago se oddaja proti potrdilu na krajevnem izkazu in plačilu določenega zneska. Krajevni izkazi se hranijo v lastno varnost in kot priloge krajevni knjigi.

Odpravnik, ki ima pri prevozniški upravi položeno varščino, more kot povzetje določeni znesek dvigniti vže pri odpravi blaga (seveda povzetje ne sme presežati zneska fakture), dočim sicer prevozniška uprava znesek povzetja izplačuje šele potem, ko je dotični znesek prejela od naslovljenca. Prvi slučaj imenujemo predujem v gotovini, drugi pa povzetje po prejemu.

Vaje.

I.

Rekar Ivan na Dunaju mi je izročil kovčeg, brutto 80 *kg*, z naročilom, da naj ga odpošljem po Donavski parabrodni družbi nefrankovano Josipu Murnu v Lincu in sicer zavarovanega za K 100.—. To naročilo sem izvršil ter zaračunal:

Dovoz k postajališču	K	—60
Zavarovalnina à $\frac{1}{2}\%$	»	— 50
Kolki, poštnina, odprava in opravnina	»	— 80
	skupaj K	1·90

kateri znesek mi je odpošiljatelj plačal v gotovini.

II.

Od P. Novakoviča, Brno, je danes (na Dunaj) frankovano došlo 20 zabojev s suknom (brutto 2260 *kg*) z naročilom, da jih s povzetjem

lastnih troškov odpravim dalje po Donavski parobrodni družbi Rajku Korunu v Budapešti. To naročilo sem izvršil ter zaračunal:

Prevoz 2260 kg od kolodvora do postajališča	K	5 16
Kolki, vozni list in poština	»	—30
Opravnina in odprava	»	4·60
	<u>Povzetje:</u>	<u>K 10·06</u>

III.

Stergar Anton v Bolcanu mi je izročil (v Bolcanu) 50 košar črešenj z naročilom, da jih odpošljem kot brzovozno blago Luki Tomšiču, frankovano na postajo Monakovo. Blago sem poslal v zbornem vozilu Iv. Šerkotu v Monakovem ter zaračunal:

50 košar črešenj, brutto 596 kg	
600 kg à M 4—*	<u>M 24—</u>
** franko Monakovo proti	M 24—

IV.

Inomoški odpravnik je prejel od I. Hladnika v Hamburgu železniški voz kave z naročilom, da blago zacarini ter izroči polovico Vekoslavu Hočevanju v Inomostu, drugo polovico pa pošlje frankovano po V. Rantu v Bolcanu Ivanu Mejaču v Bolcanu. Za narasle troške naj se izda potezka na pokaz.

Inomoški odpravnik bode zaračunal:

za pošiljatev Inomost	za pošiljatev Bolcan
Voznina	Voznina od 5000 kg kave Hamburg-
carina	Inomost à M 3 40
carinski troški	= M 170 à 120— . K 204—
statistika	Carina: brutto 5000 kg
boleta	tara 75 » ***
opravnina zacarinjenja,	netto 4925 kg
odprava, opravnina in	à 40 f⊖ = ⊖f 1970—
poština	tehtnina » 2·50
<u>K 4964·30</u>	⊖f 1972·50
	v srebru » 394·50
	prenos ⊖f 2367— = K 4734—

* Prevzemna cena.

** Franko Monakovo proti ~~M~~ 24— pomeni: Blago se sme izročiti naslovljencu le proti plačilu ~~M~~ 24—.

*** Navadne vreče = $1\frac{1}{2}\%$ carinske tare, dvojne vreče 2% , lahke vreče $0\cdot6\%$ ali $0\cdot8\%$.

Pošiljatev Inomost	K 4964·30	prenos	K 4734—
» Bolcan	» 5036·48	carinski troški 20 v za	
	<u>K 10000·78</u>	1/10 kg brutto	» 10—
Inomoški odpravnik izda potezko		statistika	» —30
za M 8404·02 na pokaz na l.		boleta	» 1—
Hladnika v Hamburgu à 119—.		prevoz à 10 v	» 5—
		voznina Inomost-Bolcan	
		à 1·30	» 65—
		nakladarina à 4 v	» 2—
		kolki	» —18
		opravnina zacarinjenja,	
		odprava, opravnina in	
		poština	» 15—
			<u>K 5036·48</u>

V.

Gruden Mirko v Bolcanu je izročil odpravniku N. Rantu v Bolcanu

45 sodov	z jabolki	brutto	4950 kg
84 zabojev	» »	»	5040 »
<u>129 kosov</u>		<u>brutto</u>	<u>9990 kg</u>

z naročilom, da jih odpravi frankovano I. Romanovu v Moskvi. Odpravnik je odposlal blago I. Davidovu v Granici (ob ruski meji) v svrhu nadaljne odprave v Moskvo ter zaračunal:

Voznina Bolcan-Granica	K 429—	
Nakladnina in kolki	» 4·18	K 433·18
Voznina Granica-Moskva	Ro 199·96	
Carina: 90 kop. za pud		
(10.000 kg = 610 pud)	» 549—	
Carinski troški	» —90	
Prekladnina	» 12·20	
Kolki in poština.	» —50	
Opravnina	» 3·60	
Troškovnik I. Davidova v Granici	Ro 766·16 = K 1993—	
		K 2426·18
Dovoz k železnici à 20 v	» 20—	
Odprava, opravnina, kolki, statistika in svedočba	» 30—	
		<u>K 2476 18</u>

Iz naslednjih vknjižb je razvidno, koliko je odpravnik resnično potrošil, iz predstojećih slučajev pa, koliko zahteva.

Postavke v blagajniški in prvopisni knjigi:

		<u>I.</u>				
?		Račun blagajnice računu odpravnemu za odpravo št. I.			1	90
		<u>II.</u>				
?		Vknjižba v priročni knjigi o voznini. Račun odpravni računu blagajnice za frankovanje št. II.			5	16
		Vknjižba v priročni knjigi o frankaturi in povzetju. Po prejemu povzetja: Račun blagajnice računu odpravnemu za povzetje od št. II.			10	06
		Vknjižba sprejetega povzetja v priročni knjigi o frankaturi in povzetju.				
		<u>III.</u>				
		Račun odpravni računu blagajnice za frankovanje št. III.			23	80
?		Vknjižba v priročni knjigi o voznini. Prvopisna knjiga: Šerko Ivan, Monakovo računu odpravnemu za odpravo št. III				
			M	24	—	28 80
		<u>IV.</u>				
		<i>Brez potezke.</i>				
		Račun odpravni računu blagajnice za carino in troške, frankaturo in od- pravo št. IV.			9953	24
		Račun blagajnice računu odpravnemu za plačilo V. Hočevarja, tukaj			4964	30
		Prvopisna knjiga: Mejač Ivan, Bolcan računu odpravnemu za troškovnik			5036	48

	<p style="text-align: center;"><u>IV.</u></p> <p style="text-align: center;"><i>S potezko.</i></p> <p>Blagajniška postavka enaka. Prvopisna knjiga: Hladnik I., Hamburg računu odpravnemu za troškovnik, št. IV.</p> <hr/> <p>Račun o devizah Hladniku I., Hamburg za mojo potezko na pokaz za M. 8404 02 à 119.—</p> <hr/> <p>Račun blagajnice računu o devizah za prodano menico M 8404 02 na pokaz, Hamburg à 119.—</p>			10000	78
	<p style="text-align: center;"><u>V.</u></p> <p>Račun odpravni računu blagajnice za frankaturo, nakladnino in kolke od št. V. za dovoz k železnici</p> <p>Prvopisna knjiga: Račun odpravni Davidovu I., Granica za troškovnik</p> <hr/> <p>Gruden Mirko, Bolcan računu odpravnemu za račun št. V.</p>	<p style="text-align: right;">433 18 16 —</p> <hr/> <p style="text-align: right;">Ro 766 16</p>		449	18
				1982	—
				2476	18

Priročna knjiga o voznini.

Mesec

List	št.	dan	število tovarnih kosov		vsebina	kg	došlo iz	voznina	
1	IV	?	100	zavojev	kava	10.000	Hamburga	405	06

Priročna knjiga o frankaturi in povzetju.

Mesec

List	dan	številke kosov in dan	število kosov	vsebina	kg	postaja	frankovano	predujem v gotovini	legitim. list	dan prejema	povzetje po prejemu	
—	—	II	20	zavojev	sukno	2260	Don par dr.	5 16	št.	35	?	10 06
—	—	III	50	košar	črešnje	596	Monakovo	23 80				
—	—	IV	50	zavojev	kava	5000	Bolcan	67 18				
—	—	V	45	sodov	jabolka	4950	via Granica					
			84	zavojev	»	5040	Moskva	433 18				

Če povzetje takoj prejmemo v obliki predujma v gotovini, odpade legitimacijski list ter vpišemo sprejeti znesek v razpredelnico »predujem v gotovini«. Poleg tega pripišemo list blagajniške knjige.

Odpravna knjiga.**

Sprejeto (vse blago, došlo odpravniku, ne glede na to, če ga je odpraviti

Dan	znamenje	št.	število	vsebina	kg btto	odpošiljatelj	bivališče	prejemnik
IV	I. H.	1/50	50 zav.	kave	5000	I. Hladnik	Hamburg	V. Hočevar I. Mejač
		51/100	50 »	»	5000			
			<u>100</u>		<u>10000</u>			
II	R. K.	1/20	20 zab.	manuf. blaga	2260	P. Novakovič	Brno	R. Korun

Odpravna knjiga.

Izdano (ono blago, kojega odprava se pričinja šele pri nas).

Dan	znamenje	št.	število	vsebina	kg btto	odpošiljatelj	bivališče	prejemnik
I	J. M.	117	1 kovčeg	efekti	80	J. Rekar	Dunaj	J. Murn
III	A. S.	151/200	50 košar	črešnje	596	A. Stergar	Bolcan	L. Tomšič
V	I. K.	1/45	45 sod.	sadje	4950	M. Gruden	»	J. Romanov
		46/29	84 zab.	»	5040			
			<u>129</u>		<u>9990</u>			

* Razlika med izdatki in prejemi je surovi donos, od tega je odbiti še troške

dalje ali ga takoj dostaviti stranki.)

bivališče	način odprave	izdatki							dohodki				
		voznina	carina	car. troški	frankatura	razno	troškovnik	pozvjetje	gotovina				
Inomost Bolcan	povzetje »	405 06	4734	—	} 10	—	—	—	—	—	—	—	4964 30
		—	4734	—		—	67 18	3	—	5036 48 (Mejač)	—	—	—
Budapešta	D. par. dr. povzetje	—	—	—	—	5 16	—	—	—	—	10 06 D p dr.	—	—

** Na str. 254 navedeni slučajji so vknjiženi vsi v eni sami odpravni knjigi, čeprav se vrše pri raznih odpravnikih.

bivališče	način odprave	izdatki *)							prejemki			
		voznina	carina	car. troški	frankatura	razno	troškovnik	pozvjetje	gotovina			
Linc	tov. blago nefrank.	—	—	—	—	—	—	—	1 90	—	—	—
Monakovo	brzovoz. franko	—	—	—	—	23 80	—	—	M 24 — 28 80	—	—	—
Moskva	brzovoz. preko Granice	—	1982	—	—	433 18 16	—	—	J. Šerko 2476 80	—	—	—
		v korist Davidovu							v dolg Grudna			

za tiskovine, kolke, poštnino, upravne troške itd.

Uspeh je sledeči: Glasom odpravne knjige I.			1	90
II. dohodek	10	06		
trošek	5	16	4	90
III. dohodek	28	80		
trošek	23	80	5	—
IV. dohodek	10000	78		
trošek	9953	24	47	54
V. dohodek	2476	18		
trošek	2431	18	45	—
dobiček			104	34
Glasom blagajniške in prvopisne knjige:				
Račun odpravni:	Ima dati		Dal	
I.			1	90
II.	5	16	10	06
III.	23	80	28	80
IV.	9953	24	10000	78
V.	449	18		
	1982	—	2476	18
	12413	38	12517	72
Dobiček	104	34	(saldo)	

K. Amerikansko knjigovodstvo.

Izmed mnogih novih vrst knjigovodstva, ki so se v zadnjem času udomačile, bodi posebej omenjeno takozv. »Amerikansko knjigovodstvo«, ki ima v resnici dokaj prednosti. Značilno za to knjigovodstvo je, da sta dnevnik in glavna knjiga spojena v eno samo knjigo, ki nadomešča blagajniško knjigo, prvopisno in glavno knjigo. Vse postavke, ki bi se sicer morale vknjiževati v eno izmed teh treh osnovnih knjig, se vknjižujejo le enkrat v »dnevniku — glavni knjigi«. V razpredelnici na levi poleg razpredelnice za dan se navedeta računa kakor v prvopisni knjigi s kratkim opisom kupčijskega slučaja, nato pa se dotična računa v svojih razpredelnicah takoj obremenita odnosno pripoznata. Vsi računi (glavne knjige) so torej na enem samem listu, vsled česar je knjiga tembolj pregledna. Slabe strani amerikskega knjigovodstva pa so:

- 1.) Število računov je omejeno, ker na eno (še tako veliko) polo ne gre dosti čez 20 računov, ne gledé na priročnost knjige. Vsled tega se morajo beležiti le bolj splošni računi;
- 2.) vknjiževanje je zaradi mnogoštevilnih razpredelnic otežkočeno in se kaj lahko napravi napaka s tem, da se znesek postavi v nepravo razpredelnico;
- 3.) treba je jako pogosto napravljati prenose, kar pa zahteva mnogo časa.

V dnevnik — glavno knjigo se vknjižuje po načelih dvostavnega knjigovodstva, zato se ne navaja nikaka razlaga pri naslednjem kupčijskem načrtu, ki je že na str. 82 vknjižen po načelih dvostavnega knjigovodstva.

December 1906.

1. Gotovine ob otvoritvi podjetja 36.000.—.
2. Od Filipa Hrovatina kupil raznega blaga za K 14.872·60 odštevši 2% popusta proti gotovini (K 297·45).
4. Petru Slokarju v Lincu prodal blaga za K 3345.—, plačljivo v 4 mesecih.
8. Pavlu Gorniku, tukaj, prodal blaga za K 2652.— proti gotovini, odštevši 2% popusta (K 5304).
12. Od Pavla Gornika, tukaj, vzel rimeso za K 3000.— za dan 30. januarija za tukaj s 5% eskont. (Diskont K 20·42.)

14. Za poslovne knjige, papir itd., plačal K 354·20 v gotovini.
 18. Pavlu Gorniku, tukaj, prodal blaga za K 3345·— proti akceptu za 4 mesece.
 20. Od Ivana Leskovarja, tukaj, kupil 100 kom. $\# \grave{a} 11\cdot32 = K 1132\cdot—$ proti gotovini.
 24. Od Franca Radovana v Brnu prejel fakturo za K 2530·—. Sočasno mi je naznanil izdajo potezke za K 2530·—, za dan 22. aprila po naredbi R. Sokliča.
 26. Francu Korošču, tukaj, prodal 50 $\# \grave{a} 11\cdot36 = K 568\cdot—$ proti gotovini.
 28. Iz Brna je došlo blago ter sem plačal voznino v znesku K 18 54 v gotovini.
 30. Antonu Kovaču, tukaj, prodal blaga za K 2652·—, plačljivo v 4 mesecih, zajedno kupil od Filipa Hrovatina, tukaj, blaga za K 2854·40, plačljivo v 4 mesecih.
 31. Plačal služnino v znesku K 375·—, za lastno porabo pa dvignil znesek K 200·— v gotovini.
-

Mesec december

	Dnevnika	Račun blagajnice		Račun blaga		Račun diskontni in obresti	
		zbiral. glavna razpredelnica	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati
1. Račun blagajn. računu kapitala za glavnico	36000	36000	—				
2. Račun blaga računu blagajnice za nakup blaga od F. Hrovatina	14872 60		14872 60	14872 60			
Račun blagajnice računu diskontnemu in obresti za 2% popusta od 14872 60	297 45	297 45					297 45
4. Račun udeležnikov računu blaga za blago, prodano P. Slokarju v Lincu	3345	—			3345	—	
8. Račun blagajnice računu blaga za P. Gorniku prodano blago	2652	2652	—		2652	—	
Račun diskontni in obresti računu blagajnice za 2% popusta od K 2652—	53 04		53 04				53 04
12. Račun o rimesah računu blagajn. za rimeso, nakup. od P. Gornika	3000	—	3000	—			
Račun blagajnice računu diskontnemu in obresti za 5% diskont	20 42	20 42					20 42
14. Račun raznih troškov računu blagajnice za poslovne knjige, papir itd.	354 20		354 20				
18. Račun o rimesah računu blaga za P. Gorniku proti 4 mesečn. akceptu prodano blago	3345	—			3345	—	
20. Račun o valutah računu blagajn. za 100 kom. # à 11 32	1132	—	1132	—			
24. Račun blaga računu o potezkah za blago, nakupljeno od F. Radovana, Brno, proti 4 mes. akceptu	2530	—			2530	—	
26. Račun blagaj. računu o valutah za blago, prodano F. Korošču, tukaj	568	568	—				
28. Račun blaga računu blagajnice za voznino in dovoz od sukna	18 54		18 54	18 54			
prenos	68188 25	39537 87	19430 38	17421 14	9342 —	53 04	317 87

1906

Račun o valutah		Račun o rimesah		Račun o potezkah		Račun udeležn.		Račun raznih troškov		Račun kapitala		Račun bilance		Račun izgube in dobička	
Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal
											36000				
							3345								
			3000												
									35420						
1132			3345												
					2530										
	568														
1132	568	6345			2530	3345		35420			36000				

Mesec december

		Dnevnika		Račun blagajnice		Račun blaga		Račun diskontni in obresti	
		zbiral.	glavna razpredelnica	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal
	prenos		68188 25	39537 87	19430 38	17421 14	9342 —	53 04	317 87
30.	Račun udeležnikov računu blaga za blago, prodano A. Kovaču, tukaj		2652 —				2652 —		
31.	Račun blaga računu udeležnikov za blago, nakupljeno od J. Hrovatina		2854 40			2854 40			
31.	Račun raznih troškov računu blagajnice za služnino in lastno porabo		575 —		575 —				
31.	Zaključek: Račun bilance za prenos aktivov: Računu blagajnice	19532 49			19532 49				
	» o valutah	568 —							
	» blaga	9815 40					9815 40		
	» o rimesah	6345 —							
	» udeležnikov (dolžniki)	5997 —	42257 89						
31.	Računu bilance za prenos pasivov in čisto premoženje								
	Račun o potezkah	2530 —							
	» udeležnikov (upniki)	2854 40							
	» diskontni in obresti	18 66						18 66	
	» kapitala	36854 83	42257 89						
31.	Računu izgube in dobička za dobiček:								
	Račun blaga	1533 86				1533 86			
	» diskontni in obresti	246 17						246 17	
	» o valutah	4 —	1784 03						
31.	Račun izgube in dobička za izgubo in čisti dobiček								
	Računu raznih troškov	929 20							
	» kapitala	854 83	1784 03						
				162353 49	39537 87	39537 87	21809 40	21809 40	317 87 317 87

1906

Račun o valutah		Račun o rimesah		Račun o potezkah		Račun udeležn.		Račun raznih troškov		Račun kapitala		Račun bilance		Račun izgube in dobička	
Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal	Ima dati	Dal
1132	568	6345			2530	3345		35420			36000				
						2652									
							285440								
								575					4225789		
	568														
		6345													
						5997									
					2530								4225789		
						285440					3685483				
															178403
	4														
															178403
								92920							
											85483				
1136	1136	6345	6345	2530	2530	885140	885140	92920	92920	3685483	3685483	4225789	4225789	178403	178403

L. Kupčijski načrti za vknjiževanje po načelih enostavnega in dvostavnega knjigovodstva.

I.

Dvomesečni kupčijski načrt

za trgovino na debelo, spojeno z nadrobno trgovino.

Dné 1. novembra otvoril v Ljubljani trgovino s kolonijalnim in krojnim blagom na debelo in drobno ter založil v svoje podjetje K 20'000— v gotovini.

Plačal najemnino od 1. novembra do 1. februarija	K	350—
najemnino za nadrobno trgovino	»	100—
za razne pisarniške potrebščine	»	80—
nadrobni trgovini izročil gotovine	»	200—

2. novembra.

Plačal hišno opravilo za glavno trgovino	K	1200—
» » » » nadrobno trgovino	»	400—

Pri Karolu Salviniju v Trstu naročil

15 zavojev kave Portoriko à K 190—	} plačljivo v 3 mesecih.
15 » » Java à » 104—	

4. novembra.

Od Ivana Šafca, tukaj, kupil:

10 vreč moke št. 1, brutto = netto 850 kg à K 40—.	K	340—
10 » » » 2, » = » 850 » » » 36—.	»	306—
10 » » » 3, » = » 850 » » » 34—.	»	289—
brutto = netto 2550 kg		K 935—
manj 2 ⁰ / ₁₀ popusta		» 18'70
proti gotovini		K 916'30

Nadrobni trgovini izročil po lastni ceni:

2 vreči moke št. 1, netto 170 à K 40—	K	68—
2 » » » 2, » 170 » » 36—	»	61'20
2 » » » 3, » 170 » » 34—	»	57'80
per kontant		K 187—

5. novembra.

Pristopil k čekovnemu in kliringovemu prometu poštne hranilnice ter
 plačal za razne tiskovine (položnice, čekovno knjižico) . K 5.—
 Za nadrobno trgovino kupil od Petra Magdiča, tukaj, proti gotovini:
 50 kg grozdink à 1'30 K 65.—
 50 » mandeljev à 2 20 » 110.— K 175

6. novembra.

Stopil v zvezo na tekoči račun s tukajšnjo Trgovsko banko. Pogoji: 5%
 in 3% obresti, $\frac{1}{8}\%$ opravnine in povračilo lastnih troškov.
 Plačal v banko v gotovini K 8000.—
 Dobropis za dan 7. novembra.

Pri Lundenburški delniški družbi naročil: 100 kosov Ia rafinade à K 73.—
 za 100 kg, plačljivo v 3 mesecih.

Za nadrobno trgovino kupil od Frana Erkarja, tukaj:

2 sodčka petroleja

brutto 330 kg

tara 66 » à 20%

netto 264 kg à K 36.— proti gotovini K 95.04

7. novembra.

Od K. Salviniya v Trstu prejel fakturo z dné 5. t. m. za:

15 zavojev kave Portoriko

brutto 935 kg

tara 15 »

netto 920 kg à K 190.— K 1748.—

15 zavojev kave Java

brutto 900 kg

tara 15 »

netto 885 kg à K 104.— K 920.40

plačljivo v 3 mesecih K 2668.40

8. novembra.

Od Lundenburške delniške družbe prejel fakturo z dné 7. t. m. za:

100 kosov Ia rafinade, netto 986 kg à K 73.— . . . K 719.78

plačljivo v 3 mesecih ali proti gotovini z $1\frac{1}{2}\%$ popusta.

9. novembra.

Vplačal osnovno vlogo v poštno hranilnico K 100.—
 in hranilno vlogo » 1900.—

11. novembra.

V zmislu naročila z dné 4. t. m. prejel od Franca Božiča v Bremnu fak-
turo z dné 8. t. m. za:

25 zavojev riža

brutto = netto 2500 kg à M 10·50 za 50 kg, plačljivo v 1 mesecu
M 525·—

Vknjižbeni kurz 116 45 = K 611·36, za ta znesek izdal Božič na
mene potezko za dan 8. decembra po naredbi lastni. Potezka se mi je
vposlala, da jo akceptujem ter akceptovano vrnem.

12. novembra.

Prejel sladkor iz Lundenburga. Plačal Ivanu Bregarju, tukaj, za voznino
in dovoz K 47·20

Nadrobni trgovini izročil po lastni ceni:

25 kosov la rafinade, netto 246 kg à K 78·— K 191·88

13. novembra.

Plačal račun za sladkor s tem, da sem odkazal Lundenburški delniški
družbi K 719·78

odštevši 1½% popusta » 10·80

s poštним čekom K 708 98

14. novembra.

Od Trgovske banke kupil: 100 napoleonov à 19·12 K 1912·—

100 cekinov à 11·16 » 1116·—

K 3028·—

za kateri znesek je banka obremenila moj račun (prosto posredo-
valnine) za dan 14. t. m.

16. novembra.

Prejel kavo iz Trsta:

Plačal voznino K 79 72

» dovoz » 8·50

» carino od brutto 1835 kg

tara 36 » à 2%

netto 1799 kg à gl 37·— v zlatu za 100 kg

= gl v zlatu 665·63. To poravnal s

83 napoleonov à 19·12 K 1586 96

ostanek carine v srebru » 3·90

K 1590 86

Nadrobni trgovini izročil po lastni ceni:

2 zavoja kave Portoriko

brutto 124 *kg*

tara 2 »

netto 122 *kg* à K 284·42 K 346·99

2 zavoja kave Java

brutto 120 *kg*

tara 2 »

netto 118 *kg* à K 198·42 » 234·14

K 581·13

Nadrobna trgovina izročila glavni trgovini K 500— v gotovini.

19. novembra.

Prejel riž iz Bremena ter plačal voznino in dovoz K 299·50

carino od brutto 2500 *kg*

tara 50 » à 2%

netto 2450 *kg* à gl 3.— = v zlatu gl 73·50.

Poravnano s 15 cekini à 11·16 K 167·40

ostanek carine » 574

K 173·14

O blagu napravil kalkulacijo za tri mesece.

Akceptovano menico za K 611·36 za dan 8. decembra, po naredbi lastni, vrnil Francu Božiču v Bremen.

Nadrobni trgovini izročil po lastni ceni:

5 zavojev riža, brutto = netto 500 *kg* à K 44·02 = K 220·10

20. novembra.

Žuniču Nikolaju, tukaj, prodal:

50 kosov sladkorja la rafinade, netto 493 *kg* à K 81 K 399·33

manj 1½% popusta » 5·99

proti gotovini K 393·34

21. novembra.

Od Vinka Ševarja, tukaj, prejel fakturo z dné 21. t. m. za:

300 *m* rumburškega platna à K 1·90 K 570—

300 » chiffona » » —·68 » 204—

300 » perkala » » —·72 » 216—

400 » širtinga, belega » » —·86 » 344—

400 » » barvastega » » —·70 » 280—

200 » gradla, volnenega » » —·64 » 128—

plačljivo v 3 mesecih K 1742—

30. novembra.

Prejel povzetje D. Hribarja v Celju v znesku K 472·80
 plačal služnino » 240·—
 » razne troške glasom troškovnika » 44·60
 za lastno porabo dvignil » 200·—
 Nadrobna trgovina izročila glavni trgovini K 800·— v gotovini.

2. decembra.

Prodal K. Serjunu v Kranju:

10 zavojev riža, brutto = netto 1000 kg à 48·— K 480·— proti
 3 mesečnemu akceptu po naredbi moji lastni ter poslal menico v
 akceptacijo in udomljenje Karolu Serjunu.

3. decembra.

Iz svoje zaloge dal rimeso za K 975·80 za dan 4. februarija na M. Broveta,
 tukaj, Trgovski banki v dobropis na zapadli dan.

4. decembra.

Plačal za razsvetljavo pro november K 38·35

5. decembra.

Svojo potezko prejel od K. Serjuna v Kranju, vrnjeno, akceptovano in
 udomljeno pri poštni hranilnici.

Nadrobni trgovini izročil:

25 kosov sladkorja, netto 247 kg à 78·— K 192·66

6. decembra.

Od Lundenburške delniške družbe prejel fakturo z dné 5. t. m. za
 100 kosov rafinade, netto 986 kg à 73·— K 719·78
 plačljivo v 3 mesecih.

7. decembra.

Trgovski banki dal izplačati potom poštno hranilnice K 1000·— s poštnim
 čekom.

9. decembra.

Vnovčil danes zapadlo potezko v znesku K 611·36.

Nadrobni trgovini izročil po lastni ceni:

2 zavoja kave Portoriko

brutto 124 *kg*tara 2 »netto 122 *kg* à 284·42 K 346·99

2 zavoja kave Java

brutto 120 *kg*tara 2 »netto 118 *kg* à 198·42 » 234·14

K 581·13

10. decembra.

V Trgovsko banko vplačal K 1000.— v gotovini.

11. decembra.

Po Trgovski banki nakupil:

K 5000.— v posojilu mesta Dunaj za prometne naprave

à 100·15 K 5007·50

obresti $\frac{7}{4}$ » 38 89

K 5046 39

prištevsši posredovalnino $\frac{1}{2}\frac{0}{0}$ K 2·52prometni davek » —·60 » 3·12V^a za danes K 5049·51

Od Franca Božiča v Bremenu prejel fakturo z dné 9. t. m. za:

25 zavojev riža,

brutto = netto 2500 *kg* à M 10·50 za 50 *kg* . . M 525.—

plačljivo v 3 mesecih.

Vknjižbeni kurz 116·45 . . . K 611·36

12. decembra.

Prejel sladkor iz Lundenburga.

Plačal voznino K 47·20

polovico fakturnega zneska » 359·89

manj $1\frac{1}{2}\frac{0}{0}$ popusta » 5·40

torej . . . K 354 49

pa vplačam v zmislu naročila tukajšnji Trgovski banki v gotovini.

Nadrobni trgovini izročil:

25 kosov sladkorja, netto 246 *kg* à 78.— K 191·88

13. decembra.

Prodal Al. Rantu, Rudolfovo:

5 zavojev kave Portoriko		
brutto	313 kg	
tara	<u>5 »</u>	
netto	308 kg à 360.—	K 1108·80
5 zavojev kave Java		
brutto	300 kg	
tara	<u>5 »</u>	
netto	295 kg à 220.—	» 649.—
		<u>K 1757·80</u>

Plačljivo v 3 mesecih ali proti gotovini z $1\frac{1}{2}\%$ popusta.

14. decembra.

Prodal R. Sušniku, tukaj

100 m rumburškega platna à 2.—		K 200.—
100 » perkala à —·82		» 82.—
100 » širtinga, belega à 1.—		» 100.—
		<u>K 382.—</u>
	manj $1\frac{1}{2}\%$ popusta	» 5·73
	proti gotovini	<u>K 376·27</u>

Nadrobna trgovina izročila glavni trgovini K 1000.— v gotovini.

16. decembra.

Vnovčil danes zapadlo menico v znesku K 2860.— pri I. Korenu, tukaj.

17. decembra.

Prejel riž iz Bremena ter plačal tukajšnjemu odpravniku Ivanu Bregarju za voznino, dovoz in carino K 475·20 v gotovini.

Kalkulacija za trimesečni rok.

Nadrobni trgovini izročil po lastni ceni:

3 vreče moke št. 1, netto	255 kg à 40.—	K 102.—
3 » » » 2, »	255 » » 36.—	» 91·80
3 » » » 3, »	255 » » 34.—	» 86·70
		<u>K 280·50</u>

18. decembra.

Od Trgovske banke nakupil M 525.— za dan 9. marca na Bremen à 116·40 (prosto opravnine in posredovalnine) K 611·10

manj diskont $\frac{80}{4}$ » 5·43Trgovska banka me je torej za K 605·67
V^a za danes, obremenila.

To menico poslal v popolno poravnavo fakture z dné 9. t. m. Francu Božiču v Bremenu M 525.— = K 605·67

19. decembra.

Od Jakoba Žerjava, tukaj, prejel poštni ček, glaseč se na polovico zneska fakture z dné 23. pr. m. K 182·75
 manj 2% popusta » 3·65
 K 179·10

Ček vnovčil takoj.

20. decembra.

Prodal Viljemu Hrenu v Zagrebu:

200 m chiffona à —·80 K 160.—
 200 » širtinga à —·80 » 160.—
 100 » gradla, volnenega à —·75 » 75.—
 K 395.—
 manj 1½% popusta » 5·93
 per kontant K 389·07

Sočasno prejel od Viljema Hrena na račun K 100.— po poštni nakaznici. Nadrobni trgovini izročil po lastni ceni:

5 zavojev riža, netto 500 kg à 44·12 K 220·60

23. decembra.

Prodal Maksu Serneću, tukaj, proti štirimesečnemu akceptu, po naredbi lastni:

5 vreč moke št. 1, 425 kg à 46.— K 195·50
 10 » » » 2, 850 » » 42.— » 357.—
 5 » » » 3, 425 » » 40.— » 170.—
 plačljivo v 4 mesecih K 722·50

24. decembra.

Od Trgovske banke prejel za račun Viljema Hrena v Zagrebu K 289·07

27. decembra.

Prodal Karolu Serjunu v Kranju:

10 zavojev riža, brutto = netto 1000 kg à 48.— . . . K 480.—
 manj 1½% popusta » 7·20
 K 472·80

Serjun je odkazal na račun fakturnega zneska K 200.— mojemu poštno-hranilničnemu računu, ostanek K 272·80 se poravna s povzetjem.

28. decembra.

Plačal svoj danes zapadli akcept K 935.—
Nadrobna trgovina izročila K 1000.— glavni trgovini.

31. decembra.

Prejel povzetje od K. Serjuna v Kranju v znesku K 272·80
plačal služnine » 240.—
razne troške glasom troškovnika » 38·76
za lastno porabo dvignil » 200.—

Zaključek knjig dne 31. decembra.

Gledé sestave končnega popisa imovine velja sledeče:

Novci: napoleondori po 19·16, cekini po 11·18.

Efeki: posojilo mesta Dunaj za prometne naprave po 100 30.

Rimese: 4% diskont.

Blago: po lastni ceni.

Nadrobna trgovina glasom posebnega popisa imovine:

gotovina	K 662·71	} K 1441·26.
blago	» 338 17	
terjatve	» 15·05	
oprava	» 392.—	
predplačila	» 33·33	

Dolžniki: na osebnih računih se ne računajo obresti izvzemši Trgovsko banko 5%—3%, $\frac{1}{8}$ % opravnine, K 3.— troškov vštévši vinarje za zaokroženje salda. Prekodobna rimesa se prenese na nov račun.

Račun poštne hranilnice po uradnih predpisih.

Premičnine: 2% odpis.

Predplačana najemnina do 1. februarija K 166·66.

Upniki: na osebnih računih se ne računajo nikake obresti.

Dvomesečni kupčijski načrt.

(Zaključek pri tvrdki posameznega trgovca. Predaja podjetja in zaključek pri javni trgovski družbi.)

V trgovini s kolonijalnim in krojnim blagom N. N. v Ljubljani se je napravil dné 31. decembra 1906 popis imovine in so se zaključile knjige. S 1. januarjem 1907 se knjige otvorijo na novo.

Popis imovine z dné 31. decembra 1906.

		Aktiva.			
1.	Gotovina:			2875	85
2.	Valute:	85 #	à 11·30	960	50
		50 à 20 frankov	à 19·12	956	—
		35 à 20 M	à 23·40	819	—
3.	Rimese:				
	za dan 8. januarija na I. Rozmana, tukaj			745	20
	» » 15. » » P. Magdiča, »			317	44
	» » 26. » » A. Streharja, Brno			1254	50
	» » 12. februarija na M. Grudna, Trst			800	—
	» » 20. » » R. Ferjana, tukaj			1513	76
			K		
4.	Efeki:		manj diskont $4\frac{1}{2}\%$		
	100 kom. ogrskih hipotečnih srečk		à 243—		
			obresti $\frac{3}{4}$		
5.	Blago:				
	20 sodčkov petroleja				
	brutto 3600 kg, tara 720 kg, netto 2880 kg		à 36—		
	5 zavojev kave Portoriko				
	brutto 300 kg, tara 5 kg, netto 295 kg		à 284—		
	25 zavojev kave Java				
	brutto 1500 kg, tara 25 kg, netto 1475 kg		à 198—		
	20 kosov modrega sukna, 450 m		à 12—		
	5 » sivega » 111 »		à 8—		
	10 » zelenega » 235 »		à 12—		
	5 » rjavega » 120 »		à 7—		
			prenos		

		prenos			
6.	Nadrobna trgovina:				
	Zaloga blaga in hišna oprava glasom posebnega popisa imovine			5852	—
7.	Dolžniki:				
	Poštna hranilnica	2115	33		
	Trgovska banka	4310	—		
	Dekleva A., Bolcan, za dan 20. januarija	854	28		
	Traven V., Linc, za dan 12. januarija	1156	72	8436	33
8.	Premičnine:				
	Hišna oprava po izkazu	1352	86		
		12% ₀ odpis			
9.	Predplačana najemnina:				
	pro januarij			200	—
		Skupna aktiva			
	Pasiva.				
1.	Potezki:				
	za dan 17. januarija, V. Hrena, Brno	1416	20		
	» » 6. februarija, K. Salvinija, Trst	810	75		
		2226	95		
		manj 4 $\frac{1}{3}$ % ₀ diskont			
2.	Upnika:				
	Hren Viljem, Brno, za dan 28. januarija	2456	32		
	Salvini Karol, Trst, » » 12. februarija	1110	55	3566	87
		Skupna pasiva			
	Skupna aktiva				
	» pasiva				
	Sedanje čisto premoženje				
	N. N. (podpis.)				

Januar 1907.

- 2.: Prodaj M. Brovetu tukaj, proti gotovini z 2% popusta: 5 sodčkov petroleja, brutto 900 kg, tara 180 kg, netto 720 kg à 40.—
- 5.: Prodaj Fr. Hrovatu, tukaj, 10 kosov modrega sukna, 225 m à 13.50 za m z 2% popusta proti poštnemu čeku, ki ga vnovčim takoj.
- 8.: Vnovčil danes zapadlo rimeso za K 745.20 pri pozvancu Iv. Rozmanu, tukaj, ter vplačal v Trgovsko banko K 2000 — v gotovini, katere mi je vknjižila banka v korist za dan 9. t. m.
- 10.: Od Viljema Hrena, Brno, prejel fakturo z dné 8. t. m. o suknu, naročenem dné 3. t. m. in sicer:

1 zaboj z vsebino:

10 kosov modrega sukna, 225 m à K 11.50	} V ^a za dan 8 aprila.
10 » sivega » 222 » » » 7.50	
10 » zelenega » 235 » » » 11.50	
10 » rjavega » 240 » » » 6.50	

Zajedno mi je poslal svojo potezko za K 8515.— za 8. dan aprila, po naredbi svoji lastni v akceptacijo in vrnitev.

- 12.: Prejel od Vek. Travná v Lincu pismo in sočasno izpisek računa od poštné hranilnice, glasom katerega je vplačal Traven za moj račun K 1156.72.
- 13.: Nadrobna trgovina izročila K 1215.— v gotovini.
- 14.: Prejel sukno iz Brna. Plačal voznino in dovoz K 10.50 v gotovini. (Kalkulacija za rok treh mesecev.) Potezko V. Hrena akceptoval in vrnil.
- 15.: Vnovčil danes plačljivo rimeso pri P. Magdiču, tukaj.
- 17.: Danes zapadlo potezko za K 1416.20 plačal sporazumno z imetnikom Jos. Hodnikom, tukaj, s poštnim čekom, glasečim se na enaki znesek.
- 19.: Dekleva A. v Bolcanu poslal:
K 600.— za dan 19. januarija na I. Babnika, tukaj,
in » 254.28 » » 20. » » F. Goloba, »
v dobropis. Prvo rimeso sem vnovčil takoj.
- 20.: Danes zapadle rimese za K 254.28 Franc Golob ni plačal, torej sem dvignil protest zaradi neplačila. Menico vrnil A. Deklevi v Bolcanu ter obremenil njegov račun za menični znesek, prištevši K 4.— troškov protesta, dalje $\frac{1}{3}\%$ opravnine in 50 v poštnine. V^a za danes.
- 21.: Nadrobni trgovini izročil 5 sodčkov petroleja, 5 kosov modrega in 5 kosov zelenega sukna po lastni ceni.
- 23.: Poslal V. Travnú v Lincu 5 zavojev kave Portoriko à 300.— za 100 kg, plačljivo v 4 mesecih.
- 24.: Prejel od A. Dekleve v Bolcanu poštni ček za K 259.63, katerega sem vnovčil takoj.

- 25.: Poslal iz svoje zaloge rimeso za K 1254·50 V. Hrenu v Brnu v vnovčenje in dobrop's.
- 28.: Odkazal V. Hrenu v Brnu potom poštno hranilnice K 1201·82.
- 29.: Po tukajšnji Trgovski banki kupil 10 kom. ogrskih hipotečnih srečk à 243—, $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine, K 1·50 prometnega davka od efektov, za skupno svoto je obremenila banka moj račun za današnji dan.
- 30.: Nadrobna trgovina izročila K 1745— v gotovini. Plačal služnino K 400— ter dvignil za lastno porabo K 250—. Za razne male troške plačal K 32·65.

Z dnem 31. januarija izroči N. N. podjetje svojima sinovoma Dragotinu in Vladimiru na ta način, da imata oba enak delež na družabnem premoženju. Zaključiti je torej knjige. Za popis imovine velja:

‡ à 11·35, 20 frankov à 19 20, 20 M à 23·50, rimese in potezke se diskontujejo s $4\frac{1}{2}\%$, hipotečne srečke à 244—. Račun poštno hranilnice se zaključi po uradnih predpisih, račun Trgovske banke s 5% proti 3% , $\frac{1}{8}\%$ opravnine in K 2— troškov, vštrevši vinarje za zaokroženje salda. Blago po lastni ceni, odpis pri premičninah 1% za mesec. Nadrobna trgovina dolguje glavni trgovini glasom posebnega popisa imovine K 6375—

Družabna pogodba.

Premoženjska deleža in po družabnikih dvigneni zneski se obrestujejo po 4% . Mesečno po družabnikih dvignene svote ne smejo presežati po K 200—. Dobiček, ki se razdeli enako med oba družabnika, poviša premoženjska deleža. Morebitne izgube morata doplačati. Glede vodstva podjetja velja poseben dogovor. Tvrdba se glasi: Brata N. N.

Februar 1907.

- 1.: Plačala se je najemnina K 600— za I. četrtletje, za poslovne knjige, papir itd. K 124·30 v gotovini. Vsak družabnik dvignil po K 150— v gotovini.
- 2.: Od K. Salviniya, Trst, dospela konsignacijska faktura z dne 31. pr. m. za 30 zavojev kave Portoriko, brutto 1800 kg, tara 30 kg, netto 1770 kg, določena skrajna cena K 295—, plačljivo v 4 mesecih. Sočasno je naznanil, da je izdal potezko za
- K 1500— za dan 2. aprila, po naredbi lastni.
- » 1200— » » 28. » » » »
- ter prosil, da se priloženi potezki vrneto akceptovani. Potezki sta se sprejeli in vrnili. Prodajni pogoji so: $2\frac{1}{2}\%$ opravnine, 1% del-kredere in povračilo lastnih troškov.

- 3.: V zmislu dogovora konsignovala A Deklevi v Bolcanu:
10 kosov modrega sukna, 225 m, določena skrajna cena à 12 50	}	plačljivo v
3 mesecih.
10 » sivega » 222 » » » » 8·25		
10 » zelenega » 235 » » » » 12·50		
10 » rujavega » 240 » » » » 7—		
- Za dovoz in voznino plačala K 37·50.
- 6.: Vnovčila danes zapadlo potezko. Iz Trsta dospelo konsignovano blago. Plačala K 7 50 troškov
- 8.: Prodala J. Hočevarju, tukaj, iz komisijske zaloge 10 zavojev kave Portoriko, brutto 600 kg, tara 10 kg, netto 590 kg à 300— proti gotovini z 2⁰/₁₀ popusta.
- 10.: Iz svoje zaloge poslala rimeso za K 800— K. Salviniju v Trstu v vnovčenje in dobropis. Tega dne sva mu odkazala tudi K 310·55 s poštnim čekom.
- 11.: Dekleva A., Bolcan, poslal K 4500— v nakaznici na tukajšnjo podružnico Avstro-ogrske banke; to nakaznico sva izročila Trgovski banki v dobropis. (V^a za jutrišnji dan.)
- 12.: Trgovski banki izročila 85 kom. # in 35 kom. à M 20—, za katere naju je banka pripoznala à 11·40 odnosno 23 55 prosto posredovalnine, V^a za dan 13 t. m. Sočasno prejela od banke obračun za nakup K 10.000— avstr. kronske rente, à 99 75, 4%, 1/2⁰/₁₀₀ posredovalnine in 60 v. prometnega davka (V^a za dan 13. t. m.).
- 13.: Nadrobni trgovini izročila 5 zavojev kave Java, brutto 300 kg, tara 5 kg po lastni ceni.
- 14.: Nadrobna trgovina izročila K 1245— v gotovini.
- 15.: V zmislu naročila poslala Vek. Travnu v Lincu iz komisijske zaloge 10 zavojev kave Portoriko, brutto 600 kg, tara 10 kg à 301—, plačljivo v 4 mesecih.
- 18.: Prodala K. Vaniču, tukaj, iz komisijske zaloge 10 zavojev kave Portoriko, brutto 600 kg, tara 10 kg à 301— proti akceptu za 4 mesece dato, po naredbi lastni. Sočasno poslala K. Salviniju, Trst, prodajni račun ter zaračunala poleg dogovorjenih odbitkov še K 11·20 za skladnino in zavarovalnino. Čisti donos prodajnega računa vknjižila po povprečnem dospetku K. Salviniju v korist.
- 19.: Iz svoje zaloge izročila rimeso za K 1513 76 Trgovski banki v dobropis.
- 25.: Prejela prodajni račun z dne 23. t. m. od A. Dekleve v Bolcanu:
V ^a 10. maja:	5 kosov modrega sukna, 112 5 m à 12·50	
	5 » rjavega » 120 » » 7—	
V ^a 13. februarij:	10 kosov sivega » 222 » » 8·50	
	manj 1 1/2 ⁰ / ₁₀₀ popusta	
V ^a 15. maja:	5 kosov modrega sukna, 112·5 m à 12·50	
	10 » zelenega » 235 » » 12·75	

V^a 23. februarija: 5 kosov rjavega sukna, 120 m à 7.—
manj 1½% popusta

Troški:

prevzetje	K 1·50
skladnina in zavarovalnina	» 5·20
3% opravnine	»
½% del-kredere od K	»
Čisti donos	<u>K</u>

Sočasno prejela od A Dekleve v Bolcanu rimeso za K 4800.— za 15. dan aprila na P. Bukovčana, tukaj.

- 26.: Cirilu Oblaku v Kranju poslala naročenih 5 sodčkov petroleja, brutto 900 kg, tara 180 kg à K 40— (2% popusta) ter prosila, da se poravnava znesek fakture potom pc štne hranilnice. Zajedno vplačala na svoj poštno-hranilnični račun K 3000.—.
- 27.: Vaniču Karolu, tukaj, prodala 10 zavojev kave Java, brutto 600 kg, tara 10 kg à 215.— proti 4 mesečnemu akceptu, po naredbi lastni.
- 28.: Nadrobna trgovina izročila v gotovini K 935.—. Plačala služnino K 350.— in razne male troške glasom troškovnika K 48·72.

Podatki glede končnega popisa imovine.

20 frankov à 19 20; rimese in potezke se diskontujejo po 4½%; hipotečne srečke à 245.—; kronska renta à 100·75; nadrobna trgovina K 5094·30; poštno-hranilnični račun se zaključi v smislu uradnih predpisov; račun Trgovske banke: 5%—3%, ⅛% opravnine in troškov K 4.— prištevši vinarje za zaokroženje salda. Zaključek računa A. Dekleve, Bolcan: 5%—3% obresti, opravnine prosto, troški z vinarji za zaokroženje salda. Zaključek računa K. Salviniija, Trst: 5%—3% obresti, opravnine prosto, troški z vinarji za zaokroženje salda.

Odpis pri premičninah 1% za mesec.

Predplačana najemnina pro marec in april K 400.—.

Trimesečni kupčijski načrt

za blagovno, bančno, opraviško in odpraviško podjetje (javna trgovska družba) na Dunaju.

Ivan Slivnik in Karol Bregar otvorita skupno podjetje kot javno trgovsko družbo na Dunaju pod tvrdko Slivnik in drug.

Prvi namen podjetja je kupčija z blagom na debelo in na drobno. Slivnik vplača K 60.000.—, Bregar pa K 40.000.— v gotovini. Obrestovanje po 4 0/0. Za dvignene zneske, ki v prvem upravnem letu ne smejo presegati mesečnih po K 400.—, se vsak družabnik obremenja na zasebnem računu. Tudi na teh računih se računajo 4 % obresti. Dobiček se razdeli po visokosti premoženjskih deležev ter poviša slednje. Izgubo je razdeljeno na isti način doplačati.

Podjetje naj se tekom časa razširi tudi na bančno, opraviško in odpraviško poslovanje.

Tvrdka prične s poslovanjem dne 1. oktobra.

Oktober 190 .

- 1.: Slivnik Ivan vplačal v gotovini K 60.000.—
 Bregar Karol » » » » 40.000.—
 Za tiskovine, okrožnice, knjige, znamke, kolke itd. se je izplačalo K 385 65. Plačala se je najemnina za mesec oktober K 400.—
- 2.: Na poštno-hranilnični račun vplačala K 5000.— v gotovini, za položnice in čekovno knjižico pa K 14 —
 Plačala J. Hočevanju, tukaj:
 za pohišstvo glavne trgovine K 760 —
 » » nadrobne » » 964 25
- 3.: Od Franca Božiča, tukaj, kupila raznega blaga za K 4625·80 proti gotovini, odbivši 2 % popusta. S tem blagom otvorila nadrobno trgovino, kateri sva še dodala K 200.— gotovine.
- 4.: Prejela od poštne hranilnice obvestilo z dne 3. t. m. o dobropisu zneska K 5000.—
- 5.: Prejela od Ant. Hladnika, Trst, fakturo z dne 3. t. m. o naročenih 30 zavojih kave Java: brutto à 80 kg za zavoj, tara à 2 kg za zavoj,

cena K 72.— za 50 kg, 2% popusta, znesek fakture je plačati takoj po prejemu blaga v gotovini.

6.: Trgovski banki izročila K 20.000.— v gotovini. (Banka zaračunava 5% od ima dati in 3% od dal, dalje 1‰ opravnine in troške všteti vinarje za zaokroženje salda.)

7.: Nakupila od P. Rogliča, tukaj, 5 sodov olivnega olja in sicer :

št. 1	brutto	160	kg,	tara	24	kg	}	à K 190 — za 100 kg
» 2	»	162	»	»	24	»		
» 3	»	165	»	»	25	»		
» 4	»	158	»	»	23	»		
» 5	»	160	»	»	24	»		

proti gotovini po odbitku 2% popusta.

8.: Nadrobni trgovini izročila en sod olivnega olja (št. 1) po lastni ceni.

9.: Prejela kavo iz Trsta. Plačala voznin K 103 50, za dovoz K 6.— in carine K 2096 26 v gotovini. (Kalkulacija za 4 mesece.)

Istega dne poslala A. Hladniku, Trst, znesek njegove fakture z dne 3. t. m. po odbitku 2% popusta po poštnem čeku.

10.: Na svoj poštno-hranilnični račun plačala K 5000.—. Za vrvice, papir itd. za nadrobno trgovino plačala (iz blagajnice glavne trgovine) v gotovini K 78 20.

11.: Od poštno hranilnice prejela izpisek računa z dne 10. t. m. o izplačilu z dne 9. t. m.

12.: Prodala Juriju Hudniku, tukaj, 10 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) à 135.— za 50 kg, po odbitku 2% popusta proti gotovini.

13.: Od poštno hranilnice prejela izpisek računa z dne 12. t. m. o vplačilu dne 10. t. m.

14.: Od A. Hladnika v Trstu prejela fakture z dne 12. t. m. o 50 zavojih mandeljev. (brutto à 100 kg, tara à 2 kg, cena 90.— za 50 kg, plačljivo v 4 mesecih).

15.: Prodala Ivanu Murniku, tukaj, 5 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) à 135.— za 50 kg, 2% popusta. Murnik plačal fakturni znesek s čekom, ki sva ga odposlala poštni hranilnici v dobropis.

16.: Poslala Petru Babniku v Gradcu 4 sode olivnega olja (št. $\frac{2}{5}$) à 210.— za 100 kg, plačljivo v 4 mesecih.

17.: Prejela izpisek računa o dobropisu I. Murnikovega čeka (vknjižba pri poštni hranilnici dne 16. t. m.).

18.: Prejela mandelje iz Trsta, plačala voznine K 203.—, za dovoz K 10.— in carine K 591 76 v gotovini. Kalkulacija za 4 mesece.

19.: Znesek fakture A. Hladnika v Trstu z dne 12. t. m. vplačala po odbitku 2% popusta na njegov žirovni račun pri podružnici avstro-grske banke tukaj.

20.: Od L. Ribiča, Marzilj, prejela račun z dne 18. t. m. za 10 sodov olivnega olja. Blago se je odposlalo preko Trsta in sicer:

št. 11	brutto	165	kg,	tara	24	kg
» 12	»	170	»	»	25	»
» 13	»	166	»	»	24	»
» 14	»	166	»	»	24	»
» 15	»	171	»	»	25	»
» 16	»	164	»	»	23	»
» 17	»	165	»	»	24	»
» 18	»	166	»	»	24	»
» 19	»	166	»	»	24	»
» 20	»	168	»	»	25	»

Cena Fr 80.— za 50 kg, 1½% popusta. Ribič prosil, da mu vpošljeva v poravnavo njegove fakture ček na Marzilj. Znesek fakture vknjižila à 95.75.

21.: Poslala Ad. Sušniku, Inomost, 10 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara à 2 kg) à 115.— za 50 kg, plačljivo v 4 mesecih.

22.: Babnik Peter v Gradcu naznanil, da je vplačal znesek najune fakture z dne 16. t. m. po odbitku 2% popusta na najun poštno-hranilnični račun. Sočasno sva prejela od poštne hranilnice obvestilo o dobropisu z dne 21. t. m.

23.: Meden Al, tukaj, nama je izročil v realizovanje 100 kom. po M 20.—, ki sva jih sprejela à 23.50, odbivši ½% posredovalnine ter plačala takoj v gotovini.

24.: Od A. Hladnika v Trstu prejela fakturo z dne 22. t. m. za 50 zavojev kave Java: brutto à 80 kg, tara à 2 kg, cena 70.— za 50 kg, plačljivo v 4 mesecih.

25.: V zmislu naročila poslala P. Murnu, Ljubno, 10 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara à 2 kg) à 115.— za 50 kg, odbivši 2% popusta proti povzetju.

26.: Poslala Juliju Hrenu, Opava, 10 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) po 135.—, plačljivo v 4 mesecih.

27.: Prodala Nik. Večerinu, tukaj, 5 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara 2 kg) po 115.— odbivši 2% popusta, proti gotovini. Od A. Hladnika v Trstu prejela izkaz o naslednjem blagu, poslanem v zbornem vozilu, s prošnjo, da plačava voznino, tovarne kose, namenjene za Dunaj, dostaviva dotičnim strankam, one za Linc pa, če mogoče po Donavski parobrodni družbi, proti povzetju lastnih troškov odpraviva dalje.

Zna- menje	Štev. kosov	Število kosov	zavojnina	vsebina	brutto kg	prejemnik
A. H.	$\frac{1}{40}$	40	zavojev	kave	3200	} Vanek R., Dunaj
»	$\frac{41}{70}$	30	vreč	popra	1500	
»	$\frac{71}{90}$	20	zabojev	kasia	600	
»	$\frac{91}{130}$	40	vreč	ingverja	2600	} Hrovat B., Linc
»	$\frac{131}{140}$	10	zavojev	lavorovih listov	1500	
		<u>140</u>			<u>9400</u>	

Sočasno nama je R. Vanek, tukaj, naročil, naj preskrbiva zacarinjenje in dovoz zanj namenjenega blaga.

28.: Prejela olivno olje ter plačala voznino, dovoz in carino K 312·21 v gotovini. Kalkulacija za 4 mesece.

Od Trgovske banke nakupila na znesek L. Ribičeve fakture glaseč se ček na Marzilj, za katerega je banka obremenila najin račun à 95 80, $\frac{4}{10}\%$ posredovalnine, valuta za danes. Ček poslala v svrhu poravnave fakture Leopoldu Ribiču v Marzilju.

29.: Poslala St. Močniku v Lincu 3 sode olivnega olja (št. 11/13) à 210—, plačljivo v 4 mesecih.

30.: Prejela kavo iz Trsta. Plačala voznine K 4·40 za 100 kg brutto, dovoz 20 v za tovorni kos, carine za brutto 4000 kg, 2% carinske tare, 37 gl v zlatu za 100 kg netto, 5 kr. v zlatu tehtnine za 100 kg brutto, nadavek 20%, carinski troški 20 v za 100 kg brutto.*) Kalkulacija za 4 mesece.

31.: Nadrobna trgovina izročila K 1550 — v gotovini. Plačala sva služnino in dnino:

za glavno trgovino K 460—

» nadrobno » » 150— iz blagajnice

glavne trgovine.

Vsak družabnik dvignil iz blagajnice za lastno porabo po K 200—.

November 190 .

1.: Podjetje se je razširilo na opravniško in odpravniško poslovanje. Dotične okrožnice so se razposlale že tekom meseca oktobra. Plačala sva najemnino od prostorov do konca januarija prih. leta v znesku K 1200 —.

2.: Mahnič Viljem v Bolcanu nama je poslal rimeso za K 2500— na l. Hrasta, tukaj, v vnovčenje. Rimeso vnovčila ter vknjižila menični znesek po odbitku $\frac{1}{4}\%$ opravnine, valuta za danes, Mahnič v korist.

* Tehtnina in carinski troški se zaračunavajo od brutto 100 kg zaokroženih navzgor.

3: Prejela povzetje od P. Marna, Ljubno.

Došlo je zbrno vozivo od A. Hladnika, Trst. Plačala voznine K 342— ter carino na podlagi naslednjih podatkov:

kava: brutto 3200 kg, car. tara 2%, car. podstavek ☉ gl 37—
 poper: » 1500 » » 4%, » » » 19—
 tehtnina 5 kr. v zlatu za 100 kg brutto, nadavek 20%, carinski troški 20 h za % kg brutto.

Za prenos blaga plačala tukajšnji Splošni transportni družbi K 18— ter napravila sledeči troškovnik:

Troškovnik za gosp. R. Vaneka, tukaj.

Voznina iz Trsta	K 190 82
prekladnina 20 h za kos	»
carina glasom potrdila	»
statistika	» —60
potrdilo	» —40
car. troški in opravnina	» 18 50
kolki in poštnina	» —30
	<u>K</u>

Ta račun je poravnal R. Vanek takoj v gotovini.

Troškovnik za gosp. B. Hrovata v Lincu.

Voznina iz Trsta	K 190:82
prekladnina	» 14—
opravnina in drugi troški	» 10—
	<u>K</u>

Ta trošek se poravna po povzetju.

4.: Prodala Mihi Rekarju, tukaj, 5 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara à 2 kg) à 115— in 5 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) à 135—. Za znesek fakture izdala potezko za en mesec a dato, po naredbi svoji lastni na kupca, ki potezko akceptuje.

5.: Sušnik Adolf, Inomost, poslal v dobropis za zapadli dan:

K 1150— za 16. dan novembra na I. Nagliča, tukaj in
 » 1200— » 26 » » » P. Marenčiča, tukaj.

Obe rimesi vknjižila Sušniku v korist za zapadli dan.

6.: Od I. Berčiča, tukaj, prevzela rimeso za K 4600— za 24. t. m. na I. Šubica, Bolcan, s 5% v eskont proti gotovini.

7.: To menico poslala V. Mahniču v Bolcanu v dobropis za zapadli dan.

8.: Prodala R. Kotniku, tukaj, 10 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg,) à 135—, 2% popusta, za 100 napoleonorov à 19:10, ostanek plača v gotovini.

- 9.: Nadrobni trgovini izročila:
 1 sod olivnega olja (št. 14),
 1 zavojev mandeljev brutto 100 *kg*, tara 2 *kg*) in
 1 » kave Java (» 80 » » 2 ») po lastni ceni.
- 10.: Močnik Stanko v Lincu poslal v prodajo in dobropis frankov 1000.— za 6. dan decembra na M. Bukovčana v Marzilju. Devizo pridržala v svoji zalogi ter pripoznala naročnikov račun à 9570, 3⁰/₁₀ diskont, ⁴/₁₀⁰/₁₀₀ posredovalnine, valuta za danes.
- 11.: Poslala Vinku Kovaču v Solnemgradu 20 zavojev kave Java (brutto à 80 *kg*, tara à 2 *kg*) à 135.—, plačljivo v 4 mesecih; za znesek fakture izdala na kupca potezko za 4 mesece dato, po naredbi svoji lastni. Menico priložila fakturi s prošnjo, da se akceptuje in vrne udomljena za Dunaj.
- 12.: Prejela od I. Karlina v Londonu fakturo z dné 10. t. m. za odposlanih (preko Trsta) 20 zabojev čaja Haysan. Brutto Cwt 16., 1., —, tara Cwt 4., — „2. Cena 1 sh za pfund, posredovalnina ¹/₂⁰/₁₀₀, razni troški £—, 3., 2, opravnina 2¹/₂⁰/₁₀₀ plačljivo v 3 mesecih. Fakturo vknjižila po 240.—, 3⁰/₁₀.
- 13.: Od Davorina Hribarja, tukaj, nakupila za K 20.000.— ogrske kronske rente proti gotovini à 9280, ¹/₂⁰/₁₀₀ posredovalnine in prometni davek. Efekte hraniva v svoji zalogi.
- 14.: Iz svoje zaloge poslala devizo na Marzilj Leopoldu Ribiču, tam, v dobropis za zapadli dan ter jo vknjižila po 9580, 3⁰/₁₀ diskont.
 Rozman Jurij, tukaj, nama je naročil, naj pošljeva v njegovo stanovanje po kovčeg z obleko ter ga odpraviva na njegovo bodoče bivališče v Trstu, Via ponte nuovo št. 5. Kovčeg poslala Antonu Hladniku v Trstu ter obtežila njegov račun za K 120 odpravnih troškov.
- 15.: Hren Julij, Opava, poslal v vnovčenje K 3000.— za danes na A. Stritarja, tukaj, ter prosil, naj nakupiva in mu dopošljeva Fr. 3200.— za 17. dan decembra na Marzilj. Menico vnovčila ter znesek vknjižila naročniku za današnji dan v korist, zajedno izdala na L. Ribiča v Marzilju potezko za Fr. 3200 — za 17. dan decembra po naredbi J. Hrena, to rimeso poslala in zaračunala naročniku po 9575, 3% diskont in ⁴/₁₀⁰/₁₀₀ posredovalnine.
- 16.: Vnovčila danes zapadlo rimeso.
 Prejela povzetje Bož. Hrovata v Lincu.
- 17.: Kovač Vinko, Solnograd, vrnil nanj izdano potezko, opremljeno z akceptom in vdumljeno pri I. Goršetu, tukaj.
- 18.: Na borzi kupila po senzalu Konradu Režku od Maksa Gregorina, tukaj, 25 kom. delnic banke Union à 540.—, prejela delnice dné 19. t. m.

Mahnič Viljem v Bolcaņu nama je poslal rimeso za £ 100 „ — „ — za dan 26. decembra na C. Pučnika, London, v prodajo in dobropis. Menico obdržala v svoji zalogi ter jo zaračunala po 240.—, 3% diskont in $\frac{4}{10}\%$ posredovalnine.

- 19.: Prejela včeraj na borzi nakupljenih 25 delnic banke Union, plačala jih po kurzni vrednosti v gotovini, dalje obresti, posredovalnino in polovico prometnega davka.
- 20.: Nadrobni trgovini izročila 4 zavoje kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) po lastni ceni.
Iz svoje zaloge izročila Trgovski banki £ 100 „ — „ — za dan 26. decembra na London; ta je pripoznala najun račun à 240·20, 3% diskont, $\frac{4}{10}\%$ posredovalnine, valuta za danes.
- 21.: Hladnik A., Trst, naznanil s svojim pismom z dné 20. t. m., da je izdal na naju potezko za K 5000.—, 1 mesec a dato, po naredbi Franca Breskvarja. To sva si zabeležila.
- 22.: Prejela od Antona Ribnikarja, Bremen, konsignacijsko fakturo z dne 20. t. m. o 100 sodčkih petroleja, poslanega v komisijsko prodajo. Brutto 18000 kg, tara 20%, določena skrajna cena K 48.— za 100 kg, plačljivo v 3 mesecih. Pogoji so: opravnina 2%, delkredere 1%, povračilo lastnih troškov. Čisti donos naj se poravna z rimeso na Bremen.
- 23.: Poslala Franu Brunetu v Celji 4 sode olivnega olja (št. 15/18) à 215.—, plačljivo v 4 mesecih ali proti takojšnjemu plačilu z 2% popusta. Fakturi priložila položnico.
- 24.: Prejela od A. Hladnika v Trstu fakturo z dne 21. t. m. za 40 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) à 70.— in za 50 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara à 2 kg) à 88.—, plačljivo v 4 mesecih. Polovico fakturnega zneska, odštevši 2% popusta, plačala A. Hladniku v Trstu takoj s poštnim čekom.
- 25.: Od Franca Božiča, tukaj, kupila raznega blaga za nadrobno trgovino ter plačala K 2495.—, odštevši 2% popusta v gotovini.
- 26.: Vnovčila danes plačljivo rimeso. Od poštne hranilnice prejela izpisek računa z dne 25. t. m. glede plačilnega odkaza A. Hladniku, Trst.
- 27.: Mahnič Viljem v Bolcanu nama poslal v prodajo in dobropis 150 kom. à 20 M ter prosil, naj mu pošljeva za K 5000.— ogrske kronske rente. Valute sprejela po 23·50, $\frac{2}{2}$ g manko, $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine, valuta za danes, v svojo zalogo, iz te pa odposlala za K 5000.— ogrske kronske rente à 93·15, prištevši $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine in davek.
- 28.: Prejela čaj iz Londona. Voznina plačala K 109·56, za dovoz K 4.— in carino na brutto 825 kg, tara 23% (natanko na dkg) à ☉ gl 90.— za 100 kg netto, 5 kr v zlatu tehtnine, 20% nadavka, carinski troški

20 h za $\frac{1}{100}$ kg v gotovini. Teža: brutto 825 kg, tara 205 kg. Kalkulacija za 4 mesece.

29.: Prejela blago iz Trsta. Plačala voznine K 3·40 za q, za dovoz 20 h za tovorni kos in carino

od kave:	37 gl ☉, tara 2%	} tehtnino 5 kr v zlatu
» mandeljev	5 » ☉, » 4%	

Carino plačala z novci po M 20.—, ki sva jih vzela iz svoje zaloge à 23·55, ostanek v srebru z 20% nadavkom. Carinski troški 20 h za 100 kg brutto. Kalkulacija za 4 mesece.

30.: Nadrobna trgovina izročila K 2800.— v gotovini.

Plačala služnino in dnino:

za glavno trgovino K 460.—

» nadrobno » 150.— iz blagajnice glavne trgovine.

Ivan Slivnik dvignil iz blagajnice K 300.—, Karol Bregar pa K 200.—.

December 190 .

1.: Plačala za znamke in kolke K 50.— v gotovini. Danes zapadle kupone ogrske kronske rente izročila Trgovski banki v dobropis.

2.: Od Trgovske banke kupila rimeso, glasečo se na znesek fakture I. Karlina, London, za dan 10. februarja na P. Rupnika, London; stalno. Banka obremenila najun račun po 240.—, 3% diskont, $\frac{4}{10} \frac{0}{100}$ posredovalnine, valuta za danes. Rimeso odposlala J. Karlinu, London, v svrhu poravnave njegove fakture z dne 10. pret. m.

3.: Poslala iz svoje zaloge Ad. Sušniku v Inomostu 20 zabojev čaja Haysan v komisijsko prodajo ter določila skrajno ceno K 310.— za 50 kg. Brutto 825 kg, tara 205 kg, plačljivo v 4 mesecih. Dogovorjeni pogoji so: opravnina $1\frac{1}{2}\%$, delkredere $\frac{1}{2}\%$, povračilo lastnih troškov in skladnine, zavarovalnine in dnine. Čisti donos naj se poravna z rimesami za Dunaj.

4.: Vnovčila danes plačljivo rimeso.

Sušnik Ad., Inomost, nama poslal rimeso za K 840.— za dan 29. t. m. na R. Burjana, tukaj, v dobropis. Rimeso vknjižila v vrednosti na zapadli dan.

5.: Hren Julij, Opava, nama poslal 100 napoleonorov v vnovčenje. Te sprejela po 1912, $\frac{1}{2}\%$ posredovalnine v lastno zalogo.

6.: Prejela petrolej iz Bremena. Plačala voznine M 452.— à 118.—, za dovoz K 20.— in carino od brutto 18000 kg, tara 18% à ☉ gl 10.—, 5 kr. tehtnine z napoleonori. Ostanek carine z $20\frac{1}{2}\%$ nadavkom in 20 v za 100 kg brutto carinskih troškov v srebru. Valute vzela iz lastne zaloge po 1915.

- 7.: Brunet Fran, Celje, naznanja, da je znesek najune fakture z dne 23. pr. m. vplačal po odbitku 2⁰/₀ popusta na najun poštno-hranilnični račun. Sočasno sva prejela izpisek računa z dne 6. t. m.
- 8.: Ad. Sušniku v Inomostu sva poslala: 20 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) à 135.— plačljivo v 4 mesecih.
- Vidmar Janko, tukaj, nama predloži potezko Antona Hladnika, Trst, glasečo se na K 5000.— za dan 20. decembra v akceptacijo. Potezko sva sprejela.
- 9.: Iz komisijske zaloge sva prodala tukajšnjemu konzumnemu društvu 50 sodčkov petroleja, brutto 9000 kg, tara 20⁰/₀, à 48.— za 100 kg, 2⁰/₀ popusta, proti poštnemu čeku, ki sva ga izročila poštni hranilnici v dobropis.
- 10.: Juliju Hrenu v Opavi sva poslala 20 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara à kg) à 115.—, plačljivo v 4 mesecih.
- 11.: V smislu naročila sva poslala Stanku Močniku v Lincu (iz komisijske zaloge) 20 sodčkov petroleja, brutto 3600 kg, tara 20⁰/₀ à 49.— za 100 kg, plačljivo v 3 mesecih.
- Na borzi sva kupila od Jurija Rožiča, tukaj, s posredovanjem Josipa Kolarja, 25 kom. zemljiških zastavnih pisem à 300.—, izročljiva dne 12. decembra.
- 12.: Prejela in plačala sva včeraj na borzi nakupljena zastavna pisma. (Posredovalnina $\frac{1}{2}$ ⁰/₀₀ in davek.)
- Od poštno hranilnice sva prejela izpisek računa z dne 11. t. m. z obvestilom dobropisa o vplačilu tukajšnjega konzumnega društva.
- 13.: Mirku Vičiču, tukaj, sva prodala 4 zavoje mandeljev (brutto à 100 kg, tara à 2 kg) à 115.— in 5 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) à 135.—. Vičič nama je izročil za polovico fakturnega zneska, odbivši 2⁰/₀ popusta, poštni ček, ki sva ga izročila poštni hranilnici v dobropis, za drugo polovico pa akcept, za 4 mesece dato, po naredbi lastni.
- 14.: Prejela od poštno hranilnice izpisek računa o vplačilu z dne 13. t. m.
- Kupila od Frana Božiča, tukaj, razno blago za nadrobno trgovino, plačala za blago K 3115.—, manj 2⁰/₀ popusta.
- 15.: Iz svoje zaloge prodala na borzi (izročitev glasom dogovora istega dne) Mateju Rutarju, tukaj, s posredovanjem Konrada Režka 25 delnic banke Union à 550.— proti gotovini. (Posredovalnina $\frac{1}{2}$ ⁰/₀₀ in davek).
- 16.: Iz komisijske zaloge prodala Karolu Megliču, tukaj, 30 sodčkov petroleja, brutto 5400 kg, tara 20⁰/₀ à 50.— za 100 kg, odbivši 1⁰/₀ popusta, proti akceptu 1 mesec a dato, po naredbi lastni. Nato poslala Antonu Ribnikarju v Bremenu prodajni račun, v katerem sva zaračunala voznino, dovoz in carino po lastnih troških, K 10.— skladnine, 2⁰/₀ opravnine in 1⁰/₀ delkredere od blaga, prodanega proti poznej-

šemu plačilu. Na povprečni dospetek preračunani čisti donos se je diskontoval po $4\frac{1}{2}\%$. Pri Trgovski banki sva kupila rimeso na I. Šumana, glasečo se v markah na znesek čistega donosa, plačljivo v Bremenu ter jo poslala v popolno poravnavo prodajnega računa naročniku v Bremenu. Trgovska banka je obtežila najun račun à 11775, 4% diskont.

17.: Trgovski banki sva izročila 100 kom. po 20 M. Banka je pripoznala najun račun à 23'60, $\frac{1}{2} g$ manko, $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine, valuta za danes.

18.: Adolf Sušnik, Inomost, je poslal prodajni račun z dne 17. t. m. o dne 3. t. m. konsignovanih 20 zabojih čaja brutto 824 kg, tara 205 kg à 312'50, 2% popusta, voznina K 13'78, dovoz K 4'—, zavarovalnina in razni drobni troški K 4'35, opravnina $1\frac{1}{2}\%$. Čisti donos je vplačal opravnik na najun poštno-hranilnični račun.

19.: Od poštne hranilnice prejela obvestilo ddo. 18. t. m. o dobropisu predstoječega vplačila.

20.: Kreditna banka nama predloži danes zapadlo potezko A. Hladnika v Trstu za K 5000'—. To sva plačala.

Močnik Stanko, Linec, nama je naročil, naj izplačava M. Hudniku, tukaj, K 2000'— v gotovini ter je poslal M 2000'— za dan 26. januarija na P. Lenarčiča v Berolinu v prodajo in dobropis. Devizo sva pridržala po 117'65, 4% diskonta in $\frac{4}{10}\text{‰}$ posredovalnine. V smislu dogovora sva izplačala M. Hudniku K 2000'— s poštnim čekom.

21.: Hladnik Anton, Trst, nama je naročil, naj izplačava P. Dreniku, tukaj, K 4000'— v gotovini, kar se je izvršilo.

22.: Konzumnemu društvu sva prodala 15 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara à 2 kg) à 115'—, 2% popusta, proti gotovini.

Od poštne hranilnice sva prejela izpisek računa z dne 21. t. m. o izplačilu zneska K 2000'—.

23.: Iv. Rantu, Brno, sva poslala 5 zavojev kave Java (brutto à 80 kg, tara à 2 kg) à 135'—, 2% popusta proti povzetju.

24.: Hren Julij, Opava, nama je poslal v prodajo in dobropis za K 10 000'— avstrijske kronske rente s prošnjo, naj nakupiva in mu dopošljeva 25 kom. državnih zemljiških zastavnih listov. Rento sva sprejela po 98'25, $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine, in davek v svojo zalogo, zato pa mu iz zaloge poslala 25 kom. državnih zemljiških zastavnih listov po 305'— $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine in davek.

25.: Ribič Leopold, Marzilj, je naznanil s pismom z dne 23. t. m., da je izdal na naju potezko za K 3000'—, 2 meseca dato po naredbi F. Broveta. To sva si zabeležila.

- 26.: Mahnič Viljem, Bolcan, nama je naročil, naj izplačava za njegov račun K 5000.— v gotovini Antonu Doviču, tukaj. To sva izvršila tako, da sva A. Doviču (sporazumno) izročila poštni ček, glaseč se na K 5000.—.
- 27.: Ad. Sušnik, Inomost, nama je poslal v vnovčenje: 100 cekinov, 100 napoleondorov, 100 po 20 M ter prosil, naj mu dopošljeva za K 5000.— avstr. kronske rente. Valute sva sprejela po 11·35, odnosno 19 10 in 23·50, $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine v svojo zalogo ter poslala naročniku iz zaloge K 5000.— avstr. kronske rente po 98·40, $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine in davek.
- 28.: Na borzi sva prodala s posredovanjem Julija Carlija, tukaj, K 10.000.— ogrske kronske rente (izročitev danes) Val. Mekincu, tukaj, à 93·15, davek in $\frac{1}{2}\text{‰}$ posredovalnine proti gotovini; kupila pa sva od Henrika Perkota, tukaj, (izročitev dne 29. t. m.) 50 kom. kreditnih delnic po 267.—.

Od poštna hranilnice sva prejela izpisek računa z dné 27. t. m. o izplačilu zneska K 5000.—.

- 29.: Včeraj na borzi nakupljene delnice sva danes prevzela ter plačala v gotovini (po 267 —, 14 h za komad posredovalnine in davka).

Danes zapadle rimese za K 840.— akceptant R. Burjan ni plačal. Vsled tega sva dvignila protest ter plačala K 5.— troškov. Rimeso sva vrnila svojemu predniku Ad. Sušniku, Inomost, ter obremenila njegov račun za menični znesek, $\frac{1}{3}\%$ opravnine ter K 5·60 protestnih troškov in poštnine.

- 30.: Prejela povzetje I. Ranta, Brno.

Petru Mareku, tukaj, sva prodala 15 zavojev mandeljev (brutto à 100 kg, tara à 2 kg) à 115.—, 2‰ popusta, proti poštnemu čeku, ki sva ga izročila poštni hranilnici v dobropis.

- 31.: Prejela od poštna hranilnice izpisek računa z dné 30. t. m. o dobropisu Marekovega čeka.

Nadrobna trgovina je izročila K 3500 — v gotovini.

Za razne male troške sva izdala K 145·20, dnine in služnine sva plačala v glavni trgovini K 550.—, v nadrobni trgovini (iz glavne blagajnice) pa K 200.—.

Ivan Slivnik je dvignil iz blagajnice K 400 —, Karol Bregar pa K 300.—.

Podatki gledé končnega popisa imovine.

Gotovina po blagajniški knjigi.

Valute 20 M po 23·55, napoleondori po 19·15, # po 11·40.

Rimese in potezke: $4\frac{1}{2}\%$ diskonta.

Deviza na Berlin: à 117·75, 4% diskonta.

Efekti: ogrska krona renta à 93—
 avstrijska krona renta » 99—
 kreditne delnice » 270—

Blago: po nakupni ceni.

Olivno olje št. 19 brutto 165 kg, tara 24 kg,
 » 20 » 166 » » 25 ».

Nadrobna trgovina: blago K 5697·37
 oprava » 964·25, 3% odpisa
 gotovina » 200—.

Oprava glavne trgovine K 760—, 3% odpisa.

Tekoči računi:

Hladnik A., Trst. 4— 6% .

Trgovska banka, 3— 5% , 1‰ opravnine, K 2— troškov (zaokroženje).

Sušnik Ad., Inomost,	}	6— 4% , 1‰ opravnine.
Mahnič Viljem, Bolcan,		
Hren Julij, Opava,		
Močnik Stanko, Linec,		

Ribič Leopold, Marzilj, najun račun: 5% , 1‰ opravnine, Fr 3— troškov
 (zaokroženje), kurz 95·80.

Ribič Leopold, Marzilj, njegov račun: 5% , 1‰ opravnine, zaokroženje
 vinarjev.

C. kr. poštna hranilnica po uradnih predpisih.